

Αιδ. Ἀντώνιος Ἀργυρίδης πρωτοϊερέως
Θ. Κασσάπωφ
Δημ. Παγίδας
Νικόλαος Στυλιανούδης
Δημ. Χουρμούζης

Σώμ. 1

Οἱ ἐν Πετροπόλει.

Ὁ Ἀρχιμ. τῆς Ἑλλ. Ἐκκλησίας Νεόφυτος Παγίδας
Στέφανος Καραθεοδωρῆς ἐφέντης

Σώμ. 1

Οἱ ἐν Ἀθήναις.

Τὰ Βασιλικὰ Ἀνάκτορα
Ἐθνικὴ Τράπεζα
Νέγρης
Ἐπιτελεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν
Φωτιάδης βέης πρέσβυς τῆς Τουρκίας
Νάζος, διευθυντὴς τοῦ πρακτορείου τῆς ἀτμοπλοίας
Σερπιέρος
Καλλῆς ἐκ Λειβαδίας

Σώμ. 2
1

Οἱ ἐν Βιέννῃ.

Ὁ Ἐξοχώτατος βαρὼν Σίνας
Ὁ Ὑψηλότατος Πρίγκηψ Γρηγόριος Ὑψηλάντης
Ὁ εὐγεν. Γ. Μαυροκορδάτος
Ὁ εὐγεν. Θεόδωρος Δούμπας
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀντώνιος Χαριάτος
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Κοσμάς Λιβερόπουλος
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰάκωβος Λεβεντῖνος
Ὁ εὐγεν. Κ. Γ. Οἰκονόμου

Σώμ. 1

Οἱ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ.

Π. Τσίναρας

Σώμ. 1

*tenant son fils par la main,
sans prendre garde à sa femme,
qui se perdit en chemin.*

Ἄλλ' ἡ φαινομένη αὕτη ἀφροντισία καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἀπώλεια τῆς Κρέουσας ἦσαν ἀναγκαῖα βεβαίως εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ τὰ οἰκονομῆσαι τὰ κατὰ τὴν Διδῶ, καὶ τὰ κατὰ τὴν Λαβινίαν, τὰ ὅποια δὲν εὐωδοῦντο ἐν ὅσῳ ὑπῆρχεν ἡ Κρέουσα.

762. Φοῖνιξ.) Οὗτος ἦν υἱὸς Ἀμύντορος, ἐκτυφλωθεὶς μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς κατὰ διαβολὴν, θεραπευθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Χείρωνος κατὰ σύστασιν τοῦ Πηλέως καὶ βασιλεὺς καταστὰς Δολόπων· συνεξεστράτευσεν δὲ ἔθνη μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως κατὰ τῆς Τροίας (Ἀπολλόδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Π'· βλ. καὶ Ὀμ. Ἰλ. Ι. 438—480), ὅπου καὶ ὁ Φοῖνιξ διηγεῖται τὰ καθ' ἑαυτὸν κατὰ πλάτος.

781—783. Ὁ Λυδὸς διαρρέει

Θύβρις.) Ὁ ποταμὸς οὗτος, πηγάζων ἐπὶ τῶν Ἀπεννίνων ὄρεων, πληροῦται ἐκ πολλῶν ποταμῶν, καὶ ῥέει κατὰ μέρος διὰ τῆς Τυρρηνίας· ἔσχε δὲ διάφορα ὀνόματα κατὰ καιροῦς, διὰ ταῦτα: Λυδὸς καὶ Τυρρηνὸς, δύο ἀδελφοὶ, ὁμηθέντες ἀπὸ τῆς Ἀσιατικῆς Λυδίας, μετόφησαν μετὰ πολλῶν ἄλλων συνοπαδῶν εἰς Ἰταλίαν· καὶ τὸ μέρος, ὅπερ κατέσχευεν ἕκαστος αὐτῶν, ὠνόμασεν ἐκ τοῦ ἰδίου ὀνόματος ὁ μὲν Τυρρηνίαν, ὁ δὲ Λυδίαν· διὰ κοινῆς δ' ἐπικλήσεως ὠνομάσθησαν ἀμφότεροι οἱ τόποι Θυσία (ἡ σήμερον Τοσκάννα) καὶ οἱ κάτοικοι Θύσκοι, διὰ τὰς πολλὰς καὶ συνεχεῖς παρ' αὐτῶν τελουμένας θυσίας· ὁ δὲ διὰ τοῦ τόπου ῥέων ποταμὸς οὗτος διὰ τὸ τοῦ ὕδατος ὑπόλευκον ἐκαλεῖτο τὸ πρῶτον Ἀλβουλα· ἔπειτα δὲ ὠνομάσθη Τυρρηνὸς καὶ Λυδὸς καὶ Θύσκος καὶ Θύμβρις ἢ Θύβρις ἀπὸ τινος τῶν βασιλέων τοῦ τόπου, ὅστις κολυμβῶν ἐπνίγη εἰς αὐτόν. Τελευταῖον δὲ Τίβερις ἐκλήθη ἀπὸ Τιβερίνου, βασιλέως Ἀλθης, ὡς ὁ Λίβιος ἱστορήσει.

785. . . . Μυρμιδόνων. . . . Δολόπων.) Τοὺς μὲν Μυρμιδόνας ἤγεν ὁ Ἀχιλλεὺς, τοὺς δὲ Δόλοπας ὁ Φοῖνιξ.

787. ἡ Δαρδάνις.) Δαρδάνου ἀπόγονος καὶ θυγάτηρ Πριάμου ἦν ἡ Κρέουσα.

792—794. Περὶ τὸν φίλον του τράχηλον.) Οὕτω καὶ Ὀμ. (Ὀδ. Α. 205)·

Τρίς μὲν ἐφωρμήθη, ἔλέειν τέ με θυμὸς ἀνώγει,
τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν σκιῇ εἴκελον ἦ καὶ ὄνειρον
ἔπειτα.

Η ΑΙΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Θεία βουλῆ δ' ἡ Ἀσία καὶ πᾶν τοῦ Πριάμου τὸ γένος
ὡς παρ' ἀξίαν κατέπεσεν, ὡς κατεστράφη τὸ γαῦρον
Ἴλιον, κ' ἦτο καπνὸς ἢ λαμπρὰ Ποσειδώνιος Τροίην,
εἰς ἐξορίας κ' εἰς τόπων ἐρήμων ἀνεύρεσιν θεῖοι
φέρουσ' ἡμᾶς οἰωνοί· καὶ πηγνύομεν στόλον ἢ Ἴδη
ὅπου ἐστὶν ἢ Φρυγία, κ' ἢ Ἀντανδρος, οὔτι εἰδότες
ποῦ θὰ μᾶς φέρῃ τὸ φέρον, καὶ ποῦ θ' ἀποβῶμεν εἰς τέλος.
Ἄνδρας συλλέγομεν· τότε δ' ἐνήρχετο μόλις τὸ θέρος,
καὶ ὁ πατήρ ν' ἀναχθῶσ' εἰς τὴν τύχην τὰ πλοῖα προστάττει.
Κλαίω δ' ἀφίνων ἐγὼ τοὺς λιμένας, ἀκτὰς καὶ πεδία
πάτρια, ὅπου ὑπῆρξεν ἡ Τροία· κ' ἐξόριστος φέρω
μετ' ἑμαυτοῦ τοὺς ἑταίρους, υἱὸν καὶ θεοὺς ἐφροστίους.
Ἄρεως γῆ ἱερά καὶ εὐρύπεδος πόρρω ὑπάρχει
Θραῖκες τὴν σπείρουσιν· ἦρξ' ἐπ' αὐτῶν δ' ὁ θρασύφρων Λυκοῦργος·
ξένοι τῆς Τροίας ποτὲ καὶ ὁμόθεοι ἦσαν ἐκεῖνοι,
ὅσον ἡτύχει· κατάγομ' ἐκεῖ, καὶ εἰς ὄχθην καμπύλην
κτίζω τὰ πρῶτά μου τείχη, εἰσπλεύσας ἐν μοίρ' ἀπαισία,
ἐκ τοῦ ὀνόματος δέ μου ὠνόμασ' αὐτὰ Αἰνεάδας,
καὶ τῆ μητρὶ Διωναία, τοῖς ἄλλοις θεοῖς τοῖς τῶν ἔργων
θύω προστάταις· καὶ ταῦρον, ἐλθὼν εἰς ἀκτὴν θαλασσίαν,
εἰς τῶν μακάρων τὸν ὕπατον ἄνακτ' ἄμνον σφαγιάζω.
Λόφος πλησίον ὑπῆρχε κ' ἐπ' ἄκρας τοῦ λόφου κρανείας
ἔθαλλον θάμνοι πολλοὶ καὶ ἀγρία πυκνόκλαδος μύρτος.
Ἦλθον ἐκεῖ, τὸν χλωώδη δρυμὸν προσπαθῶν ν' ἀποσπάσω,
καὶ νὰ καλύψω ζητῶν τὸν βωμὸν διὰ κλάδων ἐμφύλλων.
Τότε φρικτὸν καὶ τεράστιον θαῦμα παρέστη μοι αἴφνης.
Ἄμα τὸ πρῶτον ἀπέσπασα δένδρον, συνθλάσας τὰς ρίζας,
μέλανος αἵματος εἶδον ἐκεῖ προρρέουσας σταγόνας,

λύθρου δ' ἡ γῆ ἐμολύνθη· τὰ μέλη μου τότε κατέσχε
 φρίκη ψυχρά, καὶ τὸ αἷμα ἐντὸς κατεπάγωσε φόβος· 30
 ἐπιχειρῶ ν' ἀνασπάσω καὶ ἄλλον εὐλύγιστον θάμνον,
 τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ τὰς κρυπτάς ν' ἀνιχνεύσω αἰτίας·
 ἐκ τοῦ φλοιοῦ ὁμως πάλιν τὸ μέλαν ἐξεῖρευσεν αἷμα.
 Συνταραχθεὶς τὴν ψυχὴν, τῶν ἀγρῶν ἰλασκόμην τὰς Νύμφας,
 καὶ τὸν πατέρα Γραδίβον, τῆς γῆς τῶν Γετῶν τὸν προσάτην, 35
 ὁ οἰωνὸς νὰ τραπῆ, πρὸς καλὸν ν' ἀποβῆ αὐτ' ἡ ὄψις·
 ὡς βιαιότερον τρίτον δὲ ἄλλον ἐξέσπασα κλάδον,
 καὶ τὴν ἀντέχουσαν γῆν ὡς τὸ γόνυ μου ἐθλίβε (πρέπει
 νὰ τὸ εἰπῶ; νὰ τὸ κρύψω;), ἐκ βάθους τοῦ λόφου ἠκούσθη
 γόος δακρύων, φωνὴ διεδόθ' εἰς ἀέρας ἠχοῦσα. 40
 «Τί μὲ σπαράττεις, Αἰνεΐα, τὸν δύστηνον; φεῖσαι τοῦ τάφου·
 μὴ εὐσεβεῖς καταμίαινε χεῖρας· ἡ Τροία σοι ξένον
 δὲν μὲ ἀνέθρεψεν, οὔτ' ἐκ κορμοῦ καταρρέει τὸ αἷμα·
 φύγε ἀπάνθρωπον τόπον· ἀκτὴν φιλοχρήματον φύγε.
 Εἶμ' ὁ Πολύδωρος· σπόρος βελῶν σιδηρῶν εἰς τὸν τόπον 45
 μ' ἔθαψε τοῦτον, ὅξει' ἐξ αὐτοῦ δ' ἀνεβλάστησαν λόγχοι.»
 Τότ' ἐξεπλάγη, διπλοῦς δὲ τὰς φρένας μου ἐθλίψε τρόμος,
 καὶ μου ὠρθώθη ἡ κόμη, κ' ἐκόπ' ἡ φωνὴ μου πνιγεῖσα.
 Φέροντα τοῦτόν ποτε τὸν Πολύδωρον πλεῖστον χρυσεῖον 50
 παρὰ τὸν Θράκης μονάρχην ὁ δύστηνος Πρίαμος λάθρα
 τρόφιμον ἐπεμψε φόβῳ πεισθεὶς πρὸς Δαρδάνων τὰ ὄπλα,
 καὶ ὑπ' ἐχθρῶν πανταχόθεν τὴν πόλιν ὄρων κυκλουμένην.
 ὡς δὲ πεσόντων τῶν Τεύκρων ἀπέστρεψ' ἡ τύχη τὰ νῶτα,
 πρὸς τὸν νικῶντ' Ἀγαμέμνον' ἀμέσως ἐκεῖνος χωρήσας, 55
 πάντα παρέβη θεσμόν· καὶ αὐτὸν τὸν Πολύδωρον κτείνας,
 ἔσχε τὸν πλοῦτον· εἰς τί δὲν κινεῖς τῶν βροτῶν τὰς καρδίας,
 ἀπληστε δίψα χρυσεῖου! Ἀφοῦ δὲ μ' ἀφῆκεν ὁ τρόμος,
 τοῖς ἐκλεκτοῖς ἀρχηγοῖς, τῷ πατρί μου πρὸ πάντων τῶν ἄλλων
 τὰ τῶν θεῶν ἀναφέρω σημεῖα, ζητῶν τὴν βουλήν των. 60
 Πάντες ν' ἀφήσωμεν τόπον ἀνόσιον εἶπον συμφώνως,
 καὶ τὰς ἀξένους ἀκτὰς, εἰς τὰ πλοῖά μας ἄνεμον δόντες,
 εἰς τὸν Πολύδωρον τότε κηδεῖαν τελοῦμεν, ὑψοῦντες
 χώματος μέγαν σωρὸν, καὶ βωμὸν τῇ σκιᾷ του ἰστάντες,
 κεκοσμημένον ταινίαις γλαυκαῖς, μελανῇ κυπαρίσσῳ.
 Αἱ Ἰλιάδες τὴν κόμην λυτὴν, ἦσαν πέριξ, ὡς ἔθος, 65

ἀπὸ κυλίκων ἐπάφρων ὑπόθερμον σπένδομεν γάλα,
 αἶμ' ἀπὸ σκύφων δ' ἐκρέ' ἱερόν· τὴν ψυχὴν δ' εἰς τὸν τάφον
 κρύψαντες, μέγα φωνοῦμεν ἐκεῖνον φωνὴν πανυστάτην.
 Ὡς δ' ἐπραύνη ὁ πόντος, κ' οἱ ἄνεμ' εἰς πλοῦν ἠρεμοῦντες,
 θάρρος παρεῖχον, πνοαὶ δ' ἐλαφραὶ εἰς πελάγη ἐκάλουν, 70
 εἰς τὴν ἀκτὴν ἀθροισθέντες, καθεῖλκον τὰς ναῦς οἱ ἑταῖροι.
 Τέλος ἐκπλέομεν· μὲν' ἡ ξηρὰ καὶ αἱ πόλεις ὀπίσω.
 Γῆ ἱερά κατὰ μέσον τὸν πόντον ἐγείρεται, φίλη
 τῇ Νηρηίδων μητρὶ, τῷ Αἰγαίῳ θεῷ Ποσειδῶνι·
 ὁ τοξοφόρος θεὸς πλανωμένην ἀπ' ὄχθης εἰς ὄχθην 75
 μετὰ τῶν νήσων Μυκόνου συνῆψεν αὐτὴν καὶ Γυάρου,
 καὶ τὴν ἐστήριξεν, ὥστε στερβῶ ν' ἀψηφᾷ τοὺς ἀνέμους.
 Αὐτὴ, καμόντας ἡμᾶς, εἰς λιμέν' ἀσφαλῆ ὑπεδέχθη·
 προσεκυνήσαμεν δὲ τὴν Ἀπόλλωνος πόλιν, ἐκβάντες.
 Τότε ὁ Ἄνιος, ἀναξ ἀνδρῶν, ἱερεὺς δὲ τοῦ Φοῖβου, 80
 εἰς τοὺς κροτάφους καὶ δάφνην ἀγίαν καὶ στέμματα φέρων,
 σπεύδων προσῆλθε· τὸν πάλαι δ' ἐγνώρισε φίλον Ἀγχίστην.
 Δεξιωθέντες δ' αὐτὸν, εἰς τὸν ξένιον ἦλθμεν οἶκον.
 Εἶπον δ' ἐγὼ, τὸν ναὸν προσκυνῶν τὸν ἐκ λίθου ἀρχαίου·
 «Δὸς, ὦ Θυμβραῖε, ἐστίαν καὶ τεῖχ' εἰς ἀνθρώπους καμόντας, 85
 γένος καὶ πόλιν ἐδραΐαν, καὶ Πέργαμα ἄλλα τῇ Τροίᾳ,
 εἰ Δαναοὶ, ὁ δεινὸς Ἀχιλλεὺς ὅ,τι ἔλιπον σῶσον!
 Ποῦ νὰ βαδίσωμεν; τίς ὁδηγός; ἢ ποῦ νὰ σταθῶμεν;
 δὸς οἰωνὸν κ' εἰς ἡμῶν τὰς καρδίας εἰσχώρητον, πάτερ.»
 Μόλις ἐξέφρασ' αὐτὰ, καὶ ἐφάνησαν τρέμοντα πάντα, 90
 καὶ οἱ σταθμοὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἡ δάφνη, κ' ἐσεῖσθη τὸ ὄρος
 πέριξ, κ' ἐντὸς ἀνοικτοῦ τοῦ σηκοῦ ἐμυκάτο ὁ τρίπους.
 Τότε πρηνεῖς προσπεσόντες τοιοῦτους ἠκούσαμεν φθόγγους·
 «ᾧ Δαρδανίδαί τραχεῖς, ἢ ἐκ ρίζης προγόνων τεκοῦσα
 γῆ θ' ἀναλάβη εἰς τοὺς κόλπους τῆς πάλιν ὑμᾶς χαρμοσύνης 95
 ἐπαναστρέφοντας· ἤδη τὴν πάλαι μητέρα ζητεῖτε·
 ἕως περάτων τῆς γῆς τοῦ Αἰνεΐου θ' ἀνάξῃ ὁ οἶκος,
 καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν, κ' ἐξ ἐκείνων ὅποσοι τεχθῶσι.»
 Ταῦτα ὁ Φοῖβος· χαρὰ δὲ μεγάλη καὶ πλεῖστος ἠγέρθη
 ὄρους· τίς ἄρα νὰ ἦναι ὁ τόπος οἱ πάντες ἠρώτων, 100
 ποῦ νὰ νοστήσωμεν δὲ πλανηθέντες προστάττει ὁ Φοῖβος;
 τότ' ὁ πατὴρ τῶν ἀρχαίων ἀνδρῶν ἀνελίσσων τὴν μνήμην,

λύθρου δ' ἢ γῆ ἐμολύθη· τὰ μέλη μου τότε κατέσχε
 φρίκη ψυχρά, καὶ τὸ αἶμα ἐντὸς κατεπάγωσε φόβος· 30
 ἐπιχειρῶ ν' ἀνασπάσω καὶ ἄλλον εὐλύγιστον θάμνον,
 τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ τὰς κρυπτὰς ν' ἀνιχνεύσω αἰτίας·
 ἐκ τοῦ φλοιοῦ ὅμως πάλιν τὸ μέλαν ἐξεῖρρευσεν αἶμα.
 Συνταραχθεὶς τὴν ψυχὴν, τῶν ἀγρῶν ἰλασκόμην τὰς Νύμφας,
 καὶ τὸν πατέρα Γραδίβον, τῆς γῆς τῶν Γετῶν τὸν προσάτην, 35
 ὁ οἰωνὸς νὰ τραπῆ, πρὸς καλὸν ν' ἀποβῆ αὐτ' ἢ ὄψις·
 ὡς βιαιότερον τρίτον δὲ ἄλλον ἐξέσπασα κλάδον,
 καὶ τὴν ἀντέχουσαν γῆν ὡς τὸ γόνυ μου ἐθλίβε (πρέπει
 νὰ τὸ εἰπῶ; νὰ τὸ κρύψω;), ἐκ βάθους τοῦ λόφου ἠκούσθη
 γόος δακρῶν, φωνὴ διεδόθ' εἰς ἀέρας ἠχοῦσα. 40
 «Τί μὲ σπαράττεις, Αἰνεΐα, τὸν δύστηνον; φεῖσαι τοῦ τάφου·
 μὴ εὐσεβεῖς καταμίαινε χεῖρας· ἢ Τροία σοι ξένον
 δὲν μὲ ἀνέθρεψεν, οὔτ' ἐκ κορμοῦ καταρῥέει τὸ αἶμα·
 φύγε ἀπάνθρωπον τόπον· ἀκτὴν φιλοχρήματον φύγε.
 Εἶμ' ὁ Πολύδωρος· σπόρος βελῶν σιδηρῶν εἰς τὸν τόπον 45
 μ' ἔθαψε τοῦτον, ὄξει' ἐξ αὐτοῦ δ' ἀνεβλάστησαν λόγχαι.»
 Τότ' ἐξεπλάγην, διπλοῦς δὲ τὰς φρένας μου ἐθλίψε τρόμος,
 καὶ μου ὠρθώθη ἡ κόμη, κ' ἐκόπ' ἢ φωνή μου πνιγεῖσα.
 Φέροντα τοῦτόν ποτε τὸν Πολύδωρον πλεῖστον χρυσίαν
 παρὰ τὸν Θράκης μονάρχην ὁ δύστηνος Πρίαμος λάθρα 50
 τρόφιμον ἔπεμψε φόβῳ πεισθεὶς πρὸς Δαρδάνων τὰ ὄπλα,
 καὶ ὑπ' ἐχθρῶν πανταχόθεν τὴν πόλιν ὄρων κυκλουμένην.
 ὡς δὲ πεσόντων τῶν Τεύκρων ἀπέστρεψ' ἡ τύχη τὰ νῶτα,
 πρὸς τὸν νικῶντ' Ἀγαμέμνον' ἀμέσως ἐκεῖνος χωρήσας,
 πάντα παρέβη θεσμόν· καὶ αὐτὸν τὸν Πολύδωρον κτείνας, 55
 ἔσχε τὸν πλοῦτον· εἰς τί δὲν κινεῖς τῶν βροτῶν τὰς καρδίας,
 ἀπληστε δίψα χρυσοῦ! Ἀφοῦ δὲ μ' ἀφήκεν ὁ τρόμος,
 τοῖς ἐκλεκτοῖς ἀρχηγοῖς, τῷ πατρί μου πρὸ πάντων τῶν ἄλλων
 τὰ τῶν θεῶν ἀναφέρω σημεῖα, ζητῶν τὴν βουλήν των.
 Πάντες ν' ἀφήσωμεν τόπον ἀνόσιον εἶπον συμφώνως, 60
 καὶ τὰς ἀξένους ἀκτὰς, εἰς τὰ πλοῖά μας ἀνεμον δόντες,
 εἰς τὸν Πολύδωρον τότε κηδεῖαν τελοῦμεν, ὑψοῦντες
 χώματος μέγαν σωρὸν, καὶ βωμὸν τῇ σκιά του ἰστάντες,
 κεκοσμημένον ταινίαις γλαυκαῖς, μελανῇ κυπαρίσσῳ.
 Αἱ Ἰλιάδες τὴν κόμην λυτὴν, ἦσαν πέριξ, ὡς ἔθος, 65

ἀπὸ κυλίκων ἐπάφρων ὑπόθερμον σπένδομεν γάλα,
 αἶμ' ἀπὸ σκύφων δ' ἐκρέ' ἱερόν· τὴν ψυχὴν δ' εἰς τὸν τάφον
 κρύψαντες, μέγα φωνοῦμεν ἐκεῖνον φωνὴν πανυστάτην.
 Ὡς δ' ἐπραύθη ὁ πόντος, κ' οἱ ἄνεμ' εἰς πλοῦν ἠρεμοῦντες,
 θάρρος παρεῖχον, πνοαὶ δ' ἐλαφραὶ εἰς πελάγη ἐκάλουν, 70
 εἰς τὴν ἀκτὴν ἀθροισθέντες, καθεῖλκον τὰς ναῦς οἱ ἑταῖροι.
 Τέλος ἐκπλέομεν· μὲν' ἢ ξηρὰ καὶ αἱ πόλεις ὀπίσω.
 Γῆ ἱερά κατὰ μέσον τὸν πόντον ἐγείρεται, φίλη
 τῇ Νηρηίδων μητρὶ, τῷ Αἰγαίῳ θεῷ Ποσειδῶνι·
 ὁ τοξοφόρος θεὸς πλανωμένην ἀπ' ὄχθης εἰς ὄχθην 75
 μετὰ τῶν νήσων Μυκόνου συνῆψεν αὐτὴν καὶ Γυάρου,
 καὶ τὴν ἐστήριξεν, ὥστε στεβρὰ ν' ἀψηφᾷ τοὺς ἀνέμους.
 Αὐτῆ, καμόντας ἡμᾶς, εἰς λιμέν' ἀσφαλῆ ὑπεδέχθη·
 προσεκυνήσαμεν δὲ τὴν Ἀπόλλωνος πόλιν, ἐκβάντες.
 Τότε ὁ Ἄνιος, ἀναξ ἀνδρῶν, ἱερεὺς δὲ τοῦ Φοῖβου, 80
 εἰς τοὺς κροτάφους καὶ δάφνην ἁγίαν καὶ στέμματα φέρων,
 σπεύδων προσῆλθε· τὸν πάλαι δ' ἐγνώρισε φίλον Ἀγχίτην.
 Δεξιωθέντες δ' αὐτὸν, εἰς τὸν ξένιον ἦλθομεν οἶκον.
 Εἶπον δ' ἐγὼ, τὸν ναὸν προσκυῶν τὸν ἐκ λίθου ἀρχαίου·
 «Δὸς, ὦ Θυμβραῖε, ἐστίαν καὶ τεῖχ' εἰς ἀνθρώπους καμόντας, 85
 γένος καὶ πόλιν ἐδραϊάν, καὶ Πέργαμα ἄλλα τῇ Τροίᾳ,
 εἰ Δαναοὶ, ὁ δεινὸς Ἀχιλλεὺς ὅ,τι ἔλιπον σῶσον!
 Ποῦ νὰ βαδίσωμεν; τίς ὁδηγός; ἢ ποῦ νὰ σταθῶμεν;
 δὸς οἰωνὸν κ' εἰς ἡμῶν τὰς καρδίας εἰσχώρητον, πάτερ.»
 Μόλις ἐξέφρασ' αὐτὰ, καὶ ἐφάνησαν τρέμοντα πάντα, 90
 καὶ οἱ σταθμοὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἡ δάφνη, κ' ἐσείσθη τὸ ὄρος
 πέριξ, κ' ἐντὸς ἀνοικτοῦ τοῦ σηκοῦ ἐμυκάτο ὁ τρίπους.
 Τότε πρηνεῖς προσπεσόντες τοιοῦτους ἠκούσαμεν φθόγγους·
 «ᾧ Δαρδανίδαι τραχεῖς, ἢ ἐκ ρίζης προγόνων τεκοῦσα
 γῆ θ' ἀναλάβη εἰς τοὺς κόλπους τῆς πάλιν ὑμᾶς χαρμοσύνης 95
 ἐπαναστρέφοντας· ἤδη τὴν πάλαι μητέρα ζητεῖτε·
 ἕως περάτων τῆς γῆς τοῦ Αἰνεῖου θ' ἀνάξῃ ὁ οἶκος,
 καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν, κ' ἐξ ἐκείνων ὀπόσοι τεχθῶσι.»
 Ταῦτα ὁ Φοῖβος· χαρὰ δὲ μεγάλη καὶ πλεῖστος ἠγέρθη
 θροῦς· τίς ἄρα νὰ ᾔηται ὁ τόπος οἱ πάντες ἠρώτων, 100
 ποῦ νὰ νοστήσωμεν δὲ πλανηθέντες προστάττει ὁ Φοῖβος;
 τότ' ὁ πατὴρ τῶν ἀρχαίων ἀνδρῶν ἀνελίσσω τὴν μνήμην,

«Μάθετε, εἶπε, λογάδες, ὑμῶν τὰς μελλούσας ἐλπίδας.
 Νῆσος Διὸς τοῦ μεγάλου εἰς μέσον τὸν πόντον ἢ Κρήτην
 κέκτηται ὄρος Ἰδαῖον. Ἐκεῖ συγγενὲς ἡμῶν γένος· 105
 πόλεις οἰκεῖ ἑκατὸν εἰς πολύφορον γῆν καὶ πλουσίαν·
 πρῶτος δ' ὁ μέγας προπάτωρ (καθὼς ἐνθυμοῦμαι, ἀκούσας)
 Τεῦκρος κατήχθ' εἰς Ῥοιτείους ἀκτὰς κ' ἐξελέξατο τοῦτο
 πρὸς βασιλείαν τὸ ἔδαφος. Οὔτε τὸ Ἴλιον τότε,
 οὔτε τὰ Πέργαμα ἦσαν· κοιλάδες δ' ὤκοῦντο βαθεῖαι, 110
 ἐνθα ἢ μήτηρ Κυβέλ', ἠχηρὰ Κορυβάντων χαλκεῖα,
 ἄλλος Ἰδαῖον καὶ πίστις σιγῆς ἱεῶς, κ' ἐζευγμένον
 εἰς τῆς ἀνάσσης τὸν δίφρον τὸν ἅγιον ζευγὸς λεόντων.
 Ἄγετε δὴ, καὶ ἐπώμεθα ὅπου μᾶς φέρει τὸ θεῖον·
 εἰς τὴν Κνωσσὸν ἃς προβῶμεν, ἰλάσαντες πρὶν τοὺς ἀνέμους· 115
 εἶν' ὁ διάπλους βραχύς· τοῦ Διὸς ἐὰν πάρεστ' ἢ χάρις,
 ἔρχοντ' αἱ νῆες εἰς τρεῖς ἐπ' ἀκτὰς τὰς Κρηταίας ἡμέρας.»
 Τούτων λεχθέντων, εὐθὺς τοὺς βωμοὺς κατεπλήρουν σφαγίων·
 εἰς Ποσειδῶνα προσήνεγκα ταῦρον καὶ ταῦρόν σοι, Φοῖβε·
 μέλαν' ἄμνόν τῷ Χειμῶνι, λευκὸν τοῖς αἰσίοις Ζεφύροις. 120
 Φῆμη ἐν τούτοις ἠκούσθη, ἀρχῆς τῆς πατρῴας ὁ ἀναξ
 Ἰδομενεὺς ἐξωστθεῖς, ὅτι ἔφυγε, κ' ἔρημος ἦτον
 ἤδη ἢ Κρήτην, κ' ἐχθρῶν αἱ οἰκίαι κεναὶ ὅτι ἦσαν.
 Τὴν Ὀρτυγίαν λιπόντες εὐθὺς, πρὸς τὸν πόντον πετῶμεν.
 Πρῶτον περῶμεν τὰ Βάκχια ὄρη τῆς Νάξου, Δονοῦσαν 125
 τὴν χλοεράν, τὴν Ὠλίारον, εἶτα τὴν στίλβουσαν Πάρον,
 τὰς ἐσπαρμένας Κυκλάδας, τὸν ἄλλον πολύνησον πόντον.
 Θροῦν καὶ παντοίαν κραυγὴν ἀμιλλώμενοι αἴρουσ' οἱ ναῦται,
 Κρήτην, τοὺς πρῶην προγόνους ζητοῦμεν, φωνοῦσ' οἱ ἑταῖροι·
 καὶ ἀπὸ πρύμνης δὴ τότε ἔγερθέντος οὐρίου ἀνέμου, 130
 εἰς τὰς ἀρχαίας ἀκτὰς τῶν Κουρήτων κατήλθομεν τέλος.
 Τὴν πολυπόθητον πόλιν ἐτείχιστα πρόφρων, καλέσας
 Πέργαμα· χαίροντι δὲ τῷ λαῷ, διὰ τ' ὄνομα, λέγω
 νὰ ἀγαπᾷ τὰς ἐστίας αὐτὰς, νὰ πυργώσῃ τοὺς οἴκους.
 Εἰς τὰς ἀνύδρους ἀκτὰς ἀνεγκύσθησαν ἤδη τὰ πλοῖα· 135
 εἰς γεωργίαν καὶ γάμους ἐδόθησαν ἤδ' οἱ ἡβῶντες,
 κ' ἔδωκαν νόμοις καὶ οἴκους· ἀλλὰ τὰ ἀνθρώπινα μέλη
 τῆκει ρθορὰ τ' οὐρανόθεν ἀέρος, καὶ νόσος ἐπέστη
 εἰς τὰς σποράς κ' εἰς τὰ δένδρα, οἰκτρὰ καὶ θανάσιμος ὦρα.

Ἄλλοι ψυχὴν τὴν γλυκεῖαν ἐξέπνεον, ἄλλοι τὸ χαῦνον 140
 ἔσυρον σῶμα· ὁ Σείριος δὲ τοὺς ἀγρούς ἐπυρπόλει,
 ἄνευ τροφῆς τὰ σπαρτὰ καὶ κατάξηρα ἦσαν τὰ χόρτα.
 Εἰς τὸ Ὀρτυγίον πάλιν μαντεῖον, τὴν θάλασσαν πλέων,
 νὰ ἐπιστρέψ' ὁ πατήρ παραινεῖ καὶ τὸν Φοῖβον νὰ κάμψω,
 τί εἰς τοὺς κάμνοντας φέρει ἀγῶνας; εἰς μόχθους τοσοῦτους 145
 ποῦ ἀρωγὴν ἐπιτάττει νὰ εὐρωμεν; ποῦ νὰ τραπῶμεν;
 Εἶχεν ἐπέλθει ἢ νύξ καὶ ὁ ὕπνος κατεῖχε τὰ πάντα·
 αἱ ἱεραὶ τῶν θεῶν τῆς Φρυγίας ἐφέστι' εἰκόνες
 ἃς ἀπὸ Τροίας ἐκ μέσου φλογὸς πυρπολούσης τὴν πόλιν
 εἶχον ἐκσπάσει, παρέστησαν αἴφνης ἐμπρὸς μου καθ' ὕπνους· 150
 τῆς πανσελήνου τὸ φῶς διὰ μέσου χυθὲν τῶν θυρίδων
 πρὸ ὀφθαλμῶν μου αὐτὰς ἐμφανεῖς καὶ λαμπρὰς τὰς παρίστα·
 λόγους τοιοῦτους δ' εἰποῦσαι μ' ἀπήλλαξαν πάσης φροντίδος.
 «Εἰς Ὀρτυγίαν ἂν ἔλθης, ὅποι' ἂν θὰ εἶπῃ ὁ Φοῖβος,
 λέγει σοι ὧδε, ἡμᾶς δ' ἐπ' αὐτῷ εἰς τὰς θύρας σου πέμπει· 155
 ἐκ Δαρδανίας ἡμεῖς εἰς τὰ σὰ παρεπόμεθα ὄπλα
 καὶ ἐν τῷ στόλῳ τῷ σῷ τὸν ὀγκοῦμενον πλέομεν πόντον,
 τοὺς ἀπογόνους τοὺς σοὺς θὰ ὑψώσωμεν μέχρις ἀστέρων,
 πόλεως κράτους παρέξομεν σοί· ἀλλὰ σὺ τοῖς μεγάλοις 160
 ἰδρὺε τείχη μεγάλα· μὴ φεῦγε τῆς πλάνης τὸν μόχθον·
 ἀλλαξὸν ἔδρας, αὐτὰς τὰς ἀκτὰς ὁ τῆς Δήλου Ἀπόλλων
 δὲν σοὶ διώρισεν οὔτε εἰς Κρήτην νὰ μείνης προστάττει
 τόπος ὑπάρχει (καλοῦσιν αὐτὸν οἱ Γραικοὶ Ἑσπερίαν),
 τόπος ἀρχαῖος, εἰς ὄπλα ἰσχύων κ' εἰς πλοῦτον ἀρούρας· 165
 παρ' Οἰνωτρῶν κατωκεῖτο· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα, ὡς φῆμη,
 ἀπ' Ἰταλοῦ οἰκιστοῦ ὠνομάσθ' Ἰταλία ἢ χώρα.
 Αὐτ' ἢ ἡμῶν κατοικία· Δαρδάνου ἐκεῖ κ' Ἰασίου
 εἶν' ἢ πατρίς, κ' ἐξ αὐτῶν τὸ ἡμέτερον ἄρχεται γένος.
 Ἄγε καὶ φέρε παιδρὸς αὐτοῦς τοὺς βεβαίους μου λόγους
 εἰς τὸν πρεσβύτην πατέρα· τὴν Κόρυτον ζήτηι, τοὺς τόπους 170
 τῆς Αὔσονίας· ὁ Ζεὺς σοὶ ἀρνεῖται τὴν γῆν τὴν Δικταίαν.»
 Εἰς τῶν θεῶν τὴν φωνὴν καὶ τὴν ὄψιν κατάπληκτος ὄλωσ
 (Ὀνειρον δὲν ὠνειρεύθη ἐκεῖνο· ἐγνώρισα, εἶδον
 πρόσωπα ὄντως καὶ ὄψεις καὶ κόμας αὐτῶν ἀναδήτους,
 καὶ κρυερὸς εἰς τὸ σῶμά μου ὄλον ἰδρῶς διεχύθη) 175
 ἀπὸ τῆς κλίνης πηδῶ παρευθὺς, ἀνακείνων καὶ χεῖρας

πρὸς οὐρανὸν καὶ φωνήν, κ' ἐπιχέω ἐξ οἴνου ἀκράτου
 εἰς τὴν ἐστίαν σπονδίας. Ἄμα δ' ὡς ἐτελέσθ' ἡ θυσία
 εἰς τὸν Ἀγχίσην εὐθύμως κ' ἐν τάξει τὰ πάντ' ἀναφέρω.
 Ἔγνω τὸ γένος αὐτὸς τὸ διπλοῦν τῶν διττῶν προπατόρων, 180
 καὶ τὴν ἀπάτην αὐτοῦ περὶ τόπων τῶν πάλαι ἐπέγνω
 τότε μοι εἶπε μνησθεῖς· «ὦ υἱέ, ὁ τοσαῦτα πονήσας
 ὑπὲρ Ἰλίου, τοιαῦτα προῦφήτευσε μόν' ἡ Κασάνδρα·
 νῦν ἐνθυμοῦμαι αὐτὰ εἰς τὸ γένος ἡμῶν πῶς προεῖπε,
 νῦν Ἑσπερίας καὶ νῦν Ἰταλίας προλέγουσα κράτος. 185
 Τίς ἐφαντάζετο ὅτι οἱ Τεῦχροι ἀκτὰς θὰ ἐγγίσουν
 τὰς Ἑσπερίας; ἢ τίνα κατέπειθε τότε ἡ Κασάνδρα;
 Εἰς τοῦ Ἀπόλλωνος πλὴν τὴν ὑπάτην βουλήν ἄς πεισθῶμεν.»
 Εἶπεν· ἡμεῖς δ' εἰς αὐτοῦ πειθαρχοῦντες εὐθύμως τοὺς λόγους,
 καταλιπόντες δὲ πάντες ἐκτός τινων τούτων τὸν τόπον, 190
 διὰ νηῶν κ' ἠπλωμένων ἰστίων περῶμεν τὸν πόντον.
 Ὡς δὲ ἀνήχθημεν, κ' ἦν ἀφανὴς ἡ ξηρὰ, οὐδὲ πέριξ
 ἄλλο ἐβλέπομεν πλὴν οὐρανοῦ πανταχοῦ καὶ θαλάσσης,
 ἄνωθεν αἴφνης ἐμοῦ ὑπερέστη κυάνεον νέφος,
 φέρον χειμῶνα καὶ νύκτα, κ' ἐσκέπασε σκότος τὸν πόντον, 195
 ἄνεμοι σκάπτουν τὸν πόντον, καὶ μέγα ὑψοῦται τὸ κῦμα,
 καὶ εἰς εὐρὺ κυλιόμεθα χάσμα ἡμεῖς ἐσπαρμένοι·
 ὄμβρος θαμβοῖ τὴν ἡμέραν· ὑγρὸς τὸν αἰθέρα δὲ ζόφος
 κατακαλύπτει καὶ πῦρ ἐκ νεφῶν σχιζομένων ἐκθρῶσκει·
 τρέχομεν ἢ δ' εἰς θαλάσσης τυφλὰς τῆς ὁδοῦ ἐκκρουσθέντες· 200
 εἰς τὸν αἰθέρα ἡμέρα νυκτὸς οὐδαμῶς διαφέρει·
 ὁ Παλινοῦρος τὸν δρόμον τοῦ πλοῦ οὐδ' αὐτὸς διακρίνει·
 οὕτως ἡμέρας πλανώμεθα τρεῖς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους
 εἰς τὰς θαλάσσας, καὶ νύκτας ἀνάστρους προσέτι τοσαύτας·
 τέλος δ' ἐφάν' ὑψουμένη ξηρὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν, 205
 ὤρθησαν ὄρη μακρὰν, καὶ καπνὸς ἀπ' αὐτῶν ἀναβαίνων·
 κάτω εὐθὺς τὰ ἰστία, τὰς κώπας ἀρπάζουσ' οἱ ναῦται,
 καὶ τοὺς ἀφροὺς ἀκαμάτως κυκῶντες συντόνως ἐλαύνουν.
 Τοῦ τῆς θαλάσσης κινδύνου σωθέντα μὲ δέχοντ' ἐν πρώτοις
 αἱ τῶν Στροφάδων ἀκταί· παρ' Ἑλλήνων Στροφάδες καλοῦνται·
 ἐν τῷ εὐρεῖ Ἰωνίῳ οἰκεῖ Κελαινῶ καὶ αἱ ἄλλαι 211
 Ἄρπειαι, ταύτας τὰς νήτους, ἐξ οὗ ταῖς ἐκλείσθη ὁ οἶκος
 ὁ τοῦ Φινέως, κ' ἐντρόμως τοὺς πρώτους κατέλειπον δειπνοῦς·

ὀλεθριώτερον τέρας ἢ λύμην αὐτῶν φρικτοτέραν
 πώποτ' ἡ Στύξ δὲν ἐγέννησ' ἐκ θείας ὀργῆς εἰς τὸν κόσμον· 215
 εἶχον μορφήν ὑποπτέρων παρθένων, δυσώδη κοιλίας
 ἀποβρόχην καὶ γαμφώνυχας χεῖρας καὶ ὄψεις ἐκ πείνης
 πάντοτ' ὠχράς.
 Ὡς καταχθέντες δ' ἐντὸς τοῦ λιμένος εἰσῆλθομεν, ἤδη
 βλέπομεν πλήθη βοῶν εὐτραφῶν πανταχοῦ τοῦ πεδίου, 220
 ἅμα δ' αἰγῶν ἀφυλάκτων εἰς χόρτον βοσκούσας ἀγέλας.
 Ὅπλα λαβόντες εὐθὺς, τοὺς θεοὺς καὶ τὸν Δία μετόχους
 ἐπιφωνοῦμεν τῆς λείας· στιβάδας σωρεύοντες δ' ἅμα
 εἰς τὰς καμπύλας ἀκτὰς, τοῦ ἠδίστου ἀρχόμεθα δειπνοῦ,
 ὅταν φρικταὶ ἐξ ὀρέων ἐμπίπτουν αἱ Ἄρπυι' ἐξαίφνης, 225
 καὶ μετ' ἀγρίων κραυγῶν, καὶ σφοδροῦ τῶν πτερῶν τοῦ πατάγου,
 πάντ' ἀφαρπάζουσ', σπιλοῦσ' ἐξ ἀφῆς ἀκαθάρτου τὰ ὄψα·
 θροῦς δὲ τραχὺς πανταχοῦ καὶ ὀσμὴ ἀποφέρειτ' αἰσχίστη·
 τότε εἰς ἀπέχοντα τόπον ἐκ νέου, εἰς κοίλωμα βράχου,
 διὰ σκιῶν φρικαλέων καὶ δένδρων φρακτὸν πανταχόθεν, 230
 νέας τραπέζας καὶ πῦρ τῶν βωμῶν ἐτοιμάζομεν νέον·
 πάλιν δ' αὐταὶ ἀφ' ἐτέρων μερῶν κ' ἐξ ἀδήλων κευθμώνων
 διὰ ποδῶν γαμφωνύχων κυκλοῦσι τὴν λείαν βοῶσαι,
 καὶ τὴν μιαίνει τὸ στόμα αὐτῶν· τότε ἐγὼ πρὸς τοὺς φίλους
 νὰ τὰς ἀπώσουν βιαίως κελεύω, λαβόντες τὰ ὄπλα· 235
 τὸ προσταχθὲν δ' ἐκτελοῦντες ἐκεῖνοι, τὰ ξίφ' εἰς τὰ χόρτα
 καὶ τὰς ἀσπίδας εἰς μέρος κρυπτὸν ἀφανεῖς καταθέτουν.
 Ὡς δὲ κλαγγάζουσ' ἐκεῖναι πετῶσ' εἰς ἀκτὴν τὴν καμπύλην
 πάλιν, ἀφ' ὕψους σκοπῶν ὁ Μισήνος σημαίνει εὐθέως
 διὰ τοῦ κοίλου χαλκοῦ, καὶ εἰς μάχην ὀρμῶσ' οἱ ἑταῖροι, 240
 καὶ τ' ἀναιδῆ νὰ πληγώσουν θαλάσσια ὄρνεα θέλουν.
 Ἄτρωτα πλὴν τὰ πτερὰ, καὶ ἀναίσθητον πᾶν τῶν τὸ δέρμα
 εἶναι πρὸς τραῦμα· δρομαῖχι δὲ φεύγουσιν ἄνω πρὸς τ' ἄστρο,
 λείαν ἡμίβροτον, ἴχνη ἀκάθαρτα λείπουσιν ῥύπου.
 Ἡ Κελαινῶ δ' ἐπὶ βράχου προέχοντος ἴστατο μόνη, 245
 μάντις κακῶν· ἀπὸ στήθους δ' ἐξέφρασε λόγους τοιούτους·
 «ὦ Λαομέδοντος τέκνα, φονεύοντες βόας καὶ μόσχους,
 πόλεμον πάλιν λοιπὸν, ὑμεῖς πόλεμον πάλιν ζητεῖτε;
 καὶ τὰς ἀθώας Ἄρπυϊας ν' ἀπώσητε σεῖς τοῦ πατρώου
 κράτους; Πλὴν βάλετε τούτους τοὺς λόγους καλῶς εἰς τὰς φρένας,

οὐς τῷ Ἀπόλλωνι εἶπεν ὁ Ζεὺς, καὶ ἐμοὶ ὁ Ἀπόλλων· 251
 ἀνακοινῶ δὲ ὑμῖν Ἐρινύων ἐγὼ ἡ μεγίστη·
 πρὸς Ἰταλίαν χωρεῖτε ἰλάσαντες πρὶν τοὺς ἀνέμους,
 νὰ καταχθῆτε ὠρίσθ' εἰς αὐτὴν καὶ νὰ εὕρητε ὄρμον·
 ὁμῶς δὲν θέλετε σεῖς τὴν θεόσδοτον πόλιν τειχίσει, 255
 πρὶν σᾶς βιάσῃ λιμὸς καὶ ἡ ὕβρις τοῦ φόνου μας τούτου·
 νὰ καταφάγητ' αὐτὰς τὰς τραπέζας ὑμῶν ἐνδακόντες.»
 Ἄμα δὲ ταῦτα εἰποῦσα, ὑπόπτερος ἔπτ' εἰς τὸ δάσος.
 Τρόμος ἐπάγωσε τότε αἰφνίδιος πάντων τὸ αἶμα,
 κ' ἐλειποψύχουν· οὐχὶ δὲ δι' ὄπλων ἀντέτεινον πλέον, 260
 ἀλλ' ἰλασκόμενοι μᾶλλον θερμῶς ταῖς ἐζήτουν εἰρήνην,
 εἶτε θεαί, ἢ σκληρὰ καὶ αὐθάδη πτηνὰ ἐὰν ἦσαν·
 ἐκ τῆς ἀκτῆς δ' ὁ πατήρ ἀνατείνων τὰς χεῖρας Ἀγχίσης
 παρακαλεῖ τοὺς θεοὺς καὶ τιμὰς τὰς δεούσας προστάττει.
 «Τὴν ἀπειλὴν, ὦ θεοί, καὶ τὸ μέγ' ἀποτρέψατε πάθος· 265
 τοὺς εὐσεβεῖς εὐμενῶς διασώσατε!» Ἄμα δ' οἱ κάλοι
 κ' ἐκ τῆς ἀκτῆς τὰ στριπτὰ νὰ λυθῶσι σχοινία προστάττει.
 Τείνοντες δὲ τὰ ἱστία τῷ νότῳ, τὸν ἔπαφρον πόντον
 πλέομεν, ὅπου ὁ ναύκληρος, ὅπου οἱ ἀνεμοὶ φέρουν.
 Ζάκυνθος ἦδ' ἡ δασώδης προκύπτει ἐν μέσῳ τοῦ πόντου, 270
 Σάμη, Δουλίχιον, εἶτα τὸ Νήριτον, ὄλον πετρῶδες·
 φεύγομεν δὲ τοὺς Ἰθάκης σκοπέλους, Λαέρτια κράτη,
 καὶ τὴν τροφὸν καταρώμεθα γῆν τοῦ σκληροῦ Ὀδυσσέως·
 αἱ τῆς Λευκάδος νεφώδεις ἀκρώρει' ἐμφαίνονται εἶτα,
 καὶ εἰς τοὺς ναύτας ὁ πάντοτε τρόμον παρέχων Ἀπόλλων, 275
 Ὀρμον ἐνταῦθα καμόντες ζητοῦμεν ἐμπρὸς τῆς πολίχνης·
 ῥίπτοντ' αἱ ἄγκυρ' ἐκ πρῶρας, τῆς πρύμνης πρὸς γῆν τετραμμένης·
 εἰς τὸν ἀνέλπιστον οὕτως αὐτὸν καταχθέντες λιμένα,
 διὰ λουτρῶν καὶ βωμῶν ἀνημμένων ὑμνοῦμεν τὸν Δία.
 Ἰλιακοῖς ἱεροῦμεν ἀγῶσιν Ἀκτίου τὰς ὄχθας· 280
 καὶ τὰς πατρίους παλαίστρας γυμνοὶ, ἐλαιόχριστοι πάντες
 οἱ συνεταῖροι εὐθύμως ἀσκοῦν, ὡς φυγόντες τοσαύτας
 πόλεις Ἀργείων, κ' ἐκ μέσου ἐχθρῶν καὶ κινδύνων σωθέντες.
 Κύκλον τὸν μέγαν τοῦ ἔτους ὁ ἥλιος εἶχε διέλθει,
 καὶ παγετώδης χειμῶν τὰς θαλάσσας θυέλλαις ἠγγρίου· 285
 κοίλην ἀσπίδα χαλκὴν, ἣν ὁ μέγας ποτ' ἔφερεν Ἄβας,
 εἰς τὰς ἀπέναντι πύλας ἐράπτω καὶ τὰδ' ἐπιγράφω·

«Ἐκ Δαναῶν τροπαιοῦχων Αἰνείας τὸ δπλισμα τόδε·»
 κ' ἐπὶ σελμάτων εὐθύς καὶ ἀπόπλουν ταχὺν ἐπιτάττω.
 Πλήττουν τὴν θάλασσαν, σχίζουν τὸ κῦμ' ἀμιλλώμενοι πάντες· 290
 τὰ τῶν Φαιάκων ἐμπρὸς ἐναέρια βλέπομεν ἄκρα·
 κ' εἰς Ἡπειρώτιδ' ἀκτὴν εἰς Χαόνιον πλεύσαντες ὄρμον,
 εἰς Βουθρωτὸν τὴν ὑψοῦ ἰδρυμένην ἀνήλθομεν πόλιν.
 Φῆμη ἀκούετ' ἐνταῦθα παντοίων ἀπίστων πραγμάτων,
 ὅτι ὁ Ἐλενος ἄρχει Ἑλλήνων λαῶν ὁ Πριάμου, 295
 τοῦ Αἰακίδου κατέχων καὶ σκῆπτρα καὶ σύζυγον Πύρου·
 τὴν Ἀνδρομάχην δ' ἐκδοὺς συγγενεῖ της συζύγῳ ἐκ νέου.
 Ἐκθαμβος μένω· θερμὸς δ' εἰς τὸ στήθος μου πόθος ἀνάπτει,
 βλέπων τὸν ἄνδρα, τὰς τόσας αὐτοῦ περιστάσεις νὰ μάθω,
 κ' ἐκ τοῦ λιμένος ὀρμῶμαι, ἀκτὰς καταλείπων καὶ νῆας. 300
 Ἐκείντο πένθιμα δῶρα, καὶ τράπεζ' ἐπίσημ' εἰς ἄλσος,
 πρόσθεν τῆς πόλεως, ὅπου ψευδώνυμος ῥέει Σιμόεις,
 ἢ Ἀνδρομάχη σπονδαῖς ἐπὶ τέφρας σκιάς ἀνεκάλει,
 εἰς Ἐκτορείαν σορὸν τὴν κενὴν, ἣν ἐκάλυπτε χλόη,
 κ' ἐπὶ διδύμων βωμῶν, οὐς ἴδρυσ' αἰτίους δακρύων. 305
 Ὡς δὲ μὲ εἶδε χωροῦντα καὶ Τρώϊα φέροντα ὄπλα,
 εἰς τὴν τεράστιον θέαν ἀλλόφρων καὶ ἐκπληκτος ὄλως,
 ἀπεναρκώθη· κατέλιπε δὲ τὰ ὄττ' ἢ θερμότης,
 κ' ἐλειποψύχησεν ὥραν πολλήν· συνελθοῦσα δὲ εἶπε·
 «Βλέπω σε ἄρ' ἀληθῶς; ἀληθεῖς ἀγγελίας μοὶ φέρεις; 310
 ζῆς, ὦ τέκνον θεᾶς, ἢ ἂν ἡ ζωὴ σου ἐσβέσθη,
 ποῦ εἶν' ὁ Ἐκτωρ;» εἰποῦσα δ' ἐξέχεε βρύσεις δακρύων,
 γόων πληροῦσα τὸν τόπον. Τὸ στόμα δὲ μόλις ἀνοίγω
 τεταραγμένος ἐγὼ καὶ αὐτὰ τὰ βραχέα προφέρω·
 «Ζῶ καὶ διάγω ζωὴν διὰ πάντων δεινῶν τῶν ἐσχάτων· 315
 μὴ ἀμφιβάλλης· διότι ἀλήθειαν βλέπεις·
 φεῦ, εἰς ποῖον δὲ σὺ, τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς στερηθεῖσα,
 ἔπεσες βάραθρον; τίς ἀνταξία σοὶ τύχη ἐδόθη;
 ἢ Ἀνδρομάχη, τοῦ Ἐκτορος εἶσαι γυνή, ἢ τοῦ Πύρρου;»
 Τότε αὐτὴ κατηφῆς ὑφειμένη φωνῇ ἀπεκρίθη· 320
 «ὦ ὑπὲρ πάσας παρθένους ὀλβία θυγάτηρ Πριάμου,
 ἢ εἰς σορὸν ἐχθρικὴν, ὑπ' αὐτὰ τῆς Τρωάδος τὰ τεῖχη,
 τάφου λαχοῦσα, καὶ μὴ ἐκδοθεῖσά τινι διὰ κλήρου.
 οὔτε εἰς λέχος νικῶντος δεσπότης ἐγγίσασα δούλῃ!

Ἄμα ἐκά' ἡ πατρίς, διαβᾶσα παντοίας θαλάσσης 325
 τοῦ Ἀχιλλεΐδου ἐγὼ τὸν θρασὺν καὶ νεάζοντα τύφον
 βία δουλείας ὑπέστην· δοθεὶς μετὰ ταῦτα δ' ἐκεῖνος
 εἰς Ἑρμιόνην Λιδαίαν, καὶ Λάκωνας γάμους συνάψας,
 δούλην ἐμὲ τῷ συνδούλῳ Ἑλένω παρέσχεν εἰς γάμον·
 τῆς ἀρπαγείσης μνηστῆς δ' ὑπὸ πόθου φλεχθεὶς ὁ Ὀρέστης, 330
 κ' εἰς τὰς ἀγρίας ἐνδοὺς Ἑριννῦς τῶν αὐτῶ πεπραγμένων,
 παρὰ βωμοὺς τοὺς πατρώους ἀφύλακτον ἔκτειν' ἐκεῖνον,
 οὗ καὶ θανόντος μερίς, εἰς τὸν Ἑλενον τούτου τοῦ κράτους
 ἔλαχ'· ἐκάλεσε δὲ κατὰ Χάονα οὗτος τὸν Τρῶα
 ταῦτα ἀγροὺς Χαονίους, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Χαονίαν, 335
 κ' ἔκτισ' ἐπ' ὄρους τὰ Πέργαμα ταῦτα, τὸ Τρώϊον ἄστν.
 Σὲ δὲ ἄνεμοι τίνες, ἢ τίς εἰμαρμένη σὲ φέρει;
 τίς εἰς ἡμῶν τὰς ἀγνώστους ἀκτὰς σὲ προσώρμισε δαίμων;
 τί δὲ ὁ παῖς σου Ἀσκάνιος; ζῆ; τὸν ἀέρ' ἀναπνέει;
 ἢ δ' εἰς τὴν Τροίαν ἐκεῖνον 340
 Θλίβεται ὅτι μητρὸς ἐστερήθη τὸ νέον παιδίον;
 κ' εἰς ἀρετὴν τὸν κινουσίην ἀρχαίαν, κ' εἰς φρόνημ' ἀνδρεῖον,
 ὃ τε πατὴρ τοῦ Αἰνείας κ' ὁ θεῖος, εἶπέ μοι, ὁ Ἐκτωρ;»
 Δακρυῖοῦσα ἐξέφερε ταῦτα, κ' ἐξέπεμπε πληθὺς
 γῶν ματαίων, ὁπότε ὁ ἦρωσ υἱὸς τοῦ Πριάμου 345
 Ἑλενος ἦλθ' ἐκ τῆς πόλεως, φέρων πολλὴν συνοδίαν·
 γνοὺς τοὺς οἰκείους δ' αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν τοὺς ἔφερε χαίρων·
 ὄσους δ' ἐξέφραζε λόγους διέκοπτον ρεῖθρα δακρῶν.
 Πρόσω χωρῶν δὲ καὶ Τροίαν μικρὰν καὶ Περγάμων γνωρίζω
 ἄστν, ὁποῖον τὸ μέγα, καὶ Ξάνθον, πλὴν λείψυδρον τοῦτον, 350
 καὶ τῶν Πυλῶν τοὺς σταθμοὺς τῶν Σκαιῶν διαγνοὺς περιβάλλω.
 Τέρπονται δὲ κ' οἱ Τευκροὶ τὴν οἰκείαν τῶν βλέποντες πόλιν.
 Ὁ βασιλεὺς εἰς εὐρείας στοὰς τοὺς ἐδέχετο πάντας·
 εἰς τῆς αὐλῆς δὲ τὸ μέσον σπονδὰς εἰς τὸν Βάκχον ἐτέλουν·
 ὄψα δ' εἰς σκευὴ χρυσᾶ καὶ κρατῆρας ἐκράτουν εἰς χεῖρας. 355
 Οὕτω παρῆλθεν ἡμέρα καὶ ἄλλη ἡμέρα, καὶ αὔραι
 κράζουν τὰ πλοῖα, καὶ νότος ὑγρὸς τὰς ὀθόνας ἐξώγκου.
 Τότ' εἰς τὸν μάντιν τοιούτους δεόμενος λόγους προσλέγω·
 «Τρωΐγενῆ, ἐρμηνεῦ τῶν θεῶν, τοῦ Ἀπόλλωνος φίλε,
 τρίποδας ὅς καὶ ἀστέρας καὶ δάφνην Κλαρείαν γνωρίζεις, 360
 γλώσσας νοεῖς τῶν πτηνῶν, κ' οἰῶν ταχυπτέρων προῖρήσεις

ἄγε, εἶπέ μοι· τὸν δρόμον μοὶ ἤγγειλαν αἴσιον πάντα
 τὰ ἱερά· κ' οἱ θεοὶ μὲ παρώτρυναν πάντες συμφώνως
 πρὸς Ἰταλίαν νὰ σπεύσω, καὶ χώρας μακρὰν νὰ ζητήσω·
 ἡ Κελαινῶ δ' ἀπαισίας προῖρήσεις, ἡ Ἄρπυια μόνη, 365
 εἶπεν ἀπαίσιον θαῦμα, ἀγρίαν ὀργὴν οὐρανίαν
 καὶ ἀποτρόπαιον πείναν· τὸν κίνδυνον πῶς ν' ἀποφύγω!
 ἢ τί πράττων, ἐλπίς νὰ νικήσω τοσοῦτους ἀγῶνας;»
 Τότε δ' Ἑλενος, νέους ἀφ' οὗ ἐσφαγίασε μόσχους,
 πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχρηθεὶς καὶ τὰ στέμματα λύσας τῆς κόμης 370
 τῆς ἱερᾶς του, ἐντὸς τῶν σταθμῶν τῶν πυλώνων σου, Φοῖβε,
 διὰ χειρὸς τοῦ ἰδίας μ' ὠδήγησε κάτοχον ὄλωσ
 ὁ ἱερεὺς καὶ ἐκ στόματος θεοῦ ἐξέφρασε ταῦτα·
 «Τέκνον θεᾶς. (Ἀνωτάτων χρησμῶν σοὶ βεβαία ἡ πίστις
 πλοῦν ἀσφαλῆ ἐγγυᾶται. Ὁ ἀναξ θεῶν τὰ τῆς Μοῖρας 375
 οὕτως ἐπλήρωσεν· αὐτ' ἡ στροφή τῶν πραγμάτων κ' ἡ τάξις.)
 Ἐκ τῶν πολλῶν σοὶ βραχέα, ἀρκοῦντα τὸν ξένιον πόντον
 ὅπως περῶν ἀσφαλῶς, εἰς Αὐσόιον φθάσης λιμένα,
 θέλει σοὶ εἶπει· καλύπτουν αἱ Μοῖραι μακρὰν τοῦ Ἑλένου
 τ' ἄλλα. Νὰ εἶπω αὐτὰ ἢ Ἡρ' ἀποτρέπ' ἡ Κρονία. 380
 Τὴν Ἰταλίαν ἐν πρώτοις, ἣν σὺ ἐγγυτάτω νομίζεις,
 κ' εἰς τοὺς λιμένας αὐτῆς διὰ τάχους φρονεῖς νὰ εἰσπλεύσης,
 ἄδρομος δρόμος χωρίζει μακρὰν, καὶ μακρόταται γαῖαι.
 Πρέπ' εἰς Τρινάκριον κῦμα τὰς κώπας σου πρῶτον νὰ κάμψης,
 καὶ τὸν Αὐσόιον πόντον νὰ σχίσ' ἡ τροπὴ σου, κ' Αἰαίας 385
 Κίρκης τὴν νῆσον νὰ ἴδῃς, καθὼς καὶ τὴν λίμνην τοῦ Ἄδου
 πρὶν δυνηθῆς ἐπὶ γῆς ἀσφαλοῦς πολιτείαν νὰ στήσης·
 ἄκουσον δὲ τὰ σημεῖα, καλῶς δ' ἐν τῷ νῶ αὐτὰ ἔχε·
 ὅπου περίφροντις ἴδῃς ποτάμεια ρεῖθρ' ἀφροστώτα·
 ὑπερμεγέθη δὲ σὺν ὑπὸ δρυὶν πρὸς τὰς ὄχθας ἐκείνων, 390
 κ' ὑπὸ τριακόντα πέριξ αὐτὴν νεογνῶν κυκλουμένην,
 ὄλην λευκὴν, κατὰ γῆς, πρὸς μαστοὺς δὲ λευκὰ καὶ τὰ τέκνα·
 οὗτος τῆς πόλεως τόπος· ἐκεῖ θ' ἀναψύξης τῶν μόχθων·
 οὔτε δὲ φρίττων, φοβοῦ τὰς ἄς μέλλεις νὰ φάγῃς τραπέζας.
 Δίοδον δίδει σ' ἡ Μοῖρ', ἀρωγὸς δ' ὁ Ἀπόλλων σοὶ ἔσται. 395
 Τῆς Ἰταλίας ἀλλ' ὅμως τὴν γῆν καὶ τὰς ὄχθας ἐκείνας,
 ὅσας κειμένας πλησίον ὁ πόντος ἡμῶν περιβρέχει,
 φεῦγε· αἱ πόλεις αὐτῆς ὑπὸ φαύλων Ἑλλήνων οἰκοῦνται.

Ἰδρυσαν πόλιν ἐκεῖ οἱ Λοκροὶ οἱ Ναρούκιοι· ἔχει
 δ' Ἰδομενέως Λυκτίου στρατὸς Σαλεντίνων τὰς γαίας. 400
 Ὁ Φιλοκτήτης προσέτι, ὁ ἄρξας ποτὲ Μελιβοίας,
 ἔκτισ' ἐκεῖ τῆς μικρᾶς, ὀχυρᾶς Πετιλίας τὴν πόλιν·
 ὑπερθαλάσσιοι δ' ὅταν ὑμῶν ὀρμισθῶσιν αἱ νῆες,
 καὶ ἀνεγείρας βωμοὺς ἐπ' ἀκτῶν, εἰς αὐτοὺς θυσιάζης,
 τὴν κεφαλὴν διὰ πέπλου κοκκίνου συγκαλύψον τότε, 405
 μὴ μεταξὺ τοῦ πυρός, πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν ἀναφθέντος,
 ὄψις φανεῖσα τυχὸν δυσμενῆς, τὰ σημεῖα ταραξή.
 Οὕτω τελεῖτε καὶ σὺ καὶ οἱ σοὶ τοῦ λοιποῦ τὰς θυσίας·
 εἰς τὴν θρησκείαν ἄγνοι οἱ ἀπόγονοι οὕτω θά μείνουν.
 Ἀποχωροῦντα δ' ὁ ἄνεμος ὅταν παρ' ὄχθας σὲ φέρη 410
 Σικελικᾶς, τοῦ στενοῦ δ' ἀνοιχθῶσι Πελώρου τὰ κλειῖθρα,
 κατὰ λαιάν σοι ἡ γῆ· καὶ μακρὰς θαλασσῶν περιόδους
 ζῆτει λαιᾶς· δεξιᾶς δὲ καὶ ὄχθας καὶ ὕδατα φεύγε.
 Διασπασθέντες ποτὲ, ὡς φημίζεται, οὗτοι οἱ τόποι 415
 (νὰ μεταβάλλῃ τοσοῦτον ὁ χρόνος ἰσχύει τ' ἀρχαῖα!)
 ὀρμητικῶς διεβράγησαν· ὅταν δ' εἰσέτ' ἠνωμέναι
 ἦσαν αἱ γαῖαι, ὁ πόντος εἰσρεύσας τὴν μὲν Ἑσπερίαν
 τῆς Σικελίας ἐχώρισε πρῶτον, ἀγροὺς δὲ καὶ πόλεις
 περιορίσας εἰς ὄχθας στενάς, μεταξὺ διεχύθη·
 καὶ δεξιῶς μὲν ἡ Σκύλλα, λαιῶς δ' ἡ ἀμείλικτος κεῖται 420
 Χάριβδους· τρεῖς εἰς εὐρείας ἀβύσσους, εἰς βάθη βαράθρων
 καταβροχθίζει τὸ ὕδωρ αὐτὴ καταπίπτον καὶ πάλιν
 εἰς τὸν αἰθέρ' ἀνυφοῖ, σφενδονίζουσ' αὐτὸ πρὸς ἀστέρας·
 σπήλαιον δὲ εἰς κευθμῶνας κατέχει τὴν Σκύλλαν σκοταίους,
 ὅθεν τὴν κάραν ἐξάγουσα, ἔλκει τὰς ναῦς εἰς τὸν βράχον· 425
 ἔχει μορφὴν ἀνθρωπίνην, καὶ στήθη παρθένου ὠραίας
 μέχρι τῆς ἤβης· τὰ δ' ἄλλα τοῦ σώματος πέλωρος πρίστις·
 ἔχει δελφῖνος δ' οὐρὰν, ἠρμωσμένην εἰς λύκου γαστέρα.
 Τοῦ Τρινακρίου Παχύνου τὴν ἄκραν βραδέως νὰ κάμψης
 κ' εἰς ἀπεράντους διάπλους νὰ φέρησαι ἔσται σοι κρεῖττον, 430
 ἢ εἰς εὐρύχωρον ἄντρον τὴν δύσμορφον Σκύλλαν νὰ ἴδῃς,
 καὶ τοὺς κυνῶν μελανῶν ὕλακαῖς ἀντηχοῦντας σκοπέλους.
 Ἄν δ' εἰς τὸν Ἑλενον γινῶσιν, καὶ πίστιν ἔαν εἰς τὸν μάντιν
 δίδως, ἔαν τὴν ψυχὴν ἀληθείας πληροῖ ὁ Ἀπόλλων,
 ἐν σοι, ὦ τέκνον θεᾶς, πρὸ τῶν ἄλλων σοι ἐν παραγγέλλω· 435

ἐπαναλέγω σοι ἐν, ὃ καὶ αὐθις καὶ αὐθις σοὶ λέγω.
 Πρώτην τὴν Ἥραν, μεγάλην θεᾶν, προσευχόμενος σέβει·
 ὕμνει τὴν Ἥραν καὶ σπένδε, τὴν ἄνασσαν δώροις ἰλάσκων
 τὴν κραταιάν· καὶ δὴ τότε' ἐξ ἀκτῶν Τρινακρίας νικήσας
 εἰς Ἰταλίας σοι ἔσται τοὺς ὄρους ἐν στόλῳ νὰ ἔλθῃς. 440
 Ἄμα δὲ φθάσης ἐκεῖ, καὶ τὴν πόλιν διέλθῃς τῆς Κύμης,
 καὶ τοῦ ἠχοῦντος Ἀόρνου τὰ δάση, καὶ λίμνας τὰς θείας,
 πρόμαντιν θέλεις ἰδεῖ τινα ἔκφρονα, ἧτις εἰς ἄντρον
 μοίρας προλέγει κ' εἰς φύλλα σημεῖα καὶ λέξεις χαράττει·
 ὅποιαδήποτε δ' ἐπ' εἰς τὰ φύλλα ἡ κόρη ἐγγράψῃ 445
 κατ' ἀριθμοὺς τὰ συντάττει κ' ἐντὸς τὰ συγκλείει τοῦ ἄντρου,
 ἀμετακίνητ' αὐτόθι καὶ μὴ μεταβάλλοντα τάξιν.
 Ἄν δὲ στραφῇ ποτ' ὁ στρόφιγξ, καὶ ἄνεμος κοῦφος, εἰσδύσας
 διὰ τῆς θύρας, τὰ φύλλα τυχὸν τ' ἀπαλὰ συνταράξῃ,
 τὰ εἰς τὸ ἄντρον σπαρέντα οὐδέποτε' ἐκείνη συλλέγει, 450
 οὔτε τὰ τάττει ἐκ νέου, ἀλλ' οὔτε τὰ ἔπη συνάπτει·
 κ' ἔστερημένος χρησμοῦ σᾶς φεύγει, μισῶν τὴν Σιβύλλαν.
 Μὴ δὲ βραδύνων λυποῦ, μηδ' ἀπώλειαν χρόνου λογιζοῦ.
 Ἄν καὶ σ' ἐλέγχωσι φίλοι, καὶ ἂν ὁ ὑγρὸς τὰ ἰστία
 δρόμος καλῆ, καὶ ἀνέμων πνοαὶ τοῖς κυρτῶσι τὸν κόλπον, 455
 σὺ μὴ τὴν μάντιν ἀφῆς, ἀλλὰ ζῆτει χρησμὸν ἰκετεύων·
 ὡς σοὶ τὸν δῶση, καὶ τέλος ἐκοῦσα τὰ χεῖλη ἀνοίξῃ,
 τοὺς Ἰταλίας ἐκείνη λαοὺς, τὰς μελλούσας μου μάχας,
 καὶ τοὺς ἀγῶνας πῶς πάντας νὰ φύγῃς, ἢ πῶς νὰ τελέσῃς
 θὰ σ' ἀπαγγείλῃ, καὶ πλοῦν θὰ σοὶ δῶση καλὸν τιμηθεῖσα· 460
 ταῦτα ἡμῶν ἡ φωνὴ ν' ἀναγγείλῃ πρὸς σὲ συγχωρεῖται·
 ὕπαγ'· αἱ πράξεις σου δὲ εἰς αἰθέρα τὴν Τροίαν ἄς ἄρουν.»
 Ὡς δὲ τοιαῦτα ἐξέφρασ' ἐκ γλώσσης φιλίας ὁ μάντις,
 δῶρα χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος εἶπε πριστοῦ εἰς τὸν στόλον
 νὰ μεταφέρωσι, μέγαν νὰ θέσωσ' εἰς πλοῖα τὰ κοῖλα 465
 ἀργυρωμάτων σωρὸν, ὡς καὶ λέβητας ἔργα Δωδώνης·
 θώρακα ἔτ' ὕφαντὸν, κρυκελλώδη, χρυσοῦ τριπλόκου,
 κράνους ἐξαίρετον κῶνον σὺν τούτοις καὶ λόφους κομῶντας,
 Νεοπτολέμου ὀπλίσεις· προσέφερε δῶρα πλὴν τούτων
 κ' εἰς τὸν πατέρα πολλὰ· ὀδηγοὺς δὲ παρέσχε καὶ ἵππους, 470
 καὶ συμπληρῶν τοὺς ἐρέτας, τοὺς φίλους ἐξήσκ' εἰς τὰ ὄπλα.
 Τότε ν' ἀρθοῦν τὰ ἰστία διέταξ' εὐθύς ὁ Ἀγχίσης,

μη τὴν οὐρίαν τῆς αὔρας πνοὴν ματαιώσ' ἢ βραδύτης.
 Ὁ δ' ἔρμηνεύς τοῦ Ἀπόλλωνος εἶπε, γεραίρων ἐκείνον·
 «Ὁ τιμηθεὶς δι' ἐνδόξων τῆς Κύπριδος γάμων, Ἀγχίστη, 475
 φίλε Θεῶν, οἱ σ' ἔσωσαν δις τοῦ Περγάμων ὀλέθρου,
 ἢ Ἀύσονία σοι πάρεστ' ἰδοῦ· πρὸς αὐτὴν διευθύνου·
 ὁμῶς αὐτὴν ἐν πελάγει ἐστὶ νὰ παρέλθῃς·

ἦν ὁ Ἀπόλλων σ' ἠνέωξε χώραν ἀφίπταται πόρρω·
 ὕπαγε, πάτερ, εὐδαίμων κλεινοῦ τὴν εὐσέβειαν τέκνου· 480
 μὴ σ' ἐμποδίζω, ἐν ᾧ ὁ ἄνεμος ἤρθη καὶ πνέει.»

Κ' ἢ Ἀνδρομάχ' εἰς τὸν ἐκπλουν ἡμῶν θλιβομένη ἐπίσης,
 ποικιλογράπτους πολλὰς, χρυσοπλέκτους προσέφερ' ἐσθῆτας,
 καὶ τὸν Ἀσκάνιον, δοῦσα χλαμύδα Φρυγίαν, ἐτίμα,
 καὶ ὕφαντῶν καταπλήσασα δώρων, τῷ εἶπε τοιαῦτα· 485

«Δέξαι καὶ ταῦτα, ὦ παῖ, τῆς ἰδίας χειρός μου μνημεῖα·
 τῆς Ἀνδρομάχης πολὺ σοι αὐτὰ ἄς ἐμφαίνωσι φίλτρον,
 τῆς ὁμοζύγου τοῦ Ἑκτορος· δῶρα τῶν σῶν τελευταῖα,
 ὧ τοῦ ἐμοῦ Ἀστυάνακτος μόνῃ εἰκὼν σωζομένη!
 εἶχε τοιοῦτο τὸ βλέμμα, τὰς χεῖρας, τὴν ὄψιν τοιαῦτα· 490
 ἦν σου ὁμηλιξ· ἂν ἔζη αὐτὸς, μετὰ σοῦ θά συνήβα.»

Ταῦτα δ' ἐγὼ θρηνησῶν ἐξεφώνουν ἐν ᾧ ἀπηρχόμην·
 «Εἶθ' εὐτυχεῖτ' αἰωνίως ὑμεῖς, ὧν ἡ τύχη εἶν' ἤδη
 τετελεσμένη· ἡμᾶς διαδέχεται δ' ἄλλη ἐξ ἄλλης·
 ἤσυχαι ἤδη ὑμεῖς, οὐδ' ὀργοῦτε θαλάσσιον ὕδωρ, 495
 οὐδ' Αὐσονίους ἀγροὺς ἐκζητεῖτε, ἀεὶ εἰσχωροῦντας.

Βλέπετε πάντοτ' ἐμπρὸς σας τοῦ Ξάνθου, τῆς Τροίας εἰκόνας,
 ἔργα χειρῶν ὑμετέρων· τῶν πρὶν αἰσιώτερα ταῦτα
 εὐχομαι· ἐκθετα δ' ἦττον τῶν πρὶν εἰς Ἑλλήνων ἐφόδους.
 Ἄν εἰς τὸν Θύβριν ποτὲ, ἂν εἰς γῆν τὴν πλησίον εἰσέλθω 500

καὶ τὰ θεόθεν ἐδῶ κληρωθέντα τῷ ἔθνει μου τείχην·
 πόλεις ποτὲ συγγενεῖς, καὶ ὁμαίμονα ἔθνη, οἰκοῦντα
 τὴν Ἑσπερίαν καὶ Ἡπειρον, ἔχοντ' ἀρχὴν ἐκ Δαρδάνου,
 τύχην δ' ὁμοίαν, ὁμόψυχοι μίαν ἀχώριστον Τροίαν
 ἄς ἀναδείξωμεν· ἐστὶ δὲ τοῦτο φροντὶς τῶν ἐγγόνων. 505

Τῶν Κεραυνίων ὀρέων ἐγγὺς ἀναχθέντες, χωροῦμεν
 εἰς Ἰταλίαν, ὀπόθεν βραχύτατος φέρει διάπλους·
 δῦει ὁ ἥλιος ἤδη καὶ σκότος σκιάζει τὰ ὄρη.

Προσορμιζόμεθα τότε εἰς κόλπον ἀκτῆς παμποθήτου·

μένουσ' οἱ μὲν εἰς τὰς κώπας, ἡμεῖς δ' εἰς τὴν χέρσον συμμίγδην 510
 ἀναπαυόμεθα· ὕπνος δ' ἀρδεύει τὰ μέλη καμόντα·
 πρὶν δὲ τὰς ὥρας ἢ νύξ εἰς τὸ μέσον τοῦ κύκλου των φέρη,
 ὁ Παλινοῦρος τῆς κλίνης ἐγείρεται πρῶτος, καὶ πάντας
 περισκοπῶν τοὺς ἀνέμους τὰ ὠτὰ του τείν' εἰς τὰς αὔρας·
 τοὺς δι' αἰθέρος σκοπεῖ σιγηλῶς προχωροῦντας ἀστέρας, 515
 τὰς ὀμβροφόρους Ἰάδας, τὰς Ἄρκτους, ἐξῆς τὸν Ἄρκτουρον,
 καὶ τὸν Ὠρίωνα βλέπει τὸν στίλβοντα ὄπλοις παγγχύροις,
 εἰς οὐρανὸν γαληναῖον δι' ἰδῶν ἡμεροῦντα τὰ πάντα,
 δίδει σημεῖον ἐκ πρύμνης· ἡμεῖς δ' ἀναγόμεθ' ἀμέσως·
 ἄρχεται ἢ δ' ἢ ὁδὸς, τὰ πτερὰ τῶν ἰστῶν δ' ἀπλοῦνται. 520

Ἦδ' ἢ βοδόχρους Ἰῶς ἠρυθρία καὶ ἔφευγον τ' ἄστρα,
 ὅταν βουνοὺς ἀμυδροῦς, χθαμαλὰ καθορῶμεν πεδία,
 τὴν Ἰταλίαν· Ἀχάτης δὲ πρῶτος φωνάζ' Ἰταλία!
 καὶ Ἰταλίαν εὐθύμοις κραυγαῖς χαιρετῶσ' οἱ ἑταῖροι·
 τότε κρατῆρα εὐρὺν ὁ πατὴρ ἐπιστέψας Ἀγχίστης, 525
 οἴνου ἐπλήρωσε· ταύτην δ' ἀπέτειν' εὐχὴν πρὸς τὸ θεῖον,
 ἀπ' ἀκροτάτου τῆς πρύμνης·

«Γῆς καὶ θαλάσσης Θεοί, τῶν κλυδώνων οἱ μέγα κρατοῦντες·
 εὐκόλον ὁδὸν εἰς τὸν ἄνεμον δρόμον, καὶ πνεύσατ' οὐρίως.»
 Τότε αἱ εὐκταῖαι ἐντείνονται αὔραι· ἀνοίγεται ἐμπρὸς των 530
 ἤδη λιμὴν καὶ ἐπ' ἄκρας ὄραται ναὸς τῆς Παλλάδος·
 στέλλοντ' εὐθύς αἱ ὀθόνας, καὶ τρέποντ' αἱ πρῶραι πρὸς ἔνδον,
 τοξοειδῶς δ' ὁ λιμὴν ὑφ' ἑώρας θαλάσσης κυρτοῦται,
 πέτρας προβλήτας ἐπάφρους βαντίζει τὸ πόντιον ὕδωρ,
 αἵτινες κρύπτουσαι τοῦτον ὡς τεῖχην ἐκτείνονται δύο, 535
 βράχοι πυργήρεις· μακρὰν δ' ὁ ναὸς ἀριστάμενος καίται·
 τέσσαρας ἵππους, ὡς πρῶτον σημεῖον, ἐκείσε τὴν χλόην
 κείροντες εἶδον παντὸς τοῦ ἀγροῦ, ὡς χιόνος, τὸ χρῶμα·

«Πόλεμον φέρεις, ὦ ξένε τόπε», τότε εἶπ' ὁ Ἀγχίστης·
 ἀμάχη τὸν ἵππον ὀπλίζει καὶ οὔτοι μηνύουσι μάχην, 540
 πλὴν τὰ τετράποδ' αὐτὰ καὶ εἰς δέφρους ἐθίζοντ' ἔσθ' ὅτε,
 καὶ εἰς ἠγίας ὑπέικουν, καὶ φέρουν αὐτὰς ὁμοζύγως·
 ἔστιν εἰρήνης ἐλπίς.» Τὴν θεὰν ἰκτετεύσαντες τότε,
 τὴν κατὰ πρῶτον ἡμᾶς γεγηθότας δεχθεῖσαν Παλλάδα,
 πρὸ τῶν βωμῶν ἐφορέσαμεν πάντες Φρυγίας καλύπτρας· 545
 εἰς τὰς μεγάλας πειθήνιαι δὲ συμβούλας τοῦ Ἑλένου,

εἰς τὴν Ἀργεῖαν παρέσχομεν Ἦραν τιμὰς τὰς νομίμους·
εἰς τὰς εὐχὰς δ' ἐπληρώσαμεν πάσας ἐν τάξει τελείας,
τὰς λαιφοφόρους κεραίας εὐθὺς μεταστρέφοντες πάλιν,
ἐγκαταλείπομεν τόπους Ἑλλήνων, καὶ γαίας ὑπόπτους. 550

Τῆς Ἡρακλείας, ὡς ἄδεται, ἐκεῖθεν Ἐπιδόρου ὁ κόλπος
φαίνεται· πέραν δ' ὑψοῦται ναὸς τῆς Θεᾶς Λατινίας,
καὶ τὸ ναυφάγον Σκυλάκιον, ὡς κ' αἱ Καυλώνια ἄκραι·
καὶ ἐκ τοῦ πόντου μακρόθεν ὄρατ' ἡ Τρινάκριος Αἴτνα.
Μέγαν θαλάσσης βρασμὸν κοπτομένων ἠκούομεν βράχων 555
πόρρωθεν κρότον πολὺν, κ' εἰς τὰς ὄχθας φωνὰς θραυομένας,
καὶ ὁ πυθμὴν ἀνεπήδα, καὶ ἄμμος ἐπλήρου τὸ κῦμα·
εἶπε δὲ τότε ὁ Ἀγχίσης· «Βεβαίως ἡ Χάρυβδις αὕτη·
Βράχους φρικτοὺς καὶ σκοπέλους ὁ Ἐλενος τούτους μᾶς εἶπε·
Σώζεσθε, φίλοι, ἐγέρθητε πάντες ὁμοῦ εἰς τὰς κώπας.» 560
Ὡς προσετάχθησαν πάντες ποιοῦσι, καὶ πρῶτον τὴν πρῶραν
ὁ Παλινοῦρος γογγύζουσαν στρέφ' εἰς εὐώνυμον κῦμα,
καὶ πρὸς εὐώνυμον σπεύδει καθεὶς δι' ἀνέμου καὶ κώπης.

Εἰς οὐρανὸν ἀνεβαίνομεν, ὡς ἐκυρτοῦτο τὸ ὕδωρ·
ὡς ὑπεχώρει δ', εἰς ἄδου βυθὸν κατεβαίνομεν πάλιν· 563
τρὶς ἀπὸ κοίλης ἠκούσαμεν πέτρας βρυγμοὺς τῶν σκοπέλων,
τρὶς δ' ἐκθλιβέντας ἀφροὺς καὶ ραινόμενα εἶδομεν ἄστρα·
ἔλειπ' ἡμᾶς τοῦ ἡλίου τὸ φῶς καὶ ὁ ἀνεμος ἄμα,
καὶ καταγόμεθ', ἀγνώτες τοῦ δρόμου, εἰς ὄχθας Κυκλώπων.

Εἶν' ὁ λιμὴν μὲν εὐρύς, καὶ οὐδόλως κινεῖτ' ὑπ' ἀνέμων, 570
ἀλλ' ἐν συντρίμμασι πέριξ βροντᾶ φρικαλέον ἡ Αἴτνα·
μέλαιναν νῦν σφενδονίζει νεφέλην ὑψοῦ εἰς αἰθέρα,
πίσσης συστρέφουσα δίνην, καὶ καίοντας ἄμα σπινθηρας,
καὶ τοὺς ἀστέρας προσλήχει, φλογήρεις ἐκπέμπουσα σφαίρας,
νῦν δὲ σκοπέλους, καὶ ὄρους ἀνάσπασα σπλάγγν' ἀνεγείρει, 575
ἀνατινάσσουσα λίθους τηκτοὺς εἰς ἀέρας ἐν στόνοις,
καὶ ἀναβράζουσ' αὐτοὺς, ἐκ μυχίων ἐγκάτων μυκάται.
Τοῦ ἐμβροντήτου ἐκεῖ Ἐγκελάδου, ὡς φήμη, τὸ σῶμα
κεῖται ἡμίκαυστον, φέρει βαρὺ δὲ τῆς Αἴτνης τὸ ἄχος
ἐπικειμένης, καὶ φλόγας ἐκπνεῖ ἐκ ῥηγγμῶν τῶν καμίνων. 580

Ὅταν δὲ οὗτος πλευρὰν κεκμηκυῖαν ἀλλάξῃ, δονεῖται
ἡ Τρινακρία κροτοῦσα· καπνὸς δ' εἰς αἰθέρ' ἀνυψοῦται.

Κατακλιθέντες εἰς δάστη, τὴν νύκτα ὑπέστημεν πλεῖστα

ἄγρια τέρατα· μέγας ὁ θροῦς, οὐδ' ἐβλέπομεν πόθεν·
οὐδὲ ἀστέρων ὑπῆρχον πυρσοὶ, οὐδ' εἰς αἰθριον πόλιν 585
φέγγος ἀστρῶων· ὁμίχλη τὸν πάντα ἐκάλυπτ' αἰθέρα·
νῦξ ζοφερά καὶ αὐτὴν τὴν σελήνην εἰς νέφη ἀπέσβει.

Ἦδη ἡ πρώτη αὐγὴ τῆς ἕξης ἀνεφάνη ἡμέρας,
καὶ ἡ Ἦως τὰς ὑγρὰς ἐκ τοῦ πόλου σκιάς ἀπεσόβει,
ὅτ' ἐκ τοῦ δάσους ἀνὴρ τις ἰσχνὸς ὑπερτάτως τὴν ὄψιν, 590
νεοφανοὺς καὶ ἀγνώστου μορφῆς, καὶ οἰκτρὸς τὴν ἐσθῆτα
αἰφνης φανείς, πρὸς τὰς ὄχθας ἰκέτιδας ἔτεινε χεῖρας·
παρκατηροῦμεν· καὶ ρύπος πολὺς, καὶ ἀκούρευτος πώγων,
καὶ ἀκανθῶν τὰ ἐνδύματ' ἀνάμεστα· Ἑλληναὶ δὲ τ' ἄλλα,
πάτρια ὄπλα κινήσας ποτὲ μαχητῆς κατὰ Τροίας. 595

Ὡς Δαρδανίαν δ' ἐξαίφνης ἐσθῆτα καὶ Τρώϊα ὄπλα
εἶδε μακρόθεν, ἐδίστασε πρῶτον κ' ἐπέσχε τὸ βῆμα,
ἐντρομος ὄλω· ἀλλὰ δακρυχέων κατηλθεν ἐν τέλει
πρὸς τὴν ἀκτὴν, ἰκετεύων, καὶ εἶπε· «Πρὸς τούτων τῶν ἄσρων,
πρὸς ὑπερτάτων θεῶν, πρὸς φωτὸς ζωηφόρ' οὐρανόθεν 600
ἄρατ' ἐντεῦθεν με, Τρῶες, καὶ φέρετ' εἰς ὃν ποτε τόπον·
τοῦτο ἀρκεῖ μοι· εἰμὶ ἐκ τοῦ στόλου ἐγὼ τῶν Ἑλλήνων·
πρὸς τὰς Τρωάδας ἐστίας ἐκίνησα μάχην, τὸ λέγω.

Ἄν τὸ ἀμάρτημα τοῦτο λογίζεται ὕβρις τοσαύτη
κατὰ κυμάτων μ' εὐθὺς εἰς τὸν μέγαν βυθίσατε πόντον· 605
ἅς ὄλεσθῶ, ἐὰν πέπρωται, κἂν ἐκ χειρῶν ἀνθρωπίνων.»
Εἶπε, κ' ἡμῶν εἰς τὸ γόνυ πλακείς ἀναπόσπαστος ὄλω
ἐκυλινδοῦτο· «ὁποῖός τις εἶ καὶ ἐξ αἵματος τίνος,
τὸν ἐρωτῶμεν ἡμεῖς, καὶ ὁποία σε τύχη διώκει;»

Ἄλλ' ὁ Ἀγχίσης, χωρὶς δισταγμοῦ πρὸς τὸν νέον ἐκτείνας 610
τὴν δεξιάν, εἰς τὸ πνεῦμα τῷ ἔδωκε βέβαιον θάρρος.

Οὗτος δὲ, ὡς ἀπηλλάγη τοῦ φόβου, τοιαῦτα μᾶς εἶπεν·

«Εἴμ' ἐξ Ἰθάκης, τοῦ φεῦ! δυστυχοῦς Ὀδυσσεὺς ἑταῖρος·
Ἀχαιμενίδης καλοῦμαι, υἱὸς τοῦ πτωχοῦ Ἀδεμάστου·
ἦλθον δ' εἰς Ἴλιον· εἴθ' εἰς τὴν πρώτην νᾶ ἔμενον τύχην! 615

Ἐντρομοὶ δ' ὡς ἀπεχώρουν τῆς γῆς τῆς σκληρᾶς οἱ ἑταῖροι·
εἰς τὸ εὐρὺ μ' ἐλησμόνησαν ὧδε τοῦ Κύκλωπος ἄντρον,
ἔρημον· μέγας ζοφώδης καὶ λύθρου δὲ πλήρης
κ' αἵμοσταγῶν ἐδεσμάτων· αὐτὸς δὲ πελώριος ψαύει
τ' ἄστρα (τοιαύτην τῆς γῆς, ὧ θεοὶ, ἀποτρέψατε λώβην) 620

οὔτε βραδίως ὄραται, καὶ οὔτ' ὀμιλεῖται βραδίως·
αἶματα εἶν' ἢ τροφή του καὶ σπλάγχνα δυστήνων ἀνθρώπων.
Εἶδον ἐκείνον, ὅπταν ἀρπάσας συντρόφους μου δύο,
τῇ τερατώδει χειρὶ, ἐξετάθ' εἰς τὸ μέτρον τοῦ ἀντροῦ,
καὶ κατὰ πέτρας τοὺς ἔθραυσ', εἰς αἶμα δ' αἰ πύλ' ἐκολύμβων. 625
Ναί, νὰ βροχθίζῃ τὸν εἶδον τὰ σῆψιν σταλάζοντα μέλη
καὶ γλιερά μεταξὺ τῶν ὀδόντων του τ' ἄρθρα νὰ σπαίρουν.
Ὁ Ὀδυσσεὺς πλὴν οὐχὶ ἀτιμώρητα ταῦτα παρεῖδεν·
οὔτ' ἑαυτοῦ ἐπιλήσμων κατέστ' εἰς ἀγῶνα τοσοῦτον.
Ἄμα ὁ κύκλωψ βρωμάτων μεστὸς καὶ ἀνάπλευς οἴνου 630
τὴν κεφαλὴν κατακλίνας μακρὸς ἐξετάθ' εἰς τὸ ἀντρον,
λύθρων ἐμῶν, καὶ τερμάχους κρεάτων καὶ ἔναιμον οἶνον
κατὰ τὸν ὕπνον, εὐξάμεθ' ἡμεῖς πρὸς θεοὺς τοὺς μεγάλους,
διὰ λαχνοῦ ἐκ μιᾶς πανταχόθεν ὀρμῶμεν συμφώνως,
καὶ τὸν αὐτοῦ ὀρθαλμὸν διὰ λόγχης ὀξείας τρυπῶμεν, 635
μέγαν, ὃν μόνον εἰς μέτωπον εἶχε τραχὺ κεκρυμμένον,
ὅσον Ἀργεῖαν ἀσπίδα, ἢ ὅσον τὸν δίσκον τοῦ Φοῖβου.
Ἐξεδικήσαμεν οὕτω μετ' ἄκρας χαρᾶς τοὺς ἐταίρους.
Φύγετε, φύγετε, ὦ δυστυχεῖς, ἀνασπάσατ' εὐθέως
ἀπὸ τῆς ὄχθης τοὺς κάλους· 640
εἶος καὶ ὅσος εἰς ἀντρον αὐτὸς ὁ Πολύφημος κοῖλον
ποιμνία κλείει μαλλώδη, μαστοὺς δὲ θλίβων ἀμέλγει,
Κύκλωπες ἄλλοι φρικτοὶ ἑκατὸν εἰς αὐτὰς τὰς καμπύλας
ὄχθας οἰκοῦσι, κ' ἐπάνω τῶν πέριξ ὀρέων πλανῶνται·
τρὶς τῆς σελήνης τὰ κέρατα ἤδη φωτὸς εἰσι πλήρη 645
εἰς τοὺς δρυμῶνας ἀφ' ὅτου ἐγὼ μεταξὺ τῶν ἐρήμων
κατοικιῶν τῶν θηρίων διάγων, κ' ἐκ βράχων προσβλέπων,
τρέμω εἰς πᾶσαν φωνὴν καὶ εἰς ἤχον ποδῶν τῶν Κυκλώπων·
βάτων καρπούς, καὶ κατάσκληρα κέρα, ἀγρίαν τροφήν μοι
δίδουσ' οἱ κλάδοι, καὶ ρίζας τῶν χόρτων ἐξάγω καὶ βόσκω. 650
Περὶ σκοπῶν πανταχόθεν, αὐτὰ κατὰ πρῶτον τὰ πλοῖα
εἶδον· ὅποια δ' ἂν ᾦτ', εἰς αὐτὰ νὰ ριφθῶ ἐβουλεύθην·
μόνον αὐτὴν τὴν φυλὴν τὴν κατάρατον ἄπαξ νὰ φύγω.
Λάβετε δὲ δι' οὗ βούλεσθε σεῖς τὴν ψυχὴν μου θανάτου».
Μόλις ἐρρέθησαν ταῦτα, κ' ἐπ' ἄκρας τοῦ ὄρους ὀρῶμεν 655
ποιμνιον μέγα· Πολύφημον δὲ τὸν ποιμέν' ἀνά μέσον
φέροντα ὄγκον παχύν, κ' εἰς ἀκτὰς τὰς συνήθεις χωροῦντα,

δύσμορφον, μέγα, φρικτὸν καὶ ἀόρμητον αἰσχιστον τέρας·
πέυκης κορμὸς τῷ εὐθύνει τὴν χεῖρα, τὸ βῆμ' ἀσφαλίζων·
ἔπεται ποιμνὴ εὐμάλλων ἀρνῶν· καὶ, ἢ μόν' εἰς τὸ τέρας 660
ἀναψυχὴ τοῦ δεινοῦ εἰς τὸν τράχηλον κρέματα σύριγξ·
εἰς τὴν ἀκτὴν δ' ὡς ἐλθὼν, τὸ θαλάσσιον ἤγγισεν ὕδωρ,
τοῦ ἐσκαμμένου του πλύνας φωστῆρος τὸ αἶμα τὸ βέον,
καὶ τοὺς ὀδόντας του τρύξας, ἐστέναζεν· ἔβη δὲ ἤδη
μέσον τοῦ πόντου· τὸ ὕδωρ δ' οὐδ' ἔβρεξε κἄν τὰ πλευρά του 665
πόρρω δ' ἡμεῖς τὴν φυγὴν ἐπισπεύδομεν, ἅμα λαβόντες
καὶ τὸν ἰκέτην, ὡς θέμις, καὶ τέμνομεν σίγα τοὺς κάλους·
κωπηλατοῦμεν πρηγεῖς εἰς τὸν πόντον καθ' ἀμιλλαν πάντες.
Ἦκουσ' ἐκείνος, καὶ ἔστρεψ' εὐθὺς πρὸς τὸν ἤχον τὸ βῆμα.
Ὡς δὲ ἀδύνατον ἦν οὐδ' ἢ χεῖρ του οὐδὲ νὰ κατάσχη, 670
οὐδὲ ἡμᾶς νὰ διώξῃ, περῶν τὰ Ἴόνια βεῖθρα,
ἔκραζε μέγα· ὁ πόντος δὲ πᾶς καὶ τὰ ὕδατα πάντα
κατεκλονήθησαν· πᾶσα δ' ἐκ φρίκης ἢ γῆ κατεσχέθη
τῆς Ἰταλίας, κ' ἐκ κοίλων σπηλαίων ἢ Αἴτνα βρυχᾶται·
ἐκ τῶν δρυμῶν καὶ τῶν πέριξ ὀρέων δὲ γένος Κυκλώπων, 675
πρὸς τὸν λιμένα ὀρμησαν, ἐπλήρωτε πᾶσαν τὴν ὄχθην·
εἶδομεν τούτους ἐστῶτας καὶ μάτην λοξῶς δερκομένους
τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς Αἰτναίους, πρὸς τ' ἄσπρα τὴν κάραν δ' ὑψοῦντας·
Φρικτωδεστάτη συνέλευσις! ὥσπερ ὑψίκομοι δρυεὶς
ἢ κωνοφόροι κυπάριστοι Ἴσταντ' ἐν μέσῳ δρυμόνων 680
ὑπερυψηλῶν, Διὸς ἢ Ἀρτέμιδος ἄλση κοσμοῦσαι·
ὄλως περίτρομ' ἡμεῖς κατὰ τάχος ταμόντες τοὺς κάλους
εἰς τοὺς οὐρίους ἀνέμους ἀπλοῦμεν εὐθὺς τὰ ἱστία.
Ὡς δὲ ὁ Ἑλενος πρὶν τὴν τε Χάρυβδιν εἶπε καὶ Σκύλλαν
νὰ ἀποφύγουν ἐξ ἴσου, εἰς θάνατον ἴσον φερούσας, 685
ἀπεφασίσθη ἐκεῖ νὰ τραποῦν τὰ ἱστία ὀπίσω.
Ἄλλ' αἰφνιδίως ἰδοὺ ὁ Βορρᾶς ἐκ στενωπῶν τοῦ Πελώρου
πνέει ὀρμῶν· παραπλεύω δὴ τότε τὸ πέτρινον στόμα
τοῦ Παντογίου, καὶ κόλπον μεγάρων, κ' ἐπίπεδον Θάψον.
Ὁ Ὀδυσσεὺς τὰς ὄχθας αὐτὰς ὀπαδὸς μᾶς δεικνύει 690
Ἀχαιμενίδης, ὅς, πρὶν πλανηθεῖς, ἐκ δευτέρου τὰς βλέπει.
Σικελικοῦ κατὰ μέτωπον κόλπου ἐκτείνεται νῆσος
πρὸς τὸ περίρρυτον ἄκρον Πλημμύριον, ἣν Ὀρτυγίαν
πάλαι ἐκάλουν· φημίζεται δ' ὅτι ἐξ Ἡλίδος ὦδε

ὁ Ἄλφειὸς δι' ἀγνώστων ὁδῶν μεθ' ὑδάτων ἐνοῦται 695
 Σικελικῶν, ὑπὸ πόντον, Ἀρέθουσα, σὸν περὶ στόμα.
 Τοὺς ἐγχωρίους δ' ὡς θέμις τιμήσας θεοὺς τοὺς μεγάλους,
 τὰς τοῦ ἐλώδους Ἐλώρου παχείας παρέρχομαι χώρας·
 τοὺς ὑψηλοὺς παραπλέομεν βράχους, καὶ πέτραν προβλήτα 700
 τὴν τοῦ Παχύνου· μακρόθεν δ' ὄραται ἡ μὴ κινουμένη
 κατὰ χρησμούς Καμαρίνα· πρὸς δὲ τὰ Γελῶα πεδία,
 καὶ ποταμοῦ ἡ ἐπώνυμος Γέλα, εὐρύχωρος πόλις·
 ὁ ὑψηλὸς δὲ Ἀκράγας δεικνύει μετέπειτα πόρρω
 τεῖχ' ὑπερύψηλα, ἵππων γενναίων τὸ πάλαι γενέτης· 705
 φοινικοτρόφε καὶ σὲ Σελινοῦς προχωρῶν καταλείπω,
 καὶ Λιλυβαίου σκληροῦ τὰς τυφλὰς παραπλέω ὑφάλους·
 ὁ ἀτερπὴς τοῦ Δρεπάνου λιμὴν μὲ ἐδέχθη ἐντεῦθεν.
 Κλύδωνας δὲ τοῦ πελάγους ἀφοῦ ἐδοκίμασα τόσους,
 φεῦ! τὸν γεννήτορ' ἀπώλεσ' Ἀγχίσην, παρήγορον μόνον 710
 εἰς τὰ δεινά μου· ἐκεῖ μὲ κατέλιπες, ἄριστε πάτερ,
 ἔρημον, φεῦ! ἐκφυγῶν τοὺς τοσοῦτους κινδύνους εἰς μάτην!
 Οὔτε ὁ Ἐλενος, ὅστις φρικώδη πολλὰ μοι προεῖπεν,
 οὔτ' ἡ σκληρὰ Κελαινῶ προεμάντευσαν πένθος τοιοῦτο·
 ὕστατος οὗτος ἀγὼν καὶ τῶν δρόμων σφραγὶς τῶν μακρῶν μου.
 Ἄρας δ' ἐκεῖθεν εἰς ὄχλας τὰς σὰς ἐκ Θεοῦ ὠδηγήθη. 715
 Οὔτω πρὸς πάντας εἰς ἓνα προσέχοντας εἶπ' ὁ Αἰνείας
 τὰ τῶν θεῶν πεπρωμένα, καὶ ὅσας ὑπέφερε πλάνας.
 Εἶπε, τὸ τέλος δ' αὐτὸ εἰς τὸν λόγον του δούς, ἀνεπαύθη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

BIBLION TRITON

4. . . ἡ Ἀσία.) Πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ἐνταῦθα, οὐχὶ τὴν μεγάλην Ἀσίαν, οὐδὲ τὴν σήμερον Μικρὰν Ἀσίαν λεγομένην, ἀλλὰ μέρος αὐτῆς, τὴν ἐλάσσονα δηλαδὴ Φρυγίαν, τὴν περιέχουσαν τὴν Τρωάδα, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα ἦν τὸ Ἰλίον, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ Πρίαμος.

4—2. . . πᾶν τοῦ Πριάμου τὸ γένος
 ν' ἀνατραπῆ παρ' ἀξίαν.) Ἀδίκως ἢ ἀναξίως· ἐπειδὴ, ἂν τὸ πάλαι ἤμαρτεν ὁ Λαομέδων, καὶ ἂν ἐσχάτως ὁ Πάρις, δὲν ἦτο δίκαιον ὁ λαὸς ἅπας νὰ τιμωρηθῆ διὰ ταῦτα, καὶ μάλιστα ἀπ' οὗ οἱ Τρῶες δὲν ἦσαν φαῦλοι καὶ παράνομοι ἄνθρωποι, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εὐσεβεῖς καὶ θεοφιλεῖς, ὡς ὁ ἴδιος Ζεὺς μαρτυρεῖ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Α. 44).

Αἱ γὰρ ὑπ' ἡελίῳ τε καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι
 ναιετάουσι πόλεις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
 τάων μοι πέρι κῆρι τίεσκειτο Ἰλιος ἱρῆ,
 καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς εὐμελίῳ Πριάμοιο·
 οὐ γὰρ μοί ποτε βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἰσῆς,
 λοιθῆς τε, κνίσσης τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.

3. Τῆς Ποσειδῶνος δὲ Τροίας.) Βλ. Αἰν. Βιβλ. Β', 625 σημ.

αὐτ. . . ἐκίπνιζε πάσης τὸ χῶμα.) Οὔτω καὶ ἡ Ἐκάβη παρ' Εὐριπίδῃ·
 Καπνὸν δὲ πόλεως τόνδ' ὑπερθρώσκονθ' ὄρω·
 ὦ μοι πατέρων, χθονὸς
 θ' ἄ καπνῷ κατερείπεται, κτλ.

5. Εἰς Ἀντανδρον.) Ἡ Ἀντανδρος ἦτο πόλις κάτωθεν τῆς Ἰδῆς, πρὸς τὸ μέρος τῆς Αἰολίδος (Στέφ. Βυζ.), εἶχε δὲ καὶ ὄρος ὑπερκείμενον, ὅπερ ἐπωνομάσθη Ἀλεξάνδρεια, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐδίκασε τὰς θεὰς Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις (Στράβ. Βιβ. II'). Ἀντανδρος δὲ ἡ πόλις ὠνομάσθη ἢ ἀπὸ Ἀντάνδρου, στρατηγοῦ Αἰολέων, ἢ ἀπὸ Ἀνδρου τῆς νήσου, ἀπὸ τῆς ὁποίας φηκίσθη· ἢ ἡ λέξις σημαίνει «ἀντὶ τοῦ ἀνδρός», διότι ἡ πόλις ἐδόθη ὑπὸ τῶν Τρῶων εἰς τοὺς Ἐλληνας λύτρον ὑπὲρ τοῦ Πολυδώρου, ἀλόντος εἰς Θράκην.

5—3. Ἰδῆ. . . ἡ Φρυγία) πρὸς διαστολὴν τῆς ἐν τῇ Κρήτῃ καὶ ἡ μὲν Κρηταία Ἰδῆ ἦτον ἐπίσημος διὰ τὴν ἐπ' αὐτῆς τοῦ Διὸς γέννησιν, ἢ δὲ Φρυγία, διὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος εἰς τὸ ἐν αὐτῇ σπῆλαιον.

43. Ἄρειος γῆ κτλ.) ἡ Θράκη. Τόσον εἶναι τὸ μεταξὺ τῶν τρωϊκῶν καὶ τῶν πρὸς δυσμὰς καιμένων ὁρακικῶν ἀκτῶν διάστημα, ὅσον τὸ τοῦ Ἑλλησπόντου· καὶ κατὰ μὲν τὸ Σίγειον τὸ πλάτος εἶναι 35 στάδια, κατὰ δὲ τὴν Ἀβυδὸν τὸ πέμπτον, δηλαδὴ ἐπτά. Λέγεται δὲ παρὰ τοῦ ποιητοῦ Ἄρειος γῆ, καθὼς καὶ παρὰ τοῦ λυρικοῦ Ὀρατίου (Βιβ. Β' ᾠδ. 17) bello furiosa Thrace, Ἄρειος γῆς Θράκη, διὰ τὸ ἄκρως ἐκδοτὸν εἰς τὰ ὄπλα καὶ τὸ μαχητώτατον τοῦ ἔθνους,

ως και εις την Έκβάθη παρ' Εὐριπίδῃ φαίνεται. «Ἴω Θράκης λογχοφόρον, ἕνα- πλον, εὐπίπον, Ἄρει κάτοχον γένος.» λέγεται δὲ καὶ εὐρύπεδος ἡ Θράκη, διότι οἱ ὄροι αὐτῆς πρὸς μὲν βορρᾶν εἶναι ὁ Αἴμος, τὸ ὄρος δι' οὗ χωρίζεται ἀπὸ τῆς Μοισίας, πρὸς δὲ νότον τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, πρὸς δὲ δυσμὰς τὸ Παγναῖον ὄρος, τὸ διαχωρίζον αὐτὴν τῆς Μακεδονίας· πρὸς δὲ ἀνατολὰς ὁ Εὐξείνιος Πόντος καὶ ἡ Προποντὶς καὶ ὁ Ἑλλησπόντος.

14. . . . ὁ Θρασύφρων Λυκοῦργος.) Οὗτος ἦεν υἱὸς τοῦ Δρύαντος, σκληρὸς καὶ ἄγριος ἄνθρωπος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν ποταμὸν Στρυμόνα Ἰδο- νῶν ἢ Βιστώνων· ἀπέδιωξε μεθ' ὕβρεως οὕτως ποτε τῆς ἐπικρατείας του τὸν Βάκ- χον μετὰ τῶν συνοπαδῶν του, διὸ καὶ πρὸς τιμωρίαν ἐμάνη, καὶ, νομίζων ὅτι ἐκκόπτει διὰ πελέκειος κλῆμα ἀμπέλου, πλῆξα· ἀπέκτεινε τὸν υἱὸν του, καὶ τὸν ἴδιον δ' ἑαυτοῦ πόδα ἠκρωτήριασεν. Ὑστερον ἐσωρονίσθη (Ἀπολλοδ. Βιβ. Γ', Κερ. Ε', καὶ ἄλλοι)· αἶνος δὲ διατέλεσε καθ' ὅλον τὸν βίον καὶ τὴν ἀμπελοφυ- τεῖαν αὐστηρῶς ἀπηγόρευεν.

15. Ξένοι τῆς Τροίας ποτὲ καὶ ὀμίθεοι.) Ἐπιπλαὶ ὑπῆρχε ξενία μεταξὺ Θρα- κῶν καὶ Τρώων καὶ τοὺς αὐτοὺς θεοὺς ἐλάτρευον καὶ ὑπὸ συγγενῶν ἐδασιλεύον- το, ἐπειδὴ ὁ Δάφθανος καὶ ὁ Ἰασίων ἦσαν ἀδελφοὶ ἐκ Διὸς καὶ Ἡλέκτρας (Ἀπολλοδ. Βιβ. Γ', Κερ. ΒΒ')· καὶ ὁ μὲν Ἰασίων ἐδασίλευσεν εἰς τὴν Θράκην, ὁ δὲ Δάφθανος εἰς τὴν Φρυγίαν· πρὸς τούτοις δὲ καὶ Πολυμνήστορ ὁ βασιλεὺς τῆς Θράκης ἔφηγε μετὰ ταῦτα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἡριάμου Ἰλιώνην, καὶ ἡ νέα αὕτη συγγένεια ἐξοκείωσεν ἔτι μᾶλλον τὰ ἔθνη.

18. . . . Αἰνεάδας.) Ὁ Αἰνεάς, ὡς ὁ Βιργίλιος λέγει, ὠνόμασεν, οὐχὶ τοὺς κατοίκους, ἀλλὰ τὰ ἄνω ἔκτισε τείχη, δηλαδὴ τὴν πόλιν αὐτὴν, ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Αἰνεάδας, καὶ οὐχὶ Αἴνον, ὡς τινες διὰ τὴν ὁπωσοῦν ὁμοιό- τητα τῶν λέξεων πάσχουσι νὰ ἀποδείξουν (βλ. Εὐγεν. Βιβ. Γ', σημ. 20).

19. τῆ μητρὶ Διωναίῃ.) Ἡ Ἀφροδίτῃ ἐγεννήθη ἐκ Διὸς καὶ Διώνης, μιᾶς τῶν Τι- τανίδων, θυγατέρων τοῦ Θύρανος καὶ τῆς Γῆς (Ἀπολλοδ. Βιβ. Α', Κερ. Α' καὶ Γ'). Οὕτω καὶ ὁ Θεόκριτος Διωναίαν ἐπονομάζει τὴν Ἀφροδίτην (Εἰδολ. ΙΕ', στίχ. 106), καὶ ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει τὴν Διώνην ὡς μητέρα τῆς Ἀφροδίτης (Ἰλ. Ε. 381).

Ἡ δ' ἐν γούνασι πίπτε Διώνη· δι' Ἀφροδίτη
μητρός ἑῆς

Λαμβάνεται ἄρα ὁ Σούδας λόγων ὅτι Διωναία ἢ Ἀφροδίτη καὶ Διώνη ἡ αὐτή.

35 τῆς τῶν Γετῶν.) Ταῦτό ὡς νὰ ἔλεγε τῶν Θρακῶν, ἐπει- δὴ οἱ Γεταὶ ἐπεκράτησαν τὸ πάλαι εἰς μέρος τῆς Θράκης, ὡς Θουκυδ. Ις. Βιβ. Β'.

39. (Νὰ τὸ εἰπῶς νὰ τὸ κρύψω;) Σχῆμα δημοσθ. κατὰ στεφάνου ψευδομ. «Ἐρῶ ἢ σιωπήσομαι;»

42—42 ἡ Τροία σοι ξένον
δὲν μὲ ἀνέθρεψεν.) Ὁ Πολύδορος καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Αἰναίου Κρέουσα ἦσαν ἀμ- φότεροι τέκνα τοῦ Ἡριάμου ἐξ Ἐκάβης.

43—43. . . . σπῆρος βελῶν κτλ.) Ὁ μὲν Ὅμηρος λέγει ὅτι ὁ Πολύδορος ἐφρονέθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεύου (Ἰλ. Γ. 416), ὁ δὲ Εὐριπίδης (Ἐκάβ.) ὅτι ὁ Πολυμνήστορ δολορονίσθη τὸν ἔβριψεν εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸ ὅποιον συνεβρόνθη καὶ ὁ Βιργίλιος.

48. Καίμου ἀρεθίσθη ἡ κόμη.) Τὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Π.).
Ὅρθαι δὲ τρίχες ἔσταν ἐπὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
στή δὲ τὰρ ὦν.

50. Παρὰ τὸν Θράκῃ μονάρχῃ) παρὰ τὸν Πολυμνήστορα, ὡς παρὰ ξένον καὶ οἰκίον ἀνέλαθον καὶ γαμβρὸν ἐπὶ τῆ θυγατρὶ Ἰλιώνῃ.

56—68. Ἀπὸ κυλίκων κτλ.) Οὕτω παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Ψ').

Οἶνον ἀφυσσόμενος χαμάδις χεῦε, δεῦε δὲ γαῖαν,
ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλῆος δειλοῖο.

73—77. Γῆ ἱερὰ κτλ.) ἡ νῆσος Δήλος, τὸ πάλαι καλουμένη Ὀρτυγία, ἐκ τῆς ἀδελφῆς τῆς Λητοῦς Ἀστερίας, ἣτις τὸ πρῶτον μετεμορφώθη εἰς ὄρτυγα, ὡς μυθεύεται, ἔπειτὰ δὲ ἐξ ὄργῆς τοῦ Διὸς ἀπελιθώθη καὶ τέλος εἰς νῆσον μετεποιή- θη· ταύτην, οἷσαν πλωτὴν κατ' ἀρχάς, ὁ ἐπ' αὐτῆς γεννηθεὶς Ἀπόλλων, συν- θέσας μετὰ τῶν νήσων Μυκόνου καὶ Γυάρου, τὴν κατεστήριξε· λέγεται δὲ ὅτι κεῖται κατὰ μέσον τοῦ πόντου, ἐπειδὴ περικυκλοῦται ὑπὸ τῶν Κυκλάδων· καὶ ἱερὰ δὲ προσλέγεται, ὡς καθιερωμένη εἰς τὴν Δωρίδα, τὴν θυγατέρα τοῦ Ὀκεα- νοῦ καὶ σύζυγον τοῦ Νηρέως καὶ μητέρα πενήτηντα Νυμφῶν, καὶ εἰς τὸν Πο- σειδῶνα, τὸν κύριον πάσης τῆς θαλάσσης καὶ πάντων τῶν θαλασσίων θεῶν, καὶ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα δὲ κατ' ἐξοχὴν, ὅστις ἐξελέξατο κατὰ προτίμησιν νὰ κατοι- κῆ καὶ νὰ λατρεύηται καὶ νὰ δηλοῖ τὰ ἄθλα χρησμολογῶν εἰς ταύτην τὴν νῆ- σον, ἣτις καὶ ἐκ τούτου ὠνομάσθη Δήλος ἀντὶ Ὀρτυγίας, ὡς πρότερον ἐλέγετο.

75. Ὁ τοξοφόρος θεὸς) ὁ Ἀπόλλων.

76. . . . Μυκόνου.) Ἡ Μύκονος ἔχει δύο ὄρη· δὲν ἐκτείνεται δὲ ἡ περίμετρος αὐτῆς πλέον τῶν 288 σταδίων.

αὐτ. . . . Γυάρου.) Ἡ περίμετρος τῆς Γυάρου μετρεῖται 96 σταδ. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην κατέκλειον οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ἐξορίστους.

80. Τότε ὁ Ἄνιος ἀναξ' ἀνδρῶν, ἱερεὺς δὲ τοῦ Φοῖβου.) Κατὰ νόμον ἀρχαῖον, ὁ αὐτὸς ἐξελέγετο καὶ βασιλεὺς καὶ ἱερεὺς· οὗτος δὲ ὁ Ἄνιος ἱστοροῦν ὅτι ἦ- τον υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ὅτι ἔσχεν υἱὸν τὸν Ἄνδρωνα, ὅστις, συνοικίσας, ὠνόμασεν ἐκ τοῦ ἴδιου του ὀνόματος τὴν νῆσον Ἄνδρον, πρὸς δὲ καὶ τρεῖς θυ- γατέρας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ Διόνυσος, ὡς καθιερωθείσας εἰς αὐτὸν, ἔδωκε τὴν χάριν νὰ μεταβάλλουν ὅ,τι καὶ ἂν ἐγγίξουσιν, ἡ μὲν εἰς τι τῶν ἐδωδῆμων, ἡ δὲ εἰς οἶνον, ἡ δὲ εἰς ἔλαιον· ὅθεν καὶ ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς λέγουσι, ὅταν ἐξεστράτευε κατὰ τῆς Τροίας, τὰς ἔφερε παρ' αὐτῶ, καὶ τὰς ἐκράτει δεσμίους, ἕως νὰ προ- μηθευθῆ ἀφθόνως τὸν ἐπισιτισμὸν τοῦ στρατεύματος· προσθέτουν μάλιστα, ὅτι καὶ μίαν ἐξ αὐτῶν παρεβίβασεν· ἀλλ' ὁ Διόνυσος, ἀπολύσας αὐτὰς τῶν δεσμῶν, τὰς μετεμόρφωσεν εἰς περιστεράς· ὅθεν καὶ ἦτον ὅλως ἀθέμιτον νὰ κυνηγοῦν ἢ ἄλλως πως νὰ ἐνοχλοῦν τὰς περὶ τὴν Δήλον περιστεράς. Καὶ ταῦτα μὲν παρὰ Σερβίῳ· ὁ δὲ συγγραφέας τὰ ἐθνικὰ ὀνομάζει τὴν οἰκιστὴν τῆς Ἄνδρου οὐχὶ Ἄν- δρωνα, ἀλλ' Ἄνδρον ἢ Ἀνδρεία, καὶ λέγει ὅτι ἦτον υἱὸς τοῦ Εὐρυμάχου, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἄνιου καὶ πατρὸς τῶν εἰρημένων τριῶν παρθένων, τῶν Οἰνοτρό- πων ἐπιλεγομένων, ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἄνιου· ὁ δὲ Λυκόφρων ἱστορεῖ, ὅτι ὁ Ἄ- νιος ἔσχε τὰς θυγατέρας ταύτας ἐκ Δορίππης, καὶ ὅτι ὠνομάζοντο αὐταὶ Οἰνῶ, Σπερμῶ καὶ Ἐλαῖς, Οἰνότροποι δὲ καὶ αἱ τρεῖς διὰ κοινοῦ ὀνόματος· τὰς ἀναφέ- ρει δὲ καὶ ὁ Ἡσύχιος ὡς θυγατέρας τοῦ Ἄνιου.

85. . . . Θυμβραῖε.) Ἡ Θύμβρα ἦτο πεδιάς τῆς Τρωάδος, οὕτω καλουμένη ἀπὸ τοῦ εἰς αὐτὴν ἀφθόνως φουμένου φυτοῦ θύμβρας (κοιν. θρούμπη)· ὑπῆρχε δὲ εἰς τὴν πεδιάδα ταύτην καὶ βωμὸς Ἀπόλλωνος, Θυμβραίου ἀπ' αὐ- τῆς ἐπιλεγομένου, ὡς καὶ Λύκιος καὶ Δήλιος καὶ Παταραῖος ἐκαλεῖτο, ἀπὸ τῶν τόπων ὅπου κατ' ἐξοχὴν ἐλατρεύετο· ἄδεται δὲ, ὅτι εἰς τοῦτον τὸν κατὰ τὴν Θύμβραν ναὸν καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφρονέθη ὑπὸ τοῦ Πάριδος.

89. Δὸς οἰωνόν.) Οὕτω καὶ παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Ω. 310).

Ἡέμψον δ' οἰωνόν ταχὺν ἄγγελον κτλ.

90. Μόλις ἐξέφρασ' αὐτά.) Τὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Π. 11).

Ὄπω πᾶν εἶρητο ἔπος.

αὐτ. . . . και ἐφάνησαν τρέμοντα πάντα κτλ.) Οὕτω και παρὰ Καλλιμαχίου (Ἀπόλλ. ὕμν.)

Ὅτις ὁ τῶν ἰβόλλωνος ἐσεισατο δάφνης ὄρηξ
οἶα δ' ὄλον τὸ μέλαθρον.

9'. . . . και ἡ δάφνη.) Ἦτον ἱερὰ Ἀπόλλωνος ἡ δάφνη, δι' ἣ και ὑπὸ πῆρρον πολλοὶ δαφνῶνες εἰς Δελφοὺς και εἰς Δῆλον και ὄπου ὁ θεὸς οὗτος κατ' ἐξοχὴν ἐλατρεύετο. Ἡ καθιέρωσις δὲ τοῦ φυτοῦ τούτου εἰς τὸν Ἀπόλλωνα προήλθεν ἐκ τοῦ ἐξῆς μύθου. Ἡ Δάφνη ἦτο θυγάτηρ τῆς Λητοῦς, ὡς και ὁ Ἀπόλλων ἦτον υἱὸς τῆς· ἐπειδὴ δὲ ἐρασθεὶς αὐτῆς ὁ ἀδελφὸς τὴν κατεδίδωκεν, ἀποποιουμένη και φεύγουσα παρεκάλεσεν ἡ Δάφνη τὴν Γῆν νὰ τὴν δεχθῆ και νὰ τὴν ὑποκρύψῃ· ἡ δὲ Γῆ σχισθεῖσα τὴν παρέλαθε και ἀντ' αὐτῆς ἐδλάστησε τὸ ὀμῶνον φυτὸν, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀπόλλων προσοικιωθεὶς τὸ κατέστησεν ἀειθαλές, ὡς δεῖγμα τῆς παρθενίας τὴν ὁποῖαν ἡ κόρη μέχρι τέλους ἐφύλαξεν.

αὐτ. . . . κ' ἐσεισθη τὸ ὄρος.) Τὸ ἐπὶ τῆς Δήλου ὄρος, ἐφ' οὗ ἔκειτο ὁ ναὸς, και ἐξ οὗ ὁ Ἀπόλλων Κύνθιος ἐπωνομάζετο.

8. Καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν κ' ἐξ ἐκείνων ὀπόσοι τεχθῶσιν.) Οὕτω λέγει και ἡ Ἀφροδίτη πρὸς τὸν Ἀγγίστην (ἐν τῇ πρὸς Ἀφροδ. ὕμνῳ, 197).

Σοὶ δ' ἔσται φίλος υἱός, ὃς ἐν Τρώεσσι ἀνάξει,
και παῖδες παῖδεςσι διαμπερὲς ἐκγεγόνονται·

και παρ' Ὀμήρῳ τὰ αὐτὰ (Ἰλ. γ. 307).

Νῦν δὲ δὴ Δίνειας βίη Τρώεσσι ἀνάξει
και παῖδες παῖδων, τοὶ κεν μετόπισθε γένωνται.

και παρὰ Καλαβρῶν ὡσαύτως (Ἡρακλ. II', 339).

. . . . αὐτὸν δὲ πολυπερέεσσι βροτοῖσι
κοιρανέειν· ἐκ τοῦ δὲ γένος μετόπισθεν ἀνάξειν,
ἔχρις ἐπ' Ἀντολίην τε, και ἀκάματον δούσιν ἔλθῃ.

402. . . . ὁ πατήρ) ὁ Ἀγγίσης.

404. Νῆσος. . . . Κρήτη.) Ἀπορον φαίνεται πῶς ὁ Ἀγγίσης εἰς τόσον βαθμὸν λαμβάνεται εἰς τὰ τῆς γενναιολογίας τῶν Τρώων και πῶς τοὺς περιφέρει ἀδίκως ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, πότε εἰς Θράκη, πότε εἰς Κρήτην, πότε ἀλλαγοῦ, ἐν ᾧ, ἐκτὸς ἄλλων ἐνδείξεων, και ὁ χρησμός ἦδη αὐτὸς τοὺς ὀνομάζει ρητῶς Δαρδανίδα, ὡς νὰ θέλῃ νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτοὺς ὅτι ὡς ἀπόγονοι τοῦ Δαρδάνου πρέπει νὰ διευθυνθοῦν εἰς τόπον ὅθεν ἐξῆλθεν ὁ Δάρδανος, δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν· και πῶς ὁ Αἰνείας, ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου ἡ Κρέουσα ρητῶς και σαφέστατα ὀνόμασε πρὸς αὐτὸν τὴν Ἑσπερίαν, δηλαδὴ τὴν Ἰταλίαν, και προεῖπεν ὄλον τὸ μέλλον του, ὡς νὰ ἐλησμόνησε ταῦτα πάντα, πειθόμενος εἰς τὰς ἐσφαλμένας ὀδηγίας τοῦ πατρὸς, περιφέρεται τῆδε κακείσε, κτίζει πόλεις ἀπερισκέπτως και εὐρίσκειται πάντοτε εἰς ἀγνοίαν και ἀμηχανίαν πρὸς τοῦ προωρισμένου τόπου τῆς ἀποκαταστάσεώς του; εἶναι τινὸντι μεγάλης ἀπορίας ἄξιον, καθὼς και ὁ Σέρβιος και πάντες οἱ μετὰ ταῦτα σχολιογράφοι ἠπόρησαν.

αὐτ. Νῆσος Διός.) Ἡ Κρήτη ἦτο καθιερωμένη εἰς τὸν Δία, διότι ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὑπὸ τῆς Πέας, και εἰς τὸ ὄρος αὐτῆς, τὴν Ἰδην, ἀποκρυβεὶς διεσώθη ἀπὸ τοῦ Κρόνου, ὅστις κατεβρόχθισε τὸν ἀναβρέφους ὑποβληθέντα εἰς αὐτὸν ἐσπαργανωμένον λίθον (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α', κεφ. Α'). διετείνοντο δὲ και οἱ Φρύγες και οἱ Ἀρκάδες, ὅτι παρ' αὐτοῖς ἐγεννήθη ὁ Ζεὺς, ὡς Δημήτριος ὁ Σαίφιος λέγει (παρὰ τῇ Ἀπολλωνίῳ σχολιαστῇ ἐν τῇ Γ')· ἐτι δὲ και οἱ Μεσσήσιοι

ἐφιλονείκουν μετὰ τῶν Ἀρκάδων πρὸς τούτου (Παυσαν. εἰς τὰ Ἀρκάδ. και Μετσηνιακά)· ἀλλ' ἡ ὑπὲρ Κρήτης γνώμη ὑπερίσχυσεν.

405. Ὄρος Ἰδαίου.) Ἡ Κρηταία Ἰδὴ, ἄλλη παρὰ ἡ Τρωϊκὴ, ὑψοῦται ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τῆς κορυφῆς 60 στάδ. εἰς τούτο τὸ ὄρος ἐπίστευον ὅτι ἐγεννήθη ὁ Ζεὺς (βλ. ἀνωτ. Σημ. 104).

406. Πόλεις οἰκεῖ ἑκατόν.) Τοσαῦται και παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Β. 649).

"Ἄλλοθ' οἱ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο·

ἀλλ' αὐτὸς ὁ Ὀμηρος (Ὀδ. Γ. 74) λέγει ἐννεήκοντα πόλεις·

Κρήτη τις γαί' ἐστὶ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
καλὴ και πείρα, περιέρρυτος, ἐν δ' ἀνθρωποῖ
πολλοὶ, ἀπειρέσιοι, και ἐννήκοντα πόλεις.

Περὶ τούτου λέγει ὁ Εὐστάθιος, ὅτι αἱ δέκα πόλεις ἠρημώθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰδομενείως, ὀπόταν ἐπιστρέψας ἀπὸ τοῦ πολέμου τῆς Τρωάδος ἐπεδιώκετο ὑπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ υἱοῦ Γλαύκου, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀφήσει φύλακα τῆς βασιλείας· μετὰ δὲ τὰ Τρωϊκά, ἀνεκτίσθησαν και κατοικήθησαν πάλιν. Ἄλλοι δὲ λέγουν, ὅτι ὁ Ὀμηρος λέγων ἑκατόμπολιν δὲν ἐνόει ὅτι εἶχεν ἑκατόν πόλεις, ἀλλὰ πολλὰς, ὡς πολλάκις εἴθισται.

αὐτ. . . . πολυφόρον γῆν και πλουσίαν.) Βλ. τὴν ἀνωτ. σημ.

Καλὴ και πείρα περιέρρυτος.

408. Τεῦκρος (βλ. Αἰν. Βιβλ. Α. Σημ. 239.)

αὐτ. . . . εἰς Ροίτιους ἀκτάς.) Ροίτιον ἀκρωτήριον τῆς Τρωάδος πρὸς τὸ βόρειον τοῦ Σιγαίου ἀκρ., τοῦ ὁποῖου ἀπέχει περίπου 100 στάδ. Ἐπὶ τοῦ ἀκρ. τούτου ἔκειτο και ὁ τύμβος Ἀνακτος τοῦ Τελαμωνίου, και πόλις ἐπίσης Ροίτιον ὡς ἡ ἄκρα (Στέφ. Βυζ.), και αἱ ἀκταὶ δὲ ὀνομάζοντο Ροίτιοι, ἐπὶ τῶν ὁποῖων ὁ Τεῦκρος ἐλθὼν ἀπὸ Κρήτης συνέστησε τὸ κράτος· και τὸ ἔθνος Ροίτιοι και Ροιταῖες.

409—110. . . . Ὄστε τὸ Ἰδιον τότε κτλ.) Οὕτω και ὁ Ὀμηρος λέγει (Ἰλ. γ. 214).

Δάρδανον αὖ πρῶτον τέκετο νεφεληγερέτα Ζεὺς·
κτίξε δὲ Δαρδανίην· ἐπεὶ οὐπω Ἰλιος ἱρή
ἐν πεδίῳ πεπόλιστο, πόλις μερόπων ἀνθρώπων·
ἀλλ' ἔθ' ὑπορείας ἦσαν πολυπίδακος Ἰδης.

111. Ἐνθα ἡ μήτηρ Κυβέλη· ἠχηρὰ Κορυθάντων χαλκαῖα.) Ἀπὸ τῆς Κρήτης εἰσῆχθησαν τὰ ὄργανα τῆς Κυβέλης. Πέα δὲ και Κυβέλη ἡ αὐτὴ, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ Κυβέλου, ὄρους τῆς Φρυγίας, ἡ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου ἱερέως αὐτῆς, ἡ ἐπειδὴ οἱ θιασῶταί τῆς ἐκυβίστων (ἐπίρδων) εἰς τὰς ὀρχήσεις· ἡ αὐτὴ δ' ἐκαλεῖτο και Μήτηρ κατ' ἐξοχὴν, και Μεγάλῃ Μήτηρ, και Πασιγέα, ὡς γεννήσασα πάντα τοὺς θεοὺς· ὡς εἰς τὸν ὕμν. τοῦ Ὀμήρου, ἂν ἦναι τοῦ Ὀμήρου.

Μητέρα μοι πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων.

και εἰς τὰ Ὄργια (Ἰμν. II' και ΚΤ' και Μ'). Οἱ δὲ εἰς Φρυγίαν ὀργιάζοντες πρὸς τιμὴν τῆς Κυβέλης ἔκρουον τὰς ἀσπίδας διὰ τῶν δοράτων, καθὼς οἱ ἐπὶ τῆς Ἰδης, τοῦ ὄρους τῆς Κρήτης, Κορυθάντες, οἱ τοῦ βρέφους Διὸς φύλακες. Ὁ Ἀπολλόδοτος ἐκφράζει τὸν μῦθον ὡς ἐφεξῆς (Βιβλ. Α', κεφ. Α'). «Κρόνος ὁ ἐξ οὐρανοῦ και Γῆς τὴν ἀδελφὴν Πέαν γάμας, ἐπειδὴ (οἱ τεκόντες) ἐθεσπίωδον αὐτῇ ὑπὸ παιδὸς ἰδίου τὴν ἀρχὴν ἀφαιρεθῆσεσθαι, κατέπινε τὰ γεννώμενα. . . Ὀργισθεῖσα δ' ἐπὶ τούτοις Πέα παραγίνεται μὲν εἰς Κρήτην, ὀπηρὶκα τὸν Δία ἐγκυμονοῦσα ἐτύγγανε, γεννᾷ δὲ ἐν ἀντρῷ τῆς Δίκτης Δία, και τούτον μὲν δίδωσι τρέφεσθαι Κούρησί τε και ταῖς Μεδιστείς· παιτὶ Νόμφαις, Ἀδραστειᾷ

» τε καὶ Ἰδῆ. Αὐταὶ μὲν οὖν τὸν παῖδα ἔτρεφον τῷ τῆς Ἀμαλθείας γάλακτι· οἱ δὲ Κούρητες ἑνοπλοὶ ἐν τῷ ἄντρον τὸ βρέφος φυλάσσοντες ταῖς δόρασι τὰς ἀσπίδας συνέκρουον, ἵνα μὴ τῆς τοῦ παιδὸς φωνῆς ὁ Κρόνος ἀκούσῃ. Ῥέα δὲ λίθον σπαργανώτατα δέδωκε Κρόνον καταπιεῖν ὡς τὸν γεγεννημένον παῖδα.» Ἦσαν δὲ οἱ Κούρητες οἱ καὶ Κορύβαντες οἱ αὐτοὶ λεγόμενοι δέκα ἢ ἑννέα τὸν ἀριθμὸν, υἱοὶ τῆς Ῥέας ἢ μᾶλλον ὀπαδοὶ τῆς κατ' ἄλλους (Σουίδ. Λεξ.). Ὅτι δὲ εὐηρεστεῖτο ἡ Κυβέλη εἰς τοὺς κρότους τῶν Κουρήτων φαίνεται καὶ ἐν τοῦ ὀμηρικοῦ ὕμνου·

Ἡ κροτάλων, τυπάνων ἰαγῆ, σὺν τε βρόμος αὐλῶν
εὐάδεν, ἡδὲ λύκων κλαγγῆ, χαροπῶν τε λεόντων·
οὐρεά τ' ἠγγέλντα, καὶ ὑλήεντες ἔναυλοι·

καὶ ἐκ τοῦ Ὀρφικοῦ προσέτι·

Τυμπανόδοιπε, φιλοιστρομανές, γαλιόκροτε Κούρη.

Οὐρεσιν ἢ χαίρεις, θνητῶν τ' ὀλολόγμασι φρικτοῖς.

412. . . . ἄλλος Ἰθαῖον, καὶ πίστις σιγῆς ἱερᾶς.) Ἦτο καὶ ἄλλος ἱερὸς τῆς Ῥέας ἐπὶ τῆς Ἰδῆς, καὶ εἰς τὰ μυστήρια αὐτῆς ἀπηγεῖτο σιωπῇ καθὼς καὶ εἰς τὰ τῆς Δήμητρος εἰς Ἐλευσίνα.

412—413. Κ' ἐξευγμένων λεόντων.) Ἐλεγον ὅτι τὸ ἄρμα τῆς Ῥέας εἴλκετο ὑπὸ λεόντων, ὡς ἐν Ὀρφ. ὕμν. Κ', στίχ. ΚΓ'.

Ταυροφόνων ζεύξατα ταχέδρομον ἄρμα λεόντων.

415. Εἰς τὴν Κνωσσόν.) Ἡ Κνωσσὸς ἢ Γνωσσὸς πόλις ἦν ἐπίσημος τῆς Κρήτης ἐπὶ τῆς βορείου ἀκτῆς κλίνουσα πρὸς ἀνατολάς· κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ἔκειτο καὶ ὁ περίφημος Λαθύρινθος, μίμημα τοῦ τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τῆς Κνωσσῆς καὶ πᾶσα ἡ Κρήτη ἐλέγετο ποτὲ γῆ Κνωσσία.

419—420. Εἰς Ποσειδῶνα κτλ.) Ὡς παρ' Ὀμήρω (Ἰλ. Γ. 103)·

Οἴσατε δ' ἄρν', ἕτερον λευκόν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν,
Γῆ τε καὶ Ἥλιον.

καὶ (Ἰλ. 727)·

Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδά νι.

422. Ἰδομενεὺς κτλ.) Οὗτος ἦτο βασιλεὺς τῆς Κρήτης· ὡς ἐπίστρεψε δὲ εἰς τὴν ἐπικράτειάν του μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας, περιπετὼν εἰς μέγαν κλύδωνα, ἠύχθη μεθ' ὄρκου εἰς τοὺς θεοὺς, ἅμα φάσῃ, νὰ θυσιάσῃ τὸν πρῶτον ἀνθρώπον ὃν ἀπαντήσῃ· κατὰ δυστυχίαν δὲ, ἅμα προσωρμίσθη εἰς τὸν λιμένα, πρῶτος ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὁ υἱὸς του, τὸν ὁποῖον ἐπειδὴ ἐπεχείρει νὰ σφάξῃ, διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν, ἐκινήθη πᾶς ὁ λαὸς κατ' αὐτοῦ, τόσον διὰ τὴν πρὸς τὸν υἱὸν ἀσπλαγγίαν, ὅσον καὶ διὰ τὸν ἐπισυμβάντα λοιμὸν, ὅστις ἐθεωρήθη ὡς ἐκ θείας ὀργῆς· ὅθεν ἀποδιωχθεὶς τοῦ τόπου, κατέφυγε μετὰ τῶν συναποδήμων του εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Καλαθρίας ἀκρωτήριον τῶν Σαλεντίνων, ὅπου καὶ κατόκησεν.

424. Τὴν Ὀρτυγίαν.) Ἡ Δήλος ὀνομάζετο οὕτω μυθολογικῶς μὲν κατὰ τὴν ἀνωτ. σημ. 73—77· πραγματικῶς δὲ διὰ τοὺς πολλοὺς ὄρτυγας.

425. Βάκχια ὄρη τῆς Νάξου.) Ἐκλήθη οὕτως ἡ νῆσος ἀπὸ Νάξου υἱοῦ Ἐνδυμίωνος· εἶναι δὲ ἡ ἐπισημοτέρα τῶν Κυκλάδων, κατ' ἀνατολάς τῆς Πάρου καὶ κατ' ἄρκτον τῆς Ἴου κειμένη· ἐλέγετο δὲ καὶ Στρογγύλη διὰ τὸ περιφερὲς τοῦ σχήματος, ἔτι δὲ καὶ Καλλιπολις καὶ Μικρὰ Σικελία διὰ τὸ εὐκαρπὸν· καὶ Δία δὲ ἐπωνομάζετο καὶ Διονυσίας, διότι, ὡς μυθεύεται, εἰς αὐτὴν ἀνεστράφη ὁ Διόνυσος. Βακχεῖαν τὴν λέγει ὁ ποιητῆς, τόσον διὰ τὸν ἀνωτέρω μυθικὸν λόγον, ὅσον καὶ διὰ τὰς πολλὰς καὶ πολυφύρους ἀμπέλους τῆς· ἐδοξάζετο δὲ ὅτι αἱ Νά-

ξια γυναῖκες ἔλαβον τὴν χάριν παρὰ τοῦ Βάκχου νὰ γεννοῦν τὰ τέκνα των ὀκτάμηνα, διότι καὶ αὐτὸς ὀκτάμηνος ἐγεννήθη (βλ. Στεφ. Βυζ.). Εἰς τὴν Νάξου ἐγκατελείφθη, ὡς λέγεται, ἡ Ἀριάδνη ὑπὸ τοῦ Θησεως. Ἡ περίμετρος τῆς νήσου μετράται 840 στάδ.

αὐτ. . . . Δονουσαν.) Τὸ νησίδιον τοῦτο κεῖται πρὸς ἀνατ. τῆς Νάξου, καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῶν συγνῶν σεισμῶν ἐκ τῶν ὁποίων κλονεῖται. Ἄλλη δὲ εἶναι ἡ Δονουσία, μία τῶν Σποράδων πλησίον τῆς Ῥόδου· εἰς τὴν μικρὰν ταύτην νῆσον, ἣτις κατὰ παραθορὰν ἀντὶ Διονυσίας ὀνομάσθη Δονουσία (Στεφ. Βυζ.), μετέφερον, ὡς ἄδεται, ὁ Διόνυσος ἐκ Νάξου τὴν Ἀριάδνην.

426. Ὀλλίανον.) Αὕτη εἶναι ἡ σήμερον λεγομένη Ἀντίπαρος ἀπέχουσα τῆς Πάρου κατὰ τὸν Στεφ. Βυζ. στάδ. 58, ἀλλὰ λέγουσι ὅτι ἐσφαλμένως ἔγραψε νη ἀντὶ ἱη.

αὐτ. . . . Πάρου . . . χιονώδη.) Ὁ Εὐγένιος λέγει ὅτι ὁ ποιητῆς ὀνόμασε τὴν Πάρου χιονώδη διὰ τὸ εἰς αὐτὴν λατομούμενον λευκὸν μάρμαρον· ἀλλὰ τοῦτο μοὶ φαίνεται βεβιασμένον. Ὅσον δὲ διὰ τὴν λευκότητα τοῦ Παρίου λίθου ὁ Στράβων λέγει ὅτι καὶ ὁ τῆς Προικοννήσου οὐχ ἤττον εἶναι λευκός.

427. Τὰς ἐσπαρμένας.) Ἐκ τῶν νήσων τούτων, ὅσαι περικυκλοῦσι τὴν Δῆλον Κυκλάδες ὀνομάζοντο, ὅσαι δὲ κεῖνται κατὰ στοῖχον σχεδὸν τεταγμέναι Στιχάδες· ἀλλὰ σήμερον δὲν παρατηρεῖται ἡ διαστολή αὕτη· καὶ πολλὰς μὲν τῶν Κυκλάδων ὁ Στράβων (εἰς τὸ Γ' τῶν Γεωγρ.), πολλὰς δὲ ὁ Πλίνιος (εἰς τὸ Δ' τῆς φυσ. Ἱστ.) ὀνομάζουσι· ὁ δὲ Ὀρόσιος (Βιβ. Α', κεφ. Β') 53 ὀρισμένως ἠρῆθησεν.

430. Καὶ ἀπὸ πρύμνης κτλ.) ὡς παρ' Ὀμήρω (Ἰλ. Α. 319.)

Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἴει ἐκάεργος Ἀπόλλων.
καὶ (Ὀδ. Α. 6)·

ἴκμενον οὖρον ἴει πλησίον, ἐσθλὸν ἑταῖρον.

431. . . . τῶν Κουρήτων.) Ἐκτὸς τῶν ὄσων ἀνωτ. Σημ. 414 ἐρρέθησαν περὶ τῶν Κουρήτων, λέγεται ὅτι ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς Κρήτης καὶ ἔθνος Κουρήτων, τὸ πρῶτον κατοικῆσαν τὴν νῆσον.

433. Πέργαμα.) Λέγουσιν, ὅτι καὶ πρὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Αἰνείου ὑπῆρχε πόλις ἐπὶ τῆς Κρήτης Πέργαμα, τὴν ὁποῖαν ἀναφέρει ὁ Πλίνιος (φυσ. Ἱστ. Βιβ. Α', κεφ. ΙΒ').

441. . . . Ὁ Σείριος.) Ὁ ἀστὴρ Κῶν ὁ κατὰ τὸ θέρος ἀνατέλλων, ὅστις καὶ Σείριος καλεῖται ἀπὸ τοῦ Σειραίνω (ξηραίνω), ἢ ἀπὸ τοῦ ζεῖν (βράζειν) Ζείριος καὶ Σείριος· ὅταν ὁ ἀστὴρ οὗτος ἀνατέλλῃ, γίνεται μέγας καύσων, τὰ κοινῶς Κυνοκαύματα. Ἐμύθευσαν δὲ ὅτι ὑπῆρξεν ἀνθρώπος Κῶν, τὸν ὁποῖον οἱ μὲν εἶπον υἱὸν Ὀρίωνος, οἱ δὲ Ἡριώνης, οἱ δὲ Ἰσίδος, οἱ δὲ Κεφάλου, καὶ ὅτι κατετάθη μεταξὺ τῶν ἀστέρων· ὑπάρχουν δὲ δύο Κῶνες, ὁ μὲν Μείζων, ἀστερισμὸς συγκροτούμενος ἐκ 48 ἀστέρων, καὶ φαινόμενος 58 περίπου ἡμέρας πρὶν τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας· ὁ δὲ ἐλάττων, ὁ ὑπὸ τὸ γένειον κείμενος τοῦ Μείζωνος καὶ ὑπὸ μὲν τῶν Λατίνων canicula (Κυνάριον), ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων Προκῶν λεγόμενος.

465—466. Παρ' Οἰνωτρῶν κτλ.) Οὕτω λέγει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὸ Η' τῶν Πολιτ. «Φασὶν οἱ λόγιοι τῶν ἐκεῖ κατοικούντων Ἰταλὸν τινα γενέσθαι βασιλέα τῆς Οἰνωτρίας, ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα μεταβαλόντας Ἰταλοὺς ἀντ' Οἰνωτρῶν κληθῆναι.»

467. . . . Δαρδάνου . . . κ' Ἰασίου.) Οὗτοι ἦσαν δύο ἀδελφοὶ ἐκ Διὸς καὶ Ἥλέκτρας· καὶ ὁ μὲν Ἰάσιος ἢ Ἰασίων ἐρασθεὶς τῆς Δήμητρος καὶ θελήσας νὰ τὴν κατασχῆναι ἐκτραυνίσθη· ὁ δὲ Δαρδάνος λυπηθεὶς διὰ τὸν

θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ καὶ καταλιπόν τὴν Σαμοθράκην ἦλθεν εἰς τὴν ἀντίπεραν Ἡπειρον, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ Τεῦκρος. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ', κεφ. ΙΒ'. Βλ. καὶ εἰς τὸ Α' Βιβλ. τῆς Αἰν. Σημ. εἰς στίχ. 235.)

479. . . . Τὴν Κόρυτον.) Πόλιν ἤν ἡ Κόρυτος Τυρρηνῶν, τῶν καὶ Θύσκων καὶ Ἐτρούσκων (Τοσκάνων) λεγομένων, ἡ σήμερον Κορτώνη· ὠνομάσθη δ' οὕτως ἀπὸ Κορύτου τοῦ κείσαντος αὐτὴν καὶ βασιλεύσαντος εἰς αὐτήν. Ἱστοροῦν δὲ ὅτι ὁ Κόρυτος ἦτον πατὴρ τοῦ Δαρδάνου καὶ τοῦ Ἰασίωνος, καὶ ὅτι ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς, ὁ Δάρδανος φονεύσας τὸν ἀδελφὸν του ἔφυγεν εἰς Σαμοθράκην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Φρυγίαν, ὅπου, λαβὼν εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Τεύκρου Βατείαν, ἔκτισε πόλιν Δάρδανον ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὀνόματος· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τεύκρου ὠνόμασε καὶ πάντα τὸν τόπον Δαρδανίαν. (Ἀπολλοδ. Βιβ. Γ', κεφ. ΙΒ', καὶ Διονύσι. Ἀλικαρν. εἰς τὰς περὶ τῆς Ῥώμ. ἀρχαιότη.) Ἰδὲ δύο διηγήσεις πάντη διάφοροι περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος καὶ ἀναφερόμεναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως· πότερον; λυπηθεὶς ὁ Δάρδανος διὰ τὴν κατακεραυνώσιν τοῦ ἀδελφοῦ του (βλ. τὴν ἀνωτ. Σημ. 467), ἢ φονεύσας αὐτὸν, ἔφυγεν εἰς Σαμοθράκην; τὸ δεύτερον πιθανώτερον ὡς ἱστορικώτερον.

471. Τῆς Λύσονίας.) Καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος ἀναφέρει τὴν Λύσονίαν (Βιβ. Α' κεφ. Θ')· ἦτο δὲ αὕτη μέρος κατὰ πρόωτον τῆς Ἰταλίας, ἣτις μετὰ ταῦτα ὀλόκληρος ἔλαβε τοῦτο τὸ ὄνομα ἀπὸ Λύσονος υἱοῦ Ὀδυσσεύος καὶ Κίρκης ἢ κατ' ἄλλους Ἀτλαντος καὶ Καλυψίδος· ἐπ' αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ Σικελικὸν πέλαγος ὠνομάσθη Λύσονιον. (Εὐστάθ. ἐν τοῖς ὑπομνήμ. εἰς Διον. τὸν Περιηγ.)

αὐτ. . . . Τὴν γῆν τὴν Δικταίαν.) Ὄρος τῆς Κρήτης ἢ πλησίον τῆς Ἰδης ἢ Δίκτης, ἣτις καὶ Δίκτος ὑπὸ τοῦ Ἀράτου λέγεται. «Δίκτω ἐν εὐώδει ὄρος σχεδὸν Ἰδαίω.» Ἰππύρχος δὲ ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου καὶ ἄντρον τὸ Δικταῖον, ὅπου ὁ Ζεὺς γεννηθεὶς ἀπεκρύβη (βλ. Σημ. 111.) Ἐπὶ τῆς Δίκτης γεννᾶται καὶ τὸ φυτὸν δίκταμνον ἢ δίκταμον ἢ κατὰ Διοσκουρίδην (Βιβ. Γ', κεφ. ΚΖ') Κρητικὴ πόα, κατὰ δὲ Θεόφραστον (περὶ φυτῶν, βιβλ. Θ', κεφ. ΙΓ') ἴδιον τῆς Κρήτης φυτὸν καὶ μὴ φυτόμενον ἀλλαχοῦ εἰμὴ εἰς τὴν Κρήτην, ὡς καὶ ὁ Πλίνιος λέγει (φυσ. Ἰς. Βιβ. Η', κεφ. ΚΖ'). Λέγεται δὲ ὅτι τὸ φυτὸν τοῦτο θεραπεύει δραστηκῶς τὰς ἐκ σιδήρου πληγὰς· ὁ Λινναῖος τὸ ὀνομάζει origanum dictamnus.

473. Ὀνειρον δὲν ὠνειρεύθη) καὶ Ὀμηρος (Ὀδ. Τ. 547, κτλ.)
Ὀὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλὸν, ὅτοι τετελεσμένον ἔσται.

489. Εἶπεν ἡμεῖς δ' εἰς αὐτοῦ κτλ.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδ. Κ.)
Ὡς ἔφαθ', ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπαπέθετο θυμὸς ἀγήνωρ.

492—493. . . . οὐδὲ περίξ
ἄλλο ἐβλέπομεν κτλ.) οὕτως ἐν Θεοκρίτῳ (Εἰδ. Κ.)
Ἄλλ' ἀγρὸς μὲν ὑπερθεῖν, ἔνερθε δὲ πόντος ἀπείρων.
καὶ παρ' Ὀμήρου (Ὀδ. Μ.)
Ἄλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, οὐδὲ τις ἄλλη
φαίνεται γαιῶν, ἀλλ' οὐρανός, ἠδὲ θάλασσα,
δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστασε Κρονίων
νήος ὑπὲρ γλαφυρῆς· ἦχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.

202. Ὁ Παλινοῦρος.) Οὗτος ἦτον υἱὸς Ἰασίου, καὶ κυβερνήτης τῆς νηὸς ἐφ' ἧς ἐπέβαινον ὁ Λίναιος· ἐξ αὐτοῦ, ὅταν ὕστερον εἰς τὸν ἀπὸ Σικελίας εἰς Ἰταλίαν διάπλουν ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, διερημίσθη τὸ εἰς Λευκανίαν ὄρος.

210. Αἱ τῶν Στροφάδων ἀκταί.) Αἱ Στροφάδες εἶναι δύο νησιδία ἀπέχοντα 35 μίλια βρωμ.=280 στάδ. ἀπὸ τῆς Ζακύνθου πρὸς Εὐδρον ἀνεμον. (Πλίν. Φυσ. Ἰς. Βιβ. Δ', κεφ. ΙΒ', καὶ Στράβ. Γεωγρ. Βιβ. Η'). Ἐπειδὴ δὲ εἶναι χι-

μηλὰ καὶ φαίνονται μακρόθεν ὡς νὰ ἐπιπλέουν εἰς τὴν θάλασσαν, ὠνομάζοντο πλωτὰ νῆσοι· ἴτως δὲ διὰ τοῦτο καὶ Στροφάδες ἐλέγοντο, διότι ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐατρέφοντο κύκλω. Λέγουσι δὲ πρὸς τοῦτοις περὶ τῆς ἐπωνυμίας ταύτης ὅτι οἱ παῖδες τοῦ Βορέως διώξαντες τὰς Ἀρπυίας μέχρι τῶν Ἐχινάδων ἐπέστρεψαν καταλιπόντες αὐτὰς ἐκεῖ ἐπὶ ὑποσχέσει ἐνόρκω τοῦ νὰ μὴ ἐνοχλήσωσι τοῦ λοιποῦ τὸν Φινέα· ὅθεν καὶ αἱ νῆσοι ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς ἐκείνου Στροφάδες ἐκλήθησαν· ὡς καὶ Ἀπολλών. εἰς τὰ Ἀργον. λέγει (Βιβλ. Β'. στίχ. 215.)

Οἱ δ' ὄρκω εἴξαντες, ἐπέστρεφον ἄψ' ἐπὶ νῆα
σεύεσθαι. Στροφάδας δὲ μετακλείουσ' ἄνθρωποι
νήσους τοῖο γ' ἐκίητι, πάρος Πλωτὰς καλέοντες.

214. . . . Ἐν τῷ εὐρεῖ Ἰόνιῳ.) Εὐρὺ λέγει τὸ Ἰόνιον πέλαγος ὡς ἐμπεριέχον ἄλλα μικρότερα, καθὼς τὸ Ἀγαθικόν, τὸ Ἡπειρωτικόν, τὸ Ἀδριατικόν· κατὰ τινὰς δὲ καὶ τὸ ἀπὸ Γάζης μέχρις Αἰγύπτου πέλαγος Ἰόνιον ἐλέγετο (Στέφ. Βυζ.)· ὠνομάσθη δὲ Ἰόνιον ἀπὸ Ἰοῦς τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰνάχου, ἣτις ἐκολύμβησε δι' αὐτοῦ (Ἀπολλοδ. Βιβ. Β', κεφ. Α), κατ' ἄλλους δὲ πάλιν ἀπὸ Ἰλλυριοῦ ἢ μᾶλλον ἀπὸ Ἰονος τοῦ πάντων τῶν Ἑλλήνων προπάτορος. (Βλ. καὶ Εὐστάθ. ἐν ταῖς εἰς τὸν Περιηγ. Σημ.)

211—212. . . . Κελαινὸ καὶ αἱ ἄλλαι Ἀρπυιαί.) Αἱ Ἀρπυιαί, ὡς μυθεύεται, ἦσαν θυγατέρες Θαύμαντος καὶ Ἡλέκτρας τῆς Ὠκεανοῦ, ἢ, κατ' ἄλλους, Ποσειδῶνος καὶ Γῆς. (Ἀπολλοδ. Βιβ. Α', κεφ. Β'). Τὰς ἀναφέρει δὲ καὶ ὁ Ἡσίοδος εἰς τὴν Θεογον. στίχ. 255. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ των ὑπάρχει διαφωνία· τὰ δὲ γνωστά των ὀνόματα ἦσαν Ἰρις, Κελαινὸ, Νικοθήη, Ἀελλὼ ἢ Ἀελλόπους, Ὠκυπέτη, Ὠκυθόη, Ὠκυπόδη, Ποδάρη· ἦσαν δὲ τὰ μὲν ἄνω παρθέναι, τὰ δὲ κάτω παράμορφοι, καὶ πτερωταὶ δὲ καὶ γαμφώνυχες τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας· ἄκρως δὲ ἀρπακτικαὶ καὶ θρασεῖαι καὶ γαστρίμαργοι καὶ διαρρέουσαι τὰς κοιτίας καὶ βδελυρώταται. Ἡ Κελαινὸ ἦτον ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἀρπυιῶν.

213. . . . τοῦ Φινέως.) Τὰ περὶ τοῦ Φινέως οὕτω διηγεῖται ὁ Ἀπολλόδωρος (Βιβ. Α', κεφ. Θ'). «Κατὰ τὴν ἐπὶ Θράκης Σαλμυδησσὸν Φινεὺς ὄκει ὁ μάντις, τὰς ὕψεις πεπηρωμένους, ὃν οἱ μὲν Ἀγήνωρος εἶναι λέγουσιν, οἱ δὲ Ποσειδῶνος υἱόν· καὶ πηρωθῆναι φατὶν αὐτὸν οἱ μὲν ὑπὸ θεῶν, ὅτι προὔλεγε τοῖς ἀνθρώποις τὰ μέλλοντα, οἱ δὲ ὑπὸ Βορέου καὶ τῶν Ἀργοναυτῶν, ὅτι πεισθεὶς μητρειᾷ τοῦ ἰδίου· ἐτύφλωσε παιδᾶς· τινὲς δὲ ὑπὸ Ποσειδῶνος, ὅτι τοῖς Φερίξου παισὶ τὸν ἐκ Κόλχων εἰς τὴν Ἑλλάδα πλοῦν ἐμήνυσεν. Ἐπεμψαν δὲ αὐτῷ καὶ τὰς Ἀρπυίας οἱ θεοί· πτερωταὶ δὲ ἦσαν αὐταί· καὶ ἐπειδὴν τῷ Φινεὶ παρετίθετο τράπεζα, ἐξ οὐρανοῦ καθιπτάμεναι, τὰ μὲν πλείονα ἀνήρπαζον, ὀλίγα δὲ ὅσα ὀσμῆς ἀνάπλεα κατέλειπον, ὥστε μὴ δύνασθαι προσενέγκασθαι· βουλομένοις δὲ τοῖς Ἀργοναύταις τὰ περὶ τοῦ πλοῦ μαθεῖν, ὑποθήσεσθαι τὸν πλοῦν ἔφη, τῶν Ἀρπυιῶν αὐτὸν ἐὰν ἀπαλλάξωσιν· οἱ δὲ παρέθεσαν αὐτῷ τράπεζαν ἐδεσμάτων· Ἀρπυιαὶ δὲ ἐξαίφνης σὺν βοῇ καταπτᾶται τὴν τροφὴν ἤρπαζον· θεατάμενοι δὲ οἱ Βορέου παῖδες, Ζήτης καὶ Κάλαις, ὄντες πτερωτοί, σπασάμενοι τὰ ξίφη, δι' αἴρος ἐδίωκον (μέχρι τῶν νησιδίων Στροφάδων) ὡς ἀνωτ. ἐρρέθη. στίχ. 210. Ὁ Ἀπολλώνιος εἰς τὰ Ἀργοναυτικά ἐξέθεσε τὸν μῦθον εἰς πλάτος.

222—223. . . . Τοὺς θεοὺς καὶ τὸν Δία μετόχους ἐπεφωνοῦμεν τῆς λείας) Κατὰ τὸν Σίρβιον εἰθισται νὰ μεταδίδουν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ εἰς τοὺς θεοὺς ἐκ τῆς λείας των, καὶ εἶχον μάλιστα καὶ ναὸν Διὸς Ἀγιστήροιο, ὅπου ἀπέθετον μέρος τῆς λείας.

225—226. Ὅταν φρικτὰ ἐξ ὄρεων κτλ.) Ὁ μὲν Ἀπολλόδ. λέγει ὅτι οὐρα-

νόθεν καθίπταντο αἱ Ἄρπυιαι (άνωτ. ς. 243), ὁ δὲ Ἀπολλών. (Ἄργον. Β' 264) ὅτι ἐκ τῶν νεφελῶν ὡς κεραυνὸς μετὰ κλαγγῆς καὶ πατάγου κατεφέροντο.

. . . Ἦύτε ἄλλαι ἀδευκέες
ἀπρόφατοι νεφείων ἐξάλμεναι ἐσσεύοντο
κλαγγῇ μαιμώωσαι ἐδοήτοες. . .

ὁ δὲ Βιργίλιος ἐνταῦθα ὅτι ἀπὸ τῶν ὀρέων κατέπιπτον καὶ ἀπὸ διαφόρων ἔπειτὰ κευθμώνων ἀνεφαίνοντο.

227—228. Πάντ' ἀφαρπάζων κτλ.) Ὡς ὁ Ἀπολλόδ. λέγει·

«Τὰ μὲν πλείονα ἀνήρπαζον, ὀλίγα δὲ ὅσα ὀσμῆς ἀνάπλεα κατέλειπον.»
Ὁ δὲ Ἀπολλώνιος (Ἄργον. Β', 188) οὕτως·

Ἄρπυιαι στόματος χειρῶν τ' ἀπὸ γαμφυλῆσι
συνεχέως ἤρπαζον.
.
καὶ δ' ἐπὶ μυδαλέην ὀδμήν χέον. . .

339. . . ὁ Μισῆνος.) Οὗτος ἦτον ἀβλητῆς υἱὸς τοῦ Αἰόλου, τοῦ ἡγεμόνος τῶν ἀνέμων.

245. Ἡ Κελαινὴ) πρωτεύουσα τῶν Ἄρπυιῶν. (Βλ. άνωτ. σημ. 211-212.)

246. Μάντις κακῶν.) Τὸ αὐτὸ καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Α. 406)·
Μάντιν κακῶν.

247. Ὡς Λαομέδοντος τέκνα.) Τούς ὀνειδίξει τρόπον τινὰ διὰ τῆς τοιαύτης προσφωνήσεως ὡς κακοὺς ἀπογόνους τοῦ κακῶς καὶ ἀδίκως πρὸς τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὸν Ἀπόλλωνα προσφε.θένρος προγόνου.

250. Βάλετε τούτους τοὺς λόγους καλῶς εἰς τὰς φρένας.) Ὡς καὶ ὁ Ὀμηρος (Ἰλ. Α. 224)·

Ἄλλο δέ τοι ἔρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλ्लεο σῆσι·
καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη.

252. . . Ἐριννύων ἐγὼ ἢ μεγίστη.) Κατὰ τινὰς καὶ αἱ Ἄρπυιαι συγκατηριθμοῦντο μεταξὺ τῶν Ἐριννύων, καὶ γενικῶς δὲ πᾶσα δύναμις κακοποιῶς καὶ ἀποτρόπαιος Ἐριννύς συνήθως ἐλέγετο. Ὡς καὶ ὁ Ὀμηρος (Ὀδ. Ο. 234)·

Τὴν οἱ ἐπὶ φρεσὶ θεᾶ δυσπλητῆτις Ἐριννύς.

265. Τὴν ἀπειλήν, ὦ θεοί, κτλ.) Ὡς ὁ Αἰσχύλος εἰς Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας.
Εἶδ' αὖθ', ὃ μὴ γένοιτο, συμφορὰ τύχοι.

268. Τείνοντες δὲ τὰ ἱστία τῆ νότηρ.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδ. Α. 11)·
Τῆς δὲ (νήδος) πανημερίης τέταθ' ἱστία ποντοπορούσης.

269. . . Ὅπου ὁ ναύκληρος, ὅπου οἱ ἄνεμοι φέρουν.) Καὶ τοῦτο τοῦ Ὀμήρου (Ὀδ. Ι. 78)·

Τὰς δ' ἄνεμός τε, κυβερνήται τ' ἴθουν·
καὶ (Ὀδ. Α. 40)·

Τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθουνεν.

270. . . Ζάκυνθος ἢ ἡ δασιώδης.) Ὁ Ὀμηρος ὡς καὶ ὁ Βιργίλιος ἐνταῦθα τὴν λέγουσιν ὕλησταν, δασιώδη, ὁ δὲ Ὀβίδιος εἰς τὴν Α' τῶν Ἡρωϊδῶν Ὑψηλὴν ἀμφότερα ἀληθῆ, ἐπειδὴ καὶ ὄρη ὕψηλὰ καὶ ὀάση πολλὰ περιέχει καὶ ἦτον ἐπίσημος τὸ πάλαι (Στράβ. Γεωγρ. Βιβλ. Γ'), ὡς καὶ σήμερον ἔτι· φέρει δὲ παντοίους καρπούς, καὶ ἡ περίμετρος αὐτῆς εἶναι 480 στάδ. δηλ. 60 μίλια.

271. Σάμη.) Ἡ σήμερον Κεφαλληνία Σάμη καὶ Σάμος ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι. Κατὰ τὸν Στράβωνα εἰς τὸ Γ' τῶν Γεωγρ. εἶχε τέσσαρας πόλεις ἢ νῆσους, ὧν ἡ μία ἐκαλεῖτο Σάμος ὁμωνύμως αὐτῇ· ὁ δὲ Ἀπολλόδιωρος τὴν μὲν νῆσον Σάμον, τὴν δὲ πόλιν Σάμην ὀνομάζει, ὡς καὶ ὁ Σέρβιος· ἀλλ' ὁ Βιργίλιος ἐνταῦθα λέ-

γῶν Σάμην δὲν ἐνοεῖ τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὴν νῆσον ὀλοκλήρον· ὁ δὲ Ὀμηρος ἀδιαφόρως ὀνομάζει τὴν νῆσον πότε Σάμην, ὡς (Ὀδ. Α. 246)·

Δουλίχιόν τε, Σάμη τε, καὶ ὕληεντι Ζακύνθῳ·

πότε Σάμον, καθὼς εἰς τὸν Κατάλογον (στίχ. 634)·

Οἳ τε Ζάκυνθον ἔχον, οἳ δ' οἳ Σάμον ἀμφενέμοντο·

Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης·

Ἄλλη δὲ αὖτη ἢ Σάμος καὶ ἄλλη ἢ εἰς τὸ Ἰκαρικὸν πέλαγος, ἀπέναντι Ἐφέσου καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Μυκάλης.

αὐτ. . . Δουλίχιον.) Μία τῶν Ἐγινάδων νήσων τῶν κειμένων πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀγελῆου καὶ ἀντικρὺ τῆς Αἰτωλίας· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Δολίχη ἀπὸ Δολιχίου υἱοῦ Τριπτολέμου. Αἱ δὲ Ἐγινάδες οὕτως ὀνομάσθησαν, διότι ἦσαν τραχεῖαι καὶ ἐξείαι ὡς οἱ ἐγῆνοι, ἢ διότι εἶχον πολλοὺς ἐγῆνους, ἢ ἀπὸ Ἐγίνου ἢ Ἐγίνας τοῦ μάντεως. (Στέρ. Βυζ.)

αὐτ. . . Νήριτον δὲ τὸ πατρῶδες.) Ὅρος τῆς Ἰθάκης ὑψηλὸν καὶ ἀπότομον. Ὡς Ὀμηρος (Ἰλ. Β. 139)·

Οἳ τ' Ἰθάκην εἶχον, καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον.

272. Τῆς Ἰθάκης . . . σκοπέλους.) Σκόπελον λέγει τὴν Ἰθάκην ὡς μικρὰν καὶ πατρῶδη. Λέγεται δὲ ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐβασιλεύεν οὐ μόνον ἐπὶ τῆς Ἰθάκης, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων τινῶν νήσων τοῦ Ἰονίου πελάγους, καὶ ἐπ' αὐτῆς δὲ ἔτι τῆς Ἡπειρωτικῆς γῆς.

274. Αἱ τῆς Λευκάδος κτλ.) Πέτρα λευκόχρους τῆς Λευκάδος πρόκειται πρὸς τὸ πέλαγος καὶ πρὸς τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ ἐξ αὐτῆς ἔλαβεν ἡ νῆσος τὸ ὄνομα. Ἐκεῖτο δὲ ἐπ' αὐτῆς ὁ ναὸς τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος καὶ ἐκεῖθεν ἐγίνετο τὸ πηδῆμα, ὅπερ ἐνομιζέτο ὅτι ἔπαυε τοὺς ἔρωτας (Στράβ. Γεωγρ. Βιβλ. Γ')· ὅθεν καὶ Σαπφὴ ἢ Λεσβία καταπηδήτασα, ἐπέσθεσεν ἐνταυτῇ καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν πρὸς τὸν Φάωνα ἐμμανῆ ἔρωτα. (Πλιν. Φυσ. Ἱστ. βιβλ. Δ. κεφ. Α', Στράβ. Γεωγρ. βιβλ. Γ, καὶ ἐξ αὐτῶν Στέρ. Βυζ. καὶ Εὐστάθ. εἰς τὰ εἰς Διονύσου σημειώματα.) Ἡ νῆσος καλεῖται σήμερον Ἀγία Μαῦρα.

275. Καὶ εἰς τοὺς ναύτας ὁ πάντοτε πρόμον παρέχων Ἀπόλλων.) Δηλαδὴ ὁ τόπος ὅπου ἦν ὁ Ἀπόλλων, διὰ τὰς πολλὰς ὑφάλους καὶ τὸ τραχὺ καὶ δύσσορον τῶν ἀκτῶν.

276. . . ἐμπρὸς τῆς πολίχνης.) Τῆς πάλαι Ἀμβρακίας, περὶ τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Αὐγουστος κατήχη, ὅταν συνεκρόται τὴν κατ' Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας ναυμαχίαν (Δίων. βιβλ. ΝΑ' καὶ Πλάτ. εἰς Βίον Μ. Ἀντιν.) καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τόπον ἔκτισε μετὰ τὴν νίκην τὴν Νικόπολιν.

280. . . Ἀκτίου.) Ἐντὸς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου πρὸς δεξιὰν ἀπαντᾶται μέρος τῆς Ἀκαρνανίας, τὸ Ἀκτιον, πέραν δὲ τοῦ πορθμοῦ κατ' ἀριστερὰν καίται ἡ Νικόπολις (βλ. άνωτ. στίχ. 276), τὴν ὁποίαν κτίσας ὁ Αὐγουστος, διέταξε νὰ τελῶνται ἐπ' αὐτῆς οἱ Ἀκτιακοὶ ἀγῶνες, οἱ ἐπονομασθέντες τὰ Ἀκτια, ὡς τὰ Νέμεα καὶ τὰ Ἰσθμια κτλ. Ἦσαν δὲ οἱ ἀγῶνες οὗτοι γυμνικὸς καὶ ἵππικὸς καὶ ἄμιλλα πλοίων κατὰ τριετίαν· ὁ δὲ ἐκεῖτε Ἀπόλλων ἐπωνομάζετο Ἀκταῖος καὶ Ἀκτιακός.

284. . . Κύκλον τὸν μέγαν τοῦ ἔτους.) Τὸν τροπικὸν ἐνιαυτὸν.

286. . . ὁ μέγας . . . Ἄθως.) Τίνα Ἄθωτα ἐνοεῖ; ἂν ἄσημόν τινα τῶν Ἑλλήνων, μικρὸν τὸ πρᾶγμα, καὶ οὕτε ἠδύνατο νὰ τὸν ὀνομάσῃ μέγαν· ἂν δὲ πάλιν, καθὼς φαίνεται, τὸν παλαιὸν Ἄθωτα, τὸν υἱὸν τοῦ Λυγκίως καὶ Ὑπερμνήστρας, πῶς ἔφερε τὴν ἀσπίδα ταύτην, ἐνῶ κατὰ τὸν Πλίνιον (Φυσ. Ἱσ. βιβλ. Ζ.) οἱ υἱοὶ τοῦ Ἄθωτος Ἀκρίσιος καὶ Προίτος, ἢ ὁ Σαλικὸς ὁ υἱὸς τοῦ

Ἀθάμαντος, ἐφεῦρον πρῶτοι τὴν ἀσπίδα; καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος (Βιβλ. Α', κεφ. Β') λέγει ὅτι ὁ Ἀκρίσιος καὶ ὁ Προϊτός οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀθαντος καὶ τῆς Ὠκαλείας τῆς θυγατρὸς τοῦ Μαντινέως, ὅταν, ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς, ἐμάχοντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς βασιλείας, εὗρον πρῶτοι τοῦτο τὸ ἀμυντήριον ὄπλον· πῶς λοιπὸν ὁ πατήρ των ἔφερεν ἀσπίδα, ἐνῶ δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη;

289—290. Κ' ἐπὶ πελμάτων κτλ.) Οὕτω καὶ Ὅμηρος (Ὀδ. Δ. 479).

Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῖσι κάθίζον·

ἐξῆς δ' ἐζόμενοι πολὴν ἄλα τύπτον ἔρετμοις.

291. Τὰ τῶν Φαιάκων. . . ἐναίρια. . . ἄκρα.) Ἡ νῆσος τῶν Φαιάκων ὀνομάζεται παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Ζ.) Σχερία, ὕστερον δὲ ὀνομάσθη Κέρκυρα καὶ κοινῶς σήμερον λέγεται Κορφοί· ἡ δὲ λέξις Σχερία, κατὰ τὸν Μ. Ἑλληνιστὴν (εἰς τὴν κατὰ Βιργίλιον Γεωγρ.), σημαίνει κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Φοινίκων ἐμπόριον, ἐπειδὴ οἱ παλαιοὶ κάριοι ἦσαν ἔκδοτοι εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς θαλάσσης, ἐξ οὗ καὶ ὑπερεπλούτησαν· ὅθεν καὶ Φαίακες προσωνομάσθησαν, ὅπερ κατὰ τὴν αὐτὴν διάλεκτον σημαίνει πλουσίους καὶ εὐδαίμονας.

293. Τοῦ ὑψηλοῦ Βουθρωτοῦ.) Μικρὰ χερσόνησος τῆς Χαονίας τὸ Βουθρωτόν.

295—297. Ὅτι ὁ Ἐλενος κτλ.) Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας ὁ Ἐλενος ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἐκάβης καὶ ἡ Ἀνδρομάχη ἡ σύζυγος τοῦ Ἐκτορος, λαχόντες αἰχμάλωτοι Πύρρου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως, ἠννοήθησαν ἀμφοτέρω παρ' αὐτοῦ, καὶ ὁ μὲν Ἐλενος, ἐπειδὴ ὡς μάντις, προὐδὸν τὰ κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν ναυάγια τῶν Ἑλλήνων, ἔπεισε τὸν Πύρρον νὰ ἀναβάλῃ τὸν πλοῦν, ἐτιμάτο παρ' αὐτοῦ ὡς φίλος καὶ ὡς σωτήρ· τὴν δὲ Ἀνδρομάχην ἔλαβεν εἰς γυναῖκα καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς τὸν Μολοσσόν, ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα, νυμφευθεὶς τὴν Ἐρμιόνην τὴν θυγατέρα τοῦ Μενελάου καὶ τῆς Ἐλένης, ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ Ὀρέστου εἰς τὸν ναὸν τῶν Δελφῶν, ἐνῶν ἀπέθνησκε, τὴν μὲν Ἀνδρομάχην συνέζευξε μετὰ τοῦ Ἐλένου, τὸν δὲ υἱὸν τοῦ Μολοσσὸν διώρισε διάδοχον τῆς βασιλείας· ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος δὲν ἐπέζησε, τοῦ τόπου τοῦ ἀπ' αὐτοῦ Μολοσσία ὀνομασθέντος, τὸ κράτος περιήλθεν εἰς τὸν Ἐλενον· ἀπετέλει δὲ ἡ Μολοσσία μέρος τῆς Ἠπείρου· τῆς δὲ Ἀνδρομάχης πατρὶς ἦτον ἡ ἐπὶ τῆς Κιλικίας καὶ ὑπὸ τὴν Τρωϊκὴν ἐπικράτειαν Θήβη ἢ Ὑποπλακία, ἣτις, κατὰ τὸν Ἐτυμολογικόν, εἶναι τὸ σήμερον Ἀτραμύτιον. Περὶ τῆς κληρώσεως τῆς Ἀνδρομάχης εἰς τὸν Πύρρον ὑπάρχουν τὰ ἐξῆς ἔπη παρὰ Ἰσακ τῷ ἐξηγητῇ τοῦ Λυκόφρονος·

Αὐτὰρ Ἀχιλλέως μεγαθύμου φαίδιμος υἱὸς

Ἐκτορέην ἄλογον κατήγαγε κοίλας ἐπὶ νῆας.

καὶ μετ' ὀλίγον· Ἐκ δ' ἔλετ' Ἀνδρομάχην ἐύζωνον παράκοιτιν

Ἐκτορος, ἦν τε οἱ αὐτῷ ἀριστῆες παναχαιῶν

δοῦκαν ἔχειν ἐπίηρον ἀμειβόμενοι γέρας ἀνδρῶν.

302. . . ψευδώνυμος. . . Σιμόεις.) Οὕτως ὀνόμασεν ὁ Ἐλενος τὸν ποταμὸν τοῦτον πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ Τρωϊκοῦ Σιμόεντος, ὅστις ἀπὸ τῆς Ἰδῆς καταβέβων διὰ μέσου τῆς Τροίας, συνέβαλλε μετὰ τοῦ Ξάνθου εἰς τὸν Ἑλλήσποντον.

303. Ἡ Ἀνδρομάχη σπονδαῖς ἐπὶ τέφρας σκιάς ἀνεκάλει κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ·

Οἶνον ἀφυσσόμενος χαμάδις χεῦε, δεῦε δὲ γαῖαν

ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλῆος δειλοῖο.

304. Εἰς Ἐκτορέϊαν σορὸν τὴν κενὴν.) Τὰ λείψανα τοῦ Ἐκτορος ἀπὸ τῆς Τροίας, ὅπου κατὰ πρῶτον ἐτάφησαν, μετεκομίσθησαν, ὡς ἄδεται, μετὰ ταῦτα, κατὰ τινα χρησμὸν εἰς τὰς Θήβας. (Παυσαν. εἰς Βοιωτ.)

305. Κ' ἐπὶ διδύμων βωμῶν.) Διατὶ διδύμους; ἴσως διότι (κατὰ τὸν Σέρβιον)

οἱ ὑποχθόνιοι θεοὶ εὐηρεστοῦντο μᾶλλον εἰς τὸν ἄρτιον ἀριθμὸν, καθὼς οἱ οὐράνιοι εἰς τὸν περιττὸν· διὸ καὶ παρήγγειλεν ὁ Πυθαγόρας (Πλούταρχος εἰς βίον Νουμᾶ) εἰς μὲν τοὺς οὐρανίους νὰ θύουν περιττὰ, εἰς δὲ τοὺς χθονίους ἄρτια· ἢ ὅσο ἦσαν οἱ βωμοί, ὁ μὲν διὰ τὸν Πλούτωνα, ὁ δὲ διὰ τὴν Περσεφόνην, ἢ ἴσως ὁ μὲν διὰ τὸν Ἐκτορα, ὁ δὲ διὰ τὸν Ἀστύνακτα.

321. Ὡ, ὑπὲρ πάσας κτλ.) Τὴν Πολυξέην μακαρίζει. Ἐρασθεὶς αὐτῆς ὁ Ἀχιλλεὺς, ἐνῶ τὴν ἐνυμφεύετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θυμβραίου Ἀπόλλωνος, ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ Πάριδος, καὶ ταφεὶς εἰς τὴν Τροίαν, ἀφῆκε φωνὴν ἀπὸ τοῦ τάφου, ἐξαιτούμενος νὰ σφραγιασθῇ ὑπ' αὐτοῦ ἡ ἐρωμένη, ὅπερ καὶ ἐξετελέσθη· ἄλλοι δὲ εἶπον κατ' ἄλλον τρόπον, οἱ μὲν ὅτι ἡ Πολυξένη ἐθυσιάσθη εἰς τὴν ἀντιπέρας χερσόνησον ἐπὶ τοῦ ἐκεῖ κενοταφίου τοῦ Ἀχιλλέως, οἱ δὲ ὅτι ἀντερώσατο τοῦ Ἀχιλλέως αὐτοχειρὶ ἐθανατώθη.

328—334. Εἰς Ἐρμιόνην Ληδαίαν.) Ληδαίαν λέγει τὴν Ἐρμιόνην ὡς ἐκ τῆς μητρομήτορος, ἐπειδὴ ἡ Ἐλένη ἦτο θυγάτηρ τῆς Λήδας, ἡ δὲ Ἐρμιόνη τῆς Ἐλένης. (βλ. περὶ τῆς Ἐρμιόνης καὶ τῶν λοιπῶν συμβάντων Σημ. 296-297.)

334—335. Κατὰ Χάονας. . . γῆν Χαονίαν.) Ἡ Χαονία ἀπετέλει μέρος τῆς Ἠπείρου, μετὰ τῆς Θεσπρωτίας καὶ τῶν Κεραυνίων ὄρεων, καὶ ἐκλήθη μὲν κατ' ἀρχὰς Καμπανία ἀπὸ Κάμπου τοῦ εἰς αὐτὴν βασιλεύσαντος, ὕστερον δὲ Χαονία ἀπὸ Χάονος, εἴτε ἀδελφοῦ, εἴτε ἐταίρου, τὸν ὅποιον ὁ Ἐλενος ἄκων ἐφύνευσε εἰς κυνηγέσιον· κατ' ἄλλους δὲ, διότι καταπιεζομένου τοῦ τόπου ὑπ' ὀλεθροῦ λοιμοῦ, κατὰ τινα χρησμὸν ὁ Χάων ἐκουσίως ἐθανατώθη.

336. Κ' ἔκτισ' ἐπ' ὄρους κτλ.) Οὕτω καὶ Λυκόφρων·

Πόλιν δ' ὁμοίαν Ἰλίῳ δυσδαίμονας

δείμαντες ἀλγηνούσι Λαφρίαν κόρην.

340. Ἡδ' εἰς τὴν Τροίαν ἐκείνον.) Καὶ οὗτος ὁ στίχος ἔμεινεν ἡμιτελής ὡς πολλοὶ ἄλλοι· ἔλλειπέστερος δὲ οὗτος τῶν ἄλλων, διότι καὶ ἡ ἔννοια ἔμεινεν ἀτελής καὶ δυσκόλως συμπεραίνεται ἡ ἰδέα τοῦ ποιητοῦ.

341. Ὅτι μητρὸς ἐστερήθη κτλ.) Ἄπορον πῶς ἡ Ἀνδρομάχη ἐγνώριζε τὴν ἀπώλειαν τῆς Κρεούσης· ὅπως καὶ ἂν ἠθέλησεν ὁ Σέρβιος καὶ ἄλλοι νὰ τὸ ἐξηγήσουν μένει πάντοτε ἀνεξήγητον καὶ ἀδικαιολόγητον· εἶναι βέβαιον ὅτι ἂν ὁ Βιργίλιος ἐπεθεώρει τὸ ποίημά του, ὅτ' ἀδιώρθονε τοῦτο τὸ μέρος, καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα.

350. . . Ξάνθον.) Ὀνομασθέντα οὕτω πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ Τρωϊκοῦ Ξάνθου, ὅστις βέων ἀπὸ τῆς Ἰδῆς καὶ μιγνύμενος μετὰ τοῦ Σιμόεντος συνεκβάλλει εἰς τὸν Ἑλλήσποντον.

357. . . Τὰς δόνας ἐξώγκου.) Καὶ Ὅμηρος (Ὀδ. Α. 481).

Ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἰστίον

καὶ (Ὀδ. Β. 427).

Ἐπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἰστίον.

359—361. Τρωγενῆ κτλ.) Τοιοῦτος παρίσταται καὶ ὁ Κάλχας ὑπὸ Κοίντου τοῦ Καλαβροῦ (Βιβλ. Β. Παραλειπ. στίχ. 4).

Ἐὖ εἰδὼς ἀνὰ θυμὸν ὑπ' ἐννεσίης ἐκάτοιο,

πτήσιας οἰωνῶν, ἦδ' ἀστέρων, ἄλλα τε πάντα

σῆμαθ' ὅσ' ἀνθρώποισι θεῶν ἰότητι πέλονται.

καὶ ὁ Καλλίμαχος οὕτω·

Γνωσέεται δ' ὄρνιθας, ὅς αἴσιος, οἳ τε πέτονται

ἔλιθα, καὶ ποίων οὐκ ἀγαθαὶ πτέρυγες.

375—376. . . . 'Ο ἀναξ θεῶν. . . οὕτως ἐκλήρωσε.) Τὸ τοῦ 'Ομ. (Πλ. Θ.)
'Ως γὰρ θέσφατόν ἐστι.

383. "Ἄδρομος δρόμος χωρίζει μακρὰν, καὶ μακρόταται γαίαι.) 'Ὡς καὶ παρ'
'Ομήρῳ (Πλ. Α.)

. . . . ἐπεὶ μάλα πολλὰ μεταξὺ
οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἤχησσαι.

385. Καὶ τὸν Αὐσονίων πόντον.) Τὸ ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ πελάγους μέχρι
Σικελίας, οἱ μὲν Θυρκίαν θάλασσαν, οἱ δὲ Τυρρηνικήν, οἱ δὲ Ἕλληνες Νοτίαν,
οἱ δὲ Λατίνοι κατωτέραν ὠνόμασαν· τὸ δὲ πέραν τῆς Σικελίας μέχρι τοῦ ἀκρω-
τηρίου τῶν Ἰαπυγίων Σαλεντίνων Αὐσονίων πέλαγος εἶπεν ὁ Πολύβιος (Πλίν.
Φυσ. Ἰστ. Βιβλ. Γ', κεφ. Ε'). ἡ δὲ Αὐσονία, ἣτις ἐπιτέλει μέρος τοῦ Λατίου,
ἐκλήθη οὕτως ἀπὸ τῶν οἰκησάντων Αὐσόνων (αὐτ.) ἢ ἀπὸ Αὐσονος, ὅστις πρῶ-
τος τῶν Ῥωμαίων ἐβασίλευσεν, ὡς ἱστοροῦσί τινες, γεννηθεὶς ἐξ Ὀδυσσεύος καὶ
Κίρκης ἢ ἐξ Ἄτλαντος καὶ Καλυψοῦς. (Εὐστ. ἐν τοῖς εἰς Διονύσιον τὸν Περ-
ριηγ. σημειώμασι.)

385—386. Αἰαίας Κίρκης τὴν νῆσον.) Πλησιέστατα τῶν ἐπὶ τοῦ Λατίου
Αὐσονίων ἀκτῶν ἔκειτο ἡ νῆσος τῆς Κίρκης, εἰς τὴν ὁποίαν προσωρμίσθη ὁ
'Οδυσσεὺς διαφυγὼν τοὺς Κύκλωπας καὶ τοὺς Λαιστρυγόνας ('Οδ. Κ. 135).

Αἰαίην δ' ὡς νῆτον ἀρικόμεθ', ἔνθα δὲ ἔσκε
Κίρκη εὐπλόκαμος.

Αἰαία δὲ ἐπωνομάζετο καὶ ἡ Κίρκη αὐτὴ καὶ ἡ νῆσος, καὶ παράγεται ἡ λέξις
κατὰ τινες μὲν ἀπὸ Αἰας τῆς γῆς, ὡς καὶ παρὰ Κόλχοις ὑπῆρχε πόλις Αἰαία,
καὶ Αἰαῖος ὁ Κόλχικός καὶ Αἰήτης ὁ βασιλεὺς Κόλχων· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ αἰ αἰ
σχετλιαστικοῦ διὰ τὴν μεταμύρωσιν τῶν ἀστυγῶν, ὅσοι περιέπιπτον εἰς τὴν
νῆσον τῆς Κίρκης· σήμερον δὲ ἡ νῆσος αὕτη συνέχεται μετὰ τῆς ξηρᾶς, ἐπειδὴ
συνεχώσθη, ὡς φαίνεται, βαθμηδὸν ὁ μεταξὺ πορθμὸς, ὡς καὶ ὁ Πλίνιος φαίνε-
ται νὰ νομίζῃ (Φυσ. Ἰστ. Β.β. Γ', κεφ. Ε'), καὶ ἤδη ἀποτελεῖ ἀκρωτήριο κα-
λούμενον Ἰταλιὰν Monte Cirillo.

αὐτ. . . . λίμνην τοῦ Ἄδου.) Ἐμυθεύθη ὅτι ἡ εἰς Ἄδου κάθοδος ἐγίνετο
διὰ τῆς λίμνης Ἄδου ἢ Ἀβέρνου· αὕτη δὲ κεῖται μεταξὺ Βαῶν καὶ Πουτέο-
λων, καὶ μεταξὺ πάλιν αὐτῆς καὶ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους ὑπάρχει ἄλλη λί-
μνη μικρὰ ἢ λάκκος Λουκρίνος καλούμενος, κοινωνῶν μετὰ τῆς λίμνης Ἀβέρ-
νου· κατεσκευάσθη δὲ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος καὶ λιμὴν, τὸν ὁποῖον ἤρχιστε μὲν ὁ
Ἰούλιος, ἐτελείωσε δὲ ὁ Αὐγούστος.

388. "Ἀκουσον δὲ τὰ σημεῖα καὶ καλῶς ἐν τῇ νῆϊ αὐτὰ ἔχε.) Τὸ τοῦ 'Ομή-
ρου (Πλ. Α.)· Τοὶ γὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο.

καὶ (αὐτ.) "Ἄλλο δὲ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλευ σῆσι.

389—393. "Ὅπου περίφροντις ἴδη; κτλ.) Πρόρρησις περὶ τῆς μετὰ καιρὸν
κτισθησομένης ὑπὸ τοῦ Αἰνείου πόλεως, ἣτις θὰ ὀνομασθῇ Ἄλθα ἐκ τοῦ λευκοῦ
χρώματος τῆς νηὸς καὶ τῶν σκύμων· ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν σκύμων σημαίνει, ὡς
φαίνεται, τὰ τριάκοντα ἔτη καθ' ἃ μέλλει νὰ βασιλεύσῃ ὁ Ἀσκάνιος. Λέγει δὲ
καὶ ὁ Λυκόφρων οὕτω·

Κτίσει δὲ χώραν ἐν τόποις βορειγόνων
ὑπὲρ Λατίνους, Δαυνίους τ' ὀκισμένην,
πύργους, τριάκοντ' ἐξαριθμήσας γονὰς
σὺς κελαινῆς, γῆν ἀπ' Ἰθαίων λόφων
καὶ Δαρδανίων ἐκ τόπων ναυσθλώσεται,
ἱσαριθμῶν ὀρέπτειραν ἐν τόποις κάπρων.

399. . . . Λοκροὶ οἱ Ναρωῖοι.) Ὁ Αἶας τοῦ Ὀϊλέως ἦγεν εἰς τὸν κατὰ
Τρωάδας πόλεμον τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος Λοκροὺς, Ὀζόλας, Ἐπικουκμιδίους καὶ
'Οπουντίους· ὡς δὲ κατὰ τὴν ἐπάνοδον περιέπεσον εἰς ναυάγιον, καὶ αὐτὸς ὁ
Αἶας κατεκεραυνώθη (β). Βιβ. Α. Αἰνειάδ. Σημ. 43—49) οἱ μὲν αὐτῶν ἐφθα-
σαν εἰς Λοκρίδα, οἱ δὲ κατήχθησαν εἰς τὴν Ἐπιζεφύριον ἄκραν τῆς Ἰταλίας τὴν
καλουμένην Βρούτιον καὶ κατοίκησαν ἐκεῖ, κτίσαντες πόλιν· ἐπωνομάζοντο δὲ οἱ
Λοκροὶ οὗτοι καὶ Ναρωῖοι, ἀναφέροντες τὴν ἀρχὴν τοῦ γένους τῶν εἰς τοὺς κατὰ
τὴν Ἑλλάδα Ναρωῖους· τινὲς δὲ φρονοῦν ὅτι οἱ Ναρωῖοι καὶ οἱ Ἐπικουκμιδιοὶ
καὶ οἱ Ὀπουντίοι ἦσαν οἱ αὐτοὶ, καθότι ἡ αὐτὴ πόλις ὀνομάζετο πρῶτον Νάρυξ,
ἔπειτα Ὀπούς, καὶ τέλος Ἐπικουκμία.

400. . . Ἰδομενεὺς Λυκτίου στρατὸς Σαλεντίνων τὰς γαίας.) Ἰδομενεὺς
ὁ ἐπονομασθεὶς Λύκτιος ἀπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ Λύκτου, ἀποβλήθεις τοῦ κράτους
παρὰ τῶν ὑπηκόων του (βλ. ἀνωτ. 122), κατήχθη εἰς τὴν περὶ τὴν Ἰαπυγίαν
ἄκραν τὴν νῦν Καλαβρίαν καλουμένην· κτίσας δὲ πόλιν ἐκεῖ, τὴν ὠνόμασε Σα-
λεντίαν καὶ Σαλεντίνους ἢ Σαλεντηνοὺς τοὺς κατοίκους τόσον τοὺς μετ' αὐτοῦ
ἐλθόντας ὅσον καὶ τὸ ἐκεῖ ἔθνος, τοὺς πρὶν Ἰάπυγας· ἡ Σαλεντία δὲ ἦτον πό-
λις τῶν Μεσσαπίων· ἡ δὲ Μεσσαπία τόπος τῆς Ἰαπυγίας (κατὰ τὸν τὰ Ἑθνικὰ
συγγράψαντα).

401. Ὁ Φιλοκτῆτης προσέτι ὁ ἄρχας ποτὲ Μελισβοίας.) Φιλοκτῆτης ὁ ἄρχων
τῆς Θετταλικῆς πόλεως Μελισβοίας ἦτον υἱὸς τοῦ Πολίαντος, εἰς τῶν μνηστῆρων
'Ελένης καὶ ὀπαδὸς τοῦ Ἡρακλέους· ὅταν δὲ ὁ ἦρωας ἐκεῖνος παρεδίδοτο εἰς τὴν
πυρὰν ἐπὶ τῆς Οἴτης, ὑπεσχέθη μεθ' ὅρκου ὁ Φιλοκτῆτης ποτὲ νὰ μὴ φανερώσῃ
οὔτε τὸν θάνατόν του, οὔτε τὸν τόπον ὅπου ἀπέκριντο τὰ λείψανά του· ἐφ' ᾧ καὶ
ἔλαβε γέρας τὰ τόξα του, τὰ ὁποῖα ἦσαν φαρμακευμένα εἰς γολὴν ὑδρας· ἀλλ'
ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα στρατεύοντες οἱ Ἕλληνες κατὰ τῆς Τρωάδος ἔλαβον χρη-
σμὸν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ νικήσουν, ἂν δὲν ἔχουν τὰ ὄπλα τοῦ Ἡρακλέους, καὶ ἐπειδὴ
ἐπομένως, ἐπικείμενοι σφοδρῶς, ἐζήτησαν νὰ μάθουν εἰς ποῖον μέρος ἀποθανῶν
ἐτάφη, ὁ Φιλοκτῆτης κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπεποιεῖτο διόλου, ἀλλὰ τέλος βιαζόμενος,
διὰ μὲν τῆς φωνῆς ἐσιώπη, διὰ δὲ τοῦ ποδὸς πατάξας τὴν γῆν ἔδειξε τὸν τόπον·
κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἐπληρώθη πληγῆν ἀνίατον κατὰ τὸ σκέλος ὑφ'
ἐνὸς τῶν Ἡρακλείων βελῶν, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς σήψεως τοῦ τραύματος ἀπεφέ-
ρετο ἀφόρητος δυσωδία, παρελείφθη εἰς Λῆμνον, ὅπου ἔπασχεν ἄλγη ὀδυνηρό-
τατα, ἕως ὅτου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως, καταφυγόντες οἱ Ἕλληνες εἰς
αὐτὸν τὸν ἐζήτησαν ἐπιμόνας εἰς τὸ στρατόπεδον· αὐτὸς δὲ παρωργισμένος ἤρνεῖ-
το, ἕως πεισθεὶς τέλος ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύος ἀπῆλθε καὶ ἐφόνευσε διὰ βέλους τὸν
Πάριν καὶ μετ' ὀλίγον ἐάλω ἡ Τροία· δὲν ἠθέλησε δὲ πλέον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς
τὴν πατρίδα του διὰ τὸ ὅπερ ἔπασχε πάθος, ἀλλὰ πλεύσας εἰς Καλαβρίαν,
ἔκτισεν ἐκεῖ τὴν πόλιν τῆς Πετιλλίας, ἣτις μετὰ καιρὸν κατέστη μητρόπολις τῶν
Λευκανῶν.

405. Τὴν κεφαλὴν κτλ.) Οἱ Ῥωμαῖοι, ὅταν προσηύχοντο ἡ ἔθυσίαζον, ἐκά-
λυπτον τὴν κεφαλὴν κατ' ἔθος ἀρχαῖον, τὸ ὁποῖον ἔλεγον ὅτι παρέλαβον παρὰ
τοῦ Αἰνείου.

411. . . τοῦ στενοῦ. . . Πελώρου). βλ. Αἰν. Β.β. Α. 200.

414—419. Διασπασθέντες κτλ.) Ὁ Στράβων εἰς τὸ ς' τῶν Γεωγρ.
λέγει οὕτως·

« Ὀνομάσθη δὲ Ῥήγιον, εἶθ' ὡς φησὶν Αἰσχύλος διὰ τὸ συμβᾶν πάθος τῇ
χώρᾳ ταύτῃ, ἀπορραγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς ἠπείρου τὴν Σικελίαν ὑπὸ σεισμῶν.»

420. . . Σκύλλα) Σκόπελος εἶναι ἡ Σκύλλα, ἀπέχων τῆς Μεσσήνης πε-

ρίπου 80 στάδ. (10 μίλ.), και ὅσα πλοῖα ἐκ τῆς σφοδρότητος τῶν βευμάτων ἐκπέσωσιν εἰς αὐτὸν συντρίβονται· ὅθεν ἑτερατοποιήθη ὁ μῦθος. Ὁ Ὅμηρος λέγει οὕτω (Ὀδ. Μ.).

Ἐνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ', ἐτέρωθεν δὲ διὰ Χάρυβδις
δεινὸν ἀνεῖροῖσθε θαλάσσης ἀλμυρὸν ὕδωρ.

ὁ δὲ Παλαίφατος (περὶ Ἀπίστ. κεφ. ΚΑ΄.) ἀνευ τερατολογίας λέγει «Τυρρηνίων
» νῆσοι ἦσαν, αἱ ἐληίζοντο τὰ περὶχωρα τῆς Σικελίας καὶ τὸν Ἰόνιον κόλπον·
» ἦν δὲ ναῦς τριήρης ταχεῖα, τὸ δὲ ὄνομα Σκύλλα· αὕτη ἡ τριήρης τὰ λοιπὰ
» τῶν πλοίων συλλαμβάνουσα πολλάκις εἰργάζετο βρώμα, καὶ λόγος ἦν περὶ αὐ-
» τῆς πολύς· ταύτην τὴν ναῦν Ὀδυσσεὺς σφοδρῶς καὶ λάβρῳ πνεύματι χρησάμε-
» νος διέφυγε. » (βλ. καὶ Στράβ. Γεωγρ. Α΄.)

421. Χάρυβδις.) Ἴδου πῶς καὶ περὶ ταύτης ὁ Ὅμηρος (Ὀδ. Μ. 104).

Τῷ δ' (Ἐρινεῷ) ὑπὸ διὰ Χάρυβδις ἀναῖροῖσθε μέλαν ὕδωρ·
τρὶς μὲν γὰρ τ' ἀνίσχιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναῖροῖσθεῖ
δεινόν· μὴ σύ γε κείθι τύχοις, ὅτε ροιδοῖσθαιεν·
οὐ γὰρ κεν βύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' ἐνοσίχθων.

Ἐμυθεύθη δὲ ὅτι ἡ Χάρυβδις ἦτον θυγάτηρ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Γῆς καὶ
ὅτι ἐπειδὴ ἐκλεψε τὰς βοῦς τοῦ Ἡρακλείους, κεραυνωθείσα κατεποντίσθη ἐκεῖ
ὑπὸ τοῦ Διός.

423—425. Σπήλαιον δὲ κτλ.) Οὕτως ὁ Ὅμηρος (Ὀδ. Μ.).

Μέσση μὲν τε κατὰ σπέους κοίλοιο δέδωκεν,
ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλὰς δεινοῖ βερέθρου.

429. Τοῦ Τρινακρίου Παχώνου ἀκρ. τῆς Σικελίας Capo Cassaro (βλ. Ἀιν.
βιβ. Α΄. 200.)

432. Καὶ τοὺς κυνῶν μελανῶν κτλ.) ὡς ὁ Ὅμηρος (Ὀδ. Κ. 85).

Ἐνθα δ' ἐνὶ Σκύλλῃ ναίει, δεινὸν λελακυῖα
τῆς ἦτοι φωνὴ μὲν, ὅση σκύλακος νεογιλῆς.

438—439. . . τὴν ἀνασσαν δώροισι ἰλάσκων τὴν κραταιάν·) ὡς παρὰ
Πλάτωνι ἐν Γ΄. Πολιτ.

δῶρα θεοῦς πείθει, δῶρ' ἀοιδίμους βασιλῆας.

καὶ παρ' Εὐριπ. ἐν Μῆδ.

Πείθειν δῶρα καὶ θεὰς λόγος.

καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ι. 493).

. . . στρεπτοὶ δὲ καὶ θεοὶ αὐτοὶ
καὶ μὲν τοὺς θυέεσι, καὶ εὐχολῆς ἀγανῆσι,
λοιδοῖ τε, κνίσση τε, παρατρωπῶσ' ἀνθρωποὶ
λισσόμενοι . . .

441. . . Τὴν πόλιν τῆς Κύμης.) Ἱστορεῖται ὅτι οἱ μεταναστάντες ποτὲ
ἀπὸ τῆς Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας, ἐλθόντες εἰς Ἰταλίαν ἐκτίσαν πόλιν Κύμην,
ἀπαντήσαντες κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος γυναῖκα ἔγκυον καὶ θεωρήσαντες τοῦτο ὡς
οἰωνὸν αἴσιον ὅτι ὁ τόπος θὰ παράσχη εἰς αὐτοὺς εὐφορίαν· ἐκεῖτο δὲ ἡ παρ'
αὐτῶν κτισθεῖσα πόλις πλησίον τῶν Βαίτων, τῶν ὀνομασθέντων οὕτως ἀπὸ τοῦ
ἐκεῖ ταφέντος Βαίου ὀπαδοῦ τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἄλλοι δὲ λέγουσι ὅτι ἡ Κύμη ὀ-
νομάσθη οὕτως ἀπὸ τῶν τῆς προσεχούσας θαλάσσης κυμάτων· ὑπῆρχον δὲ κατὰ
τὴν Ἰταλίαν καὶ ἄλλαι πέντε εἰς διάφορα μέρη ὁμώνυμοι πόλεις. (Στέφ. Βυζ.)
Τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος δὲ Κύμης μόλις σώζονται σήμερον ἐρείπια τινα ἀπέχοντα
24 στάδ. (3 μίλ.) τῶν Ποτιόλων.

442. Καὶ τοῦ ἠχοῦντος Ἀδρυνοῦ. . . καὶ λιμένας τὰς θείας·) βλ.
ἀνωτ. 386.

486. Δέξαι κτλ.) Οὕτω καὶ ἡ Ἑλένη πρὸς τὸν Τηλέμαχον παρ' Ὀμήρῳ
(Ὀδ. Ο. 125).

δῶρόν τοι καὶ ἐγὼ, τέκνον φιλε, τοῦτο δίδωμι
μνημ' Ἑλένης χειρῶν κτλ. . .

490. Εἶχε τοιοῦτο κτλ.) οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Δ. 149).

κείνου γὰρ τοιοῦδε πόδες τοιαῖδ' ἐτε χεῖρες,
ὀφθαλμῶν τε βολαί, κεφαλῆ τ' ἐφύπερθε τε χαίται.

494. . . ἡμᾶς διαδέχεται δ' ἄλλη ἐξ ἄλλης.) Τοιοῦτο τὸ τοῦ Ὀμήρου
(Ἰλ. Τ. 290).

ὡς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ
καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου ἐν Ἐκάβῃ (σίχ. 688).
ἕτερα δ' ἀφ' ἐτέρων κακὰ κακῶν κυροῖ.

καὶ τὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς Τρωάδας (σίχ. 691).
ἐπὶ δ' ἄλγεσιν ἄλγεα κείται.

506. Τῶν Κεραυνίων ὀρέων.) Τὰ ἐκ τῶν συχῶν ἐπ' αὐτὸ πιπτόντων κε-
ραυνῶν Κεραύνια καλούμενα ὄρη καὶ Ἀκροκεραύνια λέγονται· ἀρχονται δὲ πλη-
σίον τῆς παραθαλασσίας πόλεως Ὀρικοῦ, κειμένης ἐπὶ τῆς Ἠπείρου κατὰ τὸν
εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος εἰσπλουν πρὸς δεξιάν· ἡ ἀπὸ τούτου τοῦ μέρους
πρὸς τὴν ἀπέναντι Ἰταλίαν ἐλαχίστη ἀπίστασις μετρεῖται 700 στάδ.

508—509. Δύει ὁ ἥλιος κτλ.) Τὸ αὐτὸ καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Ι. 48).

Ἦμος δ' ἥλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἤλθε
δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ βῆγγιμι θαλάσσης.

καὶ (Ἰλ. Φ.) Δείλος ὄψ' ὄρων, σκιάσῃ δ' ἐρίβωλον ἄρουραν.
καὶ (Ὀδ. Β.) Δύσσε τότε ἥλιος, σκιάωντό τε πᾶσαι ἀγυαί.

542—547. Πρὶν δὲ τὰς ὥρας κτλ.) τὰ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδ. Ε. 271).

Αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο τεχνηέντως
ἤμενος, οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,
Πηλιάδας τ' ἐσορῶντι, καὶ ὄψ' ὄνοντα Βοώτην.
Ἄρκτον θ' ἦν καὶ Ἀμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
ἦτ' αὐτοῦ στρέφεται καὶ τ' Ὀρίωνα δοκεύει,
οἷη δ' ἄμμορός ἐστι λοστρῶν Ὀκεανοῖο.

522—523. . . Χθαμαλὰ πεδία τὴν Ἰταλίαν.) Οὐχ ὅτι ἡ Ἰταλία εἶναι
τῶ ὄντι χθαμαλή, ἀλλὰ τοιαύτη ἐφαίνετο μακρόθεν.

525. Τότε κρατῆρα κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ω.).

Νιψάμενος δὲ, κύπελλον ἐδέξατο τῆς ἀλόχοιο,
εὐχετ' ἔπειτα στὰς μέτω ἔρκει, λείβε δὲ οἶνον.

καὶ παρὰ Πινδάρῳ Πυθ. Εἰδ. Δ.

Χρυσέαν χεῖρεςσι λαβῶν φιάλαν
ἀρχὸς ἐν πρύμνα, πατέρ' Οὐρανίδα
ἐγγχεικέραυνον Ζῆνα, καὶ ὠκυπόρους,
κυμάτων βίπας, ἀνέμων τ' ἐκάλει
νύκτας τε, καὶ πόντου κελεύθους κτλ.

554. Τῆς Ἡρακλείας. . . Ταράντου.) Ἱστορεῖται ὅτι ὁ Φάλλας, ὄγδοος
ἀπὸ Ἡρακλείους, ἐξάγων εἰς ἀποικίας τοὺς παρὰ τῶν Λακωνίων Παρθενίας ὀνο-
μασθέντας, κατήχθη εἰς Καλαβρίαν τὴν πρότερον Μεσσαπίαν· πρῶτος δὲ μεταξὺ
αὐτῶν ὁ Τάρας υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος ἢ κατ' ἄλλους τοῦ Ἡρακλείους συνῴκησε

πολίτην, ἥτις προϊόντος τοῦ καιροῦ καταστᾶσα πλουσία πόλις καὶ ἰσχυρὰ, ὄνομασθη Τάραντος Ἡράκλεια. Βλ. Παυσαν. εἰς τὰ Φωκ. καὶ Στράβ. Γεωγρ. Γ'. Ὁ Πλίνιος (Φυσ. ἱστ. Βιβ. Γ'. Κεφ. ΙΑ') ὀνομάζει πλὴν Λακόνων ταύτην τὴν τριγῶς λεγομένην τὸ Τάραντον, ἢ Τάραντος, ἢ τὰ Τάραντα· καὶ Διονύτ. δὲ ὁ Περιηγ. στίχ. 377 καὶ ἄλλοι λέγουσι ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἐκτίσθη ὑπὸ Λακεδαιμόνων· καὶ Τάρας δὲ ὁμωνύμως λέγεται ὁ παρὰ τὴν Θάλασσαν ποταμὸς (Στέφ. Βυζ.) καὶ Ταραντίνος ὁ πολίτης καθὼς καὶ ὁ κόλπος.

552. . . . ναὸς τῆς θεᾶς Λακινίας.) Τὸ Λακίνιον ἦτον ἀκρωτήριον τῆς Βρουττίας κατὰ μεσημβρίαν τῆς Κρότωνος, ὀνομασθὲν ἀπὸ Λακινίου βασιλέως ἢ ληστοῦ, τὸν ὁποῖον φονεύσας ὁ Ἡρακλῆς, ἤγειρεν ἐνταῦθα ναὸν τῆς Ἥρας πρὸς ἀγνισμόν· ὅθεν καὶ τὴν θεὰν Λακινίαν ὁ ποιητὴς ἐπωνόμασεν· περὶ αὐτῆς Διονύσ. ὁ περιηγ. λέγει οὕτως. "Ἐνθακεν αἰπὺν ἴδοιο Λακινιάδος δόμον Ἥρης· καὶ ὁ Στράβ. Βιβ. Γ'. οὕτω· Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ Λακίνιον, Ἥρας ἱερὸν, πλούσιόν ποτε ὑπᾶρξεν καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστόν. Καὶ ὁ Ἀθήναιος δὲ Βιβ. ΙΒ'. οὕτως· Ἀλκισθένην δὲ τὸν Συβαρίτην φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ τροφῆς θαυμασίοις, ὑπὸ τροφῆς ἱμάτιον τοῦτο κατασκευᾶσαι τῇ πλυτελείᾳ, ὡς μὴ προτίθεσθαι αὐτὸ ἐπὶ Λακινίου ἐν τῇ πανηγύρει τῆς Ἥρας, εἰς ἣν συμπορεύονται πάντες Ἰταλιῶται.

553. Καὶ τὸ ναυφάγον Σκυλάκιον.) Αὐτὸ τοῦτο καὶ Σκυλλήτιον πρότερον ἐλέγετο (κατὰ τὸν Στράβ. Βιβ. Γ'. Γεωγρ.), ἦτον δὲ κόλπος τῶν Βρουττίων καὶ πόλις εἰς τὸν κόλπον ὁμώνυμος· ἐπισφαλῆς δ' εἰς τοὺς πλέοντας ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον, ὡς λέγουσι, ὁ Ὀδυσσεὺς ἀφοῦ ἐναυάγησεν, ἐκτίσε τὴν πόλιν· κατ' ἄλλους δὲ τὴν ἐκτίσαν Ἀθηναῖοι ἀναπλεύσαντες ἐκ Λιβύας ὑπὸ τὸν Μνησθέα. Τὸ μέρος τοῦτο εἶναι τὸ στενωτάτον τῆς Ἰταλικῆς ἡπείρου ἐκτεινόμενον 160 στάδ. (20 μίλ.) ἀπὸ θαλάσσης εἰς Θάλασσαν.

αὐτ. . . . Καυλώνια ἄκρα.) Ἡ Καυλωνία, ἢ Αὐλώνια, ὡς ἐλέγετο πάλαι, ἦτον ἀκρωτήριον τῆς Καλαβρίας καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔκειτο πόλις κτίσμα Λοκρῶν ἢ Καυλῶνος υἱοῦ Κλίτης τῆς Ἀμαζῶνος· τὴν Καυλωνίαν ἀναφέρει καὶ ὁ Στράβων εἰς τὸ Γ' τῶν Γεωγραφικῶν.

554. . . . Ἡ Τρινάκιος Αἴτνα.) Τὸ ὄρος τῆς Αἴτνης κεῖται κατὰ τὴν ἀνατολικωτέραν πλευρὰν τῆς Σικελίας· ἡ περίμετρος τῆς βάσειος εἶναι 500 περίπου σταδίων καὶ ἐκ τῆς κορυφῆς του ἀναδίδει καπνοὺς καὶ φλόγας καὶ βέβρυματα πύρινα· οἱ Ἰταλοὶ ὀνομάζουσι καὶ σήμερον τὴν Αἴτναν Monte Cibello, ἐκ δύο λέξεων, τῆς μὲν ἐγγωρίου τῆς δὲ τῶν Ἀράβων, οἵτινες ποτε εἶχον ἐξουσιάσει τὸν τόπον· ἔτι δὲ καὶ χυδαϊκώτερον οἱ ἐγγῶροι τὴν ὀνομάζουσι Val di demona (κοιλὰς δαίμονος).

555—557. Μέγαν θαλάσσης βρασμὸν κτλ.) Οὕτω καὶ οἱ περὶ τὸν Ὀδυσσεῖα ὑπερβάντες τὰς Σειρήνας παρ' Ὀμήρω·

Ἄλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον εὐλείπομεν, αὐτίκ' ἔπειτα
καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα·
τῶν δ' ἄρα (ἐταίρων) δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατ' ἔρετμα,
βόμβησαν δ' ἄρα πάντα κατὰ βῆον.

560. Σώζεσθε, φίλοι, κτλ.) ὡς ὁ Ὀμηρὸς (Ὀδ. Μ. 201)·

ὑμεῖς μὲν κώπησιν ἀλὸς ῥηγιμίνα βαθείαν
τύπτετε κληῖδεςσιν, ἐφήμενοι, αἰκέποθι Ζεὺς
δόψῃ τὸν δε γ' ὄλεθρον ὑπεκπροφυγέειν καὶ ἀλύξαι, κτλ.

566—567. Τρεῖς ἐπὶ κοίλους κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρω (Ὀδ. Μ.)·

Τρεῖς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρεῖς δ' ἀναροῖσθεῖ
δεινόν.

569. . . . Κυκλώπων.) Μυθεύεται ὅτι ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ μετὰ τοὺς Ἑκατόγχειρας ἐγέννησαν τοὺς Κύκλωπας, Ἀργῆν, Στερόπην καὶ Βρούτην, ἕκαστος τῶν ὁποίων εἶχεν ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. (Ἀπολλόδ. Βιβλ. Α', Κεφ. Α'.) Δέσας δὲ αὐτοὺς ὁ Οὐρανὸς, τοὺς ἔρριψεν εἰς τὸν Τάρταρον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τοὺς ἀνήγαγον οἱ Τιτᾶνες. Μετὰ ταῦτα δὲ πάλιν δέσας αὐτοὺς ὁ Κρόνος τοὺς κατέκλεισεν εἰς τὸν Τάρταρον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς πάλιν τοὺς ἀπέλυσε· τότε οἱ Κύκλωπες ἔδωκαν εἰς μὲν τὸν Δία τὴν βροντὴν καὶ τὴν ἀστραπὴν καὶ τὸν κεραυνόν, εἰς δὲ τὸν Πλούτωνα τὴν περικεφαλαίαν, εἰς δὲ τὸν Ποσειδῶνα τὴν τρίαιναν. (Αὐτ. Βιβ. Α', Κεφ. Β'.) Ὅταν δὲ ὁ Ζεὺς ἐκερκύνωσε τὸν Ἀσκληπιόν, διότι οὐ μόνον ἐμπόδιζε τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀποθνήσκουν, ἀλλὰ καὶ ἀποθανόντας ἀνήγειρεν, ὀργισθεὶς τότε ὁ Ἀπόλλων, ἀπέκτεινε τοὺς Κύκλωπας τοὺς κατασκευάσαντας τὸν κεραυνόν. (Αὐτ. Βιβλ. Γ', Κεφ. Γ'.) Τοιαῦτα καὶ ὁ Ἡσίοδος λέγει περὶ Κυκλώπων εἰς τὴν Θεογονίαν (στίχ. 139—146). Ἄλλ' οὗτοι μὲν εἶνε οἱ κατὰ τὴν μυθικὴν Θεογονίαν Κύκλωπες· οἱ δὲ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐνταῦθα ἦσαν γένος κατὰ τὴν ἀγροικίαν καὶ τὴν θηριωδίαν ἐπίσημον, κατοικοῦντες περὶ τὴν Αἴτναν, ὡς ὁ Χριστ. Γ. Ἐύνομος σημειοῖ (ἐν Α. τῶν Ἀπολλοδ. Κεφ. Α'). Τοὺς Κύκλωπας τούτους καὶ ὁ Ὀμηρὸς ἀναφέρει εἰς τὴν Ὀδύσειαν.

578—582. Τοῦ . . . Ἐγκελάδου κτλ.) Ἐπὶ τῆς Γιγαντομαχίας ἡ Ἀθηναῖα ἔρριψε τὴν νῆσον Σικελίαν ἐπὶ τοῦ φεύγοντος Ἐγκελάδου, υἱοῦ τοῦ Ταρτάρου καὶ τῆς Γῆς καὶ ἐνὸς τῶν Γιγάντων, ἡμικαύστου δὲ ἤδη ἐκ κεραυνοῦ. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α', Κεφ. Γ'.) Ὁ Πίνδαρος δὲ ἀντὶ τοῦ Ἐγκελάδου τὸν Τυφῶνα θέτει ὑπὸ τὴν Αἴτναν (Πυθ. Εἰδ. Α'), ὡς καὶ ὁ Αἰσχύλος εἰς Προμηθ. δεσμ. μετὰ τῶν ὁποίων συμφωνεῖ καὶ ὁ Ἀπολλοδώρος κατὰ μέρος ἐπειδὴ κατ' ἀρχὰς μὲν τοῦ Γ' Κεφ. λέγει, ὡς προεῖρηται, τὸν Ἐγκελάδον, κατὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου τὸν Τυφῶνα ὀνομάζει Τυφῶνα· ἀλλὰ συνεφώνησε μετὰ τοῦ Ὀρφέως, ὅστις θέτει τὴν Σικελίαν ἐπὶ τοῦ Ἐγκελάδου (Ἀργον. Γ. 1248).

Αὐτὰρ ἐπεὶ Λιβύβαιοι ἐπέσχομεν, ἤχετα πορθμὸν
Τριγλώχινά τε νῆσον ἐπέσχομεν, Ἐγκελάδοιο
Αἰτναίη φλόξ σφὶν ἄρ' ἐρητύει μεμαῶτας·
καὶ ὁ Καλαβρὸς δ' ὡσαύτως (Παραλειπ. Ε', στίχ. 639)·

Οἷός που τὸ πάροιθε Διὸς στονόεντι κεραυνῶ
Ἐγκελάδος δέδμητο κατ' ἀκαμάτοιο θαλάσσης,
Θρινακίης ὑπένερθεν, ὄλη δ' ὑπετύφετο νῆσος.
581—582. Ὅταν δὲ οὗτος. . .) Οὕτω καὶ Καλλιμάχου ὕμν. εἰς Δῆλον
Ἦς δ' ὅπῳτ' Αἰτναίου ὄρεος πυρὶ τυφομένοιο
σεῖονται μυχὰ πάντα κατ' οὐδαίου γίγαντος
εἰς ἐτέρην βριαρῆος ἐπωμίδα κινυμένοιο,
Θερμαίστραι τε βρέμουσαι ὑφ' Ἡφαίστοιο πυράγρας,
ἔργα θ' ὁμοῦ.

585—587. Οὐδὲ ἀστέρων κτλ.) καὶ Ὀμηρὸς (Ὀδ. Ι. 148)·
Ἐνθα κατεπλέομεν, καὶ τίς θεὸς ἠγεμόνευεν,
νύκτα δι' ὄρφναίην, οὐδὲ προῦφαινετ' ἰδέσθαι,
ἀἴρ γάρ περὶ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν, οὐδὲ Σελήνη
οὐρανόθεν προῦφαινε, κατείχετο δὲ νεφέεσσιν.

607. . . . (Ἰλ. Α. 500.) Οὕτω καὶ ἡ Θέτις παρ' Ὀμήρω
(αὐτ. 512)·

. . . Πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων κτλ.
. . . Θέτις δ' ὡς ἤφατο γούνων

619—620. ὡς ἔχει ἔμπεφυεῖα αὐτὸς δὲ πελώριος ψαύει τ' ἄστρα.) Τοιοῦτό τι καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. I. 190)·

Καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον, οὐδὲ εἴκει
ἀνδρὶ γε σιτοφάγῳ· ἀλλὰ βίῃ ὑλήεντι
ὑψηλῶν ὄρεων, ὅτε φαίνεται οἶον ἐπ' ἄλλων.

622—227. Εἶδον ἐκεῖνον κτλ.) Ἡ εἰκὼν τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσ. I. 288).

Ἄλλ' ὄγ' ἀναίξας ἐτέροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε·
σὺν δὲ δῶμα μάρψας, ὡς τε σκύλακες ποτὶ γαίῃ
κόπτ', ἐκ δ' ἐγκέφαλος ἄχραμᾶδις βέε, δευεῖ δὲ γαῖαν·
τοὺς δὲ διαμελεῖστί ταμῶν ὀπλίσατο δόρπον·
ἦσθι δ' ὡς τε λέων ὄρεσίτροφος, οὐδ' ἐπέλειπεν
ἔγκατά τε, σάρκας τε, καὶ ὀστέα μυαλόεντα.

630—633. Ἄμα ὁ Κύκλωψ κτλ.) Οὕτως ὁ Ὀμηρος (Ὀδ. I. 371)·

. Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν οἶνος·
καὶ τότε ἀνακλιθεὶς πέσεν ὑπτιος· αὐτὰρ ἔπειτα
κεῖτ' ἀποδοχμύσας παχὺν αὐχένα· καδδὲ μιν ὕπνος
ἦρει πανδαμάτωρ, φάρυγγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος
ψωμοὶ τ' ἀνδρόμοιο· ὁ δ' ἐφεύγετο οἰνοβαρείων.

καὶ (αὐτ.) Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐπλήσατο νηδὺν
ἀνδρόμοια κρέ' ἔδων, καὶ ἐπ' ἀκρητον γάλα πίνων,
κεῖτ' ἔντοσθ' ἀντροῖο τανυσσάμενος διὰ μέλων.

634—635. Διὰ λαχνοῦ κτλ.) Ὀμηρος (αὐτ. 331)·

Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρω πεπαλάχθαι ἀνωγον
ὅστις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας
τρίψ' ἐν ὀφθαλμῷ, ὅτε τὸν γλυκὺς ὕπνος ἰκάνοι.

665. τὸ ὕδωρ δ' οὐδ' ἔβρηξε κἄν τὰ πλευρά του.) Οὕτω καὶ Νόν-
νος (Διονυσ. Βιλ. Β').

Φαίνεται γυμνωθεῖσα δι' ὕδατος ἄβροχος ὄσφυς
καὶ τὸ περὶ Τυρῶνος τοῦ Γίγαντος·

Βένθει ταρσὰ πέπηκτο, καὶ ἤερί μίγνυτο γαστήρ.

672—674. Ἐκραξε μέγα κτλ.) καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. I)·

Σμερδαλέον δὲ μέγ' ὤμωξε, περὶ δ' ἴαχε πέτρῃ.

689. Τοῦ Πανταγίου.) Ὁ Πανταγίας ἦτον μικρὸς ποταμὸς βέων κατὰ τὰ ἀνατολικά μέρη τῆς Σικελίας, ὀρητικώτατος δὲ κατὰ τὰς πλημμύρας τὰς ἐκ τῶν συρρέοντων χειμάρρων, καὶ ἐκρίζων καὶ κατὰγων δένδρα καὶ πέτρας καὶ πάντα τὰ προστυχόντα· ἐξ οὗ καὶ Πανταγίας ὠνομάσθη, ὡς ἄγων τὰ πάντα· σήμερον καλεῖται «Πορκάτι»· βέει δὲ μεταξὺ Λεοντίνων καὶ Μεγάρων διὰ τῆς κοιλάδος Βάλ-δι-Νότο, καὶ ἐκβάλλει κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ μυχοῦ τῆς Κατάνης.

αὐτ. Μεγάρων.) Οὐδὲ ἔχνος σῶζεται σήμερον τῶν Μεγάρων τούτων· ἦτον δὲ τὸ πάλαι πολίχινον ὀνομασθὲν οὕτως ἀπὸ τῶν ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ ἀποικησάντων Μεγαρέων, καθὼς καὶ ὁ κόλπος ὅπου ἔκειτο Μεγαρικὸς κόλπος, ὁ σήμερον golfo d' Augusta· ταῦτα δὲ τὰ Μέγαρα ἐκαλοῦντο πρότερον Ὑβλα μικρὰ ἐκ τοῦ πλησίον ὄρους, πρὸς διαστολὴν Ὑβλῆς τῆς μεγάλης, περιφύμου διὰ τὸ ἐξαιρετὸν μέλι τῆς.

αὐτ. Καὶ τὴν ἐπίπεδον Θάψον) Αὕτη ἦτον χερσόνησος μικρὰ μεταξὺ τῶν εἰρημένων Μεγάρων καὶ τῶν Συρακουσῶν, ἢ σήμερον Isola delli Manchisi· τόσον

χθαμαλή, ὥστε ἐφαίνετο ὡς τεθαμμένη ἐντὸς τῶν κυμάτων, ἐξ οὗ καὶ Θάψος (Θουκυδ. εἰς τὸ Γ' τῆς ἱστορ. καὶ Στράβ. εἰς τὸ ΙΖ' τῶν Γεωγραφ.)

692—693. Σικελικοῦ. νῆσος. Πλημμύριον. Ὀρτυ-
γίαν.) Ἀκρωτήριον τῆς Σικελίας εἶναι τὸ Πλημμύριον, ὀνομασθὲν οὕτως ἐκ τῶν ὑδάτων τῶν πλημμυρούτων περὶ αὐτὸ, ἐπειδὴ, ὡς λέγουσιν, μέχρις αὐτοῦ φθά-
νουν αἱ ἀναρροϊθῆσαι καὶ αἱ ἀνάρροιαι τῆς Χαρυβδεως· σήμερον ὀνομάζεται Capo di Massa d'Olivero· πρὸς τὸ βόρειον δὲ τοῦ Πλημμυρίου ἀκρωτηρίου ὑπάρ-
χει νῆσος Ὀρτυγία καὶ ἐπ' αὐτῆς πόλις κτίσμα Ἀρχίου τοῦ Κορινθίου· κεῖται δὲ ἡ νῆσος μεταξὺ τῶν δῶμα λιμένων τῶν Συρακουσῶν καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦτον τὸ πάλαι τῶν τεσσάρων μερῶν, εἰς τὰ ὅποια ἦτο διηρημένη ἡ πόλις τῶν Συρακου-
σῶν, τὸ κυριώτατον τεταρτημόριον, ὅπερ συνεδέετο διὰ γεφύρας μετὰ τῆς ἀπέναντι ἠπείρου, ὅπου ἐξετείνοντο τὰ ἄλλα τρία τριτημόρια· αἱ δὲ σήμερον Συρακοῦσαι κείνται ἐπὶ τοῦ πρώτου.

694—695. φημίζεται δ' ὅτι ἐξ Ἡλιδος κτλ.) Περὶ τούτου καὶ ὁ Στράβων εἰς τὸ Γ' τῶν Γεωγραφ. λέγει τὰ ἐξῆς· «Ἡ δ' Ὀρτυγία συνάπτει
» γεφύρα πρὸς τὴν Ἡπειρον οὕσα, κρήνην δ' ἔχει τὴν Ἀρέθουσαν· ἐξείσαν πο-
» ταμὸν εὐθὺς εἰς τὴν θάλασσαν. Μυθεύουσι δὲ τὸν Ἀλφειὸν εἶναι τοῦτον ἀρ-
» χόμενον μὲν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, διὰ δὲ τοῦ πελάγους ἀπὸ γῆς τὸ βεῖθρον
» ἔχοντα μέχρι πρὸς τὴν Ἀρέθουσαν, εἴτ' ἐκιδιδόντα πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν.»

698. Τὰς τοῦ ἐλώδους Ἐλώρ κτλ.) Ὁ ποταμὸς Ἐλωρος βέει πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Παχύνου· τοσοῦτον δὲ παιίνει τὴν γῆν διὰ τῶν ἐκ τῆς πλημμύρας τε ἐλῶν, καὶ τοσοῦτον ἐκ τούτου καθίσταται ὁ τόπος τερπνός, ὥστε κατὰ τὸν Ὀβίδιον ὀμοιάζει τὰ Θετταλικά Τέμπη· καλεῖται δὲ ὁ Ἐλωρος Ἰταλιστὶ l' Abiso.

701. Καμαρίνα.) Αὕτη ἦτον λίμνη καὶ πόλις ἐγγὺς ὀμώνυμος· ἐπει-
δὴ δὲ ἡ λίμνη αὕτη διὰ τὰς λοιμώδεις ἀποφορὰς καθίστατο ὀλεθρία καὶ πρόξε-
νος νόσων, οἱ πρόσοικοι ἠθέλησαν νὰ τὴν ξηράνουν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφ' ἐτέρου μέ-
ρους ἐχρησίμευε πολὺ πρὸς ὀχύρωσιν καὶ ἀσφάλειαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὁ χρη-
σμὸς ἠμπόδισε τὸ ἐπιχείρημα.

Μὴ κίνει Καμαρίναν, ἀκίνητος γὰρ ἀμείνων·

ὅπερ καὶ κατήνησε παροιμία.

701—720. τὰ Γελῶα πεδία. Γέλα.) Γέλας ὑπῆρχε ποτα-
μὸς ἐξ οὗ καὶ ἡ πόλις Γέλα καὶ τὰ πεδία Γελῶα καὶ τὸ ἔθνος (Στέφ. Βυζ)· ἡ πόλις ἦτον ποτὲ περιφανὴς καὶ μεγάλη, ἀλλ' ὕστερον κατασκαφεῖσα ὑπὸ τοῦ τυράννου Φαλαρίδος, σήμερον εἶναι μόνον κώμη ἀθλία, Terra nuona λεγομένη.

703—704. Ὁ ὑψηλὸς δὲ Ἀκράγας.) Ὁρος ὑψηλὸν ὁ Ἀκράγας, περιτετει-
χισμένον καὶ ἔχον ἐπὶ τῆς κορυφῆς πόλιν Ἀκράγαντα καὶ κατὰ τὰς ὑπωρείας μικρὸν ποταμὸν ὀμώνυμον· ὑπῆρξαν καὶ ἄλλαι πόλεις τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, ἀλλ' ἡ τῆς Σικελίας ἦτον ἡ ἐπισημοτέρα πασῶν· οἱ ἵπποι τῆς πόλεως ταύτης ἠρί-
στευσαν τὸ πάλαι εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας· οἱ δὲ Ἀκραγαντίνοι δοθέντες εἰς τὴν ἐκ τοῦ πλοῦτου τρυφῆν, ἐτυραννήθησαν ὑπὸ τοῦ σκληρετάτου Φαλαρί-
δος· σήμερον ὀνομάζεται Girgenti, κατὰ παραφθορὰν τοῦ Λατινικοῦ ὀνό-
ματος Agrigentum· ὁ δὲ παραρρέων μικρὸς ποταμὸς Ἄγ. Βλάσιος.

705. Φοινικοτρόφε. Σελινοῦς.) Ἡ Σελινοῦς ἔκειτο πλησίον τοῦ Λι-
λυθαίου ἀκρωτηρίου, σήμερον ἐρείπιον· φοινικοτρόφον δὲ τὴν εἶπεν ὁ ποιητὴς διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐκεῖ φυομένων φοινίκων.

706. Λιλυθαίου) ἀκρωτήριον τὸ Λιλυθαῖον, πλησίον τοῦ ὀποίου ἔκειτο ἡ πό-
λις Σελινοῦς· περικυκλοῦται ὑπὸ πετρῶν ὑφάλων.

707. Ὁ ἀτερπῆς τοῦ Δρεπάνου λιμῆν.) Ἀτερπῆ βεβαίως ὀνομάζει τὸν λιμένα τοῦτον, διότι, ὡς λέγει, ἐκεῖ ἀπώλεσε τὸν πατέρα του· ἄλλοι δὲ ἄλλως εἶπον περὶ τοῦ Ἀγχίσου· καὶ ὁ μὲν Στράβων λέγει, ὅτι ὁ Αἰνεῖας μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀγχίσου καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀσκανίου προσωρμίσθη εἰς Λαύρεντον· ὁ δὲ Πausanias εἰς τὰ Ἀρκαδικὰ λέγει ὅτι «ὡς ἐκομίζετο ἐς Σικελίαν ὁ Αἰνεῖας, » ἔσχε ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Λακωνικὴν, καὶ πόλεων Ἀφροδισιάδος καὶ Οἰήτιδος » ἐγένετο οἰκιστὴς, καὶ τὸν πατέρα Ἀγχίσην κατὰ πρόφασιν δὴ τινα παραγενόμενον ἐς τοῦτο τὸ χωρίον, καὶ αὐτόθι τοῦ βίου τῆ τελευταῖα χρησάμενον, ἔθαψεν ἐνταῦθα· καὶ τὸ ὄρος τοῦτο ἀπὸ τοῦ Ἀγχίσου καλοῦσιν Ἀγχισίαν.»

Η ΑΙΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ.

BIBLION TETARTON.

Ἄλλ' ὑπὸ πάθους δεινοῦ ἐπληγώθ' ἡ βασίλισσα, κ' ἤδη
 ἔτρεφε τραῦμα ἐντὸς τῶν φλεβῶν καὶ ὑπόκωφον φλόγα,
 τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός, τὴν τιμὴν τῆς λαμπρᾶς γενεᾶς του
 ἔχ' εἰς τὸν νοῦν, κ' εἰς τὸ στήθος τὴν ὄψιν αὐτοῦ καὶ τοὺς λόγους
 ἐμπεπηγμένα, οὐδ' ἔμφροντις ἄνεσιν δίδ' εἰς τὰ μέλη. 5
 Διὰ Φοιβαίας λαμπάδος τὰς γαίας ὡς γύγαζε πάλιν
 καὶ ἀπεσόβ' ἡ Ἥως ἐκ τοῦ πόλου σκιάς τὰς καθύγρους,
 πρὸς ἀδελφὴν τὴν ὁμόφρονα εἶπε τοιαῦτα παράφρων·
 « Ἄν' ἀδελφὴ μου, ὁποῖος μ' ἐτάραξε τρόμος ὀνείρων;
 τίς εἰς τὰς ἔδρας ἡμῶν ἐπεδήμησεν οὗτος ὁ ξένος; 10
 οἶός ἐστι τὴν μορφήν, ῥωμαλέος τὰ ὄπλα, τὸ στήθος!
 γέννημ' αὐτὸν ἐκλαμβάνω θεῶν, καὶ ὀρθῶς ἐκλαμβάνω.
 Τοὺς δυσγενεῖς ἡ δειλία ἐλέγχει. Ὀποίας ὑπέστη
 τύχας! Ὀποίας πολέμων μεγάλας ἐξέθετο πράξεις!
 Ἄν σταθερὰν ἡ ψυχὴ μου καὶ ἀκαμπτον γνώμην δὲν εἶχε, 15
 πώποτε πλέον δεσμοῦ γαμικοῦ κοινωνὸς νὰ μὴ γίνω·
 ἐκ τοῦ θανάτου ἀφ' ὅτου ὁ πρῶτος μου ἔρωσ ἐσφάλῃ,
 ἂν ἐπαχθεῖς δὲν μοι ἦσαν οἱ θάλαμοι ὡς καὶ αἱ δᾶδες,
 ἴσως εἰς τοῦτο καὶ μόνον τὸ σφάλμα ὑπέπιπτον πάλιν.
 Ἄννα, τὸ λέγω, ἀφ' οὗ ὁ Συγχαῖος οἰκτρῶς ἀπωλέσθη, 20
 καὶ τοὺς πατρώους θεοὺς ἀδελφοῦ διεσκόρπισε φόνος,
 μόνος αὐτὸς, τὰς αἰσθήσεις μου κάμπτων, κινεῖ τὴν ψυχὴν μου
 ἐξολισθοῦσαν· γνωρίζω τῆς πάλαι φλογός μου τὰ ἴχνη·
 ὁμως τὰ βάραθρα μᾶλλον τῆς γῆς ὑπ' ἐμὲ ἄς ἀνοίξουν,
 ἢ κεραυνῶν μ' ὁ παντάναξ πατὴρ εἰς σκιάς ἄς μὲ ρίψῃ, 25
 εἰς τὰς ὠχρὰς τοῦ Ἐρέβους σκιάς, καὶ εἰς νύκτα βαθεῖαν,
 πρὶν, ὦ αἰδῶς, σὲ βιάσω, καὶ πρὶν σου τὰ νόμιμα λύσω.

Ὅστις μοι πρῶτος συνήφθη ἐκεῖνος ἐμοῦ τὴν ἀγάπην
 ἔλαβ'· ἐκεῖνος καὶ μόνος αὐτὴν ἄς φυλάττ' εἰς τὸν τάφον.»
 Ἔλεγεν οὕτω, κ' ἐπλήρουν τὰ στήθη της βρύσεις δακρύων. 30
 Εἶπε δ' ἡ Ἄνν'· «Ἀδελφὴ, τοῦ φωτός εἰς ἐμὲ γλυκυτέρα,
 μόνη θὰ φθείρης τὴν νέαν ζωὴν σου εἰς ἄπαυστον πένθος;
 δὲν θὰ γνωρίσης γλυκύτητα τέκνων ἢ δῶρ' Ἀφροδίτης;
 μέλουσι ταῦτα, νομίζεις, σκιαῖς ἢ τῇ τέφρᾳ τῶν τάφων;
 ἔστω· πενθοῦσα τὸ πρὶν, εἰς οὐδένα ποτ' ἐκλινες ἄνδρα 35
 κατὰ Λιβύαν ἢ Τύρον, παρέβλεψας δὲ τὸν Ἰάρβαν
 καὶ ἠγεμόνας ἐτέρους οὓς τρέφει ἡ γῆ τῶν θριάμβων
 ἢ Ἀφρικὴ καὶ παλαίεις πρὸς ἔρωτ' ἀρέσκοντα ἤδη;
 οὐτ' ἐνθυμεῖσαι εἰς τίνων ἀνθρώπων κατώκησας τόπους;
 ἔνθεν Γαιτούλων αἱ πόλεις, φυλῆς ἀνικητοῦ εἰς μάχας, 40
 καὶ οἱ ἀχάλινοι πέριξ Νουμίδαι, καὶ ἄξενος Σύρτις·
 ἔνθεν δὲ γαῖαι διψάδος ἐρήμου καὶ γένος Βαρκείων
 ἀρειμανῶν· τοὺς ἐκ Τύρου πολέμους δὲ τί ν' ἀναφέρω,
 τὰς Πυγμαλίωνος τί ἀπειλάς;
 ἢ τῶν θεῶν προστασία βεβαίως, ἢ χάρις τῆς Ἥρας 45
 τὰς Τρωϊκὰς δι' ἀνέμων διηύθυνε νῆας ἐνταῦθα·
 πόλις ὁποῖ', ἀδελφὴ, θὰ φανῆ! διὰ γάμου τοιούτου
 κράτος ὁποῖον θ' ἀκμάση! συμμάχους του ἔχον τοὺς Τρῶας,
 τὸ Καρχηδόνιον κλέος τὸν τεῦθεν· ὅπόσον θ' αὐξήσῃ!
 Δι' ἱερῶν θυσιῶν τοὺς θεοὺς ἐξιλέωσον πρῶτον, 50
 ἄπτου δ' εὐθύς τῆς ξενίας, κ' αἰτίας βραδύτητος φέρε,
 ἕως χειμῶν καὶ ὀμβρώδης Ὠρίων λυσσαῖ εἰς τὸν πόντον,
 ἕως κλονοῦνται τὰ πλοῖα καὶ εἶν' ὁ ἀῆρ θυελλώδης.»
 Λέγουσα ταῦτα, ψυχὴν ἐρωτόφλεκτον ἤδη ἐξῆψε·
 κ' ἔδωκ' ἐλπίδ' ἀμφιρόπῳ φρενὶ, τὴν αἰδῶ ἀφελούσα. 55
 Εἰς τὸν ναὸν κατὰ πρῶτον ἐλθοῦσαι, εἰρήνην αἰτοῦνται
 εἰς τοὺς βωμούς· κ' ἐκλεκτὰς διετεῖς σφαγιάζουσιν ὄεις
 Δήμητρι τῇ θεσμοφόρῳ, Λυαίῳ πατρὶ, καὶ τῷ Φοίβῳ,
 καὶ ὑπὲρ πάντας τῇ Ἥρᾳ, προστάτῃ δεσμῶν γαμηλίων·
 ἐν δεξιᾷ ἢ ὠραία Διδῶ τὴν φιάλην κρατοῦσα, 60
 ἔχει σπουδὴν εἰς λευκότριχα βοῦν μεταξὺ τῶν κεράτων,
 ἢ εἰς βωμούς λιπαροὺς τῶν θεῶν ἐρχομένη, θυσίας
 ἔωθεν νέας προσῆγε· προσχαίνουσα δὲ πρὸς σπασθέντα
 στήθη πτηνῶν, ἀνεζήτει χρησμούς τῶν σπαιρόντων ἐγκάτων.

Μάντεων ἄνοιαι! τί ὠφελοῦν οἱ ναοὶ κ' αἱ δεήσεις 65
 εἰς τοὺς παράφρονας; φλόξ μαλακὴ διατρέχ' εἰς τὸ ἔνδον
 τοῦ μυελοῦ, καὶ σιγῶν ἐμφωλεύ' εἰς τὸ στήθος τὸ τραῦμα.
 Κατεφλογίσθ' ἡ ἀθλία Διδῶ, καὶ καθ' ὄλην τὴν πόλιν
 περιμανῆς ἐπλανᾶτο, ὡς ἔλαφος ὅταν μακρόθεν 70
 βάλῃ ποιμὴν ἀπροφύλακτον, μέσον δρυμῶνων Κρηταίων,
 τὸν πτερωτὸν ἀπὸ μέρους κρυπτοῦ ἀκοντίζων ἐκ τόξου
 σίδηρον· φεύγουσα δὲ καὶ πηδῶσα διέρχεται ἐκείνη
 δάση Δικταῖα, καὶ φέρ' εἰς πλευρὰν τὸ θανάσιμον βέλος.
 Νῦν μὲν ἐντὸς τῶν τειχῶν τὸν Αἰνεῖαν αὐτὴ περιάγει,
 ἐπιδεικνύουσα πλοῦτον Σιδῶνος καὶ πόλιν ἐτοιμὴν· 75
 λόγου ἀρχίζ'· ἡ φωνὴ της δὲ κόπτει ἐν μέσῳ τοῦ λόγου.
 Νῦν δὲ πρὸς δύσιν ἡλίου καὶ πάλιν καλεῖ ἐπὶ δεῖπνον
 καὶ τοῦ Ἰλίου ἢ ἄφρων ζητεῖ τὰ ἄθλα ν' ἀκούσῃ,
 κ' ἐκ τῶν χειλέων αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἐν ᾧ διηγεῖται·
 εἰτ' ἀπελθόντων τῶν ἄλλων, ὅποταν πρὸς πύλας τοῦ σκότους 80
 βαίν' ἢ σελήνη, καὶ δύοντα τ' ἄστρα πρὸς ὕπνον καλῶσι,
 μόνη κατ' οἶκον κενὸν κατακλίνεται ὅπου ἐκεῖνος
 εἶχε καθήσει· κ' ἐκεῖνον ἀπόντα ἀκούει καὶ βλέπει,
 ἢ τὸν Ἀσκάνιον, πλήρης τὸν νοῦν τῆς πατρώας εἰκόνας,
 ἐναγκαλίζεται, ἔρωτ' ἀνέκφραστον οὕτω πλανῶσα· 85
 οὔτε οἱ πύργοι ἐγείρονται πλέον, ἀλλ' οὔτε οἱ νέοι
 περὶ τὰ ὄπλα γυμνάζονται, οὐτ' ὁ λιμὴν περατοῦται
 ἢ τὰ προπύργια· μένουν τὰ ἔργ' ἀτελεῖ κ' αἱ ἐπάλξεις
 αἱ παμμεγέθει, τὸ ὕψος ἐξαίρουσαι μέχρι αἰθέρος.
 Ὡς δ' ὑπὸ λώβης τοιαύτης αὐτὴν κρατηθεῖσαν συνείδεν 90
 ἢ τοῦ Διὸς γαμετῆ, οὐδὲ κἄν τῆς αἰδοῦς κηδομένην,
 εἶπε, τὴν Κύπριν εὐροῦσα, τοὺς λόγους αὐτοῦς ἢ Κρονία·
 «Ὄντως τιμὴν ἐξαισίαν καὶ κέρδος λαμβάνετε μέγα
 σὺ καὶ ὁ παῖς σου μεγάλην, αἰμνηστον φήμην καὶ δόξαν,
 δύο θεῶν δολιότης ἂν μίαν γυναῖκα νικήσῃ! 95
 ὅτι φοβεῖσαι τὰ τεῖχη ἡμῶν οὐδαμῶς μὲ λανθάνει,
 οὔτε τὸ ὅτ' ὑφορᾶς τῆς καλῆς Καρχηδόνας τοὺς δόμους·
 ποῦ πλὴν τὸ τέρμα; καὶ τίς ὁ σκοπὸς τοῦ τοσοῦτου ἀγῶνος;
 πῶς αἰωνίαν εἰρήνην, πῶς μᾶλλον δεσμοὺς γαμηλίουσ
 δὲν συναρμόττομεν; ἔχεις πᾶν ὅ,τ' ἡ ψυχὴ σου ἐπόθει· 100
 ἔρωτα πνέ' ἢ Διδῶ καὶ μανία πληροῖ τὰ ὀσῶ της·

ἀπὸ κοινοῦ τοῦ λοιποῦ καὶ κοινῇ τοῦ λαοῦ ἐξουσία
 ἄς κυβερνῶμεν ἡμεῖς· ἄς ὑπείξῃ εἰς σύζυγον Φρυγᾶ·
 ἔστωσαν δὲ πρὸς ἐκεῖνον οἱ Τύριοι προῖξ τῆς χειρός σου».

Τοιουτοτρόπως (νοήσασα ὅτι δολίως ὠμίλει,
 καὶ εἰς Λιβύην νὰ φέρῃ ἐσχόπ' Ἰταλίας τὸ κράτος)
 ἡ Ἀφροδίτη ἀπήντησε. «Τίς ἀνανεύει παράφρων
 εἰς τὰ τοιαῦτα, ἢ τίς κατὰ σοῦ ν' ἀντιμάχεται θέλει;
 τύχη ἂν μόνον αἰσία τοὺς λόγους τοὺς σοὺς συνοδεύσῃ
 πλὴν ἀμφιβάλλω ἀνίσως ὁ Ζεὺς καὶ αἱ Μοῖρ' ἐπιτρέπουν
 εἰς τὴν αὐτὴν νὰ οἰκήσωσι Τρῶες καὶ Τύριοι πόλιν,
 καὶ νὰ μιχθῶσ' οἱ λαοὶ ἢ συνθήκας νὰ δέσωσ' εἰρήνης·
 σύζυγος εἶ· τὴν ψυχὴν του δοκίμασον σὺ δεομένη·
 σπεῦσον καὶ ἔπομαι»· οὕτω δ' ἡ ἄνασσα Ἦρ' ἀπεκρίθη.
 «Τοῦτο μὲν ἔργον ἐμόν. Πῶς, τίνι δὲ τρόπῳ τὸ πρᾶγμα
 δύναται πέρας νὰ λάβῃ, ἰδοὺ ἐν συντόμῳ σοὶ λέγω·
 αὐριον μέλλ' ἡ ἄθλια Διδῶ κ' ὁ Αἰνείας πρὸς θήραν
 νὰ συνεξέλθωσ' εἰς δάση, ὅπότεν ἔως τὸ πρῶτον
 ἀναδυῆ ὁ Τιτάν, καὶ τὴν γῆν δι' ἀκτίνων φωτίσῃ·
 μετὰ χαλάζης ζοφῶδ' ὑετὸν μεμιγμένον θὰ πέμψω
 ἄνωθεν, ὅταν τὴν ἄγραν σαγίναις κυκλοῦσ' εἰς κοιλάδας
 οἱ θηρευταί, τὸν αἰθέρα δὲ πάντα βρονταῖς θὰ τινάξω,
 θὰ σκορπισθῶσ' οἱ λοιποὶ ὑπὸ μαύρης νυκτὸς σκοτισθέντες·
 μόν' ἡ Διδῶ καὶ ὁ Τρὺς ἡγεμῶν εἰς ταῦτό θὰ συνέλθουν
 ἄντρον· παρέσομ' ἐγὼ· τὴν βουλήν σου δ' ἂν ἔχω βεβαίαν,
 εἰς σταθερὰν συζυγίαν αὐτὴν συνενῶ μετ' ἐκεῖνου·
 θὰ τελεσθῇ ὁ ὑμένειος ὦδε»· χωρὶς ν' ἀντιτείνῃ,
 ἔνευσ' ἡ Κύπρις εὐθὺς, κ' ἐμειδίασε, γνοῦσα τοὺς δόλους.
 Ἦδ' ἡ Ἦὼς ἀνεφάνη ἐν τούτοις, λιποῦσα τὸν πόντον,
 κ' ἡ ἐκλεκτὴ νεολαία ἐξέδραμ' εὐθὺς τῶν πυλώνων.
 Δίκτυα, ἄρχεις αὐτοὶ, καὶ πλατύαιχμα δόρατα εἶχον,
 ἤλαυνον δὲ καὶ Μασσῶν ἵππεῖς καὶ εὐόσφρητοι κύνες·
 ἔτ' εἰς θαλάμους ἡ ἄνασσ' ἀνέμενον δὲ πρὸς τὰς πύλας
 οἱ μεγιστᾶνες Λιβύων· καὶ πλήρης χρυσοῦ καὶ πορφύρας
 ἴστατο ἵππος μασσῶν χαλινὸν ὑπαφρίζοντα γαῦρος.
 Τέλος προβαίνει ἐν μέσῳ πολλῆς θεραπείας ἐκεῖνη,
 φέρουσα περίξ τῶν ὤμων γραπτὴν Σιδωνίαν χλαμύδα·
 ἔχει φαρέτραν χρυσοῦν καὶ τὴν κόμην χρυσοδέτον ἔχει,

105

110

120

125

130

135

καὶ πορφυρᾶν διὰ πόρπης χρυσοῦς ὑποδέει ἐσθῆτα·
 ἔρχονται Φρυγῆς ὁμοῦ καὶ φαιδρὸς μετ' αὐτῶν ὁ Ἰοῦλος·
 καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ὁ κάλλιπτος πάντων προσφέρει Αἰνείας
 συνοπαδὸς, καὶ ἐλθὼν μετὰ πάντων ἐνοῦται ἐκεῖνων.
 Ὡς τὴν χειμέριον ὅταν Λυκίαν καὶ Ξάνθου τὰ ρεῖθρα
 λείπων, εἰς Δήλου μητρῴας ἐπίσκεψιν ἔρχετ' ὁ Φοῖβος,
 ἀνανεῶν τοὺς χοροὺς, τῶν βωμῶν του δ' ἀνάμικτα περίξ
 πλήθη Δρυόπων, Κρητῶν καὶ γραπτῶν Ἀγαθούρων βοῶσιν,
 ἐπὶ τὰς ἄκρας τοῦ Κύνθου δ' αὐτὸς τὴν κυμαίνουσαν κόμην
 διὰ χρυσοῦ καὶ πετάλων κοσμεῖ ἀπαλῶν περιπλέκων,
 ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ βέλη δ' ἤχοῦν· κατ' οὐδὲν ὁ Αἰνείας
 ἦν ἐλλειπέστερος· τόσον τὸ κάλλος του ἔλαμπ' ἐξόχως.
 Ὡς δὲ ἀνήλθον εἰς ὄρ' ὑψηλά, καὶ δρυμῶνας ἀβάτους,
 αἰγαγρ' ἰδοὺ καθορμῶσιν ἐξαίφνης ἀπ' ἄκρων τῶν βράχων
 εἰς τὰς κοιλάδας· ἐξ ἄλλου δὲ μέρους ἀγέλη ἐλάφων
 εἰς τὸ εὐρὸν καταβαίνει πεδίον, λιποῦσα τὰ ὄρη,
 καὶ συμπυκνοῦται ἐγείρουσα κόνιν, καὶ φεύγει δρομάδην·
 εἰς τὰς κοιλάδας δ' ἀφ' ἵππου γοργοῦ ὁ Ἀσκάνιος χαίρων
 ἔνθεν καὶ ἔνθεν διώκει, καὶ τούτων κ' ἐκεῖνων προτρέχει,
 κ' εὐχεται κάπρον νὰ ἴδῃ ἐν μέσῳ ἀτόλμων ποιμνίων
 ἔπαφρον, ἢ ἐκ τοῦ ὄρους αἰθὸς νὰ κατέβαινε λέων.
 Ἄρχετ' ἐν τούτ' ὁ αἰθὴρ νὰ βομβῆ μετὰ κρότου μεγάλου,
 μετὰ χαλάζης δ' ἀνάμικτος ἔπεται ὄμβρος βραγδαῖος·
 ἡ ὀπαδὸς νεολαία, καὶ Τρῶες καὶ Τύριοι φύρδην,
 καὶ ὁ τῆς Κύπριδος Τρῶς υἱίδους, δι' ὁδῶν διαφόρων
 ἔντρομοι στέγην ζητοῦν· ἐξ ὄρεων δὲ χεῖμαρροι βέουν·
 μόν' ἡ Διδῶ καὶ ὁ Τρὺς ἡγεμῶν εἰς τὸ ἴδιον ἄντρον
 ἔρχονται· πρώτη ἡ Γῆ, μετ' αὐτῆς δ' ἡ προμνήστρια Ἦρα,
 σύνθημα δίδει· ἐξήστραψε πῦρ, ὁ αἰθὴρ ἀναλάμπει
 τὴν συζυγίαν νοήσας· ἀπ' ἄκρων δ' ὠλόλυξαν Νύμφαι·
 αὐτ' ἡ ἡμέρα πρωταίτιος ἦν συμφορῶν καὶ θανάτου—
 ὅτι σεμνότης κ' αἰδῶς τὴν Διδῶ οὐδ' ἐτάραττε πλέον,
 οὔτε λαθραῖον ὡς πρὶν τὸν ἔρωτ' αὐτῆς ἐμελέτα·
 γάμον ἐκάλει αὐτόν· τὸ ἀνόμημα οὕτως ἐμόρφου.
 Τρέχ' εἰς Λιβύας τὰς πόλεις εὐθὺς τὰς μεγάλας ἡ Φῆμη,
 Φῆμη, ἧς οὐ τι κακὸν που ὑπάρχει ταχύτερον ἄλλο.
 Ὅσον κινεῖτ' εὐρωττεῖ κ' ἐνιτχέεται ὅσον προβαίνει

140

145

150

155

165

170

175

πρῶτον μικρὰ καὶ δειλὴ, μετ' ὀλίγον ὑψοῦτ' εἰς ἄκρας,
 καὶ ἐπ' ἐδάφους μὲν βαίνει, εἰς νέφη δὲ κρύπτει τὴν κάραν.
 Ταύτην ἢ μήτηρ τῆς Γῆ πρὸς ὀργὴν τῶν θεῶν ὀργισθεῖσα,
 ὡς βεβαιοῦν, ἀδελφὴν Ἐγκελάδου καὶ Κοίου ὑστάτην
 ἔτεκε, πόδας ταχίστους καὶ πτέρυγας ἔχουσιν κούφας· 180
 τέρας φρικτὸν, ὑπερμέγεθες· ὅσα πτερὰ εἰς τὸ σῶμα
 τόσα καὶ ὄμματα κρύπτει ἐγρήγορα, (ἄφραστον θαῦμα !)
 τόσας καὶ γλώσσας, καὶ στόματα τόσα, καὶ ὦτα τσοαῦτα·
 μέσον πετᾶ οὐρανοῦ τε καὶ γῆς κατὰ νύκτα σκοτεῖαν
 κράζουσα, οὔτε εἰς ὕπνον θυμήρη τὰ ὄμματα κλείει, 185
 κατασκοπεύουσα μένει δ' εἰς ἄκρα στεγῶν τὴν ἡμέραν,
 ἢ ἐπὶ πύργων, καὶ πόλεις ἐκεῖθεν φοβίζει μεγάλως,
 κοινοποιούσ' ἀληθεῖς καὶ ψευδεῖς ἢ κακὰς ἀγγελίας
 Αὕτη καὶ τότε τὰ πλήθη παντοίων πληρώσασα λόγων,
 χαίρουσα τὰ τε πραχθέντα καὶ τ' ἀπρακτὰ ἔφαλλ' ἐπίσης· 190
 ὅτι ἐλθὼν ὁ ἐκ γένους Τρωῖου Αἰνείας, διάγει
 μετὰ Διδούς τῆς ὠραίας, δεχθείσης αὐτὸν συνευνέτην,
 ὅτι δὲ ἤδη αὐτοὶ τὸν χειμῶνα τρυφῶντες διάγουν,
 βασιλειῶν ἐπιλήσμονες, πόθου δ' αἰσχροῦ θιασῶται.
 Ἡ βδελυρὰ εἰς τὰ στόματα πάντων διέχεε ταῦτα. 195
 Ἐτρεψε δὲ πρὸς Ἰάρβαν τὸν ἀνακτ' ἀμέτῳ τὸν δρόμον·
 καὶ κατεξῆψε τὸ πνεῦμα καὶ ἤγειρ' ἐκείνου τὸν χόλον.
 Γαραμαντίδος ἐκ νύμφης τοῦ Ἀμμωνος γόνος ἦν οὗτος·
 κτίσας ναυὸς δ' ἑκατὸν τοῦ Διὸς εἰς τὸ μέγα του κράτος,
 ἄλλους δὲ τόσους βωμούς, καθιέρωσεν ἄσβεστον φλόγα, 200
 ὥστ' αἰωνίως νὰ καίῃ· τὸ δ' ἔδαφος αἶμα σφαγίων
 πάντοτ' ἐλίπαινε· ἔστερον δέτμαι δ' ἀνθῶν τοὺς πυλῶνας·
 ἤδη δ' ὡς ἐκφρων αὐτὸς κ' ἐκ πικρᾶς ταραχῆς ἐξημμένος
 στὰς, καθὼς ἄδεται, ἐμπρὸς τῶν βωμῶν καὶ εἰδώλων τῶν θείων,
 καὶ ἀνατείνας τὰς χεῖρας, τὸν Δία ἰκέτευ' ἐνθέρμως. 205
 « Ζεῦ παντοκράτωρ, πρὸς ὃν εἰς γραπτὰς εὐωχούμενον ἔδρας
 τῶν Μαυρουσίων τὸ γένος σπονδὰς καταχέει ληναίας,
 βλέπεις αὐτά; καὶ λοιπὸν σὲ φοβούμεθα μάτην, ὦ πάτερ,
 τὸν κεραυνὸν σου δονοῦντα; τυφλαὶ δ' ἀστραπαὶ εἰς τὰ νέφη
 καταπτοῦν τὰς ψυχὰς κ' εἰς κενοὺς ἐξατμίζονται κρότους; 210
 ἔδε γυνὴ πρὸς τοὺς ὄρους ἡμῶν πλανηθεῖσα καὶ φόρῳ
 κτίσασα πόλιν μικρὰν, παρ' ἡμῶν τὰς ἀκτὰς μας λαβοῦσα

ὅπως ἀροῖ, καὶ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, τοὺς γάμους ἀρνεῖται
 ἤδη ἡμῶν, ἀρχηγὸν τὸν Αἰνείαν ποιοῦσα τοῦ κράτους·
 νῦν δὲ ὁ Πάρις αὐτὸς μεταξὺ ἡμιάνδρων ἐταίρων 215
 μίτραν φορεῖ Μηονίαν, καὶ κόμην καὶ πώγωνα φέρει
 μυροσταγῆ καὶ τὸ ἔρμαιον ἔχει· κ' ἡμεῖς τοῖς ναοῖς σου
 φέρομεν δῶρα ἐν τούτοις, καὶ τρέφομεν φήμην ματαίαν. »
 Ἐλεγε ταῦτα κρατῶν τοὺς βωμούς· ὁ παντάναξ δ' ἀκούσας,
 πρὸς τὰ βασίλεια τείχη τὰ βλέμματα ἔστρεψε κ' εἶδε 220
 τοὺς ἐραστάς ἐν αὐτοῖς, τῆς καλῆς ἐπιλήσμονας φήμης,
 τότε καλέσας ἐκεῖ τὸν Ἑρμῆν, ἀπεφῆνατο οὕτω·
 « Σπεῦσον, υἱέ, τοὺς Ζεφύρους συγχάλει καὶ πέτα δρομαῖος·
 τὸν Δαρδανίων εὐρῶν ἡγεμόνα, ὃς ἤδ' εἰς Τυρίαν
 παραμελεῖ Καρχηδόνη ἄς πόλεις τῶ δίδουν αἱ Μοῖραι, 225
 λέξον, καὶ φέρε αὐτὰς τὰς ἐμὰς ἐντολὰς δι' ἀέρων.
 Δὲν ὑπεσχέθη τοιοῦτον αὐτὸν εἰς ἡμᾶς ἢ καλλίστη
 μήτηρ του, ὅτε τὸν ἔσωσε δις τῆς χειρὸς τῶν Ἑλλήνων·
 ἀλλ' Ἰταλίαν τὴν ἐγκυον Θρόνων, τὴν φρίττουσαν μάχαις
 νὰ διοικήτῃ καὶ γένος ἐξ αἵματος Τρώων ἐνδόξου 230
 νὰ ἀγεῖρη καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ὑπὸ νόμους νὰ τάξῃ·
 Ἄν δὲν ἐξάπτειτ' ἐκεῖνος ποσῶς ὑπὸ δόξης τσοαύτης,
 οὐδὲ πρὸς ἴδιον κλέος ὑπέικ' εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας.
 Πῶς τὸν Ἀσκάνιον κἂν ὁ πατήρ νὰ στερήσῃ τῆς Ῥώμης;
 τί ἐγχειρεῖ, τί ἐλπίζων ἐν μέσῳ ἐχθρῶν διατροίβει, 235
 οὔτε Αὐσόνιον γόνον σκοπῶν, οὐδὲ γῆν Λαβινίαν;
 ἄς ἀποπλεύσῃ· ἰδοῦ σοὶ τὰ πάντα· μηνύτωρ μου ἔσο. »
 Εἶπεν· ὑπέϊξε δ' αὐτὸς εἰς βουλήν τοῦ πατρὸς τοῦ μεγάλου
 τὴν ὑπερτάτην· πτηνὰ δ' εἰς τοὺς πόδας ὑπέδησ' ἐν πρώτοις
 πέδιλα πάγχρυσα, φέροντ' αὐτὸν πτερωτὸν ἐφ' ὑδάτων 240
 ἢ ἐπὶ γῆς, τὰς ἀνέμων εἰς τάχος πνοᾶς ἐξισοῦντα·
 ἔλαβεν εἶτα τὴν ῥάβδον δι' ἧς τὰς ψυχὰς ὠχρίώσας
 ἀπὸ τοῦ Ὀρκου καλεῖ, ἢ καὶ ἄλλας εἰς Τάρταρον πέμπει,
 ὕπνους διδοὺς ἢ στερωῶν, κ' ἐκ θανάτου τὰ ὄμματ' ἀνοίγων·
 ταύτην κρατῶν, διωθεῖ τοὺς ἀέρας καὶ σχίζει τὰ νέφη 145
 τὰ θολερά· τὴν ἀκρώρειαν δὲ καὶ πλευρὰς τὰς τραχείας
 βλέπει τοῦ Ἀτλαντος, ὃς τὸν οὐράνιον θόλον στηρίζει,
 κ' ἢ πιτυόστεπτος οὐ κεφαλή εἶναι πάντοτ' ἐκ μαύρων
 διεξωσμένη νεφῶν, βαλλομέν' ὑπ' ἀνέμων καὶ ὄμβρων.

Κρύπτει τοὺς ὤμους αὐτοῦ ἢ χιῶν, κ' ἐκ τοῦ πώγωνος ῥέουν
 τοῦ γηραιοῦ ποταμοί, καὶ τὸ γένειον πάγος τραχύνει 254
 δι' ἰσορρόπων πτερῶν ἐπιπτάς ὁ Κυλλήνιος ὦδε
 ἔστη τὸ πρῶτον· ἐκείθεν δ' ὄρμη κρατερᾷ πρὸς τὸν πόντον
 ῥίπτεται κάτω, ὡς ὅτε πτηνὸν παρ' ἀκτᾶς, παρὰ πέτρας
 ἔχθυοτρόφους, πετᾷ ταπεινῶς κ' ἐπιφάσει τὸ ὕδωρ. 255
 Τούτῳ ὁρῶντος καθίπτατο γῆς κατὰ μέσον κ' αἰθέρος,
 καὶ τοὺς ἀνέμους περῶν, καὶ ἀκτᾶς Λιβυκᾶς τὰς ἀμμώδεις
 ὁ ἐκ Κυλλήνης πρὸς πάππου μητρώου τὸ γένος καθέλκων·
 οἱ πτερωτοὶ τοῦ ταρσοῦ τὰς καλύβας δ' ὡς ἤγγισαν πρῶτον,
 εἶδεν ἐκεῖ τὸν Αἰνεῖαν καὶ τεῖχη πυργοῦντα καὶ οἴκους 260
 κτίζοντα· εἶχ' ἐξ ἰάστιδος λάμπον ἐνάστρως τὸ ξίφος
 ἐπὶ τῶν ὤμων δὲ χλαῖναν Τυρίαν πυρόχρουν ἐφόρει
 ἐπικρεμῆ, δωρεὰν τῆς Διδῶς εὐπρεπῆ καὶ πλουσίαν,
 ἐξυφασμένην κομφῶς ἐκ χρυσοῦ παρ' αὐτῆς λεπτοτάτου.
 Οὕτω δ' εὐθὺς τὸν ἐπέπληξε· «Σὺ τὰ θεμέλια θετεῖς 265
 τῆς ὑψηλῆς Καρχηδόνας λοιπὸν, νυμφικὴν δ' ἀνεγείρεις
 πόλιν ὠραίαν, καὶ κράτους καὶ σθένους τοῦ σοῦ ἐπιλήσμων;
 ὁ τῶν θεῶν βασιλεὺς, οὐρανὸν ὁ διέπων καὶ γαίας,
 ἄγγελον πέμπει με νεύσας πρὸς σέ ἀπ' αἰθρίου Ὀλύμπου,
 καὶ δι' ἀέρων ταχὺν νὰ σ' ἀγγείλω αὐτὰ μ' ἀποστέλλει. 270
 Τί ἐγχειρεῖς; ἐπὶ τίνι ἐλπίδι ὀκνεῖς ἐν Λιβύῃ;
 ἂν οὐδαμῶς σέ κινή τῶν τοσοῦτων μελλόντων ἢ δόξα,
 οὔτε πρὸς ἴδιον κλέος ἀγῶν' ἀναδέχουσαι τοῦτον,
 καὶ τὸν ἀκμαῖον Ἀσκάνιον, καὶ τὰς Ἰούλου ἐλπίδας
 τοῦ κληρονόμου σου ἴδε, εἰς δὴ Ἰταλίας καὶ Ῥώμης 275
 κράτος ὀφείλεται. «Ἄμα δ' αὐτὰ ὁ Κυλλήνιος εἶπε,
 καταλιπὼν τὰς θνητὰς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λόγου του ὄψεις,
 τῶν ὀφθαλμῶν του ἀπέστη, κ' εἰς αὔραν λεπτὴν ἤφρανίσθη.
 Ἄλαλος, ἔκφρων κατέστ' εἰς τὴν ὄψιν αὐτὴν ὁ Αἰνεῖας
 καὶ ὑπὸ φρίκης ἢ κόμῃ ὠρῶθ', ἢ φωνὴ του ἐκόπη 280
 ἤδη νὰ φύγῃ ποθεῖ καὶ τὴν γῆν τὴν γλυκεῖαν ν' ἀφήτῃ,
 ἐκ τῆς σφοδρᾶς τῶν θεῶν ἐπιτάξεως ἐκθαμβὸς ὄλωσ.
 Φεῦ! τί νὰ πράξῃ; τὴν ἀνασσαὶ πῶς ἐμμανῆ νὰ τολμήσῃ
 νὰ πλησιάσῃ, καὶ τί νὰ προτείνῃ, καὶ πόθεν ν' ἀρχίσῃ;
 ἐκλινε πότε εἰς ἐν ἢ ψυχὴ του, καὶ πότε εἰς ἄλλο 285
 γνῶμας παντοίας μετέβαλλε, πάντα εἰς νοῦν περιστρέφω.

αὕτη δ' ἐφάτ' εἰς αὐτὸν ἢ ἀρίστη βουλή ἐπὶ τέλους·
 πρὸς τὸν Ἀργέστην, Μνησθέα, καὶ ἄλκιμον λέγει Κλοάνθην,
 νὰ ἐτοιμάσουν τὸν στόλον σιγῆ, τοὺς ἐταίρους δ' ἐνόπλους
 εἰς τὴν ἀκτὴν νὰ συνάξουν· τὸ δ' αἴτιον τούτου τοῦ νέου 290
 νὰ ὑποκρύψουν· αὐτὸς δ', ἐπειδὴ ἢ Διδῶ ἢ ἀθλία
 δὲν ὑποπτεύει παντάπασι ῥῆξιν ἐρώτων τοσοῦτων,
 νὰ δοκιμάσ' εἰς καιρὸν δεξιὸν διὰ λόγων καὶ τρόπων
 νὰ ἐκφρασθῇ μαλακῶν εἰπερχόμενος. Πάντες ἐν τάχει
 τὰ προσταχθέντ' ἀκριβῶς μετὰ πλείστης χαρᾶς ἐκτελοῦσιν. 295
 Ἄλλὰ τοὺς δόλους ἢ ἀνασσα (τίς θ' ἀπατήσῃ ἐρώσαν!)
 πάντας προεῖδε, κ' ἐνόησε πρώτη τὰ μέλλοντα πάντα,
 καὶ τ' ἀσφαλῆ φοβουμέν'. Ἡ κακίστη δ' ἐδήλωσε Φῆμη
 ὅτ' ἠῦτρεπίσθη ὁ στόλος, κ' εἶν' ἐτοιμος ἤδη ὁ δρόμος.
 Ἐκφρων ἐμάν' ἢ Διδῶ, καὶ διάφλεκτος ὄλωσ πλανᾶται 300
 διὰ τῆς πόλεως, ὡς περ Θυᾶς κινουμέν' ὑπὸ θεῶν
 παραφορῶν, τριετὴ τὰ τοῦ Βάκχου ὀπότον κεντῶσιν
 ὄργια, κ' αἶρει κραυγᾶς Κιθαιρώνιος νύξ προκαλούσας.
 Τέλος, αὐτόματος, οὕτως ἐλέγχει αὐτὴ τὸν Αἰνεῖαν·
 « Νὰ ὑποκρύψῃς λοιπὸν τὴν τοσαύτην σου σὺ ἀνομίαν 305
 ἤλπισας, λάθρα τῆς γῆς τῆς ἐμῆς ν' ἀποδράσῃς σκοπεύων;
 οὔτε οἱ ἔρωτες, οὔτ' αἱ ποτὲ δεξιῶν ἀντιδόσεις
 οὔτε ὁ θάνατος καὶ τῆς Διδῶς ὁ σκληρὸς σ' ἐμποδίζει;
 εἰς τὰ χειμέρια ἄστρα ζητεῖς νὰ ἐκθέσῃς τὸν στόλον,
 καὶ διὰ μέσου βορέων νὰ πλεύσῃς τὴν θάλασσαν σπεύδεις, 310
 ἄσπλαγχνε! Ἄν ἀλλοτρίους ἀγροὺς δὲν ἐζήτεις καὶ ἔδρας
 πάντῃ ἀγνώστους, καὶ ἂν ἢ ἀρχαία ὑφίστατο Τροία,
 θὰ ἐζητεῖτο ἢ Τροία ἐν μέσῳ κυμάτων ἀγρίων;
 φεύγεις ἐμέ; μὰ τὰ δάκρυ' αὐτὰ, μὰ τὰς σὰς ὑποσχέσεις
 (ὅτι οὐδὲν δι' ἐμὲ τὴν ἀθλίαν ἐφύλαξα ἄλλο), 315
 μὰ τὴν ἡμῶν συζυγίαν, τοὺς μόλις ἀρχίσαντας γάμους,
 χάριν ἂν εἶδέ; τίνα παρ' ἐμοῦ, ἢ γλυκὺ σαι ποτέ τι
 ἦν ἐξ ἐμοῦ, σπλαγχνίσθητι τοῦτον τὸν πίπτοντα οἶκον·
 δέομαι (ἂν εἰσακούωμ' εἰτέτι), μετάβαλε γνῶμην·
 γένη Λιβύων, δυνάσται Νομάδες, καὶ Τύριοι πάντες 320
 ἔνεκα σοῦ μὲ μισοῦσι. Ναί, ἔνεκα σοῦ, ἀπεσβέσθη
 καὶ ἢ αἰδῶς καὶ τὸ κλέος τὸ πρῶτον, δι' οὗ ἀνυψούμην
 μέχρις ἀστέρων. Εἰς τίνα μ' ἀφίνεις ἐκπνεύσαν, ξένε;

τοῦτο τὸ ὄνομα ἤδη ἀντὶ τοῦ συζύγου μοὶ μένει.
 Τί περιμέν'; ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς Πυγμαλίῳν τὰ τεῖχη 325
 νὰ καταστρέψῃ, ἢ δούλη ν' ἀχθῶ τοῦ Γετούλου Ἰάρβου;
 Ἄν κἂν ἐνέχυρον μ' ἤθελες μείνει πρὶν τῆς φυγῆς σου,
 γόνος ἐκ σοῦ, εἰς τὸν οἶκόν μου ἂν ὁ μικρὸς μου Αἰνείας
 ἦν μοι προσπαίζων, καὶ ἂν σοὶ ὠμοιάζ' ἐκεῖνος τὴν ὄψιν,
 δὲν ἐστερούμην τῶν πάντων, οὐδ' ἐμενον ὄλωσ ἐρήμη». 330
 Εἶπε τοιαῦτ'· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀκίνητον εἶχε τὸ ὄμμα
 εἰς τοῦ Διὸς τὰς βουλὰς· σταθερῶς δὲ κατεῖχε τὴν θλίψιν·
 τέλος δ' ὀλίγ' ἀπεκρίθη· «ὦ ἄνασσα, οἴας καὶ ὄσας
 ἀπαριθμήσῃς μοι χάριτας σὰς, οὐδαμῶς τὰς ἀρνοῦμαι,
 οὔτε ποτὲ θὰ φανῶ ἐπιλήσμων ἐγὼ τῆς Ἐλίσσης, 335
 ὅσον τὰ μέλη μου πνεῦμα κινεῖ, κ' ἐμαυτοῦ μνημονεύω·
 λέγω δ' ὀλίγα σοι· λάθρα ἐγὼ ν' ἀποδράσω τῆς γῆς σου
 δὲν ἐστοχάσθην ποτέ· νυμφικὰς δὲ οὐδέποτ' ἀνήψα
 δᾶδας ἐνταῦθα, οὐδ' ἤλθον δεσμούς νὰ συνδέσω τοιούτους.
 Ἄν κατὰ γνώμην ἐμὴν μοὶ ἐπέτρεπ' ἢ τύχη νὰ ζήσω, 340
 νὰ διαθέσω ἂν ἦν δεδομένον τὰμὰ ἐλευθέρως,
 Τροίαν καὶ λείψανα φίλα οἰκείων θὰ ἔθαλπον πρῶτον,
 καὶ τοῦ Πριάμου ὁ οἶκος θὰ ἴστατο ὄρθιος ἔτι,
 καὶ τοῖς ἐμοῖς, ἠττηθεῖσι, θὰ ἔκτιζον Πέργαμα νέα·
 ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων ὁ Γρύνιος ἤδ' Ἰταλίαν Μεγάλην 345
 καὶ Ἰταλίαν οἱ Λύκιοι κληροὶ νὰ λάβω προσταττουν·
 αὕτη πατρίς μου καὶ ἔρωσ· τὴν Φοίνισσαν σὲ ἂν κρατῶσι
 τῆς Καρχηδόνας τὰ τεῖχη, καὶ πόλεως ὄψις Λιβύσσης,
 φθόνος οὐδεὶς κ' οἱ Τευκροὶ ἂν οἰκήσωτ' εἰς γῆν Αὐσονίαν·
 ἔξεστι κράτος κ' ἡμεῖς νὰ ζητῶμεν ἐκτὸς τῆς πατρίδος. 350
 Ἦ τοῦ πατρός μου Ἀγχίσου εἰκῶν, ἐπὶ γῆς τὰς καθύγρους
 ἅμα ἢ νύξ ἐραπλώσῃ σκιάς καὶ τὰ ἄστρ' ἀνατείλουν,
 μὲ καταπλήττ', εἰς ἐμὲ θολερὰ φαινομένη καθ' ὕπνου·
 καὶ τὸν Ἀσκάνιον δὲ ἀδικῶ, κορυφὴν τὴν φιλτάτην,
 ἀποστερῶν Ἑσπερίας ἀρχῆς καὶ γαιῶν πεπρωμένων· 355
 καὶ ὁ διάκτορος δὲ τοῦ Διὸς κατὰ τάχος πεμφθεὶς μοι
 (μὰ τὴν ἐμὴν καὶ τὴν σὴν κεφαλήν) προσταγὰς δι' ἀέρος
 ἔφερεν· εἶδον αὐτὸν τὸν θεὸν εἰς ἀρίδηλον λάμψιν
 διὰ τοῦ τείχους εἰσδύσαντα κ' ἤκουσ' αὐτὴν τὴν φωνὴν του.
 Παῦσον κ' ἐμὲ νὰ ἐλέγχῃς καὶ σοῦ τὴν καρδίαν νὰ καίῃς. 360

πρὸς Ἰταλίαν ἀκούσιος σπεύδω.»

Ὄραν πολλὴν ἀπεχθῶς ἐθεώρει αὐτὸν ὀμιλοῦντα,
 στρέφουσα ἔνθεν κἀκεῖθεν τὰ ὄμματα. Βλέμματι δ' ὄλον
 σιωπηλῶ ἐπεσκόπει· καὶ τέλος κατάφλεκτος εἶπεν·
 « Οὔτε θεᾶς, οὐδὲ κἂν τοῦ Δαρδάνου ἀπόγονος εἶσαι, 365
 ἄπιστε, βράχοι τραχεῖς τοῦ φρικώδους Καυκάσου βεβαίως
 σὲ ἀπεκύησαν· τίγρεις δ' Ὑρκάνιαι ἦσαν τροφοὶ σου·
 τί νὰ κρυφθῶ, ἢ ὅποια τὰ χεῖρον' αὐτῶν νὰ προσμένω;
 μήπως ἐστέναξεν, ὅταν ἐθρήνου, ἢ μήπως μὲ εἶδε;
 μήπως ἐδάκρυσ' οἰκτεῖρας, ἢ κἂν εὐσπλαγχνίσθη ἐρῶσαν; 370
 τίνα δὲ πρῶτα νὰ εἶπω; πλὴν πῶποτε δίκαια ταῦτα
 οὔτε ἢ Ἦρα θὰ εὖρ' ἢ μεγάλη, ἀλλ' οὔτε ὁ Κρόνος·
 πίστις ποῦ ἐμεινε πλέον; πτωχόν, εἰς ἀκτὰς ἐβρίμμενον,
 τὸν παραδέχομαι μέρος τοῦ κράτους μου ἄφρων, τῶ δίδω,
 σώζω καὶ σόλον αὐτοῦ καὶ συντρόφους φθορᾶς καὶ θανάτου· 375
 φεῦ, Ἐριννῦες μ' ἐλαύνουσι! πότ' ὁ Ἀπόλλων μαντεύει,
 πότε οἱ Λύκιοι κληροὶ, καὶ πότε διάκτορος θεῖος
 φέρει Διὸς τοῦ ἰδίου ρητὴν προσταγὴν δι' ἀέρος·
 αὕτη τῶ ὄντ' ἢ φροντὶς τῶν θεῶν· τὰ τοιαῦτα ταραττουν
 τὴν ἡρεμίαν των· δὲν σὲ κρατῶ, οὐδὲ κἂν σ' ἀντιλέγω· 380
 ἀπελθε· ζήτ' Ἰταλίαν καὶ κράτος, περῶν τὰς θαλάσσας·
 πλὴν μεταξύ τῶν σκοπέλων ἐλπίζω, θεοῦ εὐδοκοῦντος,
 δίκην τὴν σὴν ἀπαντῶν, τὴν Διδῶ νὰ καλέσης συχνάκις·
 διὰ φλογῶν ζοφερῶν θὰ διώξω σε πόρρω ἀποῦσα·
 ἀπὸ τοῦ σώματος πάλιν δ' ἀφοῦ χωρισθῇ ἡ ψυχὴ μου, 385
 βλέπων με, φαῦλε, σγιὰν πανταχοῦ, τὴν ποινήν θὰ πληρώσῃς·
 εἰς τῶν νερτέρων τὰ βᾶθη θὰ λάβω τὴν εἶδησιν ταύτην.»
 Λέγουσα ταῦτα, τὸν λόγον διέκοψ' ἐν μέσῳ κ' ἐξῆλθε
 λειποψυχοῦσ'· ἀπ' ὀμμάτων δ' ἀρθεῖσα, τὸν ἔλιπε, πλεῖστα
 ὑπὸ τοῦ τρόμου νὰ εἶπῃ διστάζοντα, μέλλοντα πλεῖστα. 390
 Θεραπαινίδες αὐτῆς τ' ἀδρανῆ ὑπηρέιδουσι μέλη,
 καὶ εἰς μαρμάρινον δῶμα ἐλθοῦσαι, τὴν θέτους' εἰς κλίνην.
 Καί τοι ποθῶν δ' ὁ Αἰνείας τὸ ἄλγος αὐτῆς νὰ πραύνη
 καὶ παρηγόρους νὰ εἶπῃ τὴν θλίψιν τῆς παύοντας λόγους, 394
 καί τοι στενάζων πικρῶς, κ' εἰς τὸν ἔρωτα κάμπτων τὸ πνεῦμα,
 πλὴν τῶν θεῶν τὰς βουλὰς ἐκτελῶν μεταβαίν' εἰς τὸν στόλον.
 Τότ' ἐργαζόμεν' οἱ Τρῶες ἀπ' ὄχθης ἀπάσης τὰς νῆας

τάς ὑψιπρώρους κατάγουν, καὶ πλέ' εἰς τὸ λίπος ἢ τρόπις·
ἀπὸ τοῦ δάσους δοκοῦς δ' ἀνεργάστους καὶ κώπας ἐμφύλλους
φέρουν ἐκ πόθου φυγῆς· 400

καὶ ἀπὸ πάσης χωροῦντες τῆς πόλεως, φέρονται κάτω,
ὡς ἂν σωρὸν παμμεγέθη ἀρπάζουσι μύρμηκες σίτου,
κ' ἐναποθέτουν εἰς στέγην, χειμῶνος προβλέποντες ὦραν,
βαίνη ὁ μέλας στρατὸς εἰς ἀγρὸν, μεταφέρων τὴν λείαν
διὰ παρόδου στενῆς ἀνὰ μέσου τῶν χόρτων καὶ ἄλλοι 405
διὰ τῶν ὤμων ὑπέρογκον κόκκον ὠθοῦσι, καὶ ἄλλοι
τοὺς ἀμελεῖς τιμωρῶσι καὶ ἔργων ἢ δίοδος πλήρης.

Τί, ὦ Διδῶ, συνησθάνθ' ἢ ψυχὴ σου εἰς Θέαν τοιαύτην ;
πόσον ἐστέναξες, ὅταν ἀφ' ὕψους τοῦ τείχους τὴν ὄχθην
εἶδες τοσοῦτο νὰ βράζῃ, τὰ ὕδατα δὲ τῆς θαλάσσης,
ὑπὸ τοσοῦτων κραυγῶν νὰ ταραττωνται εἶδες ἐμπρὸς σου ; 410

Ἔρωσ δεινὸν, τῶν θνητῶν τὰς καρδίας εἰς τί δὲν βιάζεις ;
πάλιν εἰς δάκρυα νέα, εἰς νέας καὶ πάλιν δεήσεις
κατηναγκάστ' εἰς τὸν ἔρωτα ὅλως δουλοῦσα τὸ πνεῦμα,
νὰ δοκιμάσῃ ζητοῦσα τὰ ὕστατα πρὶν ἀποθάνῃ. 415

Εἶπε δὲ, «Βλέπεις, ὦ Ἄννα, σπουδὴν κατὰ πάσας τὰς ὄχθας.
Πάντοθεν ἔρχονται· ἤδη καλοῦν τὰ ἰστία τὰς αὔρας·

ἀγαλλιῶντες οἱ ναῦτ' ἐπιστέφουσιν ἤδη τὰς πρύμνας·
ἂν, ἀδελφὴ, τὴν τοσαύτην ἐγὼ προσεδόκων ὀδύνην,
θά τὴν ὑπέφερον· ἤδ' εἰς ἐμὲ τὴν ἀθλίαν, ὦ Ἄννα,
μίαν ἐκτέλεσον χάριν· ὁ ἄπιστος μόνῃν ἐκεῖνος 420

σὲ ἐκτιμῶν, τῆς ψυχῆς του εἰς σὲ τὰ κρυπτά διεκοίνου·
μόνη γνωρίζεις καὶ πότε καὶ πῶς πρὸς αὐτὸν νὰ εἰτέλῃς·
πρὸς τὸν αὐθάδη ἐχθρὸν, ἀδελφὴ μου, εἶπε δεομένη·

Οὔτ' εἰς Αὐλίδᾳ ἐγὼ μεθ' Ἑλλήνων ὠρκίτην τοὺς Τρῶας 425
νὰ καταστρέψω ποτὲ, οὐδ' εἰς Πέργαμα ἔπεμψα στόλον,
οὔτε ποτὲ τὴν σκιάν τοῦ πατρὸς του ἐτάραξ' Ἀγχίσιου·

τί τοὺς ἐμοὺς ἢ τραχεῖ' ἀκοή του δὲν δέχεται λόγους ;
ποῦ κατασπεύδει ; κἄν τοῦτο ἄς δῶτ' εἰς ἐρῶσαν ἀθλίαν
ἄς περιμείνῃ φυγὴν εὐχερῆ καὶ ἀνέμους οὐρίους. 430

δὲν ἀπαιτῶ συζυγίαν τὴν πρὶν, ἧς ἐράνη προδότης,
οὔτε τὸ Λάτιον κἄν τὸ καλὸν, ἢ τὸ κράτος ν' ἀφήσῃ·
ἀναβολὴν τῷ ζῆτῷ, τὴν μανίαν νὰ παύσῃ πρὸς ὦραν,
ἕως ἢ τύχη, ἀφοῦ δαμασθῶ, μ' ἐνασκήσ' εἰς τὴν θλίψιν.

τὴν ἀδελφὴν σου ἐλέει καὶ χάριν μοι δὸς τὴν ὑστάτην·
πολλαπλασίως ἐκπνέουσα ταύτην αὐτῷ, θ' ἀποδώσω.» 435

Ἦύχετο ταῦτα, καὶ ταῦτα τῷ ἔλεγε, κ' ἔλεγε πάλιν
ἢ ἀδελφὴ συμπαθοῦς', ἀλλ' ἐκεῖνος ἀνένδοτος ὅλως,
ὑπ' οὐδενὸς τῶν τοιούτων συγκάμπτεται θρήνων καὶ λόγων·
ἴσταντ' αἱ Μοῖρ' ἐναντία· θεὸς δὲ τὰ ὦτά του φράττει. 440

Ὡς αἱ πνοαὶ τοῦ Ἀλπίου βορρᾶ ἴσταμένην χρονίως
βάλλουσι δρῦν ἰσχυράν, ἀμιλλώμεν' ἐντεῦθεν κ' ἐκεῖθεν
νὰ τὴν ἐκσπάσου, δεινὸν δὲ ἤχει, καὶ τὰ φύλλα σεισθέντα
ἀπὸ κορμοῦ ὑψικόμου τῆς γῆς καταστρώνουν τὴν ὄψιν,
ἄσειστος δ' αὐτ' εἰς τοὺς βράχους, τοσοῦτον ἐξαίρ' εἰς αἰθέρα 445
τὴν κορυφὴν, εἰς τὰ τάρταρα ὅσον ἐκτείνει τὰς ρίζας·

οὔτως ὁ ἦρωσ πυκνοὺς ὑπεδέχετο ἔνθεν καὶ ἔνθεν
λόγους, καὶ ἔνδον τοῦ στήθους μεγάλην ἠσθάνετο θλίψιν·
ἔμεν' ἐδραῖος δ' ὁ νοῦς, καὶ τὸ δάκρυ κατέβρεε μάτην.

Ἐκπληκτος τότε ἢ Διδῶ ἢ ἀθλία τὸν θάνατον κράζει· 450
πρὸς οὐρανὸν δ' οὐδὲ θέλει τὸν κοῖλον νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα·
μᾶλλον ποθεῖ, τὸν σκοπὸν ἐκτελοῦσα, τὸν βίον ν' ἀφήσῃ·

εἰς τοὺς βωμοὺς δ' ἔπου ἄρωμα καίει, προσάγουσα δῶρα,
βλέπει (ὦ! μέχρι καὶ λόγου φρικτόν!), ἢ σπονδὴ μελανοῦται
κ' εἰς ρυπαρὸν ὁ λειβόμενος οἶνος ἀλλάσσεται αἶμα· 455
εἶπε δ' αὐτὴ πρὸς οὐδένα, οὐδὲ πρὸς τὴν Ἄνναν τὸ θαῦμα.

Ἦν δὲ ναὸς τις ἐντὸς εἰς τὸν οἶκον, κτιστὸς ἐκ μαρμάρου,
χάριν τοῦ πρῶην συζύγου· συνήθως δ' αὐτὸν κατεκόσμει,
ἔρια δέουσα πέριξ λευκά κ' ἐορτάσιμα φύλλα·

αἴφνης ἐκ τούτου φωνὴν τοῦ ἀνδρὸς τῆς καὶ λόγους ἀκούει 460
ὡς ἐν καιρῷ τῆς νυκτὸς καὶ τοῦ σκότους αὐτὴν νὰ ἐκάλει·

ἐπὶ τῆς στέγης πρὸς τούτοις ὁ βύας γογγύζει μονήρης,
ἤχους πυκνοὺς, γοεροὺς καὶ μακροὺς ὀδυρμούς ἐπιφέρων·
ἔτι δὲ μάντεων ἄλλαι πολλαὶ προλαβοῦσαι προρρήσεις

τρόμον καὶ φρίκην ἐμπνέουν· Αὐτὴν δὲ καθ' ὕπνου ταραττει 465
ἀγριωπὸς ὁ Αἰνείας· καὶ μόνῃ αὐτὴ ἀπομένει

μεθ' ἑαυτῆς· εἰς μακρὸν ἀσυνόδετος πάντοτε δρόμον
περιπλανᾶται, κ' εἰς ἔρημον τόπον ζητεῖ τοὺς Τυρίους·
ὡς ὁ Πενθεὺς Εὐμενίδων, μαινόμενος, ἔβλεπε πλῆθος,
δύο ἡλίους, διπλὴν τῶν Θηβῶν ἐθεώρει τὴν πόλιν· 470

ἢ τὴν μητέρα ὡς ἔφευγε πάλαι ὁ ἔκφρων Ὀρέστης

ὁ Ἀγαμέμνωνος, δάδας καὶ μέλανας ὄφεις κρατοῦσαν
διὰ χειρῶν, τιμωροὶ δ' Ἐριννῦες κατεῖχον τὰς πύλας.

Ὡς δ' ἔξεμάνη, κ' εἰς θλίψιν δεινὴν ἢ Διδῶ παρεδόθη,
καὶ ἀπεφάσισε φόνον, καὶ τρόπον ἐζήτει νὰ εὔρη
καθ' ἑαυτὴν καὶ καιρόν· τὴν πενθοῦσαν δ' εὐροῦσ' ἀδελφὴν τῆς,
ἔκρυψε μὲν τὸν σκοπὸν, γαληνῶς δὲ προσεῖπεν ἐκείνην·

« Σύγχαιρ' ἐμοί, ἀδελφὴ μου, τὸν τρόπον ἐφεύρηκα τέλος
νὰ ἐπιστρέψ' εἰς ἐμὲ, ἢ ἐγὼ νὰ λυθῶ ἀπ' ἐκείνου.

Ὤκεανείων περάτων ἐγγύς, πρὸς δυσμὰς τοῦ ἡλίου,
κεῖτ' Αἰθιοπῶν ὁ τόπος ὁ ἔσχατος, ὅπου ὁ Ἄτλας
τῶν φλογερῶν εἰς τοὺς ὤμους ἀστέρων τὸν ἄξονα στρέφει·

Τῶν Μαυσωλείων ἱερεὶ' αὐτόθεν παρέστη μοι ἤδη·

τῶν Ἑσπερίδων αὐτὴ τὸν ναὸν καὶ τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου
τοὺς ἱερούς ἐπετήρει, τροφὴν εἰς τὸν ὄφιν διδοῦσα,

μέλι μιγνῦσα ὁμοῦ, καὶ ὀπὸν ὑπνοφόρων μηκύνων·
δι' ἐπωδῶν ν' ἀπαλλάττη ὑπόσχεται αὐτὴ οὐς θέλει
ἄλγους παντός, καὶ νὰ φέρη τραχείας ὀδύνας εἰς ἄλλους·

τοὺς ποταμοὺς νὰ συνέχη καὶ τ' ἄστρα νὰ στρέψη ὀπίσω·
ἀνακαλεῖ τὰς νυκτίους ψυχάς· κ' ἡ γῆ, βλέπεις, μυκάται

ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς, κ' αἱ μελῖαι κατέρχοντ' ἐξ ὄρους·
φίλη, μαρτύρομ' ἐγὼ τοὺς θεοὺς καὶ αὐτὴν τὴν γλυκεῖαν
σὴν κορυφὴν, ἀκουσίως εἰς τέχνας μαγείας προστρέχω·

σὺ εἰς τὸ ὑπαιθρον ἔνδον τοῦ οἴκου πυρὰν κεκρυμμένως
ἔχειρον· ὅσα κρεμάμενα δ' ὄπλα ἐντὸς τοῦ θαλάμου

ἔλειπ' ὁ ἄνομος, ὅσας δ' ἐσθῆτας, πρὸς δὲ τὴν παστάδα
ἢ σε ἀπώλεσ' ἐπίθες· τὸ λέγ' ἢ ἱέρεια, πάντα
τοῦ ἀνοσίου ἀνδρὸς τὰ σημεῖα προστάττει νὰ λείψουν.»

Ἐπαυσε, ταῦτα εἰποῦσα· τὴν ὄψιν δ' ὠχρότης κατέσχε·
μὴ στοχασθεῖσα δ' ἢ Ἄννα ποτὲ ὑπὸ νέας θυσίας

ὄτ' ὑποκρύπτει θανάτους ἢ ὅτι τοσοῦτον ἐμάνη,
οὔτ' ὑποπτεύουσα χεῖρον' αὐτὰ τοῦ Συγχαίου θανάτου,
τὴν ἐντολὴν ἐκτελεῖ.

Ὡς δὲ πυρὰ εἰς τὰ ἔνδον εἰς ὑπαιθρον τόπον ἠγέρθη
ὑπερμεγέθης ἐκ δάδων καὶ πρίνων πολλῶν κεκομμένων,
ἢ βασιλῆς διὰ φύλλων πενθίμων αὐτὴν καὶ στεφάνων
ἔστεψε, θεῖσα ἐπάνω ἐσθῆτος καὶ ξίφος τὸ μεῖναν
καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, οὐδαμῶς ἀγνοοῦσα τὸ μέλλον.

Ἰστανται περίξ βωμοὶ καὶ λυτῆ ἢ ἱέρεια κόμη
τρεις ἑκατὸν ἀνεκάλει θεοὺς, Ἐρεβός τε καὶ Χάος,

καὶ τριπλασίαν Ἐκάτην, καὶ Ἄρτεμιν τρίμορφον κόρην·
ἔσπεισε δὲ καὶ βρευστὸν ὡς δὴ ἐκ πηγῆς τοῦ Ἀόρνου·
διὰ χαλκοῦ δὲ δρεπάνου ἀπέκοψ' ἐμπρὸς τῆς σελήνης
πρόσφατα χόρτ' ἀποστάζοντα μαύρου ὀποῦ ἰοβόλου·
ἄρτιγενοῦς δ' ἐκ μετώπου ἀπέσπασεν ἵππου σαρκίον,
πόθου μητρὸς ἀφελούσα.

Πρὸς τοὺς βωμοὺς δ' εὐσεβῶς οὐλοχύτας προσφέρουσα πλήρεις,
κ' ἔχουσα ἓνα γυμνὸν τῶν ποδῶν καὶ ἐσθῆτ' ἀνειμένην,
ὡς πρὸς θανὴν τοὺς θεοὺς ἐμαρτύρετο, ἔτι δ' ἀστέρας
τὰ κατ' αὐτὴν τοὺς εἰδότας, καὶ ἠύχετο ἂν τῶν θεῶν τις
τοὺς ἐραστὰς τιμωρῆ τοὺς ἀπίστους, νὰ κρίνη δικαίως.

Νύξ ἦν· ὕπνον γλυκὺν ἀπελάμβανον πάντα καμόντα
ὅσα τῶν ὄντων εἰς γῆν, εἰς δρυμοὺς καὶ εἰς ὕδατα ζῶσιν·
ὡς δὲ τὸ μέσον τοῦ δρόμου διήνυσαν ἢ οἱ ἀστέρες,
καὶ οἱ ἀγροὶ ἐσιώπων, τὰ κοῦφα πτηνὰ καὶ τὰ κτήνη,

λίμνας εὐρείας μὲν ἄλλα ὑγρὰς κατοικοῦντα, καὶ ἄλλα
γαίας τραχείας, εἰς ὕπνον νυκτὸς σιγηλῶς ὑπαχθέντα,
πάντας τοὺς μόχθους ἀνέπαυον, πᾶν δὲ δεινὸν ἐλησμόνου·

τὴν τρισαθλίαν δὲ Φοίνισσαν μόνην οὐδ' ὕπνος κατέχει,
οὐδ' ἠσυχία νυκτὸς εἰσχωρεῖ δι' ὀμμάτων ἢ στήθους·
διπλασιάζοντ' αἱ θλίψεις· ὁ ἔρωσ καὶ πάλιν μαστίζει
ἀνανεούμενος, δίνη μεγάλη δ' ὀργῆς τὴν κυμαίνει·
καὶ ἐπιμένουσ' αὐτῇ, κατὰ νοῦν ἀνεκύχλου τοιαῦτα.

» Πῶς νὰ φερθῶ ; τῶν μνηστήρων τῶν πρὶν μου καὶ πάλιν τὴν
[χλεῦην

νὰ ὑπομείνω, καὶ γάμους ἐγὼ νὰ ζητήσω Νομάδων,

οὐς ἀπηνήθην τοσάκις ὡς μή μου ἀξίους συζύγους ;
ν' ἀκολουθήσω τῆς Τροίας τὰς ναῦς, εἰς βουλάς τὰς ἐσχάτας

ὑποκειμένη τῶν Τρώων, διότ' ὑπ' ἐμοῦ σεσωσμένοι
εὐγνωμονοῦν, ἐνθυμούμενοι δὴ τὰς ἐμὰς εὐποιίας ;
ἔστω· πλὴν τίς μιτουμένην ἐμὲ θὰ δεχθῆ εἰς τὸν στόλον

τὸν ὑπερήφανον ; Αἰ δυστυχῆ ! τὸ ἐπίορκον γένος
τοῦ Λαομέδοντος οὔτε ποτ' ἤκουσας οὔτε γνωρίζεις ;
μόνη κατόπιν ναυτῶν ὡς φυγὰς γαυριώντων νὰ τρέξω ;
ἢ κυκλουμέν' ὑπ' αὐλῆς τῆς ἐμῆς, ὑπ' αὐτῶν τῶν Τυρίων ;

μόλις απέσπασ' αὐτοὺς πρὸ μικροῦ ἐκ χωρῶν Σιδωνίων, 545
 νὰ τοὺς προστάξω εἰς πέλαγος πάλιν ν' ἀπλώσωσ' ἰστία,
 μᾶλλον ἀπόθανε· πρέπει τὸ ξίφος ἄς παύσῃ τὸ ἄλγος.
 Σὺ, ἀδελφῆ, εἰς τὰ δάκρυ ἐμοῦ τῆς μανείτης καμφθεῖτα,
 μ' ἔφερες τάτα δεινὰ, κ' εἰς ἐχθρὸν μὲ παρέδωκες πρώτη
 πῶς νὰ μὴ ζήσω, θαλάμου ἀμέτοχος, βίον ἀθῶον 550
 ὡς τὰ θηρία, χωρὶς ν' ἀπκνήττω τοιούτας βασιάνους;
 πῶς πρὸς Συγχαίου τὴν κόνιν παρέβην ἦν ὤμοσα πίστιν; »

Γόους τοιοῦτους πικροὺς ἐκ βαθέος ἐξέφερε στήθους.
 Ἐφ' ὑψιπέδου δὲ πρύμνης στερρόδς πρὸς φυγὴν ὁ Αἰνείας
 ὑπνωττεν ἤδη, ἀφ' οὗ διευθέτησ' ἐν τάξει τὰ πάντα· 555
 αἴφνης καθ' ὑπνοῦς παρέστη θεὸς ὁ αὐτός, τὴν ἰδίαν
 φέρων μορφήν, καὶ ταῦτ' εἰς αὐτὸν παραγγέλλει καὶ πάλιν·
 (ὅλως αὐτὸς ὁ Ἑρμῆς κατὰ πάντα, φωνὴν τε καὶ ὄψιν,
 κόμην ξανθὴν καὶ τὰ μέλη νεότητι θάλλοντα εἶχε·)
 « Δύνασαι, τέκνον θεᾶς, νὰ ὑπνώτῃς, ἐν τούτοις ὑπάρχων;
 ἄφρον, δὲν βλέπεις ὅποιοι κυκλοῦσί σε κίνδυνοι πέριξ,
 οὔτε οἱ Ζέρυροι πότον οὐρίως σοὶ πνέουν ἀκούεις;
 δόλους ἐκείνη, δεινὰ δ' ἀνομήματα τρέφ' εἰς τὸ στήθος·
 θάνατον θέλει· ὀργῆς δ' εἰς παντοίας κυμαίνεται δίνας·
 ὅσον καιρὸς εἶν' εἰσέτι δὲν σπεύδεις ἐντεῦθεν νὰ φύγῃς; 565
 θέλεις ἰδεῖ νὰ πληρώτουν τὸν πόντον σανίδες καὶ δάδες
 νὰ περιλάμπουν δεινὸν, κ' εἰς τὰς ὄχθας νὰ καίωσι φλόγες,
 χρονοτριβοῦντα εἰσέτ' ἢ αὐγὴ ἂν σὲ φθάτῃ ἐνταῦθα·
 σπεῦσον· ἄς παύσ' ἢ βραδύτης· τρεπτόν ἢ γυνὴ καὶ ποικίλων
 πάντοτε. » Ταῦτα ὡς εἶπεν, εἰς νύκτα ζοφώδ' ἠφάνισθη.

Εἰς τὴν ἐξαίφνης φανείσαν σκιὰν ἐκπλαγεὶς ὁ Αἰνείας
 ἄμ' ἀποσπᾶται τοῦ ὑπνοῦ κ' ἐπαίγει σπουδῆ τοὺς ἐταίρους.
 « Ἄνδρες, ἐγέρθητ' ἀμέως, τεθήτ' εἰς τὰ σέλμματα πάντες·
 λύσατ' εὐθὺς τὰ ἰστία· θεὸς ἀπ' αἰθέρος πεμφθεὶς μοι
 νὰ βιασθῶ εἰς φυγὴν, τοὺς σρεπτοὺς ν' ἀποκόψωμεν κάλους 575
 μὲ παραινεῖ ἐκ δευτέρου· θεὸς ἱερὸς, ὅστις εἶται,
 σ' ἀκολουθοῦμεν πιστῶς, εἰς τὴν σὴν προττογὴν πειθαρχοῦντες·
 ἔσο παρῶν κ' εἰς ἡμᾶς εὐμενῆς· οὐρανόθεν δὲ τ' ἄστρα
 αἴσια φέρε. » Τοιαῦτα εἰπὼν, ἐκ τῆς θήκης τὸ λάμπον
 ἔβλαψε ξίφος καὶ πάντα τὰ πείσματ' ἀπέκοψ' ἐν τάξει· 580
 ἔμορον πῦρ καταφλέγει τοὺς πάντας, καὶ σπεύδουν ὀρμῶντες·

φεύγουν μακρὰν τῶν ἀκτῶν καὶ τὰ πλοῖα καλύπτουν τὸν πόντον,
 καὶ τοὺς ἀφροὺς τῆς θαλάσσης συστρέφουν, ὀργοῦντα τὸ κῦμα·

Τοῦ Τιθωνοῦ ἢ Ἡὼς τὴν κροκόχρουν ἀπέλιπε κλίνην,
 κ' ἐπὶ τῆς γῆς προϊοῦσα, τὰ νέα τῆς ἔβραινε φῶτα. 585
 ἐκ σκοπιῶν δὲ τὸ πρῶτον ὡς εἶδεν ἢ ἀνασσα φέγγος,
 καὶ ὀγκουμένοις ἰστίοις τὰς ναῦς εἰς τὸν πόντον χωρούσας,
 ἔρημον δὲ τὴν ἀκτὴν καὶ πλωτήρων κενὸν τὸν λιμένα,
 τρὶς καὶ τετράκις ἢ χεῖρ τῆς τὸ πάγκαλον ἐπληξε στήθος,
 κ' ἔκραξεν· ὕψιστε Ζεῦ, τὴν ξανθὴν τῆς ἐκτίλλουσα κόμην, 590
 ἔρυγ' ἐκείνος ὁ ξένος, τὸ κράτος ἡμῶν ἐφυβρίσας!

δὲν ἐκστρατεύουν; ἐκ πάσης τῆς πόλεως δὲν τὸν διώκουν;
 ἐκ τοῦ ναυστάθμου τὰ πλοῖα δὲν δράττουσιν ἄλλοι; ὀρμᾶτε!
 φέρετε φλόγας, ἐπάρατ' ἰστία, ταχύνατε κώπας.

Τί ὀμιλῶ, καὶ ποῦ εἶμαι, καὶ ποῖα μ' ἐκτρέπει μανία; 595
 νῦν, τρισαθλία Διδῶ, σὲ κατέχ' ἢ ἀνόσιος μοῖρα·

ἔπρεπε, ναί, νὰ τῷ δώσης καὶ σκῆπτρα! ἰδοὺ ὁ πιστὸς σου,
 μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς πατρίους θεοὺς του ὁ φέρων, ὡς λέγουν·
 ὁ εἰς τοὺς ὤμους βαστάζων τὸν πλήρ' ἡμερῶν του πατέρα!
 πῶς δὲν ἐσπάρξαζα τότε τὸ σῶμά του, πῶς εἰς τὸν πόντον 600
 δὲν τὸ διέσπειρα; πῶς τοὺς συντρόφους του; σφάττουσα δ' ἄμα
 καὶ τὸν Ἀσκάνιον, πῶς εἰς πατρός δὲν τὸν ἔδωκα βρωσιν;
 ἦν μὲν ἄδηλον ὄντως τὸ τέλος τῆς πάλης. Ἄς ἦτον·
 μὴ ν' ἀποθάνω μ' ἐρόβει ἂν, φέρουσα δάδας, ἐπλήρουν
 πάντα τὸν στόλον φλογῶν, καὶ υἱὸν, καὶ πατέρα, καὶ πᾶσαν 605
 τὴν γενεάν των ἐξώντουν, συνάμα δ' ἐμὲ μετ' ἐκείνους;

Ἥλιε, ὅστις φλογώδης σκοπεῖς τὰ ἐπίγεια πάντα,
 σὺ, ἢ τοσοῦτων φροντίδων προστάτις καὶ πρόσκοπος Ἥρα,
 καὶ εἰς νυκτίας τριόδους ἐπὶ κλητος γόοις Ἐκάτη,
 καὶ ἐκδικήτριαι σεῖς, καὶ θεοὶ τῆς Ὀνησκούσης Ἐλίσης, 610
 δέξασθε ταῦτα· ἀξίως τ' ἀνόσι' ἀμείψατε ἔργα,

καὶ ἐπακούσατ' ἡμῶν· ἂν ἀνάγκη νὰ εὖρη λιμένα
 ἢ ἀσεβῆς κεφαλὴ καὶ εἰς γῆν νὰ προσπλεύσῃ ἂν πρέπη;
 ἂν τοῦ Διὸς τὸ προστάττουν αἱ Μοῖραι, αὐτὸ μὲν θὰ γίνῃ
 πλὴν ἠττημένος εἰς μάχην ὑφ' ὀπλων λαοῦ θαρραλέου, 615
 πέραν, ἐκτὸς τῶν ὀρίων, μακρὰν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰούλου
 ἐπιζητῶν βοηθείας, φθορὰν ἀναξίαν ἄς ἰδῇ
 τῶν συνεταίρων, θεσμούς δὲ δεχθεὶς ἀπαισίου εἰρήνης,

μήποτε κράτος ἄς ἴδῃ, καὶ μὴ τὴν εὐκταίαν ἡμέραν·
πρόωρ' ἄς πέσῃ, κ' ἐπάνω τῆς ψάμμου ἀτάφως ἄς κείται· 620

ταῦτα ζητῶ· τὴν ὑστάτην φωνὴν καὶ τὸ αἷμά μου χέω.

Τύριοι, σεῖς δ' ἀποστρέφεσθε πάντοτ' ἐκεῖνο τὸ γένος·

εἰς τὴν ἐμὴν προσενέγκατε κόνιν αὐτὴν τὴν θυσίαν.

Μήποτε ἔστω ὑμῖν καὶ ἐκείνοις δεσμός ἢ ἀγάπη·

ἐκδικητῆς ἐξ ὄστῶν θά προκύψῃ ποτὲ ἡμετέρων, 625

διὰ πυρός τοὺς Δαρδάνους ἀποίκους διώκων καὶ ξίφους·

ἤδη καὶ πάντοτε δὲ, οἰοσδῆποτ' ἂν ἦ ὁ ἰσχύων,

ὄχθη κατ' ὄχθης ἀρῶμ' ἐκ ψυχῆς, κατὰ κύματος κῦμα,

ὄπλα καθ' ὄπλων νὰ μάχωνται μέχρι ἐσχάτων ἐκγόνων. »

Ἔλεγε ταῦτα, ἔνθεν κάκειθεν ἐπλάνα τὸ πνεῦμα, 630

τὴν μισητὴν ν' ἀποκόψῃ ζωὴν κατὰ τάχος ποθοῦσα,

καὶ τὴν τροφὸν τοῦ Συγχαίου τὴν Βάρκην συντόμως προσεῖπε·

(τὴν ἑαυτῆς κατεκάλυπτε τάφος τῆς πρώτης πατρίδος.)

« Τὴν ἀδελφὴν μου, τὴν Ἄνναν, φιλότατη μου, κάλεσ' ἐνταῦθα.

πρῶτον εἰς λουσίαν εἶπε ποταμίαν ν' ἀγνίσῃ τὸ σῶμα, 635

τὰ ἱερεῖα εἶπε, τὰ ἱλάσματα ἔτι νὰ φέρῃ·

διὰ στεμμάτων καὶ σὺ ἱερῶν τοὺς κρατάφους σου κόσμει·

τὴν πρὸς τὸν Στύγειον Δία ἣν εἶχον ἀρχίζει θυσίαν

νὰ τελειώσω ποθῶ, κ' ἐνταυτῶ τὰ δεινά μου νὰ παύσω,

παραδιδούσα εἰς φλόγας πυρᾶς κεφαλὴν Δαρδανίαν. » 640

εἶπεν αὐτὰ καὶ προθύμως ἡ γραῦς κατεπεῖγε τὸ βῆμα.

Τότε ἐκτὸς ἑαυτῆς ἡ Διδῶ, καὶ ἀγρία ἐξ ὧν ἐμελέτα,

αἱματηρὸν ἡ Διδῶ περιβλέπεται. Στίξις κηλίδων

τὰς παρειὰς τὰς τρεμούσας, ὠχρὰς ἐκ θανάτου, καλύπτει·

Τρέχει ἐντὸς τῶν θυρῶν, μανιώδης ὄρμῶν ἀναβαίνει 645

τὴν ἐπηρμένην πυρὰν· τὸ Δαρδάνιον εἴλκυσε ξίφος,

δῶρον, ὃ ὅμως οὐχὶ δι' αὐτὴν τῇ ἐδόθη τὴν χρῆσιν·

τὴν ἐξ Ἰλίου δ' ἰδοῦσα ἐσθῆτα κ' εὐνῆν τὴν συνήθη,

ἐπὶ μικρὸν ἐπιτχοῦσα τὸν νοῦν, καὶ τὸν ῥοῦν τῶν δακρύων,

εἰς τὴν στρωμνὴν κατεκλίθη, καὶ ταῦτα τὰ ὕστατα εἶπεν· 650

« Ἦδιστα λείψανα, ὅπου θεὸς συνεχώρει καὶ Μοῖραι,

δέχθητ' αὐτῇ τὴν ψυχὴν, καὶ λυτρώσατ' ἐμὲ τῶν βιτάνων.

ἔζησα· ὃν περ ἡ τύχη μοι ἔδωκεν ἦνυστα δρόμον·

ἤδη μεγάλ' ἡ εἰκὼν ἡ ἐμὴ καταβαίει εἰς τὸν Ἄδην·

ἔκτισα πόλιν λαμπρὰν καὶ τὰ τείχη μου ὄρθια εἶδον· 655

κατ' ἀδελφοῦ δυσμενοῦς ἐξεδίκησα σύζυγον φίλον.

Αἶ, μακαρία καὶ τρίς μακαρία, ἀνίσως τὰς ὄχθας

τὰς ἡμετέρας οὐδέποτε ἤγγιζον Τρώϊα πλοῖα! »

Εἶπε· πρηνῆς δ' εἰς τὴν κλίνην, λοιπὸν ἀνεκδίκητος θνήσκω!

« Ἄς ἀποθάνω· ἀνέκραξε, πρέπ' εἰς τὸν Ἄδην ν' ἀπέλθω, 660

τοῦτο τὸ πῦρ ὁ ἀπάνθρωπος Τρῶς ἐκ τοῦ πόντου ἄς ἴδῃ·

καὶ ἄς συμπλήρῃ αὐτῶ τοῦ θανάτου ἐμοῦ τὸ σημεῖον. »

Εἶπε, καὶ λέγουσαν ταῦτα, ἐξαίφνης σιδήρῳ πληγεῖσαν

εἶδον αὐτὴν αἰ γυναῖκες, κ' ἐξ αἵματος εἶδον τὸ ξίφος

ἐπαφρον· ἐκλυτον δὲ καὶ τὴν χεῖρα· κραυγὴ δ' εἰς τὸν οἶκον 665

ἤρθη· διέτρεξε πᾶσαν δ' ἡ φήμη τὴν πόλιν σεισθεῖσαν·

ὄλολυγμοὶ γυναικεῖοι καὶ θρῆνοι καὶ γόοι τοὺς οἴκους·

πάντας ἐπλήρου», καὶ μέχρις αἰθέρος ἀντήχει τὸ πένθος·

ἦν δὲ τὸ θέαμα ὡς στρατιὰ ἐχθρική ἂν ἐπόρθει,

ἡ Κορρηδόνα ἡ Τύρον τὴν πάλαι, καὶ φλόξ μαινομένη 670

ὡς ἂν ἐκύκλου στροφώδης θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὰς στέγας.

Ἦκουσεν ἔκφρων ἡ Ἄννα, κ' ἐντρόμῳ τῶ βήματι σπεύδει,

τὰς παρειὰς δι' ὀνύχων σπαράττει, τὰ στήθη της πλήττει

καὶ εἰς τὸ μέσον ὄρμα, καὶ τὴν θνήσκουσαν λέγει, καλοῦσα.

Τοῦτο λοιπὸν, ἀδελφῆ, ἦν ἐκεῖνο· λοιπὸν μὲ ἠπάτας; 675

ταῦτά μοι ἦν ἡ πυρὰ, κ' οἱ βῶμοι καὶ τὸ πῦρ ἦσαν ταῦτα!

τί νὰ θρηνήσω, φεῦ! πρῶτον; τὴν σὴν ἀδελφὴν ὀπαδόν σου

θνήσκουσα πῶς ἀπηξίους; συμμετόχον τύχης ὁμοίας,

θὰ ἐθανάτου κ' ἐμὲ ἡ ἰδία καὶ θλίψις καὶ ὦρα·

αὕτη ἀνήγειρ' ἡ χεῖρ τὴν πυρὰν σου καὶ αὐτ' ἡ φωνὴ μου. 680

ἐπεκαλέσθη θεοὺς δι' αὐτὸν τὸν σκληρὸν χωρισμόν μας·

ὤλεσας σέ τε κ' ἐμὲ, ἀδελφῆ, καὶ λαὸν καὶ πατέρας

τοὺς Σιδονίους, καὶ πόλιν ἣν ἔκτισας· δότε μοι ὕδωρ,

δότε νὰ πλύνω τὸ τραῦμα· ὑστάτη πνοὴ δ' ἂν ὑπάρχη,

νὰ τὴν συλλέξῃ τὸ στόμα μου. » Εἶπε, βαθμίδας δ' ἀνέβη 685

τὰς ὑψηλάς· ἀδελφὴν τὴν ἡμίθνητον εἶχ' ἐπὶ στήθους,

καὶ τῇ ἐσθῆτι τὸ ρέον της μέλαν ἀπέματτεν αἷμα.

Θέλουσα δὲ τοὺς βαρεῖς ὀφθαλμοὺς νὰ ὑψώσῃ ἐκείνη,

πάλιν τοὺς ἐκλείσει· κάτω τοῦ στέρνου δὲ ἤχει τὸ τραῦμα·

τρίς ἐπ' ἀγκῶνος ἠρίσθη, τὸ σῶμ' ἀνεγείρουσα βία, 690

τρίς δ' εἰς τὴν κλίνην κατέπεσε· φῶς οὐρανοῦ ἐπεζῆται

δι' ὀφθαλμῶν πλανωμένων κ' ἐστέναξεν ἅμα τὸ εἶδεν.

Ἡ πανοθενῆς κατοικτείρασα δ' Ἦρα τὸ μῆχιστον ἄλγος,
καὶ τὸ ἐπίπονον τέλος κατέπεμψ' ἐξ ὕψους τὴν Ἴριν,
ἀγωνιῶσαν ψυχὴν ἐκ δεσμοῦ τῶν μελῶν ν' ἀπαλλάξῃ· 695
ὄτι οὐχὶ ἐν καιρῷ οὐδ' ἐν μοίρ' ἀπωλέσθ' ἢ ἀθλία,
ἀλλὰ παρ' ὦραν, ἐκ μόνης φορᾶς αἰφνιδίου μανίας·
κ' ἢ Περσεφόνη δὲν εἶχε τὴν νέαν τῆς τρίχ' ἀποκόψει,
οὐδ' εἰς τὸν Στύγειον Ὀρκον τὴν κάραν τῆς εἶχεν ἐκδώσει.
Ὡς δὲ ἡ κροκόπτερος Ἴρις, δροσόεσσ' ἀπ' ἄκρου αἰθέρος, 700
πρὸ τοῦ ἡλίου μυρία ἀλλάττουσα χρώματα, ἔστη
πρὸς τὴν αὐτῆς κεφαλὴν, «ἱεράν μὲν αὐτὴν, προσταχθεῖσα,
εἶπε, τῷ Πλούτωνι φέρω, σὲ δὲ ἐκ τοῦ σώματος λύω.»
Εἶπε, καὶ τέμνει ἡ χεὶρ τῆς τὴν τρίχα, κ' ἐξεῖρδευσεν ἅμα
πᾶσα αὐτῆς ἡ θερμότης, τὸ πνεῦμα δ' ἀπέπτ' εἰς ἀνέμους. 705

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

- 2 — 2 Ἄλλ' ὑπὸ πάθους κτλ.) Οὕτως Ἀπολλώνιος (Ἀργον. Β', Γ')
. . . . βέλος δ' ἐνεδαίετο κούρη
νέρθεν ὑπὸ κραδίῃ πυρὶ ἕκλον.
καὶ Θεόκριτος οὕτως (Εἰδύλ. Θ').
. . . . ἔχθιστον ἔχων ὑποκάρδιον ἔλκος
Κύπριδος ἐκ μεγάλας, τότε δ' ἤπατι πᾶξε βέλεμνον.
- 3—5 Τὰς ἀρετὰς κτλ. καὶ Ἀπολλών. (Ἀργον. Β', Γ').
Πρὸ πρὸ δ' ἄρ' ὀφθαλμῶν ἔτι οἱ ἰνδάλλετο πάντα
αὐτὸς θ' οἶος ἔκυ' οἰοισί τε φάρησιν ἦστο,
οἶα τ' ἔεφ', ὥστ' ἔζετ' ἐπὶ θρόνου.
- 40—41. Τίς εἰς τὰς ἑδρας ἡμῶν κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Α. 335.)
Φαίηκες, πῶς ὕμιν ἀνὴρ ὄγε φαίνεται εἶναι,
εἶδός τε, μέγεθός τε, ἠδὲ φρένας ἔνδον εἴσσας;
ζεῖνος δ' αὐτ' ἐμῆς ἐστίν. . . .
- 24—26. Ἀλλὰ τὰ βέραθρα κτλ.) Οὕτω καὶ Ἐκτωρ παρ' Ὀμήρῳ
(Ἰλ. Ζ. 464.)
Ἀλλὰ με τεθνειῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι.
36. . . . Τὸν Ἰάβραν) Οὗτος ἦτον βασιλεὺς τῶν Λιβύων καὶ ἀπ' αὐτοῦ
ἠγόρασεν ἡ Διδῶ τὸν τόπον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκτιζε τὴν πόλιν· ἱστορεῖται δὲ ὅτι
ἐπειδὴ ἀπεποιεῖτο αὐτοῦς τοὺς παρ' αὐτοῦ προτεινομένους γάμους, ἠπέλησε
πόλεμον κατ' αὐτῆς· ζητήσασα δὲ ἡ Διδῶ μικρὰν προθεσμίαν ὥστε νὰ ἐναγίσῃ
εἰς τὸν πρῶτόν τῆς σύζυγον, ἀνήγειρεν ἐπ' αὐτῇ τούτῳ δῆθεν πυρὰν καὶ ἐπι-
πηδῆσασα εἰς αὐτὴν, πυρὶφλεκτος ἐτελεύτησεν· ὅθεν καὶ ἀντὶ Ἐλίσσης, ὡς ἐκα-
λεῖτο πρότερον, τότε μετωνομάσθη Διδῶ, ὅπερ σημαίνει ἀρβενόφρων· ἀλλ' ὁ
Βιργίλιος ἄλλως πῶς ἔπλασε τὴν ἱστορίαν, ἐφαρμόσας αὐτὴν εἰς τὸ ποίημά του.
40. . . . Γαιτούλων αἱ πόλεις) Ἡ Γαιτουλία ἢ Γαιτυλία εἶναι ἐπαρχία
τῆς Ἀφρικῆς, μεσόγειος, κλίνουσα πρὸς τὸ νότιον τῆς Μαυριτανίας καὶ Νουμι-
δίας μέχρι Γαραμάντων καὶ Νιγηριτίας, τῆς σήμερον Bildulgerit, καὶ
ὀριζόμενος ὑπὸ τοῦ Νίγηρος, ποταμοῦ τῆς Αἰθιοπίας· τὸ ἔθνος τῶν Γαιτούλων
ἦτον ἀκαταμάχητον, καὶ καταπολεμησάν τοὺς Μαυρουσίους καὶ τοὺς Νουμίδας
ἐξέτεινε τὸ κράτος ἕως εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπὸ τοῦ ἐκτὸς Ὠκεανοῦ μέχρι τῶν
Σύρτειων.
41. Καὶ οἱ ἀχάλινοι περίξ Νουμίδαι) Οὗτοι κατόικουν πρὸς δυσμὰς τῶν
Γαιτούλων καὶ ἦσαν νομάδες καὶ ἀριστοὶ εἰς τὸ ἵππεύειν ἀνευ χαλινῶ· Ἡ Νου-
μιδία εἶναι τὸ σήμερον Ἀλγέριον.
αὐτ. . . . καὶ ἄξενος Σύρτις). Δύο Σύρτις κείνται ἀπέναντι τῆς Λιβύας·
καὶ τούτων ἡ μὲν μείζων, ἡ πρὸς τὴν Κυρηναϊκὴν καὶ τὴν Τριπολίτιδα, Golfi

di sidra σήμερον ονομάζεται, ἢ δὲ ἐλάσσων, ἢ πρὸς τὴν Καρχηδόνα, ἥτις καὶ δυτικωτέρα τῆς πρώτης Golfo di Ciala. Ἐνταῦθα δὲ ὁ λόγος πρόκειται περὶ τῆς μείζονος, ἥτις καὶ ἄξενος λέγεται, οὐ μόνον διότι οἱ περιπεσόντες εἰς αὐτὴν κακῶς ἀπαλλάττονται, ἀλλὰ καὶ διότι οἱ περὶ αὐτὴν κατοικοῦντες Θηριωδῶς καὶ ἀπανθρώπως φέρονται πρὸς τοὺς ξένους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τόπος εἶνε ἄνυδρος καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἀκατοίκητος, Ξηρολυβία καὶ deserto di Barea (Βάρκης ἔρημος) ἐπονομάζεται· κεῖται δὲ μεταξύ Τριπόλεως καὶ Πενταπόλεως.

42—43. . . . καὶ γένος Βαρκαίων ἀρειμανῶν.) Βάρκη καὶ Κυρήνη ἦσαν δύο πόλεις ἐπίσημοι τῆς Κυρηναϊκῆς Πενταπόλεως, φέρουσαι τὰ ὀνόματα δύο βασιλισσῶν· ἢ δὲ Βάρκη ὀνομάσθη ὕστερον Πτολεμαῖς (Στέφ. Βυζ.), ἀπὸ Πτολεμαίου βεβαίως τοῦ βασιλεύσαντος τῆς Αἰγύπτου· οἱ δὲ δῆμοι ἐλέγοντο Βαρκαῖοι καὶ Κυρηναῖοι καὶ ἦσαν, ὡς λέγουν, μαχημώτατοι ἄνδρες· καὶ οἱ μὲν Βαρκαῖοι ἦσαν ἀνατολικώτεροι τῆς Καρχηδόνας, οἱ δὲ Νουμιδαὶ δυτικώτεροι, οἱ δὲ Γαιτοῦλοι νοτιώτεροι.

52 . . . καὶ ὀμβρώδης Ὠρίων) Ὁ ἀστερισμὸς οὗτος φαίνεται κατὰ νοεμβρίον καὶ διαρκεῖ ἕνα μῆνα, ὅτε οἱ ἀρχαῖοι ἀπέφρευον τὴν θαλασσοπλοίαν· περὶ ὧν δὲ ἐμυθεύθησαν περὶ τοῦ Ὠρίωνος βλ. Α. Αἰν. Σημ. 539.

67 . . . καὶ σιγῶν ἐμφυλεύ' εἰς τὸ στήθος τὸ τραῦμα.) Τοιοῦτό τι καὶ ὁ Ἀπολλώνιος εἶπε (Ἀργον. Β. Γ').

Τοῖος ὑπὸ κραδίῃ εἰλυμένος αἴθετο λάθρη οὖλος ἔρω.

69—73 . . . ὡς ἔλαφος κτλ.) Οὕτω καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Α. 475).

Ἄμφ' ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον ὄντ' ἐβάλ' ἀνὴρ
ἔφ' ἀπὸ νευρῆς, τὸν μὲν τ' ἤλυξε πόδεςσι
φεύγων, ὄφρ' αἰμά λιάρην, καὶ γούνατ' ὀρώρει.

107—109. Ἡ Ἀρροδίτη ἀπήντησε «Τίς κτλ. Τοιαῦτα καὶ παρ' Ὀμήρω (Ἰλ. Ξ. 493)·

Τὴν δ' ἤμειβετ' ἔπειτα Διὸς θυγάτηρ Ἀρροδίτη·
Ἦρη πρέσθυ Θεᾶ, θύγατερ μεγάλοιο Κρόνοιου,
αὐδὰ ὅ,τι φρονέεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν,
εἰ δύναμαι τελέσαι, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστί·

καὶ μετ' ὀλίγον (αὐτ. 212)·

Οὐκ' ἔστ', οὐδὲ ἔοικε τὸν ἔπος ἀρνῆσθαι.

119 . . . ὁ Τιτάν) Ὁ ἥλιος θεωρούμενος ἔκγονος τῶν Τιτάνων ὡς υἱὸς Ὑπερίωνος καὶ Θείας (Ἀπολλόδ. Βιβ. Α'. Κεφ. Β').

129. Ἡδ' ἢ Ἡδὸς κτλ.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Τ. 4)·

Ἦδὸς μὲν κροκόπεπλος ἀπ' ὠκεανοῦ βροχίων
ὄρνυθ' ἔν' ἀθανάτοισι φῶς φέροι ἠδὲ βροτοῖσι.

132 . . . Μασσύλ' ἱππεῖς) Τὸ ἔθνος τῶν Μασσύλων ἢ Μαστυλίων διηρεῖτο εἰς δύο, εἰς τοὺς Μασσύλους καὶ τοὺς Μασσαιτυλίους· καὶ οἱ μὲν Μασσύλοι ἦσαν ὄμοροι τῶν Καρχηδονίων, οἱ δὲ Μασσαιτυλῖοι τῶν Μυρουσίων ἢ Μαιριτανῶν· κατ' ἄμφω δὲ ἀμφοτέρω κατὰ μέρος τὴν Νουμιδίαν· καὶ τῶν μὲν πρώτων ἦρχεν ὁ Μασσανίστας, ὁ συμμαχῆσας μετὰ τῶν Ρωμαίων ἐπὶ τῶν Καρχηδονικῶν πολέμων· τῶν δὲ δευτέρων ὁ Σύραξ, ὁ σύμμαχος τῶν Φοινίκων· μετὰ τὴν πτώσιν δ' αὐτοῦ, ἅπαν τὸ Νουμιδικὸν ὑπετάγη εἰς τὸν Μαστανίσταν.

αὐτ. . . εὐσφρητοὶ κύνες) Τοιοῦτον ὄρισμὸν δίδει περὶ τῶν τοιούτων κυνῶν ὁ Ξενοφῶν εἰς τὰ Κυνηγετικά.

« Εὐρίνες δ' οἱ κύνες, ἐὰν τοῦ λαγῶ ὑσφραίνωνται ἐν τόποις ψιλοῖς, ξηροῖς, κροσθηλοῖς, τοῦ ἄστρου ἐπιόντος.» Καὶ ὁ Ὀππιανὸς εἰς τὰ Κυνηγετικά·

ἐν ὄρεσσι

Θηρὸς ἀνιγνέυει σκολιὴν βᾶσιν ἐξερεείνων
βινὸς ὑπ' ἀγγελίῃ νημερτεῖ, καὶ τε μιν ὦκα
μάρψεν

435 . . . ἵππος μασσῶν χαλινὸν ἐπαφρίζοντα
Οὕτω καὶ Καλλίμαχος (εἰς ὕμν. Παλλ. στίχ. 16.)
Χαλινοφάγων ἄρδον ἀπὸ στομάτων

143—144. Ὡς τὴν χειμέριον κτλ.) ἢ εἰκὼν ἐξ Ἀπολλωνίου (Ἀργον. Α. 307).

Οἶος δ' ἐκ νηοῖς θυώδεος εἶσιν Ἀπόλλων,
Δῆλον ἀν' ἠγαθέην, ἧς Κλάρου, ἧ ὄγε Πυθῶ,
ἢ Λυκίαν εὐρεῖαν ἐπὶ Ξάνθοιο βροῆσι.

Ἡ Λυκία κεῖται ἐπὶ τῆς μικρᾶς Ἀσίας πρὸς δυσμὰς τῆς Παμφυλίας καὶ πρὸς ἀνατολὰς Καρίας καὶ περατοῦται ὑπὸ τῆς Μεσογαίου θαλάσσης· ῥέει δὲ δι' αὐτῆς ποταμὸς Ξάνθος, ἄλλος παρὰ τὸν ἐν τῇ Τριτάδι τῆς Φρυγίας· εἶχε δὲ πόλιν ἐπίσημον ἢ Λυκία τὰ Πάτερα, ὅπου ὑπῆρχε ναὸς Ἀπόλλωνος καὶ χρηστήριον αὐτοῦ περιφανές, τὸ ὅποσον τὸ μὲν χειμῶνα ἐχρησιμοῦσθε, τὸ δὲ θέρος ἐσίγα· ὅθεν καὶ ὁ μῦθος ὅτι ὁ θεὸς παρεχρίμαζε μὲν εἰς Πάτερα, ἐθερίζε δὲ εἰς Δῆλον.

144. . . Δῆλου μητρήας) Ἡ θυγάτηρ τοῦ Κοῖου καὶ Ἰτῆς Φοίβης Λητῶ, μιγεῖσα μετὰ τοῦ Διὸς, ἐδώκετο ὑπὸ τῆς Ἥρας ἀνά πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ἐλθοῦσα τέλος εἰς Δῆλον, ἐγέννησε πρῶτον τὴν Ἀρτεμιν καὶ ὕστερον τὸν Ἀπόλλωνα (Ἀπολλόδ. Βιβ. Α' Κεφ. Δ'). Διὰ τοῦτο ὁ ποιητὴς ὀνομάζει τὴν Δῆλον μητρήαν τοῦ Ἀπόλλωνος.

145. Ἀνανεῶν τοὺς χοροὺς) Τοὺς χοροὺς τούτους ἀναφέρει καὶ ὁ Ἀπολλώνιος (Βιβ. Α'. ς. 536)·

Οἱ δ' ὥστ' ἤθεοι Φοίβῃ χορὸν, ἢ ἐν Πυθοῖ
ἦπου ἐν Ὀρτυγίῃ, ἢ ἐφ' ὕδασι Νισμηνοῖσι
στησόμενοι φόρμιγγος ὀπαὶ περὶ βωμῶν ὀμαρτῆ
ἐμμελέως κραιπνοῖσι, πέδον βύσσωσι πόδεσσιν.

Εἰς τοὺς χοροὺς τούτους ἐχώρουν οἱ ἀρχοῦμενοι πρῶτον ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ ἔπειτα ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, καὶ οὕτως, ὡς λέγουν, παρίστατο ἢ τοῦ Ζωδιακοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν διττὴ περικύκλησις· τὸσον δηλαδὴ ἢ ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς ὅσον καὶ ἢ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς περιόδουσις.

146. Πλήθη Δρυόπων, Κρητῶν καὶ γραπτῶν Ἀγαθύρσων.) Ἀδελφον τίνες καὶ πόθεν οἱ Κρηῖτες· οἱ δὲ Δρυόπες ἦσαν ἐκ Δωρίδος, κατοικοῦντες τὸ πρῶτον περὶ τὸν Παρνασσὸν ἢ κατ' ἄλλους περὶ τὸν Πίνδον καὶ τὴν Οἴτην πρὸς τὸ βόρειον τῶν Δωριέων· λέγεται δὲ ὅτι ὁ Ἡρακλῆς, ἐπειδὴ οὔτε φιλοφροσύνην οὔτε τροφήν ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοδόμαντος, λύσας τοὺς δύο ταύρους αὐτοῦ διὰ τῶν ὀπιῶν ἠροτρία, κατέφαγε τὸν ἕνα, καὶ μετὰ ταῦτα μεταβάς εἰς Τραχίνα καὶ φιλοφρονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κτήκος, ἐπέστρεψε καὶ καταπολεμήσας κατέστρεψε τοὺς Δρυόπας. (Ἀπολλόδ. Βιβ. Β' Κεφ. Ζ'). Οἱ δὲ Ἀγάθυρσοι ἦσαν ἔθνος Σαυροματικὸν ὄμορον τῶν Γελωπῶν καὶ ἐκτεινόμενον ἐπὶ τῶν βορειοτρίτων ὄχθων τοῦ Βορυσθένους μέχρι τῆς Μαιώτιδος λίμνης, ἔχον δὲ τὴν κατοικίαν ἐφ' ἀμαξῶν καὶ μετακομιζόμενον ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἰστορεῖται ὅτι οἱ Ἀγάθυρσοι ἐξωγράφον τὸ σῶμά των, ποικίλλοντες τὸ δέρμα των διὰ διαφόρων χρωμάτων.

147. . . τοῦ Κύνθου) τοῦ ὄρους τῆς Δήλου· ἐξ οὗ ὁ Ἀπόλλων Κύνθιος εἰπωνομάζετο ὡς καὶ Δήλιος.

149. Ἐπὶ τῶν ὄμων τὰ βέλη δ' ἤχου(ν). Ὅμοιον τῷ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Α.).
Ἐκλαγξαν δ' ἄρ' οἰστοὶ ἐς ὄμων χωρομένοιο
αὐτοῦ κινήθεντος

175—177. Ὅσον κινεῖτ' εὐρωστέει κτλ.) Οὕτω καὶ ὁ Ὀμηρος ζωγραφίζει τὴν Ἐριν (Ἰλ. Δ. 440).

Ἐρις ἄμοτον μεμαυῖα,
Ἄρως ἀνδροφόνοιο κασιγνήτη, ἐτάρη τε
ἤτ' ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει.

καὶ ὁ Καλλιμάχος οὕτω

Ἰθματα μὲν χέρσῳ, κεφαλὰ δέ οἱ ἄφατ' Ὀλύμπῳ

179. . . Ἐγκελάδου καὶ Κοίου) Ἰῶν Τιτάνων, υἱὸν Οὐρανοῦ καὶ Γῆς· ἄρα καὶ τὴν Φήμεν Τιτανίδα λέγει.

198. Γαραμαντίδος κτλ.) Ὁ Ἰάμβας λέγεται ὅτι ἦτον υἱὸς Διὸς τοῦ Ἄμμωνος καὶ Νύμφης Γαραμαντίδος· καὶ ὁ μὲν Ζεὺς οὕτως παρίστατο εἰς μορφὴν κριοῦ κερασφόρου καὶ ἐλατρεύετο εἰς τὰς ἀμμώδεις ἐρήμους τῆς Λιβύας, ὅθεν καὶ Ἄμμων ἐπωνομάσθη· ἡ δὲ Νύμφη ἦτον ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Γαραμάντων τοῦ κατοικοῦντος τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς πλησίον τῶν Αἰθιοπίων.

206—208. Ζεῦ κτλ.) Οὕτω καὶ ὁ Ησείδων παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Η. 446).

Ζεῦ πάτερ, ἦ ρά τίς ἐστι βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαίαν,
ὅστις ἔτ' ἀθανάτοισι νόον καὶ μῆτιν ἐνίψαι;
οὐχ ὁράεις δ' ὅτι κτλ.

223—226. Σπεῦσον, υἱὲ κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ στέλλει ὁ Ζεὺς τὸν ὄνειρον πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα (Ἰλ. Β. 8).

Βάσκ' ἴθι οὔλῃ ὄνειρα θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
ἐλθὼν εἰς κλισίην Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
πάντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω.

238—244. Ὑπεῖξε δ' αὐτὸς κτλ.) αὐτολεξεὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ω. 339—235)

Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειφόντης·
αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
ἀμβρόσια, χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὑγρὴν
ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαίαν, ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο,
εἴλετο δὲ βάρβρον τῆ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει
ῶν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνόωντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς Ἀργειφόντης.

καὶ Ὀδυσ. ὁμοίως τὰ αὐτὰ (Ε. 43—49).

247. . . Τοῦ Ἀτλαντος κτλ.) Ὁ Ἀτλας ἦτον υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Ἀσίας, βασιλεὺς τῶν Μαρουσίων καὶ μέγας ἀστρονόμος, διὸ καὶ ἐμυθεύθη ὅτι ἔφερον ἐπὶ τῶν ὄμων τοῦ τὸν οὐρανόν. Κατ' ἄλλον δὲ μῦθον, ἐπειδὴ ὁ Ἀτλας δὲν ἐφιλοξένησε τὸν υἱὸν τοῦ Διὸς Περσεά, ὅταν ἐξήγεται τὰ μῆλα τῶν Ἐσπερίδων, μετεμορφώθη ὑπ' ἐκείνου διὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Γοργόνος εἰς τὸ ὄρος τὸ κατὰ τὰ δυτικώτατα τῆς Ἀφρικῆς ὑψοῦμενον — Περὶ τοῦ Ἀτλαντος λέγει καὶ ὁ Αἰσχύλος τοιαῦτα (Προμ. δεσμ.).

Ἀτλαντος ὅς ἐε ἐσπέρους τόπους
ἔστηκε κίον, οὐρανοῦ τε καὶ χθονός

ὅμοιον ἐρεΐδων, ἄχθος οὐκ εὐάγκαλον.

καὶ ὁ Ἡσίοδος οὕτως (Θεογ.)

Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης
πεύρασι ἐν γαίης πρόπαρ ἐπερεΐδων λιγυφῶνων,
ἔσταώς κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσιν.

252. . . ὁ Κυλλήνιος) Ἡ Κυλλήνη εἶνε ὄρος τῆς Ἀρκαδίας πρὸ τῆς Ἀχαιίας, τὸ ὑψηλότερον τῆς Πελοποννήσου· εἰς ἄντρον τοῦ ὄρους τούτου ἐγεννήθη ὁ Ἐρμῆς, ὡς μυθεύεται, διὸ καὶ ἐπωνομάζεται Κυλλήνιος· οὕτω λέγει ὁ Ὑμνογράφος (στίχ. 1—5).

Ἐρμῆν ὕμναι Μοῦσα Διὸς καὶ Μαιάδος υἱόν,
Κυλλήνη μεδέοντα καὶ Ἀρκαδίας πολυμήλου
ἄγγελον ἀθανάτων κτλ.

253—255. . . ἐκείθεν δ' ὄρμη κτλ.) Ὁλως Ὀμηρικόν (Ὀδ. Ε. 50—53).

Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ
σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κύμα, λάρω ὄρνυθι ἐοικώς
ὅσπε κατὰ δεινούς κόλπους ἄλδος ἀτρυγέτοιο
ἰχθῶς ἀγρώστων ποκινὰ πτερὰ δεύεται ἄλμῃ.

256. . . καθίπατο γῆς κατὰ μέσον κ' αἰθέρος) Οὕτω καὶ ἡ Ἡρα παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ε. 768).

Μάστιξε δ' ἵππους· τῷ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
μεσσαγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.

258. Ὁ ἐκ Κυλλήνης πρὸς πάππου μητρήφου τὸ γένος καθέλκων.) Ὁ μυθεούμενος Ἀτλας ἔσχεν ἑπτὰ θυγατέρας τὰς ὕστερον καταστερωθείσας καὶ ὀνομασθείσας Πλειάδας· μία τῶν ἑπτὰ τούτων ἦτο καὶ ἡ Μαῖα ἡ μήτηρ τοῦ Ἐρμῆος ὅστις διὰ τοῦτο παρίσταται ὡς ἔγκονος τοῦ Ἀτλαντος.

262—264. Ἐπὶ τῶν ὄμων κτλ.) Τοιαύτην χλαῖναν καὶ ὁ Νέστωρ ἔφερε παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Κ. 433).

Ἄμφι δ' ἄρα χλαῖναν περονήσατο φοινικέσσων,
διπλῆν, ἐκταδίην· οὔλη δ' ἐπενήνοθε λάχνη.

268—270. Ὁ τῶν θεῶν βασιλεὺς κτλ.) καὶ ὁ Ὀμηρος (Ἰλ. Α.

Ζεὺς πατήρ προέηκε τείν τάδε μυθήσασθαι.

279—280. Ἄλαλος κτλ.) Ὅμοια καὶ τὰ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Ρ. 694).

. . . Ἀντίλοχος δὲ κατέστυγε μῦθον ἀκούσας
Σῆν δὲ μὴν ἐμφασίη ἐπέων λάβε· τῷ δὲ οἱ ὅσπε
δακρυόφιν πλησθε, θαλερῇ δὲ οἱ ἔσχιτο φωνῇ,

καὶ (Ἰλ. Ω. 359).

Σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο, δεΐδιε δ' αἰνῶς,
ὄρθαι δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖς μελέεσσιν.

285. Ἐκλινε πότε εἰς ἓν κτλ.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Α. 489).

. . . ἐν δὲ οἱ ἦτορ
στήθεσιν λαοίοισι διάνδιχα μερμήριξε.

287. Αὕτη δ' ἔφάν' εἰς αὐτὸν κτλ.) Αὐτολεξεὶ τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Κ. 17).

Ὡδὲ δὲ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή
καὶ (Ἰλ. Ν. 458).

Ὡδὲ δὲ οἱ φρονέοντι δαΰσσατο κέρδιον εἶναι

300—301. . . ἐμάνη. . . ὡσπερ Θυὰς κτλ.) Οὕτως Αἰσχύλος·

Βακχὰ πρὸς ἀλκὴν, Θυὰς ὡς, φόβον βλέπων. (Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβαις.) Ὡς ἀπὸ τοῦ Βάκχου Βάκχη καὶ ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι Μαινὰς, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ θύειν (μεθ' ὀρμῆς καὶ μανίας τρέχειν) Θυὰς, ἢ ἀπὸ τοῦ Θουωνέως κατ' ἄλλους.

302—303. . . Τριετὴ τὰ τοῦ Βάκχου κτλ.) Τὰ τοῦ Βάκχου μυστήρια ἢ ὄργια ἐτελοῦντο εἰς διάφορα μέρη· ἐπισημότερα πάντων δὲ ἦσαν τὰ κατὰ τριετίαν διὰ νυκτὸς ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος ὄρους παρὰ τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας τελούμενα.

345. Ὁ Ἀπόλλων ὁ Γρύνιος.) Τὸ Γρύνιον (ὡς Στράβ. Γεωγρ. Βιβ. ΙΓ. καὶ Στέφ. Βυζ.) ἦτον πολίχιον τῶν Μυρηναίων κατὰ τὴν ἐν Ἀσίᾳ Λιολίδα μεταξὺ Ἐλέας καὶ Μυρήνης, ἔχουσα καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος καὶ μαντεῖον ἀρχαῖον καὶ ναὸν πολυτελεῖ ἐκ λίθου λευκοῦ· ἐξ αὐτῆς δὲ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐπὶνομάζεται Γρύνιος

346. . . οἱ Λύκιοι κληροῖ) οἱ Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκίου δηλ.

358. . . Εἶδον αὐτὸν τὸν θεὸν κτλ.) Οὕτω καὶ ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Ω).
Νῦν δ' αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐπέδρακον αὐτήν.

360. Παῦσον κ' ἐμὲ κτλ.) (Ὅμηρ. Ἰλ Ι.)

Μή μοι σύγγει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχέων.

366—367. "Ἀπιστε, βράχοι τραχεῖς κτλ.) Ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ ὁ Πάτροκλος πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα (Ἰλ. Π. 32).

Νηλεῆς, οὐκ ἄρα σοί γε πατήρ ἦν ἱππότα Πηλεὺς,
οὐδὲ Θέτις μήτηρ, γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα,
πέτραι τ' ἠλίβατοι· ὅτι τοι νόος ἐστὶω ἀπηγής.

373—374. . . Πτωχὸν, εἰς ἀκτὰς ἐρριμμένον τὸν παραδέχομαι.) Τοιαῦτα καὶ ἡ Καλυψὼ κατ' Ὀδυσσεῶς παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Ε. 430).

Τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα περὶ τρόπιος βεβρωῖα
οἶον, ἐπεὶ οἱ νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραιυῶ
Ζεὺς ἐλάσας ἐκέαστε μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ

.
τὸν μὲν ἐγὼ φίλεόν τε, καὶ ἔτρεφον κτλ.

380. . . δὲν σὲ κρατῶ, οὐδὲ κἄν σ' ἀντιλέγω· ἀπελθε.) Οὕτω καὶ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Α. 473).

Φεῦγε μάλ', ἦτοι θυμὸς ἐπέσσυται· οὐδὲ σ' ἔγωγε
λίσσομαι εἶνεκ' ἐμοῖο μένειν.

382—383. Πλὴν. ἐλπίζω κτλ.) Οὕτω καὶ Ἀπολλῶν.
(Ἀργον. 382).

. . . Μνήσω δὲ καὶ ποτ' ἐμοῖο
στρευγόμενος καμάτοισι.

387. Εἰς τῶν νερτέρων κτλ.) Οὕτω καὶ Πίνδαρος (Ὀλυμ. Εἰδ. Τελευτ).

. . . μελαντειχέα δόμον

Φερσεφόνας ἴθι ἀχοῖ,
πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγ-
γελίαν.

καὶ Θεόκριτος ὡσαύτως (Εἰδυλ. Θ.)

. . . γενεαῖς δὲ διηκοσίησιν ἔπειτα

ἀγγελοῖεν ἐμοί τις ἀνέξοδον εἰς Ἀχέροντα.

402—405. Ὡς ἂν σωρὸν.

διὰ παρόδου στενῆς κτλ.) Οὕτω καὶ Ἀπολλῶν. (Ἀργον. Δ).

Ὡς δ' ὅποτε στεινὴν περὶ χηραμὸν εἰλίσσονται
γαιομήροισι μύρμηκες ὀμιλαδὸν ἤνυτε μεῖται.

425. Οὕτ' εἰς Αὐλίδα.) Ἡ Αὐλὶς ἦτον πόλις τῆς Βοιωτίας ἐπὶ τοῦ στενωτάτου πρὸς τὴν Εὐβοίαν πορθμοῦ, ὅπου οἱ Ἕλληνες εἶχον τὸν ναύσταθμον, ἀθροιζόμενοι διὰ τὴν κατὰ Τρωάδος ἐκστρατεῖαν) ὡς καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον φαίνεται. (Ἰλ. Β. 303).

. δτ' ἐς Αὐλίδαν νῆες Ἀχαιῶν
ἤγερέθοντο, κατὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι.

441—446. Ὡς αἱ πνοαὶ τοῦ Ἀλπίου βορᾶ κτλ.) Τοιαύτη εἰκὼν καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Π. 765).

Ὡς δ' Εὖρος τε Νότος τ' ἐριδαίνετον ἀλλήλοισιν
οὐρεος ἐν βήσση, βαθέην πολεμιζέμεν ὕλην,
φηγῶν τε, μελίην τε, τανύφλοιόν τε κράνειαν
αἴτε πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον τανυηκέας ὄζους
ἤχῃ θεσπεσίῃ πάταγος δέ τε ἀγνυμενάων.

469—470. Ὡς ὁ Πενθεὺς κτλ.) Ὁ Πενθεὺς υἱὸς Ἐχίωνα καὶ Ἀγαύης καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν τῆς Βοιωτίας, καταφερθεὶς κατὰ τοῦ Βάκχου, ἐμάνη καὶ διαταράξας τὰ ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος τελούμενα ὄργια, κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν Βακχῶν καὶ αὐτῆς μετ' αὐτῶν τῆς μητρὸς του Ἀγαύης. (Ἀπολλῶδ. Βιβ. 5. Κεφ. Ε. καὶ Πausan. εἰς Κορινθ.) Οὕτω δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης εἰς Βάκχας λέγει τὰ τοῦ Βιργιλίου αὐτολεξεῖ.

Καὶ μὴν ὄρᾳν δύο μὲν ἠλίους δοκῶ,
δισσὰς τε Θήβας, καὶ πόλισμ' ἐπτάστομον.

καὶ ὁ Καλαβρὸς δὲ περὶ τοῦ Λαοκόωστος λέγει (Παραλειπ. Βιλ. ΙΒ. στίχ. 403).

Μαινομένῳ δ' ἦϊκτο, καὶ ἔδρακε διπλόα πάντα.

471. . . Ὁρέστης) Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας Ὁρέστης ἐκδικήσας τὸν πατέρα, ἐφόνευσε τὸν μοιχὸν Αἴγισθον καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα του· ἀπελθὼν δὲ εἰς Δελφοὺς διὰ νὰ λάβῃ χρησμὸν ἐπὶ τῇ μητροκτονίᾳ, ἐδώκετο ἀπαύστως ὑπὸ φρικτῶν Ἐρινύων καὶ ὑπὸ τοῦ φάσματος τῆς μητρὸς, καὶ οὔτε ἀπηλλάγη αὐτῶν, ἕως πλανηθεὶς ἔφθασεν εἰς Ταυρίδα ὅπου ἀφοῦ ἐκινδύνευσεν νὰ σφραγισθῇ ὡς ξένος ὑπὸ τῆς ἰδίας του ἀδελφῆς Ἰφιγενείας, ἥτις ἦτον ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος παρὰ τοῖς Ταυροσκύθαις, γνωρισθεὶς τέλος ὑπ' αὐτῆς διεσώθη. Ταῦτα ἐτραγωδίσθησαν ὑπὸ Αἰσχύλου καὶ Εὐριπίδου. Καὶ ὁ Ἕλληνας δὲ ἔγραψεν οὕτω « Τρισὶ γενεαῖς ὕστερον αὕτη ἡ Τυνδαρίς » Κλυταιμνήστρα Ἀγαμέμνονα ἀποκτείνασα καὶ ὑπὸ Ὁρέστου ἀποκτανεῖσα, » συγκροτηθῆναι δίκην τῷ Ὁρέστῃ ὑπὸ Εὐμενίδων παρεσκευάσεν, δὲ μετὰ τὴν « κρίσιν ἐπανελθὼν Ἄργους ἐβασίλευεν ».

481. Αἰθιοπίων ὁ τόπος ὁ ἔσχατος.) Γενικῶς μὲν ὠνομάζετο καὶ ἡ Ἀφρικὴ πᾶσα Αἰθιοπία, ἰδιαιτέρως ἡ περατουμένη κατὰ τὰ νοτιώτατα τῆς Ἀφρικῆς καὶ περιέχουσα τὴν Νουβίαν καὶ Ἀβυστινίαν, ἔτι δὲ μερικώτερον ἡ Αἰθιοπία διηρεῖτο εἰς δύο, εἰς ἀνατολικὴν καὶ εἰς δυτικὴν· καὶ ἀνατολικὴ μὲν ἐλέγετο ἢ μέχρις Ἀραβίας ἐκτεινομένη, δυτικὴ δὲ ἢ πρὸς δυσμὰς καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ὀριζομένη, τῆς ὁποίας μέρος ἦτον ἡ Μαυρουσία καὶ περὶ τῆς ὁποίας πρόκειται ἤδη ὁ λόγος· ἐπ' αὐτῆς κεῖται καὶ ὁ θρυλλούμενος Ἀτλας καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ μυθεύμενα. (βλ. Αἰν. Α. 745).

483. Τῶν Μαστυλείων.) Περὶ Μαστυλείων βλ. ἀνωτ. 132.

484. Τῶν Ἑσπερίδων κτλ.) Ἐμυθεύθη ὅτι αἱ Ἑσπερίδες Νύμφαι Αἰγλή, Ἐρύθεια, Ἐστία καὶ Ἀρήθουσα ἦσαν θυγατέρες τοῦ Ἀτλαντος ἢ τοῦ Ἑσπέρου· εἶχον δὲ κήπον τερπνότατον ὅπου ἐφύοντο τὰ χρυσᾶ μήλα, τὰ ὅποια ἦσαν καθιερωμένα εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἢ κατ' ἄλλους εἰς τὴν Ἥραν, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἦτον διωρισμένοι δράκων διὰ τὰ φυλάττη ἐπαγρυπνῶν· κτείνας δὲ ὁ Ἡρακλῆς τὸν δράκοντα, ἤρπασε τὰ μήλα· καὶ τοῦτο ἦν τὸ ἐνδέκατον τῶν ὑπὸ τοῦ Εὐρυθέως ἐπιταχθέντων εἰς αὐτὸν ἄθλων.

489. Τοὺς ποταμοὺς κτλ.) Τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου. (Ἄργον. Βιβ. Γ).

Θέρμαχ' ὄσ' ἤπειρός τε φύει, καὶ νήχυτον ὕδωρ,
τοῖσι καὶ ἀκαμάτοιο πυρὸς μειλίσσεται αὐτιμῆ,
καὶ ποταμὸς ἴστησιν ἄφαρ κελαδεῖνὰ βέοντας,
ἄστρα τε καὶ μήνης ἱεράς ἐπέδησε κελεύθους.

510. . . Ἐρεβός τε καὶ Χάος) Ἐρεβός, ὁ σκοτεινὸς τόπος τοῦ Ἄδου, τὸ βασίλειον τῶν νεκρῶν· καὶ Χάος, ἢ πρὸ τῆς διακοσμήσεως τοῦ παντός ἀνάμικτος καὶ συγκεχυμένη στάσις· ἐκ τοῦ Χάους, κατὰ τὴν θεογονίαν τοῦ Ἡσιόδου, ἐγεννήθη τὸ Ἐρεβός καὶ ἡ Νύξ.

511. Καὶ τριπλασίαν Ἐκάτην καὶ Ἄρτεμιν τρίμορφον κόρη· ἡ Σελήνη ἐπωνομάζετο Ἐκάτη, πρὸς δὲ καὶ τριπλῆ ἐλέγετο, διότι εἰς μὲν τὸν οὐρανὸν ἦτον Σελήνη, ἐπὶ δὲ τῆς γῆς Ἄρτεμις, ὑπὸ δὲ τὴν γῆν Περσεφόνη, καὶ εἰκονίζετο τρίμορφος καὶ τρικέφαλος, ἔχουσα τριπλῆν κεφαλὴν· κυνὸς, ταύρου καὶ λέοντος· τοῦτο δὲ ἐσήμαινε φυσικώτερον τὰς τρεῖς φάσεις τῆς Σελήνης, κατὰ τὰς ὁποίας πότε φαίνεται μηνουειδῆς, πότε διχότομος καὶ πότε πλησιφαῆς καὶ ὀλόφωτος· ἀλλ' ὁ Ἡσίοδος γενεαλογῶν διαστέλλει τὰς τρεῖς εἰρημένους θεάς· καὶ τὴν μὲν Ἄρτεμιν λέγει θυγατέρα Διὸς καὶ Λητοῦς, τὴν δὲ Περσεφόνην Διὸς καὶ Δήμητρος, τὴν δὲ Ἐκάτην Τιτᾶνος καὶ Ἀστερίας. Ὁ Ὀρφεὺς εἰς τὰ Ἀργοναυτικὰ ὀνομάζει τὴν Ἄρτεμιν τρισσοκέφαλον· ὁ Λυκόφρων τρίμορφον καὶ τριαύχονα· καὶ ὁ ἀλυσόδετος Χαρικλείδης παρ' Ἀθηναίῳ Βιβλ. Ζ' λέγει= Δέσποιν' Ἐκάτην τριοδίτι, τρίμορφε, τριπρόσωπε, τρίγλαις κηλευμένη.

513. Διὰ χαλκοῦ δὲ δρεπάνου ἐπέκοψ' ἐμπρὸς τῆς σελήνης κτλ.) Ἐνόμιζον ὅτι τὰ πρὸς τὸ φῶς τῆς σελήνης καὶ διὰ χαλκίνου δρεπάνου τεμνόμενα φυτὰ ἐλάμβανον περισσοτέραν δύναμιν καὶ δραστηριότητα. Οὕτω δὲ λέγει καὶ ὁ Σοφοκλῆς.

Ἦδ' ἐξοπίσσω χερὸς ὄμμα τρέπουσα
ὀπὸν ἀργινεφῆς ἄξοντα τομῆς
χαλκίοισι κλάδοις δέχεται·

καὶ μετ' ὀλίγον.

Αἱ δὲ καλύπτραι κίσται ριζῶν κρύπτουσι τομάς
ἄς ἦδε βοῶσα ἀλαλαζομένα γυμνῆ
χαλκίοισιν ἦμα δρεπάνοις.

515. Ἄρτιγενοὺς δ' ἐκ μετώπου ἀπέσπασεν ἵππου σαρκίον κτλ.) Τοῦτο εἶνε τὸ ἵππομανές, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ἀριστοτέλης λέγει οὕτω. «Τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν πῶλων ἐπιφύομενον σαρκίον (ὅπερ καὶ ἐπεσθίει ἢ ἵππος, καθάπερ καὶ τὸ χόριον ἐπεσθίει τεκοῦσα)· ἔστι δὲ τὸ μέγεθος ἕλαττον μικρᾶς ἰσχάδος· τὴν δὲ ἰδέαν πλατὺ, περιφερῆς, μέλαν». (Περὶ Ζῴων Ἱστορ. Βιβλ. Γ', Κεφ. ΚΒ'). Τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ὁ Πλίνιος, προσθέτων μόνον ταῦτα, «ὡς ἦν» μὴ τοῦτο ἀπέσθη ἢ ἵππος, ἤκιστα ἐπιτρέπει τὴν θηλὴν τῆ γεννήματι». (Φυσ. Ἱστορ. Βιβλ. Η'. Κεφ. ΜΒ'). Λέγει πρὸς τούτους ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τὸ ἵππο-

πανές τοῦτο μεταχειρίζοντο αἱ γόητες εἰς τὰ φίλτρα. «Καὶ ζητοῦσι τοῦτο μάλιστα πάντων οἱ περὶ τὰς φαρμακείας» (περὶ Ζῴων Ἱστ. Βιβλ. Γ', Κεφ. ΙΗ'). Καὶ ὁ αὐτ. αὐτ. Κεφ. ΚΒ'. «Αἱ φαρμακίδες ζητοῦσι καὶ συλλέγουσιν.»

522. Νύξ ἦν κτλ.) Οὕτω καὶ Ἀνακρέων,

Μερόπων δὲ φῶλα πάντα
κέαται κόπῳ δαμέντα·

καὶ Κουίντος Καλαβρὸς Παραλειπ. Δ', στιχ. 64·

Ἦμος ἀναπνεύουσι βροτοὶ βαιὸν καμάτοιο·

καὶ αὐτ. Ζ', 674·

Νύξ ἦτ' ἀνθρώποισι λύστιν καμάτοιο φέρουσα·

529—530. Τὴν τρισαθλίαν κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ἀπολλωνίῳ·

Ἄλλὰ μάλ', οὐ Μήδειαν ἐπὶ γλυκερὸς λάβεν ὕπνος·

καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Β. 2.)

. . . Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος,
ἀλλ' ὄγε περμηγίξε.

καὶ Ἄλλ' οὐκ Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν (Ἰλ. Κ. 3.)

ὕπνος ἔχε γλυκερὸς, πολλὰ φρεσὶν ὀρμαίνοντα.

558. Ὀλωσ' αὐτὸς κτλ.) Οὕτω καὶ ὁ Ἀγαμέμνων παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Β. 86)·

Θεὸς μοι ἐνύπνιος ἦλθεν ὄνειρος
ἀμβροσίην διὰ νύκτα· μάλιστα δὲ Νέστορι δίω

εἶδός τε, μέγεθός τε, φυτὴν τ' ἄγχι· στα εἰώκει.

560—564. Δύνασαι κτλ.) παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Β. 60)·

Εὐδεις, Ἀτρέως υἱὲ κτλ.

καὶ (Ἰλ. Ω. 68). Οὐ νύ τι σοί γε μέλει κακόν, οἶον ἔθ' εὐδεις
ἀνδράσιν ἐν δηΐοισιν.

579—580.

. . . ἐκ τῆς θήκης τὸ λάμπον ἐλκυσε κτλ.) καὶ παρ' Ὀμήρῳ ὡσαύτως (Ὀδυσ. Κ. 426)·

Τόφρα δ' ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
τῷ ἀπὸ πείσματ' ἔκοψα νεῶς κυανοπρώροιο·

καὶ παρ' Ἀπολλωνίῳ τὰ αὐτὰ (Βιβλ. Δ').

ὁ δὲ ξίφος ἐκ κολεοῖο

σπασάμενος πρυμναῖα νεῶς ἀπὸ πείσματ' ἔκοψεν.

584—585. Τοῦ Τιθωνοῦ κτλ.) Ὅμοιον τῷ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Δ. 4)·

Ἦως δ' ἐκ λεχέων ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο

ἄρνυθ' ἴν' ἀθανάτοισι φῶς φέροι, ἠδὲ βροτοῖσι.

Ὁ δὲ μῦθος τοιοῦτος. Ἡ Ἦως ἐρασθεῖσα τοῦ Τιθωνοῦ καὶ ἀναρπάσασα αὐτὸν, τὸν ἔφερεν εἰς Αἰθιοπίαν καὶ ἐκεῖ ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ τὸν Ἡμαθίωνα καὶ τὸν Μέμνονα (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ', Κεφ. ΙΒ'), ἔπειτα δὲ ἐρασθεῖσα ἢ αὐτῆ τοῦ Κεφάλου υἱοῦ τοῦ Ἐρμού καὶ τῆς Ἰρσῆς ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ εἰς Συρίαν ἄλλον Τιθωνόν, τοῦ ὁποίου υἱὸς ἐγένετο ὁ Φαέθων (Ἀπολλοδ. αὐτ. Κεφ. ΙΔ').

592—594. Δὲν ἐκστρατεύουσιν κτλ.) Τοιοῦτο καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου εἰς Φοινίσσας·

Ἴτω μὲν πῦρ, Ἴτω δὲ φάσγανα, ζεύγνυσθε δ' ἵππους.

(04—506. . . φέρουσα δᾶδας, κτλ.) καὶ Ἀπολλωνίος τοιαῦτα (Ἀργοναυτ. Βιβλ. Δ').

Ὡς φάτ' ἀνιάζουσα βαρὺν γόλον, ἔετο δ' ἤγε
νῆα καταφλέξει, διὰ τ' ἔμπεδα πάντα κερύσσει,

- ἐν δὲ πεσεῖν αὐτὴ μαλερῶ πυρί.
 607. Ἥλιε, ὅστις κτλ.) ὡς τὸ τοῦ Ὀρφείου εἰς ὕμν. Νεμέσ. στίχ. 8.
 Πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις, πάντα βραβεύεις·
 καὶ τὰ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Γ' 277).
 Ἥλιος θ' ὅς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις·
 καὶ τὸ τοῦ Αἰσχύλου εἰς Προμηθ.
 Καὶ τὸν πανόπτην κύκλον ἡλίου καλῶ ἰδέσθαι.
 612—620. . . . ἂν ἀνάγκη νὰ εὕρη λιμένα, κτλ.) (Ὀδυσ. Γ. 512).
 Ἄλλ' εἴ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἰκέσθαι
 οἶκον εὐκτίμενον, καὶ ἐὴν ἐς πατρίδα γαίαν,
 ὄψε κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἐταίρους,
 νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης, εὖροι δ' ἐν πέματα οἴκῳ.
 645—652. Τρέχει ἐντὸς κτλ.) Τοιαῦτα καὶ Σοφοκλῆς εἰς Τραχιν.
 Ἐπεὶ δὲ τῶνδ' ἔληξεν, ἐξαιφνης σφ' ὄρω
 τὸν Ἡράκλειον θάλαμον εἰσορμωμένην·
 κήγ' ὡς λαοραῖον ὄμμα ἐπεσκιασμένη
 φρούρου· ὄρω δὲ τὴν γυναῖκα δεμνίσις
 τοῖς Ἡρακλείοις στρωτὰ βάλλουσαν φάρη·
 ὅπως δ' ἐπετέλεσε τοῦτο, ἐπενθοροῦσ' ἄνω
 καθέζετ' ἐν μέσοισιν εὐναστηρίοις·
 καὶ δακρύων βήξασα θερμὰ νάματα,
 ἔλεξεν, ὦ λέγῃ τε, καὶ νυμφεῖ' ἐμὰ,
 τὸ λοιπὸν ἦδη χαίρεθ' ὡς ἐμ' οὔποτε
 δέξεσθ' ἐν κοίταισι ταῖσδ' εὐνήστριαν.
 665—668. . . . κραυγὴ δ' εἰς τὸν οἶκον, κτλ.) Ὄτω παρ'
 Ὀμήρῳ (Ἰλ. Χ. 407).
 . . . ἀμφὶ δὲ λαοὶ
 κωκυτῶ τ' εἴχοντο, καὶ οἰμωγῇ κατὰ ἄστυ·
 καὶ παρ' Αἰσχύλῳ εἰς Ἀγαμέμν.
 . . . καὶ γυναικείῳ νόμῳ
 ὀλολυγμὸν ἄλλος ἄλλοθεν κατὰ πτόλιν
 ἔλασκον.
 669—671. Ἦν δὲ τὸ θέαμα, κτλ.) καὶ Ὀμηρὸς (Ἰλ. Χ. 410).
 Τῷδε μάλιστα ἄρ' ἔην ἐναλίγκιον, ὡς εἰ ἅπαντα
 Ἰδῖος ὀφρυόεσσα πυρὶ σμύχοιτο κατ' ἄκρης.
 673. Τὰς παρειὰς κτλ.) Καὶ παρ' Ὀμήρῳ (αὐτ. 405).
 . . . ἡ δὲ νύ μήτηρ
 τίλλε κόμην, ἀπὸ δὲ λιπαρὴν ἔριψε καλύπτην,
 ὄμωξεν δ' ἔλεονα πατὴρ φίλος.
 καὶ ἀλλαχοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ (Ἰλ. Γ.)
 ὡς δ' εἶδε Πάτροκλον δεδαῖγμένον ὀξείῃ γαλκῇ,
 ἀμφ' αὐτῷ γυμνὴν λίγ' ἐκώκυε, χερσὶ δ' ἄμυσσε
 στήθεά τ' ἦδ' ἀπαλὴν δειρῆν, ἦδ' ἐκαλὰ πρόσωπα.
 690—691. Τρίς κτλ.) Ὀμοίως καὶ Ἀπολλώνιος (Ἀργον. Γ. 654).
 Τρίς μὲν ἐπειρήθη, τρίς δ' ἔσχετο, τέτρατον δ' αὔθις
 λέκτροισι περηνῆς ἐνὶ κάππεσεν εἰλιχθεῖσα.
 694. . . . τὴν Ἴριον κτλ.) Ἡ Ἴρις ἦτον θυγάτης Θυά-

- μαντος καὶ Ἥλέκτρας τῆς θυγατρὸς τοῦ Ὠκεανοῦ· ἦτον δὲ πρὸς τὴν Ἥραν οἶος
 Ἐρμῆς ὁ διάκτορος πρὸς τὸν Δία, τὰς αὐτὰς τελοῦσα διακονίας.
 698—699. Ἡ Περσεφόνη κτλ.) Μυθολογεῖται ὅτι ἡ Περσεφόνη τέμνουσα
 μίαν τῶν τριχῶν τοῦ θνήσκοντος τὸν ἀποπέμπει πρὸς τὴν Ἀιδωνέα· ὅθεν καὶ ὁ
 Ὀρφεὺς λέγει (Ἰγν. ΚΗ', στίχ. 45).
 Ζωὴ καὶ θάνατος μούνη θνητοῖς πολυμήχοις
 Φερσεφόνηα.
 καὶ ὁ Εὐριπίδης εἰς Ἄλκ.
 Ἰερὸς γὰρ οὗτος κατὰ χθονὸς θεῶν,
 ὅτου τόδ' ἔγγρος κρατὸς ἀγνίσει τρίχα.
 701—702. Ἔστη πρὸς τὴν αὐτῆς κεφαλὴν) Τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδ. Δ).
 Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν.

Η ΑΙΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ἦγε δ' ἐν τούτ' ὁ Αἰνείας τὸν πλοῦν σταθερὸν κατὰ μέσον,
ὑπὸ βορείας πνοᾶς διατέμνων τὸν μέλανα πόντον·
ἔβλεπεν ἄπωθεν δὲ τῆς ταλαίνης Ἑλίσσης τὰ τεῖχη
ἤδη πυρίφλεκτα· πόθεν δ' ἠγέρθησαν φλόγες τοσαῦται
δὲν κατενόει· γνωρίζοντες ὅμως τί δύναται ἔρωσ
καθυβρισμένος σφοδρὸς, καὶ γυνὴ μαινομένη, οἱ Τρῶες
εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν οἴωνους ἀπευκταίους συνῆγον.
Ὡς δ' εἰς τὸν πόντον ἀνήχθη ὁ στόλος, καὶ ὡς οὐδεμία
φαίνεται γῆ, ἀλλὰ πέλαγος μόνον κ' αἰθήρ πανταχόθεν,
τῶν κεφαλῶν ὑπεράνω μελάγχρους ἐπέστη νεφέλη
φέρουσα νύκτα καὶ σάλον, κ' ἐκάλυψε σκότος τὸν πόντον·
ὁ κυβερνήτης δ' ἐκ πρύμνης ἀνέκραξ' ἐκεῖ Παλινοῦρος·
« Πόθεν, βαβαί, τὸν αἰθέρα τοσαῦτα ἐκύκλωσαν νέφη;
τί ἐτοιμάζεις λοιπὸν, Ποσειδῶν;» κ' ἐν ταυτῶ τὰ ἱστία
νὰ ὑποστείλουν προστάττ', ἰσχυρὰς δὲ νὰ λάβωσι κώπας·
ἤδη πλαγίως φερόμενον δ' ἔχων τὸν ἄνεμον, εἶπεν·
« Ἄν καὶ ὁ Ζεὺς, ὦ μεγάθυμ' Αἰνεία, ὑπόσχεσιν δώσῃ,
διὰ τοιοῦτ' οὐρανοῦ Ἰταλίαν οὐδέποτ' ἐλπίζω·
ἀπὸ δυσμῶν ζοφερῶν πλαγιάζων ὁ ἄνεμος πνέει,
ἤδη τραπεῖς, κ' ἐξορμᾷ, καὶ ἄῆρ εἰς τὰ νέφη πυκνοῦται·
εἴμεθ' ἀνίκαν' ἡμεῖς νὰ παλαίσωμεν, ἢ πρὸς τὴν βίαν
ν' ἀντισταθῶμεν. Ἡ τύχη κρατεῖ. Παρεπώμεθα ταύτῃ,
ὅπου καλεῖ ἄς στραφῶμεν, τοῦ Ἑρως δὲ ἀδελφοῦ σου
εἶναι πλησίον αἰ ὄχθαι, θαρρῶ, καὶ λιμῆν Σικανίας,
τὴν ἀναμέτρησιν ἂν τῶν ἀστέρων καλῶς ἐνοθυμῶμαι.»
Ὁ εὐσεβὴς δ' ἀπεκρίθη Αἰνείας· «Οἱ ἄνεμοι ταῦτα
διτι προὔτιθεντο εἶδα, καὶ σὺ πῶς ἀνθίστασαι μάτην·

πρὸς τὰ ἱστία μοι πλεῦσον· εὐρήσομεν γῆν καλλιτέραν
ὅπου τὰς ναῦς νὰ κατὰξωμεν ἤδη καμούσας, ἢ ὅπου
τὸν Δαρδανίδην Ἀκέστην ἢ γῆ διασώζει μοι ζῶντα,
καὶ τὰ ὅσα τοῦ πατρὸς μου Ἀγχίσου φυλάττ' εἰς τοὺς κόλπους.»
Τούτων λεχθέντων, κατέσπευδον πάντες εὐθὺ τοῦ λιμένος·
ζέφυροι ὦλον τὰ πλοῖα σφοδρῶς διὰ μέσου τῆς δίνης·
εἰς ἐγνωσμένας δὲ θῖνας προσέπλευσαν χαίροντες τέλος.
Ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων ἰδὼν ὁ Ἀκέστης
ναῦς φιλικὰς ἐρχομένας μακρόθεν, προσέδραμ' εὐθέως,
ἄγριος, δόρατα φέρων, καὶ ἄρκτου δορὰν Λιβυστρίδος·
γέννημα ἦν Κριμισοῦ ποταμοῦ καὶ μητρὸς Τρωιάδος·
μὴ λησμονῶν τοὺς προγόνους δ' αὐτοῦ ὑπεδέχετο χαίρων
ἐπανακάμπτοντας τούτους, καὶ πλοῦτον ἀγρῶν εὐχαρίστως
μεταδιδούς, φιλοφρόνως ἀνέπαυε φίλους καμόντας.
Τὴν ἐφεξῆς δὲ ἡ πρώτη ἀκτὶς τῆς αὐγῆς τοὺς ἀστέρας
ὡς ἐρυγάδευσε, πᾶν τῶν ἐταίρων τὸ πλῆθος καλέσας
πρὸς τὴν ἀκτὴν ὁ Αἰνείας, εἰς ὕψωμ' ἀνέβη καὶ εἶπεν·
« ὦ Δαρδανίδαι μεγάλοι, ἀπόγονοι αἵματος θείου,
ἐνιαυτοῦ ἀκριβῶς κατὰ μῆνας πεπλήρωται ἤδη
κύκλος, ἐξ οὗ τοῦ πατρὸς μου τὰ θεῖα ὅττ' αἰ εἰς τὸ χῶμα
κρύψαντες, πένθους βωμοὺς ἱεροῦς ἀνιδρύσαμεν περίξ·
ἤδη δ' ἐκεῖν' ἡ ἡμέρα, νομίζω, παρίσταται, ἣτις
ἔστ' ἔσχει, κατὰ θεῖαν βουλήν, καὶ πικρὰ καὶ σεπτὴ μοι·
ἂν κατ' αὐτὴν κ' εἰς Γαιτούλων τὰς Σύρτεις ἐξόριστος ἦμην,
ἢ εἰς τοῦ Ἀργούς τὸν πόντον ἂν ἐκπτωτος, ἢ εἰς Μυκήνας,
πάλιν πομπὰς ἐπισήμους κ' εὐχὰς ἐτησίους ἐν τάξει
θα ἐξετέλουν, πληρῶν τοὺς βωμοὺς προσφορῶν καὶ θυμάτων·
παρὰ τὴν κόνιν δ' ἡμεῖς καὶ ὅττ' αἰ τὰ πατρῶα ἐκεῖνα
(τοῦτο δ' οὐκ ἄνευ βουλῆς κ' ἐπινεύσεως θείας, νομίζω)
εἴμεθα ἤδη εἰς γῆς φιλικῆς καταχθέντες λιμένας·
ἄγετε, θύσωμεν πάντες φαιδροὶ, ἀναπέμποντες ἅμα
πρὸς τοὺς ἀνέμους δεήσει εἰς ἣν θ' ἀνεγείρω δὲ πόλιν
αὐτ' ἢ Ουσία ἐντὸς τῶν ναῶν ἄς τελεῖται κατ' ἔτος·
δίδ' εἰς ὑμᾶς ὁ ἐκ Τρώων Ἀκέστης δι' ἕκαστον πλοῖον
δύο βοῶν κεφαλὰς. Κ' οἱ ἐφέσθι' ἡμῶν ἄς κληθῶσι,
κ' οἱ τοῦ Ἀκέστου δὲ, οὗς ὁ ἡμέτερος ξένος λατρεύει·
ὡς δὲ προσέτ' ἡ Ἥως εἰς τὸ πᾶν τὴν ἐνάτην ἡμέραν

φέρη αίσιαν, καὶ πάλιν τὴν γῆν δι' ἀκτίνων λαμπρόνῃ, 65
 πρῶτον ἀγῶνα θὰ θέσω εἰς ναῦς τῶν Τευκρῶν τὰς ταχείας·
 ὅστις δ' εἰς τάχος ποδῶν ὑπερέχει ἢ ῥώμῃ πιστεύει,
 ἢ εἰς δοράτων ἢ κούρων βελῶν ἀκοντίσεις καυχᾶται,
 ἢ εἰς κεστόν ἀπηνῆ τὴν πυγμὴν του τολμᾶ νὰ ἐκθέσῃ,
 οὗτος παρίτω, καὶ ἔστω αὐτῷ τὸ ἀντάξιον γέρας· 70
 Σεῖς δ' εὐφημεῖτε, κοσμοῦντες θαλλοῖς τοὺς κροτάφους σας
 [πάντες.]

Ταῦτα εἰπὼν, τοὺς κροτάφους καλύπτ' ὑπὸ μύρτον μητρώαν.
 Οὕτως ὁ Ἑλυμος, οὕτω ποιεῖ καὶ ὁ γέρων Ἀκέστης,
 καὶ ὁ Ἀσκάνιος οὕτως, ἐξῆς δὲ κ' οἱ ἔφηβοι πάντες·
 ἐκ τῆς βολῆς δ' εἰς τὸ χῶμα ἐκείνος εὐθὺ ἐπορεύθη 75
 μετὰ χιλίων, κ' ἐν μέσῳ μεγάλης κυκλώσεως πληθύος·
 δύο καρχῆρια δ' οἴνου, ὡς εἴθισται, ἔσπεισε, δύο
 γάλακτος νέου αὐτὸς, κ' ἱεροῦ ἔτι αἵματος δύο·
 καὶ πορφυρᾶ περιέβρανεν ἄνοη, προφέρων τοιαῦτα·
 «Χαῖρε, μακάριε πάτερ, καὶ σὺ, ἢ διέτρωσε μάτην 80
 χαῖρε, ὦ κόνις, κ' ὑμεῖς δὲ, σκιά καὶ ψυχὴ τοῦ πατρός μου·
 δὲν ἐπετράπ' Ἰταλίαν, ἢ γῆν πεπρωμένην, ἢ Θύβριν
 τὸν Αὔσονίας, ὅποιος ἂν ἦ, μετὰ σοῦ νὰ ζητήσω.»

Εἶπε, καὶ δράκων εὐθὺς ἐξελθὼν ἐκ μυχίων ἀδύτων,
 ὑπερφυῆς, δι' ἑπτὰ συστροφῶν συνελίχθη ἑπτάκις· 85
 πρὸς τοὺς βωμοὺς δ' ἀνεσύρθη, ἡσύχως κυκλώσας τὸν τύμβον.
 Εἶχε τὰ νῶτα γλαυκά· τὰς χρυσοῦ δ' ἐστιγμένας φολίδας
 πυρσολαμπούσας, καθὼς περ ἢ Ἴρις λαμβάν' εἰς τὰ νέφη
 χρώματα πλεῖστ' ἀντικρὺ τοῦ ἡλίου, λαμπρὰ καὶ ποικίλα.
 Καταθαμβεῖ τὸν Αἰνεῖαν ὁ δράκων· διέρπων δ' ἐσύρθη, 90
 ἀνελισσόμενος, μέσον κομψῶν φιαλῶν, ποτηρίων,
 τῶν ἐδεσμάτων ἐγεύθη, κ' ἀπέστρεψε πάλιν ἀπήμων
 ὑπὸ τὸ βάθος τοῦ τύμβου, λιπῶν τοὺς βωμοὺς ἡμιβρώτους.
 Τότε ἔτι μᾶλλον αὐτὸς τοῦ πατρός περατοῖ τὴν θυσίαν,
 μὴ ἐννοῶν ἂν ἐγχώριος δαίμων, ἢ ἂν τοῦ πατρός του 95
 ἦν ὁ φανείς· διετῆ δ' ἐσφαγίασε πρόβατα πέντε,
 τόσους δὲ χοίρους καὶ τόσας, ὡς ἔθος, φαιόχρους δαμάλεις·
 οἶνον δὲ σπένδων φιάλαις, καλεῖ ἀπ' Ἀχέροντος ρείθρων
 τὴν τοῦ μεγάλου Ἀγχίσου σκιάν, προσφωνεῖ τὴν ψυχὴν του·
 καὶ οἱ ἑταῖροι προθύμως δωροῦντες ὁ ἔχει καθείστων, 100

εἰς τοὺς βωμοὺς τὰ σωρεύουν καὶ σφάζουν ἐξῆς τὰς δαμάλεις·
 λέβητας ἄλλοι ἰστᾶσιν ἐν τάξει, κ' ἐπάνω τῆς χλόης
 ἀνθρακιὰν ὀβελοῖς ὑποθέτοντες, ψήνουν τὰ σπλάγχνα.

Ἡ ποθουμένη ἡμέρα παρέστη. Αὐγῆν τὴν ἐννάτην
 οἱ τοῦ Φαέλοντος ἵπποι εἰς αἴθρια σύρουσι φῶτα· 105
 τοὺς προσχωρίους ἢ φήμη καὶ τ' ὄνομ' αὐτὸ τοῦ Ἀκέστου
 ἠγειρον· σπεύδοντες δὲ τὰς ἀκτὰς γηθοσύνης ἐπλήρουν,
 τοὺς Αἰνειάδας νὰ ἴδουν ἢ πρόθυμοι ἄλλοι εἰς ἄθλους·
 πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ βραβεῖα ἐν μέσῳ ἐξῆς τοῦ σταδίου
 προὔκειντο ἤδη, καὶ τρίποδες θεῖοι, καὶ θάλλοντα στέφη, 110
 φοίνικες, ἄλλα νικῶν, πρὸς δὲ ὄπλα κ' ἐσθῆτες ὀστράκω
 πεποικιλμένοι καὶ τάλαντα ἔτι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου·
 σάλπιγξ δ' ἐκ μέσου τοῦ λόφου ἐσήμειν' ἐξῆς τοὺς ἀγῶνας

Πρῶται πασῶν εἰς τὴν πάλην ἐρέσσουσαι ἦλθον βραδέως
 ἀπὸ τοῦ στόλου ἐν γένει ἐπίλεκτοι τέσσαρες νῆες 115
 δι' εἰρεσίας σφοδρᾶς ὁ Μνεσθεὺς τὴν ταχύπορον Πρίστιν
 ἄγει, ὁ Μέμμων γενάρχη· Μνεσθεὺς, Ἰταλὸς μετ' ὀλίγον.
 Γύας ὁ πέλωρος ἄγει τὴν Χίμαιραν, φέρουσαν ὄγκον
 ὅσον φρουρίου· αὐτὴν ἐκ τριῶν οἱ Δαρδάνιοι νέοι
 φέρουσι στοίχων, κ' εἰς τρεῖς ἐρετμῶν ἐπικάθηται τάξεις. 160
 Κένταυρον δὲ τὴν μεγάλην Σεργέστης, ἐξ οὗ ὠνομάσθη
 οἶκος ὁ Σέργιος. Σκύλλαν δ' ἐξῆς κυανῆν ὁ Κλοάνθης,
 οὗ ὁ Κλυάντιος σὺ ὁ Ῥωμαῖος γόνος ἐξέφυς.

Πέτρα ὑπάρχει μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος, ὄχθης ἀφρώδους
 ἀντικρυ. Ταύτην πολλάκις ὀγκούμενον κλύζει τὸ κύμα, 125
 ὅταν εἰς ὥραν χειμῶνος ἀργέσται τὰ ἄστρ' ἀποκρύπτουν·
 ἀλλ' ἐν γαλήνῃ σιγαῖ, κ' ἐξ ὑδάτων ἐκθρόνιτ' ἠρεμούντων
 ἀγροειδῆς, προσφιλῆς αἰθιυῶν πρὸς ἡλίασιν χῶρος.
 Πρίνου θαλλὸν εἰς αὐτὴν ὁ Αἰνεῖας ἐνέστησεν ὄρον,
 ἵνα ὑπάρχ' εἰς τοὺς ναύτας σημεῖον καθ' ὃ ν' ἀνακρούουν 130
 πρύμνην, ἀροῦ τὸν μακρὸν περατώσαντες κάμψωσι δρόμον.

Τότε τοὺς τόπους κληροῦσι καὶ λάμπουσ' εἰς πρύμνας τῶν
 [πλοίων]
 οἱ ἀρχηγοὶ πανταχόσ' ἐν χρυσοῦ καὶ πορφύρα ἐστῶτες·
 φύλλα πετέλας δὲ πάντας τοὺς ἄλλους καλύπτουσι νέους·
 στίλβουσ' οἱ ὦμοι γυμνοὶ κ' ἠλειμμένοι ἐκ λίπους ἐλαίου· 135
 ἐκ τῶν σελμάτων δὲ ἤδ' εἰς τὰς κώπας ἐκτείνουν τὰς χεῖρας,

καὶ περιμένουν τὸ σύνθημα· πάλλουν δ' ἐντὸς αἰ καρδίαε,
τρέμουσ' ἐκ φόβου συγχρόνως, κ' ἐκ πόθου κινούμεν' ἐπαίνου·
ἄμα δὲ ἤχησ' ἐτόνως ἢ σάλπιγγε, ἐκθρόσκουσι πάντες
διὰ μιᾶς τῶν σταθμῶν καὶ κραυγὴ ναυτικὴ ἀνυψοῦται 140
μέχρις αἰθέρος· βαλλόμενος δὲ ὁ πορθμὸς ἀναβράζει·
πᾶσ' αἰ τροπίδες τὸ κῦμα ὀργοῦσιν· ὁμοίως κ' ἐκεῖνο
χαίνει σχισθὲν ὑπὸ βίας κωπῶν καὶ τριαίχμων ἐμβόλων.

Οὔποτε τόσον ὀξέως ὀρμῶσιν εἰς στάδι' ἀγῶνων
δίζυγες δίφροι, καθὼς τὰ δεσμά τῆς βαλβίδος λυθῶσιν· 145
οὐδ' ὡς ὀρμῶσιν αὐτοὶ χαλαροὺς τοὺς ἱμάντας ἀφέντες
μαστιγοφόροι, πρηνεῖς οἱ ἠνίοχοι οὕτως ἐλαύνουν·

Τότε ἐξ ἐπαίνων πατάγου πολλοῦ καὶ κραυγῶν ὀτρυνόντων
πάντες ἤχοῦν οἱ δρυμοί· τὴν φωνὴν δ' αἰ περίκλειστοι ὄχθαι
ἀντανακλῶσι καὶ πέριξ ἤχοῦσι πληττόμεν' οἱ λόφοι. 150

Πρὸ τῶν λοιπῶν μεταξὺ τοῦ θορύβου καὶ πλήθους ὁ Γύας
διολισθήσας προβαίνει· παρέπετ' ἐξῆς ὁ Κλοάνθης
κατὰ τὰς κώπας ὑπέρτερος, πλήν ἐκ τοῦ βάρους τοῦ πλοίου
μᾶλλον βραδύς· μετ' αὐτὸν εἰς ἀπόστασιν ἴτην αἰ νῆες
Πρίστιν καὶ Κένταυρος τίς νὰ παρέλθῃ θερμῶς ἀμιλλῶνται·
πότε ἢ Πρίστις προβαίνει καὶ πότε ὑπερβαίνει ὁ μέγας
Κένταυρος· πότε κ' αἱ δύο συμμέτωποι φέρονται ἴτην
διὰ τροπίδων μακρῶν ἀλμυρὰν διατέμνουσαι τρίβον.

Ἦγγιζον ἤδ' εἰς τὸν σκόπελον, ὅπου τὸ τέρμα τοῦ δρόμου,
ὅταν ἐν πρώτοις ὁ Γύας νικῶν κατὰ μέσον τὸν πόντον, 160
τὸν κυβερνήτην Μενοίτην φωνήτας ὠνείδισεν οὕτω·

«Τί δεξιῶς εἰς τοιοῦτον; διεύθυν' ἐνταῦθα τὸν δρόμον·
φίλει τὰς ὄχθας· λαιόθεν τὰς πέτρας ἄς ξέσουν αἱ κῶπαι·
ἄλλοις τὰ ἔξω.» Αὐτὸς μὲν αὐτὰ· τὰς τυφλάς δ' ὁ Μενοίτης
πέτρας φοβούμενος, στρέφει εἰς μέσον πελάγους τὴν πρῶραν. 165

«Πάλιν λοιπὸν περεκτρέπεσαι; ζῆτει τὰς πέτρας, Μενοίτα,»
μετὰ κραυγῆς μετεχάλει ὁ Γύας, κ' ἐκεῖ τὸν Κλοάνθη
ὀπισθεν φθάνοντα ἤδη κ' ἐγγὺς προχωρήσαντα βλέπει·
οὗτος τῆς Γύου νηὸς μεταξὺ καὶ σκοπέλων ἐνήχων
τὴν πρὸς τὸ ἔνδον λαιὰν παραμείψας, τὸν πρῶτον παρήλαε, 170
καὶ ὑπερβάς τὸ σημεῖον, τὰ ὕδατ' ἀρόβως κατέτχε·
τότε τὸν νέον ὀδύνη κατέκαυσε μέχρις ὀστέων·

δάκρυ τὰς γνάθους του βρέχει. Ὀρμᾶ τὸν πρεσβύτερον Μενοίτην

οὔτε ἰδίαν τιμὴν λογισθεὶς οὐδ' ἀσφάλειαν φίλων,
ἐξ ὑψηλῆς κατεκρήμνιστε πρύμνης αὐτὸν εἰς τὸν πόντον· 175
οὗτος δ' αὐτὸς κυβερνήτης κατέστη καὶ κύριος ἄμα.

Πρὸς τὴν ἀκτὴν τὸ πηδάλιον τρέψας, ἐπείγει τοὺς ναύτας·
μόλις τὸ τέλος ἀνήλασε, βαρὺς, ἐκ τοῦ βάρους τοῦ πόντου
ὁ γηραιὸς, τὴν ἐσθῆτα κατάρρυτος ὄλωσ, Μενοίτης,
πρὸς τοὺς σκοπέλους τραπεῖς, εἰς ξηρὸν ἐπεκάθησε βράχον. 180

Εἶδον γελῶντες πεσόντα αὐτὸν καὶ νηχόμενον, κ' εἶδον
κῦμα οἱ Τρῶες ἐμοῦντ' ἀλμυρὸν ἐκ τοῦ στήθους, κ' ἐγέλων.

Οἱ δ' ὑστερήσαντες δῶν Μνεσθεὺς καὶ Σεργέστης ἐλπίδα
νὰ ὑπερβῶσί τινα τὸν βραδύναντα ἔχουσι Γύαν·

πρῶτος χωρεῖ ὁ Σεργέστης καὶ ἤδ' εἰς τὴν πέτραν ἐγγίζει. 185

Ὅμως καθ' ὄλον τὸ μῆκος ἢ τρόπισ του δὲν ὑπερβαίνει·
μέρος προέχει καὶ μέρος τὸν θλίβ' ἢ τῆς Πρίστιδος πρῶρα·
ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ πλοίου δὲ τότε ὁ Μνεσθεὺς τοὺς ἐταίρους

οὕτως ὀτρύνει· «Ἐγέρθητε ἤδη, ταχεῖς, εἰς τὰς κώπας,
φίλοι Ἐκτόριοι, οὐς εἰς τῆς Τροίας τὴν πάνδεινον τύχην 190

ἐξελεξάμην συντρόφους· ἐνδείξατε νῦν τὴν συνήθη
πάλαι ἀνδρίαν, δι' ἧς εἰς Γαιτούλων ἀντέστητε Σύρτεις
καὶ εἰς Ἰώνιον πόντον καθὼς καὶ εἰς κῦμα Μαλέου·
δὲν ἀπαιτεῖ ὁ Μνεσθεὺς τὰ πρωτεῖα, ἀλλ' οὔτε τὴν νίκην.

Ἔστωσαν κρείττονες οἷς, Ποσειδῶν, τοῦτο δίδεις· ἀλλ' ὅμως 195
ἔσχατοι αἰσχος νὰ μείνωμεν· κἂν κατὰ τοῦτο νικᾶτε,

φύγετε τ' ὄνειδος.» Τότε κυρτοὶ εἰς ἀκμὴν τοῦ ἀγῶνος
δίδοντ' ἐκεῖνοι· ἢ πρύμν' ἢ χαλκῆ ὑποτρέμει πληγεῖσα·
φεύγ' ἢ ὑγρά πεδιάς, καὶ κλονίζ' ἢ πνοὴ ἢ ταχεῖα
μέλη καὶ στόμα ξηρὸν τῶν ναυτῶν, οὐς ἰδρῶς περιρρέει· 200
ἔφερε δ' αἴφνης ἢ τύχη αὐτοῖς τὴν τιμὴν, ἣν ἐπόθουν.

Ὡς παραφόρως ἐντὸς ὁ Σεργέστης κ' εὐθὺ τοῦ σκοπέλου
ἔστρεψεν ἄγων τὴν πρῶραν, κ' εἰς δύσπορον χῶρον εἰσῆλθεν,
ὁ δυστυχῆς ἐκολληθῆ ἑξαίφνης εἰς πέτρας προβλήτας·
σειόντ' αἱ πέτραι· εἰς βράχους ὀξεῖς προσωθούμεν' αἱ κῶπαι 205
θλῶνται· κ' ἢ πρῶρα ἐπίσης ἀρράξασα κάτω κρεμάται·
σπεύδουσ' οἱ ναῦται ἐκεῖ, καὶ μεγάλαις κραυγαῖς θορυβοῦσι
κάμακας ἔχουσ' εἰς χεῖρας σιδήρου, κοντοὺς ὀξυαίχμους,
κ' ἐκ τῶν δινῶν τῆς θαλάσσης συλλέγουσι κώπας θραυσθείτας.

Περιχαρῆς ὁ Μνεσθεὺς βιαιότερον τότε τὸ πλῆθος 210

τῶν ἐρετῶν ἐπισπέρχει· δεόμενος δὲ τῶν ἀνέμων,
 σπεύδει πρὸς θάλασσαν λείαν καὶ πόντον εὐρὺν διατρεχει.
 Ὡς ἐκσπασθεῖσά ποτε τοῦ σπηλαίου ἢ πέλεια αἴφνης
 ἢ προσφιλῆ καλιὰν εἰς διάτρυτον ἔχουσα πῶρον,
 εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐξορμᾷ καὶ τὰς πτέρυγας ἔντρομος κρούει 215
 παρὰ τὴν στέγην αὐτῆς, εἰς ἀέρα δ' ὡς ἤτυχον φθάση,
 διαπερᾷ τὸ κενὸν τὰ πτερὰ μὴ κινουῖσα ταχέως·
 οὔτ' ὁ Μνεσθεὺς καὶ ἡ Πρίστις τὰ ἔσχατα ὕδατα σχίζου·
 διὰ τοιαύτης ὀρμῆς καὶ αὐτὴ προσωθεῖται πετῶσα·
 πρῶτον παρέρχεται δὲ τὸν Σεργέστην, παλαιόντα ἔτι 220
 περὶ τὴν πέτραν, βοήθειαν μάτην ἐν μέσῳ χοιράδων
 ἐπικαλούμενον κώπαις θλασθείσαις νὰ πλεύσῃ ζητοῦντα·
 Γύαντος δὲ καὶ Χιμαίρας κατόπιν εὐθὺς μετὰ ταῦτα
 πίπτει· ἅμα δ' ἐνδίδει αὐτὴ κυβερνήτου ἐλλείψει.
 Μόνος πλησίον τοῦ τέρματος μένει λοιπὸν ὁ Κλοάνθης· 225
 τοῦτον διώκει, καὶ πάσας δυνάμεις πρὸς τοῦτον ἐντείνει·
 διπλασιάζονται τότε αἱ φωναί, τὸν διώκοντα πάντες
 διερεθίζου· βοή δ' εἰς αἰθέρ' ἀντηχεῖ κραυγαζόντων.
 Ἄλλοι αὐτῶν δυσχερῶς τῆς τιμῆς τὴν ἀπώλειαν φέρουν,
 μὴ ἀνεχόμενοι· δίδου ζωὴν ἀντὶ δόξης προθύμως· 230
 ἄλλους πτεροῦσιν ἐλπίδες καὶ δύνανται ὅ,τι δοκοῦσι,
 καὶ θὰ διένεμον ἴσως τὸ ἄθλον ἰσόποροι πρῶραι
 ἂν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀνασχῶν ὁ Κλοάνθης
 πρὸς τοὺς θεοὺς δὲν ἀπέτεινε οὕτω θερμὰς ἰκεσίας·
 « ὦ τοῦ πελάγους θεοὶ καὶ τῶν ὣν διατρέχω ὑδάτων, 235
 πρὸ τῶν βωμῶν νὰ προσφέρω ὑπόσχομ' ὑμῶν εὐχαρίστως
 ταῦρον λευκὸν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀκτῶν, καὶ τὰ σπλάγχνα νὰ ρίψω
 εἰς τὸν ἀλμῆεντα πόντον, καὶ οἶνον ρευστὸν νὰ προχύσω.»
 Εἶπε, καὶ ἤκουσε πᾶς ὁ χορὸς ἀπὸ βάθους ὑδάτων
 τῶν Νηρηίδων, πρὸς δὲ καὶ ὁ Φόρχυν κ' ἡ κόρη Πανόπη· 240
 διὰ χειρὸς τῆς μεγάλης δ' αὐτὸς ὁ πατὴρ Μελικέρτης
 ὣσε τὸ πλοῖον· ἐκεῖνο δ' ὡς νότος ἢ βέλος πτερόεν
 φεύγ' εἰς τὰς ὄχθας, κ' ἐντὸς τοῦ βαθέως λιμένος ἐμβαίνει.
 Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσιου τοὺς πάντας, ὡς ἔθος, καλέσας,
 διὰ κηρύκων μεγάλη φωνῆ νικητὴν τὸν Κλοάνθην 245
 διαφημίζει, κ' ἐκ δάφνης χλωρᾶς τῷ κοσμεῖ τοὺς κροτάφους,
 μύσχοις δὲ τρεῖς νεαροῦς ἐκλεκτοὺς δωρεὰν εἰς τὰς νῆας,

ἔτι δὲ οἶνον καὶ πλήρες ἀργύρεον τάλαντον πέμπει
 καὶ τῶν πλοιάρχων ἐκάστῳ τιμὰς ἀποδίδει ἐξόχους· 250
 ὁ νικητῆς δὲ λαμβάνει χλαμύδα χρυσῆν κοσμουμένην
 πέριξ μαιάνδρῳ διπλῶ ἐκ πορφύρας, καρποῦ Μελιβοίας·
 ἦν δ' ἐν αὐτῇ ὁ βασιλῆος παῖς εἰς τὰ δάση τῆς Ἰδῆς
 ἐνουφασμένος τῇ λόγχῃ κ' ἐλάφους διώκων ταχείας·
 ἦν δ' ὡς ἀσθμαίνων, θερμὸς, τοῦ Διὸς ὁ ταχὺς ὀπλοφόρος 255
 ὄρνις ἐνῶ ἐκ τῆς Ἰδῆς τοῖς ὄνυξ' ὕψου τὸν ἀρπάζει·
 οἱ γηραιοὶ ἀνατείνου εἰς μάτην τὰς χεῖρας πρὸς τ' ἄστρα
 φύλακες· μάτην ταράττ' ἢ κυνῶν ὑλακὴ τοὺς ἀέρας·
 εἰς τὸν τῆ νίκη ἐπόμενον δίδει τὸ δεύτερον ἄθλον,
 θώρακα ὄλως πλεκτὸν ἐκ φολίδων λεπτῶν καὶ χρυσοῦ,
 τρίπτυχον, ὄνπερ αὐτὸς, τὸν Δημόλεων πάλαι νικήσας, 260
 ὑπὸ τὴν Τροίαν ἐγγύς τοῦ ὀξυῦρου Σιμόεντος, εἶλεν·
 ἦδη δὲ σώματος σκέπην καὶ κόσμον τὸν δίδ' εἰς τὸν ἄνδρα.
 Δύνανται δὴ οἰκέται, Φλεγεύς τε καὶ Σάγαρις, μόλις
 νὰ τὸν βαστάζου ἐπ' ὤμων· αὐτὸν δ' ὁ Δημόλεως φέρων
 μετ' εὐκολίας τοὺς πλάνητας Τρῶας ἐδίωκε πάλαι· 265
 τρίτα δὲ δίδει βραβεῖα, χαλκοῦς μὲν λέβητας δύο
 καὶ ἐξ ἀργύρου τελείου γλυφαῖς εἰργασμένα κυμβία.
 Ταῦτα δὲ πάντα λαβόντες ἀπῆλθον σοβοῦντες τοῖς δώροις,
 καὶ τοὺς κροτάφους αὐτῶν φοινικαῖ κατεκόσμου ταινίαι, 270
 ὅταν εἰς τέλος κακῶς ἐκσπασθεῖς τοῦ κακίστου σκοπέλου
 κ' ἐστερημένος κωπῶν, καὶ τὸ σέλημα τὸ ἐν τραυματίας,
 χλευαζομένην καὶ ἄτιμον φέρει τὴν ναῦν ὁ Σεργέστης·
 Οἶος ἂν ὄφις ποτὲ παρεμπέσ' εἰς ὁδὸν δημοσίαν,
 χάλκινος δὲ τὸν πατήσῃ τροχός, ἢ πηρὸν τὸν ἀφήσῃ 275
 κ' ἡμιθανῆ ὀδοιπόρος, ἂν πέτραν αὐτῷ καταφέρῃ,
 μάτην νὰ φύγῃ ζητῶν, μακρὰς δίδ' εἰς τὸ σῶμα ἐλίξεις,
 ἄγριος νῦν καὶ φλογήρης τὸ ὄμμα, ἐγείρει συρίζων
 ὄρθιον τράχηλον, νῦν ἐκ τοῦ τραύματος πλέκων συστέλλει
 πεπηρωμένους δεσμούς, καὶ τὰ μέλη συστρέφων συνάπτει· 280
 τοιουτοτρόπως ἐρέτσον τὸ πλοῖον ἐχώρει βραδέως·
 ἄραν δὲ τέλος ἰστὸν ὀγκουμείοις κατέπλει ἰστίοις.
 Κ' εἰς τὸν Σεργέστην βραβεῖον ἐχάρισε τότε ὁ Αἰνεῖας
 χαίρων διότι ἐπέστρεψαν σῶσι κ' ἡ ναῦς κ' οἱ ἐτέροι·
 ἦν δὲ τὸ γέρας γυνή, τὰ Παλλάδος γνωρίζουσα ἔργα,

Κρήσσα τὸ γένος, Φολόη, Θηλάζουσα δίδυμα τέκνα.
 Ὡς ὁ Αἰνείας αὐτὸν τὸν ἀγῶνα ἐπέραν', ἐστράφη
 πρὸς χλοηφόρον πεδίον· καμπύλοι ἐπέκειντο πέριξ
 λόφοι δασώδεις· θεάτρου περίβολος δὲ κατὰ μέσον
 ἦν τῆς κοιλάδος· ἐκεῖ μεταξὺ χιλιᾶδων ὁ ἦρωσ
 ἅμα συνῆλθον, προέβη κ' εἰς μέσον ἐκάθησε πάντων·
 Εἴ τις εἰς δρόμου ταχύτητα ἤθελ' ἐκεῖ ν' ἀντερῖση
 δι' ἀμοιβῶν τὸν ἐπειγ' ἐμψυχῶν, καὶ βραβεῖα ἐκθέτων.
 τότε συνῆλθον ἐκεῖ ἀναμίξ Σικελοί τε καὶ Τρῶες
 Νίσος κ' Εὐρύαλος πρῶτοι·
 ὁ καὶ τὸ εἶδος καλὸς καὶ τὴν ἦβην Εὐρύαλος θάλλων,
 καὶ ὁ ἐρῶν τοῦ παιδὸς ἐν ἀγνότητι Νίσος· Διώρης
 ἔπεται τούτοις, βασιλείος γόνος, ἐκ φύτλης Πριάμου·
 Σάλιος δ' εἶτα καὶ Πάτρων ὁμοῦ, Ἀκαρνὰν μὲν ὁ πρῶτος,
 ἐξ Ἀρκαδίας δ' ὁ ἄλλος ἐξ αἵματος γένους Τεγέας.
 Ἦλυμος δὲ καὶ Πανόπης Τρινάκριοι, ἔρηβοι δῶν,
 συνηθισμέν' εἰς ὄρυμους, ὁπαδοὶ τοῦ πρεσβύτου Ἀκέστου·
 ἄλλοι σὺν τούτοις πολλοὶ, οὓς φήμη καλύπτει σκιώδης.
 Οὕτω δ' ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ Αἰνείας καθήμενος εἶπε·
 « Μετὰ φαιδρᾶς προσοχῆς ἀκροάσθητε τούτους τοὺς λόγους·
 οὔτις τοῦ πλήθους αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ ἀναντάμειπτος ἔσται·
 δόρατα δύο δωρήτω ἐκλάμποντος λείου σιδήρου
 Κνώσια· πέλεκυν δὲ πρὸς ἐκείνοις γλυπτὸν ἐξ ἀργύρου·
 δῶρα ἐκάστου μὲν ταῦτα· θὰ λάβωσιν ἄθλα δ' οἱ πρῶτοι
 ἄλλα οἱ τρεῖς, δι' ἐλαίας χλωρᾶς ἐστεμμένοι τὴν κάραν·
 διὰ φαλάρων μὲν ἵππον ἐκπρέποντα ἔξει ὁ πρῶτος,
 Ἀμαζονίαν φαρέτραν δ' ὁ δεύτερος πλήρη Θρακείων
 ἔξει βελῶν τορευτὴν, εὐρυχρύσω ἱμάντ' ἠρτημένην,
 καὶ διὰ πόρπης κομφῆς λιθοκόλλητον κόσμον ἐχούσης·
 ἔχων δ' ὁ τρίτος τὸ κράνος αὐτὸ τὸ Ἀργεῖον ἀπίτω.»
 Εἶπε, καὶ πάντες λαμβάνουσι θέσεις· ὡς δὲ ἡ σάλπιγξ
 αἴφνης ἤκούσθ', εἰς τὸ στάδιον ῥίπτοντ' ἐκτὸς τῆς βαλβίδος,
 δίκην θυέλλης ὀρμῶντες, τὸ τέρμα σκοποῦσι δὲ πάντες·
 ἔδραμε πρῶτος ὑπέρτερον λάμπων ἀπάντων ὁ Νίσος,
 ὅστις ταχύτερος ἦν κεραυνοῦ καὶ πτερύγων ἀνέμων·
 ἔπειτα ἤρχετ' ὁ Σάλιος, πλὴν εἰς διάστημ' ἀπέχον
 ἐπὶ πολὺ· κατ' ἀπόστασιν εἶτα ἐρχόμενος τρίτος

285

290

295

300

305

310

315

320

ἦν ὁ Εὐρύαλος·
 εἰς τὸν Εὐρύαλον δ' εἶπετ' ὁ Ἦλυμος· πάλιν δ' εἰς τοῦτον
 ὡς πτερωτὸς ὁ Διώρης πρὸς πτέρναν κατόπ' ἠκολούθει,
 ἐπὶ τῶν ὤμων ἐγκείμενος· τόπος δ' ἂν ἔμενεν ἔτι
 ἢ ὑπερέβαινεν ἢ θὰ ἦν ἄδηλον τίς ὑπερέβη.
 Ἦγγιζον ἤδ' εἰς τὸ ἄκρον· ἀφίχθησαν δὲ κεκμηκότες
 ὑπὰ τὸ τέρμα, ὁπότεν ὁ δύστηνος Νίσος εἰς αἶμα
 γλίσχρον ὠλίσθησεν, ὅπερ ἐκ μόσχων σφαγέντων ἐχύθη
 ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὑγρὸν τὸν χλωώδη κατέστησε χόρτον.
 Ἐχαιρεν ἤδη ὁ νέος νικῶν, ἀλλ' εἰς γῆν νὰ στηρίξη
 δὲν ἐδυνήθη τὸ βῆμα· πρηνῆς δὲ κατέπεσε πταίσας
 εἰς ἀκαθάρτων βολβίτων σωρὸν καὶ εἰς αἶμα σφαγίων.
 Τοῦ Εὐρυάλου τὸν ἔρωτα δὲν ἐλησμόνησεν ὁμοῦ·
 ἀνεγερθεὶς, τοῦ Σαλίου ἀπέναντι ἵσταται, ὅστις
 περιτραπείς, καταπίπτ' εἰς βαθεῖαν τὴν ἄμμον ἐκτάδην·
 καὶ ὁ Εὐρύαλος τρέχει νικῶν, βοηθοῦντος τοῦ φίλου,
 καὶ ἀριστέων πετᾶ μεταξὺ ἀλαλάζοντος πλήθους·
 ἔρχετ' ὁ Ἦλυμος εἶτα καὶ τρίτος νικᾷ ὁ Διώρης·
 διὰ μεγάλων κραυγῶν κατεπλήρου δ' ὁ Σάλιος πάντα,
 καὶ τῶν γερόντων τὰς ἐμπροσθεν ἔδρας, καὶ ἅπαν τὸ κοῖλον,
 καὶ τὴν τιμὴν ἀπ' αὐτοῦ δολερῶς ἀρπαγεῖσαν ἀπῆτει.
 Πλὴν ὁ Εὐρύαλος πάντας ἐλκύει δακρύων χαρίεν·
 ἢ ἀρετὴ γκυκυτέρα εἰς σώματος κάλλος οἰκοῦσα·
 καὶ ὁ Διώρης πρὸς τούτοις μεγάλη φωνὴ συνηγόρει,
 ὅστις νικήσας, τὸ ἔσχατον ἄθλον δὲν ἤθελε λάβει
 ἂν εἰς τὸν Σάλιον ἤδη τὸ πρῶτον ἐδίδετο γέρας·
 εἶπε δὲ τότε ὁ Αἰνείας· « Ὑμῶν τὰ βραβεῖα, ὦ παῖδες,
 βέβαια μένουν· οὐδεὶς θ' ἀνατρέψῃ τὴν πρώτην τῶν τάξιν·
 ἔστι δ' ἐμὸν νὰ οἰκτείρω περιστάσιν φίλου ἀθώου.»
 Οὕτως εἰπὼν, εἰς τὸν Σάλιον δέρμα προσφέρει Γαιτούλου
 λέοντος μέγα, βαρὺ, μαλλωτὸν καὶ χρυσόνυχον ἅμα.
 « Εἰς ἠττηθέντας ἂν, εἶπεν ὁ Νίσος, τοσαῦτα προσφέρῃς,
 καὶ τοὺς πεσόντας οἰκτείρῃς, ὁποῖαν θὰ λάβῃ ὁ Νίσος
 ἀνταμοιβήν; τοῦ ἐπαίνου τοὺς πρώτους θὰ εἶχον στεφάνους,
 ἂν, ὡς τὸν Σάλιον, τύχη ἐχθρὰ δὲν μὲ εἶχε διώξει.»
 Λέγων τοιαῦτα δὲ, μέλη καὶ πρόσωπον ἔδειξεν ἅμα
 ὑπὸ βολβίτου ῥυπώδη· γελάσας δὲ τότε ὁ Αἰνείας,

325

330

335

340

345

350

355

εἶπε κ' ἐκόμισαν σάκος ἐκεῖ, Διδυμάονος ἔργον,
 ἀπὸ ναοῦ Ποσειδῶνός ποτε συληθὲν παρ' Ἑλλήνων. 360
 Δῶρον τοιοῦτο λαμπρὸν εἰς τὸν ἔξοχον ἔδωκε νέον.
 Ὡς δὲ καὶ δρόμος καὶ δώρων νομὴ ἐτελεύτησαν ἤδη
 «νῦν εἰς τὸ στήθος ὅς ἔχει ψυχὴν καὶ ἀνδρίαν ἄς ἔλθῃ
 εἰς τὸ παρὸν, δι' ἱμάντων πλεκτὰς ἀνεγείρων τὰς χεῖρας.»
 Οὕτως εἰπὼν, τοῦ ἀγῶνος ἐξέθηκε δύο βραβεῖα· 365
 τοῦ νικητοῦ, εἰς χρυσοῦν καὶ στεφάνους ἐμπρέποντα ταῦρον,
 τοῦ νικηθέντος δ' ἀνάψυξιν κράνος ἐκλάμπον καὶ ξίφος·
 ἄνευ βραδύτητος τότε ἐγερθεῖς ὁ τὴν βώμην ἐξέχων
 Δάρης παρέστη, καὶ μέγα οἱ ἄνδρες ἐβόμβησαν πάντες·
 μόνος ἀντήριξε πρώην συνήθως αὐτὸς πρὸς τὸν Πάριν, 370
 κ' ἐπὶ τοῦ τύμβου ἐνῶ τελαμμένος ὁ μέγας εἶν' Ἐκτωρ
 τὸν νικητὴν, μεγαλόσωμον Βούτην (ὅς εἶλκ' ἐξ Ἀμύκου,
 ὡς ἐκαυχᾶτο, τὸ γένος, καὶ ἦν ἐκ φυλῆς τῶν Βεβρύκων),
 καταπαλαίσας εἰς ἄμμον ἐξέτειν' αἰθὴν ἡμιθνήτα·
 τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν πάλην τοιοῦτος ἀνῶρθου ὁ Δάρης, 375
 καὶ τοὺς πλατεῖς ἐπεδείκνυεν ὦμους, κινῶν καὶ προτείνων
 ἀμοιβαδὸν τοὺς βραχίονας· πλήττων δ' ὀρμῇ τοὺς ἀέρας
 ἄνδρα ζητεῖ· ἀλλ' οὐδεὶς ἐκ τοῦ πλήθους τολμᾷ τοῦ τοσοῦτου
 ν' ἀντιταχθῆ πρὸς αὐτὸν, καὶ νὰ φέρῃ κεστοὺς εἰς τὰς χεῖρας.
 Τότε ἀγαλλόμενος, ὡς τὴν πυγμὴν παρὰ πάντας ἐξέχων, 380
 ἄνευ βραδύτητος ἦλθεν ἐμπρὸς τοῦ Αἰνείου, καὶ εἶπε,
 διὰ χειρὸς τῆς λαιᾶς ἐκ τοῦ κέρως κατέχων τὸν ταῦρον·
 «Τέκνον θεᾶς, ἂν οὐδεὶς μοι τολμᾷ ν' ἀντιστῆ πρὸς τὴν πλάνην,
 τί νὰ προσμένωμεν; τίς τοῦ λοιποῦ τῆς τριβῆς ἢ ἀνάγκη;
 ἄς μοι δοθῶσι τὰ δῶρα.» Οἱ Δάρδανοι σύμφωνοι πάντες 385
 ν' ἀποδοθῆ εἰς αὐτὸν ἢ ὑπόσχεσις ἔδιδον γνῶμην.
 Πλὴν ὁ Ἀκέστης βαρεῖς πρὸς τὸν Ἐντελλον ἔτειν' ἐλέγχους
 ἐπὶ στιβάδος χλωώδους πλησίον του ἔχοντα ἔδραν.
 « Ἐντελλε, σὺ ὁ ἠρώων ποτὲ ἀνδρειότατος μάτην,
 ἀμαχητὶ ν' ἀπαρθῶσι λοιπὸν ὑποφέρεις ἡσύχως 390
 δῶρα τοιαῦτα; καὶ ποῦ ὁ θεὸς καὶ διδάσκαλος Ἐρυξ
 ὁ φημιζόμενος φρούδως; ἢ φήμη δὲ ποῦ σου καθ' ὅλην
 τὴν Τρινακρίαν; τοῦ οἴκου δ' ἐντὸς τὰ κρεμάμενα σκῦλα;»
 Εἶπε δ' ἐκεῖνος· «Οὐδ' ἔρωσ τιμῆς οὐδὲ πόθος ἐπαίνων
 παύ' ὑπὸ φόβου· τὸ γῆρας παγῶνον ἀμβλύνει τὸ αἷμα· 395

ναρκωτικὸν δ' ἐξαντλεῖ τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος ψυχός.
 Ἄν τὴν ποτέ μου νεότητα εἶχον καὶ σήμερον ἔτι
 ἂν τὴν ἀκμὴν εἰς ἣν ἤδη ὁ δειλαιὸς οὗτος κομπάζει,
 δὲν θὰ μ' ἐκίνουν βεβαίως τὰ ἄθλα νὰ ἔλθω, καὶ ταῦρος
 ὅσον καλὸς, οὐδ' εἰς δῶρα θ' ἀπέβλεπον.» Λέγων τοιαῦτα 400
 ἔρριψε δὴ εἰς μέσον κεστοὺς, ἐξαισίους τὸ βᾶρος,
 οὓς ὁ τραχὺς εἰς τὰς μάχας νὰ φέρῃ συνήθιζεν Ἐρυξ,
 καὶ νὰ καλύπτῃ σκληρῶ τούς βραχίονας δέρματι ὄλως·
 πᾶσ' αἱ ψυχαὶ ἐξεπλάγησαν· βύρσαι βοῶν παμμεγέθεις
 ἦσαν ἑπτὰ ἐβράμμεναι μολύβδῳ ὁμοῦ καὶ σιδήρῳ· 405
 πρὸ τῶν λοιπῶν δ' ἐξεπλάγη ὁ Δάρης, καὶ πόρρω ἀπέστη·
 Ἀρχισιάδης δ' ὁ εὐψυχὸς ἦρως τὸ βᾶρος κ' ἐκείνους
 τοὺς τεραστίους δεσμοὺς περιέστρεφεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν·
 τότε τοῦ στήθους ἐξέφερε λόγους τοιούτους ὁ γέρων·
 «Τίς τοῦ Ἀλκείδου δ' ἂν ἔβλεπε τίς τοὺς κεστοὺς καὶ τὰ ὄπλα 410
 καὶ τὴν εἰς ταύτας τὰς ὄχθας ποτὲ θλιβεράν πυγμαχίαν;
 Ἐρυξ ὁ σὸς ἀδελφὸς δι' αὐτῶν ἐπυγμαχέει τῶν ὄπλων,
 καὶ ἐγκεφάλου ρυέντος ἰδοῦ σοὶ καὶ αἵματος ἵχνη·
 πρὸς Ἡρακλῆν διὰ τούτων ἀντέστη· κ' ἐγὼ τὰ ἐφόρουν,
 ὅτε μοι δύνανιν ἄλλην παρεῖχε ζωρότερον αἷμα, 415
 πρὶν τοὺς διπλοὺς μου κροτάφους τὸ γῆρας λευκοὺς ἐπιπάσῃ.
 Ἄν δὲ ὁ Δάρης ὁ Τρῶς τὰ ἡμέτερα ὄπλ' ἀπαρνήται,
 ἂν συναινῆ ὁ Αἰνεῖας κ' ὁ ἐμὲ παροτρύνας Ἀκέστης,
 ἔστω ἐξίσου ἢ μάχη· τοὺς Ἐρυκος ρίπτω ἱμάντας·
 λῦσον τὸν φόβον· καὶ ρίψον καὶ σὺ τοὺς κεσοὺς τοὺς Τρωίους.» 420
 Ταῦτα εἰπὼν, τὴν διπλὴν ἐκ τῶν ὤμων ἀπέβαλε χλαῖναν·
 ἔδειξε δ' ὄγκον μελῶν καὶ ὄστᾶ παμμεγέθη, καὶ πήχεις,
 καὶ τοῦ ἀμμώδους ἐδάφους ἐν μέσῳ πελώριος ἔστη.
 Τότε ἐξέφερεν ἴσους κεστοὺς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου,
 κ' εἰς ἀμφοτέρων τὰς χεῖρας προσήρμοσεν ὅμοια ὄπλα· 425
 ἴσταντ' εὐθύς ὀρθωθέντες ἐπ' ἄκρων δακτύλων ἐκείνοι
 κ' εἰς τὸν ἀέρ' ἀτρομήτως νευρώδεις βραχίονας τείνουν·
 τὰς κεφαλὰς θ' ἀνορθοῦσιν ὑψοῦ, τῶν πληγῶν νὰ σωθῶσι,
 καὶ περιπλέκοντες χεῖρα χειρὶ ἐρεθίζουσιν τὴν μάχην,
 εἰς εὐστροφίαν ποδῶν μὲν ἐκεῖνος κ' εἰς ἤβην πιστεύων, 430
 οὗτος δ' εἰς ὄγκον καὶ μέλη· κλονούμενα πλὴν τὰ βραδέα
 γόνατα τρέμουν αὐτοῦ καὶ ταράττει τὰ μέλη του ἄσθημα.

Φέρουσ' οἱ ἄνδρες πολλὰς πλὴν ματαίας πληγὰς κατ' ἀλλήλων,
καὶ διπλασίας αὐτὰς εἰς τὰ κοῖλα πλευρά τω· τὰ στήθη
μέγα ἤχουσι· αἱ χεῖρες πυκνῶς πρὸς κροτάφους καὶ ὦτα 435
φέρονται. Πάταγος δὲ πληττομένων κροτεῖ σιαγόνων.
Βρίθων ὁ Ἐντελλος μένει καὶ ἄσειπτος ἴσταται φεύγων
τὰς προσβολὰς, δι' ἐντέχνων στροφῶν καὶ ἀγρύπνων βλημμάτων.
Ὁ δ' ὡς στρατάρχης, κυκλῶν διὰ χώματος ἔξοχον πόλιν,
ἢ ὀρεινὸν περιβάλλον ὀχύρωμα κύκλω δι' ὀπλων, 440
νῦν τὰς προσβάσεις αὐτὰς, νῦν ἐκείνας ἐπέρχεται τέχνη,
οὕτω κ' ἐκείνος ἐπόδων πολλῶν πλὴν ματαίων πειρᾶται.
Τὴν δεξιάν του ἐγείρων ὁ Ἐντελλος τείνει, δεικνύων
ἄνω αὐτήν· τὴν πληγὴν πρὶν κατέλθῃ δ' ὁ ἄλλος προβλέπων,
στρέφει τὸ σῶμα ταχέως, κ' ἐγκαίρως αὐτὴν ὑπεκφεύγει· 445
εἰς τοὺς ἀνέμους ἐκχεῖ τὴν ἀλκὴν του ὁ Ἐντελλος· κ' αἴφνης
ὑπὸ τὸ ἴδιον βᾶρος ἐνδίδων βαρὺς καταπίπτει
ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς πολλάκις ἐκσπᾶται ὑπόκοιλος πίτυς
ἀπ' Ἐρυμάνθου ἢ Ἰδῆς μεγάλης, καὶ πρόρριζος πίπτει·
σπεύδουν ὁμοῦ ἐγερθέντες Τευκροὶ καὶ Τρινάκριοι νέοι· 450
πρὸς οὐρανὸν ἀναβαίν' ἢ κραυγὴ· ὁ Ἀκέστης δὲ τότε,
πρῶτος δραμῶν, ἀπ' ἐδάφους ἐγείρει τὸν φίλον οἰκτεῖρας·
οὔτ' ἐκπλαγεῖς δ' ἐκ τῆς πτώσεως οὔτε βραδύνων ὁ ἦρωσ,
ἔρχεται μᾶλλον δριμύς κ' εὐσθενῆς ὑπ' ὀργῆς εἰς τὴν μάχην·
τὸν ζωपुरεῖ δ' ἢ αἰδῶς, κ' ἢ πεποίθησιν ἔχουσ' ἀνδρία· 455
κ' εἰς τὸ πεδῖον διώκων τὸν φεύγοντα Δάρητα ζέων,
ἐκ δεξιᾶς κ' ἐκ λαιᾶς διπλασίας πληγὰς καταφέρει,
οὔτε βραδύνει ἢ παύει καὶ ὡς εἰς τὰς στέγας ἐκ νέφους
χάλαζα πίπτει κροτοῦσα, τοσοῦτον πυκνὰς καὶ ὁ ἦρωσ
διὰ χειρῶν ἀμφοτέρων πληγὰς κατὰ Δάρητος φέρει. 460
Μὴ ἀνεχθεῖς δὲ ν' αὐξήσ' ἢ ὀργὴ περαιτέρ' ὁ Αἰνεΐας,
οὐδὲ ὁ Ἐντελλος οὕτω τραχὺς νὰ λυσσᾶ ἐπεμβαίνων,
ἔπαυσεν ἅμα τὴν μάχην· τὸν Δάρητα δὲ κεκμηκότα
εἴλκυσεν ἔξω, καὶ πράως μαλάσσω, ἐφώνησε ταῦτα·
« Δύστηνε, τίς σου ἀπόνοια τόση κατέσχε τὸ πνεῦμα; 465
ἄλλην δὲν βλέπεις ἰσχὺν ἀνωτέραν καὶ δύναμιν θείαν,
ἔνδος θεοῖς; » καὶ, ὡς εἶπε, διέλυσεν ἅμα τὴν μάχην,
τοῦτον δ' οἱ εἴλ' οἱ πιστοὶ του τὰ γόνατα σύροντα μόλις,
τὴν κεφαλὴν ἐνθεν κ' ἐνθεν ριπτάζοντα, πτύοντα αἶμα,

καὶ μετ' αὐτοῦ μεμιγμένους ἐκπτύοντα ἅμα ὀδόντας, 470
ἐπὶ τὰ πλοῖα κομίζουσι, λαμβάνουσι δ' ὁμοῦ τὰ ταχθέντα
κράνος καὶ ξίφος· τὸ στέμμα καὶ ταῦρον δ' ὁ Ἐντελλος ἔχει.
Οὗτος φανεῖς νικητῆς κ' εἰς τοῦ ταύρου τὴν κτήσιν κομπάζων
« Βλέπετε, εἶπεν, ὦ τέκνον θεᾶς καὶ Τευκρῶν οἱ παρόντες,
πόση ἀνδρία ὑπῆρχέ ποτε εἰς τὸ νέον μου σῶμα, 475
τίνος δ' ἐσώτατ ἤδη τὸν Δάρητ' ἀφεύκτου θανάτου. »
Ταῦτα τοῖς εἶπε, καὶ ἔστη ἐμπρὸς τοῦ μετώπου τοῦ ταύρου,
ὅστις ἦν γέρας τῆς μάχης· τὴν χεῖρα δ' ἐγείρας ὀπίσω,
καὶ τοὺς σκληροὺς μεταξὺ τῶν κεράτων σταθμίσας ἱμάντας,
τοῦ ἐγκεφάλου τοὺς ὠθῆς ἐντὸς, τὰ ὀστᾶ καταθραύσας· 480
ἄπνους ὁ βοῦς κατ' ἐδάφους τῆς γῆς ἐξετάθη ἀσπαίρων.
Ἄνωθεν στάς δὲ αὐτὸς ἐκ τοῦ στήθους ἐξέφερε ταῦτα·
« Ταύτην ψυχὴν σοι, ἀντὶ τῆς τοῦ Δάρητος, κρείττονα, Ἐρυξ,
πέμπω. Ἐδῶ, νικητῆς, τοὺς κεστοὺς καὶ τὴν τέχνην ἀφίνω. »
Τότε καλεῖ ὁ Αἰνεΐας εὐθὺς εἰς βελῶν ταχυπτέρων 485
ἄλλον ἀγῶνα τὸν ὅστις ἂν θέλῃ· καὶ θέτων βραβεῖα,
διὰ μεγάλης χειρὸς τὸν ἰστὸν τῆς νηὸς τοῦ Σεργέστου
ὄρθιον στήνει, κ' ἐξ ὕψους ἐκείνου εἰς νήματος ἄκραν
περιστερὰν δεδεμένην κρεμᾶ εἰς σκοπὸν τοῦ σιδήρου·
ἔρχοντ' οἱ ἄνδρες· καὶ κλήρους εἰς χάλκινον ρίπτουσι κράνος· 490
πρῶτος δὲ κλήρος φανεῖς Ἴπποκόοντος ἦν Ἰρτακίδου,
μέγας δὲ θροῦς πανταχόθεν εἰς τ' ὄνομα αὐτὸ ἀνηγέρθη·
δεύτερος ἦν ὁ Μνεσθεὺς, πρὸ μικροῦ εἰς τὴν μάχην τῶν πλοίων
ὁ ἀριστεύσας, Μνεσθεὺς ὁ στεφεῖς δι' ἐλαίας πρασίνης·
ὁ Εὐρυτίων ἦν τρίτος, ὁ σὸς, εὐκλεέστατ', ὀμαίμων, 495
Πάνδαρε, ὃς ἐνταλθεῖς διὰ λύσιν ποτὲ τῶν ὀρκίων,
τῶν Ἀχαιῶν κατὰ μέσον, σὺ πρῶτος ἐτόξευσας βέλος·
ἔσχατος δὲ εἰς τοῦ κράνου τὸ βάθιστον ἦν ὁ Ἀκέστης,
νὰ δοκιμάσῃ τολμῶν καὶ αὐτὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν νέων.
Μετὰ δυνάμειος τότε κυρτοὶ τὸ καμπύλον του τόξον 500
ὅσον ἰσχύει καθεῖς, τῆς φαρέτρας ἐξέλκων τὰ βέλη·
τοῦ Ἰρτακίδου ἐν πρώτοις τὸ βέλος πετῶν εἰς αἰθέρα
ἀπ' ὀξυήχου νευρᾶς, τοὺς πτερόεντας σχίζει ἀέρας·
ἔρχεται δὲ καὶ τρυπᾶ τοῦ ἵππου τὸ κατέναντι μέρος·
σειέται πᾶς ὁ ἰστός· τὸ πτηνὸν τὰ πτερά του τινάσσει 505
ἐμφοβοῦ· κρότος πολὺς δ' ἀντηχεῖ πανταχόθεν ἐπαίνων.

Φέρουσ' οἱ ἄνδρες πολλὰς πλὴν ματαίας πληγὰς κατ' ἀλλήλων,
καὶ διπλασίας αὐτὰς εἰς τὰ κοῖλα πλευρά τῶν τὰ στήθη
μέγα ἠχοῦσιν· αἱ χεῖρες πυκνῶς πρὸς κροτάφους καὶ ὦτα 435
φέρονται. Πάταγος δὲ πληττομένων κροτεῖ σιαγόνων.

Βρίθων ὁ Ἐντελλος μένει καὶ ἄσειτος ἴσταται φεύγων
τὰς προσβολὰς, δι' ἐντέχνων στροφῶν καὶ ἀγρύπνων βλημμάτων.
Ὁ δ' ὡς στρατάρχης, κυκλῶν διὰ χώματος ἔξοχον πόλιν,
ἢ ὄρεινόν περιβάλλον ὀχύρωμα κύκλῳ δι' ὀπλων, 440

νῦν τὰς προσβάσεις αὐτὰς, νῦν ἐκείνας ἐπέρχεται τέχνη,
οὕτω κ' ἐκείνος ἐρόδων πολλῶν πλὴν ματαίων πειρᾶται.

Τὴν δεξιάν του ἐγείρων ὁ Ἐντελλος τείνει, δεικνύων
ἄνω αὐτὴν· τὴν πληγὴν πρὶν κατέλθῃ δ' ὁ ἄλλος προβλέπων,
στρέφει τὸ σῶμα ταχέως, κ' ἐγκαίρως αὐτὴν ὑπεκφεύγει· 445

εἰς τοὺς ἀνέμους ἐκχεῖ τὴν ἀλκὴν του ὁ Ἐντελλος· κ' αἴφνης
ὑπὸ τὸ ἴδιον βάρος ἐνδιδὼν βαρὺς καταπίπτει

ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς πολλάκις ἐκσπᾶται ὑπόκοιλος πίτυς
ἀπ' Ἐρυμάνθου ἢ Ἰδῆς μεγάλης, καὶ πρόρριζος πίπτει·
σπεύδουν ὁμοῦ ἐγεροθέντες Τευκροὶ καὶ Τρινάκριοι νέοι· 450

πρὸς οὐρανὸν ἀναβαίν' ἢ κραυγῇ· ὁ Ἀκέστης δὲ τότε,
πρῶτος δραμῶν, ἀπ' ἐδάφους ἐγείρει τὸν φίλον οἰκτείρας·
οὐτ' ἐκπλαγεὶς δ' ἐκ τῆς πτώσεως οὔτε βραδύνων ὁ ἦρωσ,
ἔρχεται μᾶλλον ὀριμὺς κ' εὐσθενῆς ὑπ' ὀργῆς εἰς τὴν μάχην·
τὸν ζωपुरεῖ δ' ἢ αἰδῶς, κ' ἢ πεποιθήσιν ἔχουσ' ἀνδρία· 455

κ' εἰς τὸ πεδῖον διώκων τὸν φεύγοντα Δάρητα ζέων,
ἐκ δεξιάς κ' ἐκ λαιᾶς διπλασίας πληγὰς καταφέρει,
οὔτε βραδύνει ἢ παύει· καὶ ὡς εἰς τὰς στέγας ἐκ νέφους
χάλαζα πίπτει κροτοῦσα, τοσοῦτον πυκνὰς καὶ ὁ ἦρωσ
διὰ χειρῶν ἀμφοτέρων πληγὰς κατὰ Δάρητος φέρει. 460

Μὴ ἀνεχθεὶς δὲ ν' αὐξήσ' ἢ ὀργῇ περαιτέρ' ὁ Αἰνεΐας,
οὐδὲ ὁ Ἐντελλος οὕτω τραχὺς νὰ λυσσᾷ ἐπεμβαίνων,
ἔπαυσεν ἅμα τὴν μάχην· τὸν Δάρητα δὲ κεκμηχότα
εἴλκυσεν ἔξω, καὶ πρᾶως μαλάσσω, ἐφώνησε ταῦτα·

« Δύστηγε, τίς σου ἀπόνοια τόση κατέσχε τὸ πνεῦμα; 465

ἄλλην δὲν βλέπεις ἰσχὺν ἀνωτέραν καὶ δύναμιν θείαν;
ἐνδος θεοῖς·» καὶ, ὡς εἶπε, διέλυσεν ἅμα τὴν μάχην,
τοῦτον δ' οἱ εἶλ' οἱ πιστοὶ του τὰ γόνατα σύροντα μόλις,
τὴν κεφαλὴν ἐνθεν κ' ἐνθεν ριπτάζοντα, πτύοντα αἶμα,

καὶ μετ' αὐτοῦ μεμιγμένους ἐκπύοντα ἅμα ὀδόντας, 470
ἐπὶ τὰ πλοῖα κομίζουσι, λαμβάνουσι δ' ὁμοῦ τὰ ταχθέντα
κράνος καὶ ξίφος· τὸ στέμμα καὶ ταῦρον δ' ὁ Ἐντελλος ἔχει.
Οὗτος φανεὶς νικητῆς κ' εἰς τοῦ ταύρου τὴν κτῆσιν κομπάζων

« Βλέπετε, εἶπεν, ὦ τέκνον θεᾶς καὶ Τευκρῶν οἱ παρόντες,
πόση ἀνδρία ὑπῆρχέ ποτε εἰς τὸ νέον μου σῶμα, 475
τίνος δ' ἐσώτατ ἤδη τὸν Δάρητ' ἀφεύκτου θανάτου.»

Ταῦτα τοῖς εἶπε, καὶ ἔστη ἐμπρὸς τοῦ μετώπου τοῦ ταύρου,
ὅστις ἦν γέρας τῆς μάχης· τὴν χεῖρα δ' ἐγείρας ὀπίσω,
καὶ τοὺς σκληροὺς μεταξὺ τῶν κεράτων σταθμίτας ἰμάντας,
τοῦ ἐγκεφάλου τοὺς ὠθησ' ἐντὸς, τὰ ὅστα καταθραύσας· 480
ἄπνους ὁ βοῦς κατ' ἐδάφους τῆς γῆς ἐξετάθη ἀσπαίρων.

Ἄνωθεν στάς δὲ αὐτὸς ἐκ τοῦ στήθους ἐξέφερε ταῦτα·
« Ταύτην ψυχὴν σοι, ἀντὶ τῆς τοῦ Δάρητος, κρείττονα, Ἐρουξ,
πέμπω. Ἐδῶ, νικητῆς, τοὺς κεστοὺς καὶ τὴν τέχνην ἀφίνω.»

Τότε καλεῖ ὁ Αἰνεΐας εὐθύς εἰς βελῶν ταχυπτέρων 485
ἄλλον ἀγῶνα τὸν ὅστις ἂν θέλῃ· καὶ θέτων βραβεΐα,
διὰ μεγάλης χειρὸς τὸν ἰστὸν τῆς νηὸς τοῦ Σεργέστου
ὄρθιον στήνει, κ' ἐξ ὕψους ἐκείνου εἰς νήματος ἄκραν
περιστερὰν δεδεμένην κρεμᾷ εἰς σκοπὸν τοῦ σιδήρου·
ἔρχοντ' οἱ ἄνδρες· καὶ κλήρους εἰς χάλκινον ρίπτουσι κράνος· 490

πρῶτος δὲ κλήρος φανεὶς Ἴπποκόοντος ἦν Ἰρτακίδου,
μέγας δὲ θροῦς πανταχόθεν εἰς τ' ὄνομα αὐτὸ ἀνηγέρθη·
δεύτερος ἦν ὁ Μνεσθεὺς, πρὸ μικροῦ εἰς τὴν μάχην τῶν πλοίων
ὁ ἀριστεύσας, Μνεσθεὺς ὁ στεφεὶς δι' ἐλαίας πρασίνης·

ὁ Εὐρυτίων ἦν τρίτος, ὁ σὸς, εὐκλεέστατ', ὀμαίμων, 495
ὁ Πάνδαρε, ὃς ἐνταλθεὶς διὰ λύσιν ποτὲ τῶν ὀρκίων,
τῶν Ἀχαιῶν κατὰ μέσον, σὺ πρῶτος ἐτόξευσας βέλος·
ἔσχατος δὲ εἰς τοῦ κράνους τὸ βάθιστον ἦν ὁ Ἀκέστης,
νὰ δοκιμάσῃ τολμῶν καὶ αὐτὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν νέων.

Μετὰ δυνάμειος τότε κυρτοὶ τὸ καμπύλον του τόξον 500
ὅσον ἰσχύει καθεὶς, τῆς φαρέτρας ἐξέλκων τὰ βέλη·
τοῦ Ἰρτακίδου ἐν πρώτοις τὸ βέλος πετῶν εἰς αἰθέρα
ἀπ' ὀξυήχου νευρᾶς, τοὺς πτερόεντας σχίζει ἀέρας·
ἔρχεται δὲ καὶ τρυπᾷ τοῦ ἵππου τὸ κατέναντι μέρος·

σειέται πᾶς ὁ ἰστός· τὸ πτηνὸν τὰ πτερά του τινάσσει 505
ἔμφοβον· κρότος πολὺς δ' ἀντηχεῖ πανταχόθεν ἐπαίνων.

Ἐπειτα στάς ὁ Μνεσθεὺς θαρράλεος, τὸ τόξον τανύει
καὶ πρὸς τὸ ὕψος τὸ βέλος ὁμοῦ καὶ τὰ ὄμματα τείνει·
καὶ ἀστοχεῖ ὁ κακότυχος μὲν τοῦ πτηνοῦ τοῦ ἰδίου,
εἰς τοὺς δεσμοὺς δὲ τυγχάνων ὁ σιδήρος κόπτει τὸ νῆμα, 510
τὸ εἰς τὸν μέγαν ἰστόν τῆς πελείας προσδέον τὸν πόδα·
εἰς τοὺς ἀέρας δ' ἀπέπτῃ ἐκείνη, κ' εἰς μέλανα νέφη·
ὁ δ' Εὐρυτίων ταχύς, καὶ τὸ βέλος του ἔτοιμον ἔχων
ἐπὶ τοῦ τόξου, λιτάς πρὸς αὐτοῦ τὸν ὀμαίμονα φέρει·
βλέπων τὴν πέλειαν δὲ τὰ πτερά τῆς εὐθύμως κτυπῶσαν 515
εἰς τὸν κενὸν οὐρανὸν τὴν τοξεύ' ὑπὸ νέφος ζοφῶδες·
πίπτει νεκρά, κ' εἰς τὰ ὕψη τῶν ἀστρῶν λιποῦσα τὸ πνεῦμα,
τὰ προσαιθέρεα, φέρ' εἰς τὸ στήθος τὸ βέλος πεσοῦσα.
Ἄμοιρος ἄθλου λοιπὸν ὁ Ἀκέστης ἐλείπετο μόνος·
πρὸς τὸν αἰθέρα καὶ οὗτος τὸ βέλος του ἔστρεψεν ὁμῶς, 520
ἐπιδεικνύων τὴν τέχνην ὁμοῦ καὶ τὸ εὐήχον τόξον.
Τότε δ' ἐξαίφνης ἐφάνη τὸ μέλλον τρανῶς προμηνύον
τέρας ἐξαισίον· τί δ' ἐπεσήμαιεν εἶτα ἐγνώσθη·
τότε δυσκόλως δ' ἐξήγουν αὐτὸ ἐκπλαγέντες οἱ μάντιες.
Ὡς εἰς τὰ νέφη ἐπέτα τὸ βέλος, ἐξαίφνης ἐξήφθη 525
ἶχνος φλογὸς δ' ἐγχαράξαν ἐκρύβ' εἰς τοὺς κούφους ἀνέμους,
διαλυθὲν οὐρανόθεν καθὼς ἀποσπῶνται συχνάκις
ἄστρα πετῶντα καὶ τρέχουν κατόπισθεν σύροντα κόμην.
Ἐμειναν ἐκθαμβ' οἱ Τρῶες καθὼς κ' οἱ Τρινακριοὶ ἄνδρες 530
καὶ τοὺς θεοὺς καθιέτευον· δὲν παρεγνώρισεν ὁμῶς
τὸν οἰωνὸν ὁ Αἰνεΐας· φαιδρὸς ἀσπασθεὶς τὸν Ἀκέστην,
δῶρα μεγάλα προσέφερε, λόγους τοιοῦτους ἐκφράσας·
«Δέχθητι, πάτερ· ἠυδόκησ' ὁ μέγας Ὀλύμπιος ἀναξ
διὰ σημάτων τοιοῦτων ἀνάθλητον γέρας νὰ λάβῃς·
λάβε τὸ δῶρον αὐτὸ τοῦ ἰδίου πρεσβύτου Ἀγχίσου, 535
τὸν εἰκονόγλυπτον τοῦτον κρατῆρα, ὃν ἔδωκε πάλαι
ὁ ἀπὸ Θράκης Κισσεὺς εἰς ἐκείνον ὡς ἐντιμον, μέγα
δῶρον, φιλίας μνημεῖον κ' ἐνέχυρον ἔτι ἀγάπης.»
Οὕτως εἰπὼν, τοὺς κροτάφους τῷ ἔστεψ' ἐκ δάφνης πρασίνης,
πάντων δ' ἐμπρὸς νικητὴν τὸν Ἀκέστην ἐκήρυξε πρῶτον· 540
οὐδ' ὁ χρηστός Εὐρυτίων ἐφθόνησε τοῦτο τὸ κλέος,
εἰ καὶ ὁ μόνος ἀφ' ὕψους εἰς γῆν τὸ πτηνὸν καταρρίψας,
ἔλαβε δὲ μετ' αὐτὸν ὁ ἐκκόψας τὸ νῆμα βραβεΐα·

ὑστατος δ' ὅς εἰς τὸ ξύλον ἐνέπηξε μόνον τὸ βέλος.
Πρὶν δ' οἱ ἀγῶνες παυθῶσι διόλου, καλεῖ ὁ Αἰνεΐας 545
τὸν Ἡπυτίδην, πιπτόν ὀπαδὸν τοῦ ἀνήβου Ἰούλου
καὶ κηδεμόνα του· λέγει δ' αὐτὰ εἰς τὸ οὖς του κρυφίως·
« Ὑπαγε· ἂν ὁ Ἀσκάνιος ἤδη τὸ τάγμα τῶν παιδῶν
ἔτοιμον ἔχη καὶ ἂν ἠὑτρεπίσθη ὁ δρόμος τῶν ἵππων,
ἄς τοὺς προσάξ' εἰς τὸν πάππον, αὐτὸς δ' ἄς φανῇ ὀπλισμένος.» 550
Εἶπε κ' ἐπρόσταξε πᾶς εἰς ἀπόστασιν κύκλου μεγάλου
νὰ μακρυνθῇ ὁ λαὸς, καὶ κενὸν τὸ πεδῖον νὰ μείνῃ·
ἔρχοντ' οἱ παῖδες καὶ λάμπουν ἐφ' ἵππων καλῶν, ἐγγαλίτων,
πρὸ ὀφθαλμῶν τῶν γονέων, καὶ πάντες οἱ νέοι τῶν Τρῶων
καὶ Τρινακρίων ἐπίσης θαυμάζουν αὐτοὺς ἐρχομένους. 555
Πάντων τὴν κόμην κατ' ἔθος περίκαρτον στέμμ' ἀναδέει·
ἕκαστος κράνινα δὴ κρατεῖ σιδηρόαιχμα ἐγχεί·
φέρουν φαρέτρας τινὲς ἐλαφρὰς εἰς τοὺς ὤμους, καὶ λάμπει
περὶ τὸν τράχηλον κύκλος στρεπτός ἐκ χρυσοῦ εὐμαλάκτου·
Τάγματα τρία τῶν ἵππων διέπουσι τρεῖς ἀρχηγότων, 560
περινοστοῦντες· ἕκαστῳ δὲ ἔπονται δώδεκα παῖδες
ἕκαστ' ἰδίως κατ' ἴλας λαμπροὶ, ὑφ' ὁμοίους ἱππάρχους·
μίαν τῶν νέων ἐκείνων ἰλῶν ὁ μικρὸς διευθύνει
Πρίαμος, τ' ὄνομα φέρων τοῦ πάππου, σὸς γόνος, Πολίτα, 565
περικλεῆς, Ἰταλοῦς ὁ προάξων· τὸν φέρει δὲ δίχρους
Θράκειος ἵππος λευκῶς ἐστιγμένος· τοὺς πόδας τοὺς πρόσθεν
ἔχει λευκοὺς, καὶ λευκὸν τὸ ὑψίκομον μέτωπον φέρει.
Ἄτῳς ἦν δεύτερος, μέλλων γενάρχης Ἀτύων Λατίνων,
Ἄτῳς, παιδίον μικρὸν προσφιλὲς τοῦ παιδίου Ἰούλου·
ἔσχατος δὲ ὁ τὸ εἶδος καλὸς ὑπὲρ πάντας Ἰούλος· 570
ἵππον ἱππεύει Σιδόνιον, ὄνπερ Διδῶ ἢ καλλίστη
εἶχε χάρις' εἰς αὐτὸν τῆς στοργῆς τῆς σημείον καὶ μνήμην.
Φέρουσι δὲ τοῦ πρεσβύτου Ἀκέστου Τρινακριοὶ ἵπποι
παῖδας τοὺς ἄλλους.
Χειροκροτοῦντες ἀσπάζοντ' αὐτοὺς δειλιῶντας, καὶ χαίρουσι 576
οἱ Δαρδανίδαί, γνωρίζοντες ὄψεις ἀρχαίων προγόνων·
ὡς περιήλθον δ' οἱ παῖδες φαιδροὶ τὴν ὀμήγουριν πᾶσαν
καὶ τοὺς οἰκείους ἐφ' ἵππων τοῖς ἔδωκ' εὐθὺς τὸ σημείον
ὁ Ἡπυτίδης μαστίσας καὶ μέγ' ἀνακράξας συγχρόνως·
τρέχουσι πρῶτον ἐξ ἴσου, εἰς τρεῖς δὲ χοροὺς μετὰ ταῦτα 580

σχίζοντ' αἱ τάξεις, καὶ τρέπουσι πάλιν ὀπίσω τὸν δρόμον
 μετακαλούμενοι· ὄπλα πολέμου δὲ ἤδη κινουῦντες,
 τρέχουσι πάλιν ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω, πρὸς ἄλλας εὐθύνσεις,
 κατ' ἀντιθέτους γραμμὰς, περιπλέκοντες κύκλους εἰς κύκλους
 ἀλλεπαλλήλους, κ' ἐμφαίνουσ' εἰκόνα πολέμου ἐνόπλου· 585
 νῦν μὲν τὰ νῶτα ἐκθέτοντες φεύγουν, καὶ νῦν πολεμίαν
 τρέπουν αἰχμήν· εἰς εἰρήνης δὲ ἄλλοτε κλίνουσι συμβάσεις.
 Ὡς ὁ τῆς Κρήτης λαβύρινθος εἶχεν, ὡς ἄδεται, πάλαι
 δρόμους εἰς τεῖχη τυφλά τεχνητοῦς, καὶ ὁδῶν χιλιάδας
 ἀμφιελίκτους δολίως, εἰς ἃς περιέπιπτε πᾶς τις 590
 ὑπὸ σημείων ψευδῶν εἰς δεινὴν, ἀνεπίστρεπτον πλάνην,
 οὕτω καὶ ἤδη τὰ τέκνα τῶν Τρώων τὰ ἴχνη τοῦ δρόμου
 παίζοντα πλέκουν παντοίως, φυγὰς δὲ καὶ μάχας μιμοῦνται·
 ὡς οἱ δελφῖνες ὁπότε ὑγρὸν διαπλέοντες πόντον,
 ἢ Λιβυκὸν ἢ Καρπάθειον, παίζουν ἐντὸς τῶν κυμάτων. 595
 Τοῦτ' ὁ Ἀσκάnios πρῶτος τῶν δρόμων καὶ ἄλλων τὸ ἔθος,
 ὅταν εἰς κύκλον τειχῶν τὴν μακρὰν περιέλαβεν Ἄλβαν,
 ἔφερ' ἐκεῖ, εἰς αὐτὰ ἐνασχήσας τοὺς πρῶτους Λατίνους·
 ὡς δ' ἐγυμνάζετο παῖς, μετ' αὐτοῦ δὲ κ' οἱ Τρώιοι παῖδες,
 οὕτω κ' ἢ Ἄλβα τοὺς παῖδας ἐγύμνασ' ἐντεῦθεν κ' ἢ Ῥώμη 600
 παραλαβοῦσα τὸ πατριον πάντοτ' ἐτήρησε κλέος.
 Τροία δὲ λέγεται ὁ ἄλλος καὶ Τρώϊον τάγμα οἱ παῖδες.
 Μέχρι τοσοῦτου ἤσκειτ' ὁ ἀγὼν πρὸς τὸν θεῖον πατέρα.
 Ἦδη δὲ πάλιν ἡ τύχη μετέβαλε πίστιν ἐκ νέου.
 Περὶ τὸν τύμβον ἐὶ ᾧ διαφόρους ἐτέλουν ἀγῶνας 605
 ἢ Κρονιάς οὐρανόθεν τὴν Ἴριν κατέπεμψεν Ἥρα
 εἰς τοῦ Ἰλίου τὸν στόλον· κατόπιν δ' αὐτῆς καὶ ἀνέμους,
 ταραττομένη, καὶ οὐπω πάλαι κορέσασα πάθος.
 Ἦλθε δ' ἡ κόρη σπουδῇ ἐπὶ τόξου χιλίων χρωμάτων,
 καὶ τὸν ταχὺν ἀοράτως τοῖς πᾶσι διέτρεξε δρόμον· 610
 εἶδεν ἐκεῖ τὴν ἀνδρῶν συρροήν, τὴν ἀκτὴν δὲ σκοποῦσα,
 ἔρημον μὲν τὸν λιμένα κατεῖδε, κενὸν δὲ τὸν μόλον·
 καὶ εἰς μονήρεις κ' ἐρήμους ἀκτὰς ἀφροστῶσ' αἱ Τρωάδες,
 τὸν τεθνεῶτα ἐπένθουν Ἀγχίστην· ἐκχέουσαι θρήνους,
 εἰς τὸν βαθὺν ἐνητένιζον πόντον καὶ πᾶσαι συμφώνως 615
 ἔκραζον· « Θάλασσα, φεῦ! δι' ἡμᾶς τὰς καμούσας εἰσέτι ὀπόση! »
 πόλιν ποθοῦσι, τοῦ πόντου τοὺς μόχλους μὴ φέρουσαι πλέον.

Τότε εἰς μέσον αὐτῶν καθορμᾶ, εἰς τὴν τέχνην τοῦ βλάπτειν
 ἔμπειρος, ὄψιν κ' ἐσθῆτα θεᾶς ἐνδυθεῖσα ἢ Ἴρις·
 φαίνεται γραῖα Βερόη, γυνὴ Ἰσμαρίου Δορύκλου, 620
 ὅστις καὶ γένος ποτ' ἐνδοξὸν εἶχε καὶ φήμην καὶ τέκνα·
 πρὸς τὰς Τρωάδας μητέρας δὲ οὕτω προσφθέγγεται ἔλθοῦσα·
 ὦ δυστυχεῖς! διατί ἐχθρικάι εἰς τὸν πόλεμον χεῖρες
 ὑπὸ τὰ πάτρια δὲν μᾶς ἐφόνευσαν τεῖχη; ὦ γένος 625
 δύστηνον, τίνα σοι ὄλεθρον ἄρα ἢ τύχη φυλάττει;
 μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Τροίας τὸ ἑβδομον ἔτος παρῆλθε,
 πάντας ἀφ' ὅτου πορθμοὺς καὶ σκοπέλους ἀξένους καὶ γαίας
 περιερχόμεθα, τ' ἄστρα μετροῦσαι, κ' εἰς πέλαγος μέγα
 τὴν Ἰταλίαν ζητοῦμεν ἐκφεύγουσαν, μέσον κυμάτων.
 Ἐρυκος ὄροι ἐνταῦθ' ἀδελφοὶ καὶ Ἀκέστης ὁ ξένος· 630
 τίς νὰ ἰδρῦσωμεν ὧδε καὶ τεῖχη κωλύει καὶ πόλιν;
 Φίλη πατρίς, καὶ θεοὶ ἀπ' ἐχθρῶν οἱ σωθέντες εἰς μάτην,
 τ' ὄνομα δόμων ποτὲ Τρωϊκῶν δὲν θ' ἀκούσω; καὶ ρεῖθρα
 δὲν θὰ ἰδῶ τὰ Ἐκτόρεια, Ξάνθη, Σιμόεντα πλέον;
 Ἄγετε δὴ μετ' ἐμοῦ τ' ἀποτρόπαια καύσατε πλοῖα· 635
 τῆς μαντιπόλου Κασάνδρας ἐφάν' ἢ εἰκῶν μοι καθ' ὕπνου
 δᾶδας διδοῦσ' ἀνημμένας· ἐνταῦθα ζητεῖτε τὴν Τροίαν·
 αὐτ' ἢ ὑμῶν κατοικία· καιρὸς ἐργασίας εἶν' ἤδη.
 Μὴ πρὸς τὰ θαύματ' ἀργεῖτε. Ἴδέτε, βωμοὶ Ποσειδῶνος
 τέσσαρες. Δᾶδας ὁμοῦ καὶ ψυχὴν ὁ θεὸς σᾶς παρέχει. 640
 Εἶπε καὶ πῦρ ἐχθρικὸν μετὰ βίας ἀρπάσασα πρώτη,
 ἄρασα δ' ἄνω τὴν χεῖρα, καὶ λάμπον τοξεύσασα, πόρρω
 ἔρριψεν· ἐκπληξίς δὲ κυριεύει καὶ θάμβος τὰς φρένας
 τῶν Ἰλιάδων, ὧν μία, Πυργῶ, ἢ πασῶν πρεσβυτάτη, 645
 ἧτις τροφὸς καὶ βασιλεία ἦν τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου,
 « Δὲν εἶν' ἢ Ῥοίτειος αὕτη Βερόη, οὐδὲ τοῦ Δορύκλου
 εἶν' ἢ γυνή· καλλονῆς διακρίνατε θείας σημεῖα
 καὶ φλογεροὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ὁποῖον ἰδέτε τὸ πνεῦμα,
 ποῖα ὄψις, καὶ τίς ἢ φωνὴ καὶ τὸ βάδισμα ποῖον· 650
 ἔτι δ' ἐγὼ πρὸ μικροῦ ἀσθενῆ τὴν Βερόην ἀφήκα,
 ἀγανακτοῦσαν διότι ἀμέτοχος μόνη τοῦ ἔργου,
 πρὸς τὸν Ἀγχίστην τιμὴν τὴν ἀνήκουσαν δὲν ἀποδίδει· »
 εἶπε τοιαῦτα.

Ἄλλ' αἱ μητέρες τὸ πρῶτον ἀμφίβροποι, ρίπτουσαι βλέμμα

ἐπὶ τὰς ναῦς δυσμενές, μεταξύ ταλαντεύονται πόθου 655
 πρὸς τὰς παρούσας ἀκτὰς, ἢ τὴν γῆν ἣν ὑπόσχοντ' αἱ Μοῖραι·
 δὲ αἰφνιδίως ὑπόπτερος ἦρθ' ἢ θεὰ πρὸς αἰθέρας,
 κ' ὑπὸ τὰ νέφη πετώσα ὑπέρμεγα ἔτεμε τόξον·
 τότε ἐκπλαγεῖσαι πρὸς τοῦτο τὸ θαῦμα, καὶ ὄλως μανεῖσαι,
 μέγ' ἀνακράζουσαι, πῦρ τῶν ἐντὸς ἐστιῶν των ἀρπάζουσι, 660
 καὶ τοὺς βωμοὺς ἐκχυμνοῦσαι τινες σφενδονίζουσι δάδας,
 φύλλα καὶ θάμνους. Ἀδέσμευτος τρέχει ὁ Ἡφαιστος ἤδη
 κατὰ σελμάτων, κωπῶν καὶ πευκίνων πρωρῶν καταγράφων.
 Πρὸς τὴν σορὸν καὶ τὸ θέατρον σπεύδων ὁ Εὐμηλος τότε,
 τὸν ἐμπρησμὸν ἀναγγέλλει τῶν πλοίων· καὶ βλέπουσι πάντες 665
 ὄμμασ' ἰδίους καπνὸν καὶ μέλαιναν φλόγ' ἀνιοῦσαν·
 πρῶτος ἐν ᾧ δ' ὁ Ἀσκάνιος ἤγε φαιδρὸς τὴν ἰππείαν,
 πρὸς τοῦ ναυστάθμου τὸν θόρυβον τρέχει ἐφ' ἵππου δρομαῖος·
 οὐδ' οἱ τροφοὶ νὰ κρατήσωσι δύναντ' αὐτὸν πνευστιῶντες.
 « Τίς σὰς κατέσχε μανία καὶ τίνα σκοπεύετε, κράζει· 670
 φεῦ, δυστυχεῖς συμπολίτιδες; δὲν πυρπολεῖτε Ἀργείων
 νῆας ἐχθρῶν, ἀλλ' ὑμῶν τὴν ἐλπίδα Ἀσκάνιος ὧδε
 εἶμ' ὁ ὑμέτερος. » Ῥίπτει κενὸν πρὸ ποδῶν του τὸ κράνος
 δπερ ἐφόρ' εἰς τὸν μάχης μορφήν εἰκονίζοντ' ἀγῶνα·
 σπεύδει ἐκεῖ ὁ Αἰνεΐας κ' ὁ ὄμιλος σπεύδει τῶν Τρώων. 675
 Ἄλλους εἰς ἄλλας ἀκτὰς διαφεύγουσι τότε ἐκεῖναι
 πεφοβισμένοι· καὶ, εἴπου ἢ δάσος ἢ βράχου κοιλότης,
 κρύπτονται. Θλίβει ἢ πράξις αὐτὰς καὶ τὸ φῶς. Τοὺς οἰκείους
 πάλιν γνωρίζουν, κ' ἢ Ἡρα τοῦ στήθους των ἤδη ἀπέπτῃ.
 Τοῦ ἐμπρησμοῦ πλὴν ἢ φλόξ καὶ ἢ δύναμις ἔνεκα τούτου 680
 δὲν ἐπραύνθ'· ὑπὸ ξύλα δρυὸς τρεφομένη καθύγρου
 ἔμφρακτος ἔνδον, βραδὺν ἀποπέμπει καπνὸν, καὶ ἢ τρόπις
 φέρει ἀτμίδα νωθρὰν κ' ἐξαπλοῦται ἢ λύμ' εἰς τὸ σῶμα·
 δὲν ὠρελεῖ οὐδ' ἠρώων ἀνδρία, οὐδ' ὑδάτων τὸ ρεῖθρον·
 τότε τὴν χλαῖναν τῶν ὤμων ὁ ὄσιος ἔρριψ' Αἰνεΐας, 685
 καὶ τὸν θεὸν βοηθὸν, ἀνατείνων τὰς χεῖρας, ἐκάλει·
 « Ζεῦ παντοκράτωρ, ἐὰν δὲν ἐμίσησας ὄλως τοὺς Τρῶας,
 τοὺς ἀνθρωπίνους δὲ μόχθους οἰκτίρμων εἰσέτι ἂν βλέπῃς
 ὧς καὶ τὸ πάλαι, ἀπότρεψον πόρρω τοῦ στόλου τὰς φλόγας,
 πάτερ, καὶ σῶσον τὰ λείψαν' αὐτὰ τῶν Τευκρῶν τοῦ ὀλέθρου· 690
 ἢ ἂν σὲ ἔπταισα, ρίψον ἐπάνω μου (ἄλλο μοὶ μένει;)

τὸν κεραυνὸν σου, καὶ θραῦσόν μ' εὐθὺς δι' ἰδίας χειρός σου. »
 Μόλις ἐξέφρασε ταῦτα καὶ μέλαινα ῥήγνυται λαῖλαψ
 μετὰ ῥαγδαίας βροχῆς καὶ βροντῶν, καὶ πεδία καὶ ὕψη 695
 τρέμουν τῆς γῆς· καὶ θολὸς ἀπ' αἰθέρος εὐθὺς καταρρέει
 μετὰ νοτίων ἀνέμων πυκνῶν ζοφωδέστατος ὄμβρος·
 ἄνωθεν κλύζοντ' αἱ πρῶραι ἡμίκαυστοι, βρέχοντ' αἱ δρυες.
 Πᾶς ὁ ἀτμὸς ἀποσβέννυται οὕτω, καὶ πάντα τὰ πλοῖα,
 ἐξαιρουμένων τεσσάρων, ἐσώθησαν ταύτης τῆς λύμης.
 Συνταραχθεῖς ἐκ τῆς νέας αὐτῆς συμφορᾶς ὁ Αἰνεΐας, 700
 πότε τὴν μίαν, καὶ πότε τὴν ἄλλην μετέβαλλε γνώμην,
 πλήρης μερίμνης, εἰς γῆν Σικελῶν, τῶν Μοιρῶν ἐπιλήσμων,
 ἂν θὰ οἰκήσῃ, ἢ ἂν θὰ ζητήσῃ ἀκτὰς ἰταλίδας·
 τότε ὁ Ναύτης ὁ γέρων, ἐκεῖνος ὃς ἔλαβε μόνος
 Τριτογενείας Παλλάδος διδάγματα, φρένας δ' ἐξόχους, 705
 ταῦτ' ἀπεκρίνατο, εἴτε τὴν θεῖαν ὀργὴν τὴν μεγάλην,
 εἴτε τὴν τάξιν αὐτὴν τῆς βουλῆς τῶν Μοιρῶν διαγγέλλων,
 παρηγορῶν τὸν Αἰνεΐαν δ' ἐξέφερε λόγους τοιούτους·
 « Τέχνον θεᾶς, ὅπου σ' ἄγει καὶ φέρει ἢ Μοῖρά σου, ἔπου· 710
 εἴ τι συμβῆ, θριαμβεύει τῆς τύχης ὁ φέρων τὴν τύχην·
 τὸν ἐκ θεῶν γεννηθέντα Δαρδάνιον ἔχεις Ἀκέστην·
 πρόφρονά σύμβουλον λάβε καὶ πρόσθεσ αὐτὸν τοῖς σκοποῖς σου·
 δὲ εἰς αὐτὸν τοὺς ἐξ ὄσων ὠλέσθησαν πλοίων ληφθέντας,
 τοὺς πρὸς τὰς σὰς ἐγχειρίσεις καὶ πράξεις τὰς σὰς ἀποκνοῦντας, 715
 τοὺς γηραιούς, τὰς μηκέτ' εἰς τὸν πλοῦν ἀντεχούσας γυναῖκας,
 ὄσους δ' ἀχρήστους, δειλοὺς εἰς τὸν κίνδυνον, ἔχεις ἀνθρώπους,
 ἐκλεξον τούτους· αὐτοὶ ἄς οἰκήσωσι πόλιν ἐνταῦθα,
 καὶ ἄς τῇ δώσωσιν ὄνομ' Ἀκέστην, ἂν δέχητ' ἐκεῖνος. »
 Ἐκ τῶν τοῦ φίλου πρεσβύτου βουλῶν κινηθεὶς ὁ Αἰνεΐας, 720
 ἔτρεψε τότε τὸ πνεῦμα τῶ ὄντ' εἰς παντοίας μερίμνας.
 Νύξ σκοτεινὴ ἐπὶ δίφρου διζύγου τὸν πόλον κατεῖχεν,
 ἢ τοῦ γεννήτορος ὅτε Ἀγχίσου εἰκῶν, καταβάσα
 ἐξ οὐρανοῦ αἰφνιδίως, ἐπρόφερε λόγους τοιούτους·
 « Τέχνον ποτὲ καὶ ζωῆς μοι, ἐν ὄσῳ ζωὴ μοι ὑπῆρχε, 725
 φίλτερον, σὺ ὁ τοσαῦτα παθὼν εἰς Ἰλίου τὴν μοῖραν,
 παρὰ Διὸς ἀποστέλλομαι σοι, ὅστις ἀπέωσεν ἤδη
 ἀπὸ τοῦ στόλου τὸ πῦρ, κατοικτεῖρας σε τέλος ἐξ ὕψους·
 τὰς συμβουλάς τὰς ἀρίστας ἐκτέλεσον ἄς σοι ὁ γέρων

ἔδωκε Ναύτης· εὐψύχους ἐκλέξας μετάφερε νέους
 εἰς Ἴταλιαν· ἀνάγκη τραχύ, εἰς τὸ Λάτιον, γένος
 νὰ πολεμήσης καὶ ἄγριον. Ὅμως ἐλθὲ εἰς τοὺς δόμους
 730 πρῶτον τοῦ Ἄδου· τὰ βάθη δ' ἀφοῦ διαβῆς τοῦ Ἀόρνου,
 τὴν παρουσίαν μου ζήτηι· ὁ ἄσπλαγχνος Τάρταρος, τέκνον,
 δὲν μὲ κρατεῖ, οὐδ' αἱ μαῦραι σκιαί· μεταξὺ τῶν μακάρων
 εἰς τὰ πεδία οἰκῶ τὰ Ἡλύσια, ὅπου σφαγίων
 735 ἄφθονον αἶμ' ἀφοῦ χύσης, ἀγνή θὰ σὲ φέρῃ Σιβύλλα.
 Τότε μανθάνεις τὸ γένος σου πᾶν καὶ τὴν μέλλουσαν πόλιν.
 Χαῖρε δὲ νῦν· τῆς καθύγρου νυκτὸς ἐμεσάσθη ὁ δρόμος,
 καὶ τῆς σκληρᾶς μοι προσπνέουσ' Ἡοῦς, οἱ ἀσθμαίνοντες ἵπποι.»
 Εἶπε κ' ἐσβέσθη λυθεὶς ὡς καπνὸς ἀραιὸς εἰς ἀέρας.
 740 Ποῦ ἀποτρέχεις; ἀνέκραξε τότε ὁ Αἰνεΐας, ποῦ σπεύδεις;
 τίνα δὲ φεύγεις; καὶ τίς τὰς ἡμῶν περιπτύξεις κωλύει;»
 Λέγων τοιαῦτα, τὸ πῦρ τὸ σβεσθὲν καὶ τὴν τέφραν ἀνάπτει,
 καὶ οὐλοχύτας προσφέρων ἰκέτης ἀρώματα καίει
 744 πρὸς τὸν θεὸν τῶν Περγάμων, καθὼς κ' εἰς τὴν γραῖαν Ἑστίαν·
 καὶ τοὺς ἐταίρους καλῶν παρευθὺς, τὸν Ἀκέστην δὲ πρῶτον,
 τὴν τοῦ Διὸς ἐντολήν καὶ τοῦ φίλου πατρὸς τοῖς ἀγγέλλει
 τὰς συμβουλάς, καὶ εἰς ποίαν βουλήν ἀπερείδει τὴν φρένα.
 Πρόφρονες πείθονται, οὐτ' ὁ Ἀκέστης τὸ πρόβλημα ἄρνεῖται.
 750 Γράφονται δὲ αἱ μητέρες τῆς πόλεως, ὡς καὶ τοῦ ὄχλου,
 ἐθελονταί, οἱ τῆς δόξης οὐ μέγαν ποιούμενοι λόγον,
 ἀνανεοῦσι δ' οἱ ἄλλοι τὰς ἐδρας καὶ ὅσα τῶν ξύλων
 ἔκαυσε πῦρ, κ' εἰς τὰς νῆας ἀρμόζουσι κώπας καὶ κάλους·
 τὸν ἀριθμὸν μὲν ὀλίγοι, ἀνδρείοι δὲ πάντες εἰς μάχην.
 755 Πόλιν ἐκεῖ δι' ἀρότρου χαράττει ἐν τούτ' ὁ Αἰνεΐας,
 κληροδοτεῖ δὲ οἰκίας, καὶ Ἴλιον τοῦτ' ὀνομάζει,
 Τροίας δὲ χώραν ἐκείνην· ὁ Τρῶς δ' ἐπιχαίρει Ἀκέστης,
 καὶ ἀγορὰν καθιστῶν, ψῆφον δίδ' εἰς συγκλήτους πατέρας·
 τῆς Ἐρυκείας δ' ἐπάνωθεν ἄκρας ναὸν ἀστρομήκη
 760 τῆς Ἰδαλείας ὑψοῖ Ἀφροδίτης, καὶ τάσσειται ἄλσος
 καὶ ἱερεὺς εἰς τὰ περίξ αὐτῆς τῆς σοροῦ τοῦ Ἀγχίσου.
 Ἦδη ἐννέα ἡμέρας κοινῶς εὐωχούμενοι πάντες,
 εἰς τοὺς βωμοὺς ἐλυσιάζον· ἦσαν δ' οἱ ἄνεμοι πρᾶοι·
 τέλος δὲ σπεύσας ὁ νότος συχνὸς εἰς τὸν πόντον ἐκάλει.
 765 Ὀρῆνος ὑπέρμετρος τότε ἠγέρθη εἰς ἀκτὰς τὰς καμπύλας·

περιεπτύσσοντο πάντες ἀλλήλους ἡμέραν καὶ νύκτα·
 καὶ αἱ γυναῖκες αὐταί, καὶ αὐτοὶ οἱ τραχεῖαν τὴν ὄψιν
 βλέποντες πρὶν τῆς θαλάσσης ἀφόρητον ταύτης τὸ σθένος,
 θέλουσι πλοῦν, τῆς φυγῆς ὑποδύονται πάντες τοὺς μόχθους·
 770 παρηγορεῖ δ' ὁ καλὸς διὰ λόγων Αἰνεΐας τοὺς φίλους,
 πρὸς τὸν οἰκεῖον δ' Ἀκέστην αὐτοὺς συνιστᾷ δακρυχέων·
 μόσχους δ' εἰς Ἐρυκα τρεῖς ἐπιτάττει, εἰς Θύελλαν ἄρνα
 νὰ σφαγιάσωσι, κ' εἶτα νὰ λύσουν τοὺς κάλους·
 τὴν κεφαλὴν καταστέψας δ' αὐτὸς δι' ἐλαίας φυλλώδους,
 στὰς εἰς τὴν πρῶραν, τὸν δίσκον ἀνέχει καὶ ρίπτει τὰ σπλάγχνα
 εἰς τὰ θαλάσσια ρεῖθρα, καὶ χέει τὸν ρέοντα οἶνον·
 776 ἐξηκολούθουν δ' ὠθοῦσαι τὸν πλοῦν τῶν ἐκ πρύμνης αἱ αὔραι,
 καὶ ἐν ἀμίλλ' οἱ ἐταῖροι κτυπῶντες τὸ ὕδωρ ὀργουσιν.
 Ἡ Ἀφροδίτη ἐν τούτοις, δεινὸν δοκιμάζουσα ἄγῶνα,
 τὸν Ποσειδῶνα ἐμέμφετο, λόγους εἰποῦσα τοιούτους·
 780 « Ἡ βαρυτάτη τῆς Ἥρας ὀργὴ καὶ τὸ ἀπληστον στήθος,
 ὦ Ποσειδῶν, μὲ βιάζουσι εἰς πάντα βαθμὸν ἰκεσίας·
 χρόνος κ' εὐσέβει' αὐτὴν τὴν ὀργὴν οὐδαμῶς κατευνάζει·
 εἰς τοῦ Διὸς τὴν ἰσχὺν ἀπειθεῖ, ἀπειθεῖ κ' εἰς τὰς Μοῖρας·
 785 οὔτε ἠρκέσθη ἐκ μέσου Φρυγῶν ν' ἀφαρπάσῃ τὴν πόλιν
 πνέουσα μῖσος, κ' εἰς πᾶν νὰ βυθίσῃ δεινὸν τὰ τῆς Τροίας
 λείψανα· ἔτι τὴν τέφραν αὐτὴν τῆς πεσοῦσης διώκει
 καὶ τὰ ὄστα· τῆς μανίας τὸ αἴτιον μόνη γνωρίζει·
 μάρτυς εἶ σὺ πρὸ μικροῦ εἰς τὰ ὕδατ' αὐτῆ τῆς Λιβύης
 790 ποίους ἀνήγειρεν ὄγκους· συνέμιξε πάντα καὶ πόντον
 καὶ οὐρανὸν, εἰς Αἰόλου τὰς λαίλαπας μάτην θαρρόυσα.
 Ἐπὶ τοῦ κράτους τοῦ σοῦ τὰ τοιαῦτα ἐτόλμα.
 ὦ πονηρίας! αὐτὰς τὰς Τρωάδας γυναῖκας κινούσα,
 πῦρ εἰς τὸν στόλον ἀνῆψε, βιάζουσα οὕτω τοὺς Τρῶας
 795 ἄνευ νηῶν εἰς τὴν ξένην ἀκτὴν τοὺς ἐταίρους ν' ἀφήσουν·
 δέομαι δὴ σου, ἐπίτρεψον, τοῦτο μοὶ μένει, νὰ πλεύσουν
 ἐν ἀσφαλείᾳ τὸν πόντον κ' εἰς Λαύρεντα Θύβριν νὰ φθάσουν,
 ἂν θεμιτὸν, καὶ τὰ τεῖχη ἐκεῖν' ἂν αἱ Μοῖραι παρέχουν.»
 Ὁ ποντοδάμας Κρονίδης δ' εἰς ταῦτ' ἀπεκρίθη καὶ εἶπε·
 800 « Θάρρει, Κυθήρεια, σὺ εἰς αὐτὸ τὸ ἡμέτερον κράτος
 ὅπου ἐτέχθης· τὸ ἔδειξα ἤδη πολλάκις τὴν λύσσαν
 καὶ τὴν μανίαν ἐπέσχον ἐγὼ οὐρανοῦ καὶ θαλάσσης·

κατὰ ξηρὰν δὲ οὐχ ἦττον (γνωρίζουν Σιμόεις καὶ Ξάνθος)
 κήδομαι ὅσον καὶ σὺ τοῦ Αἰνείου· ὁπότεν τοὺς λόχους
 ὁ Ἀχιλλεὺς λειποψύχους ἐδίωκε περίξ τοῦ τείχους, **805**
 ἔκτεινε δὲ χιλιάδας πολλὰς κ' ἐστονάχιζον πλήρεις
 οἱ ποταμοὶ, κ' ἠδυνάτει ὁ Ξάνθος νὰ εὕρη τὸν δρόμον,
 καὶ νὰ ἐκρεύσῃ εἰς τὸν πόντον, ἐγὼ ἀντικρὺ τοῦ Πηλείδου
 κατὰ θεῶν καὶ ἀνδρίας ἰδὼν ἀσθενῆ τὸν Αἰνεῖαν,
 ἐπὶ νεφέλης τὸν ἤρπασα κοίλης, ἐὰν καὶ ἐκ βάθρων **810**
 τοῦ ἐπιόρκου ἐπόθουν νὰ ρίψω Ἰλίου τὰ τείχη.
 Ἦδη ὡς τότε φρονῶν ἐπιμένω· τὸν φόβον σου παῦσον·
 εἰς τοῦ Ἀόρνου τὸν ὄρμον, ὡς εὐχέσαι, σῶος θὰ φθάσῃ·
 ἓνα καὶ μόνον εἰς πόντια βάθη αὐτὸς θ' ἀπολέσῃ·
 ὑπὲρ πολλῶν κεφαλὴ παραδίδεται μία » **815**
 Ὡς τῆς θεᾶς κατεπράυνε, λέγων τοιαῦτα, τὸ στήθος,
 ζεύγει ἐν τάχ' εἰς τὸ ἄρμα τοὺς γαύρους τοῦ ἵππου, καὶ θέσας
 τοὺς χαλινούς τοὺς ἐπάφρους, χυτὰ τὰ ἠνί' ἀπολύει,
 καὶ ὁ κυάνεος ἵπταται δίφρος ἐπ' ἄκρων κυμάτων·
 εἶκει τὸ κύμα, καὶ τρύζων ὁ ἄξων τ' ὀγκούμενον ὕδωρ **820**
 λείον στρωννύει· τὰ νέφ' εἰς τὸν μέγαν σκεδάννυντ' αἰθέρα·
 τὸν συνοδεύουσι δ' ὄψεις ποικίλαι· ὑπέρογκα κήτη
 καὶ ὁ τοῦ γέροντος Γλαύκου χορὸς, τῆς Ἰνοῦς ὁ Παλαίμων
 καὶ τῶν ταχέων Τριτόνων καὶ πᾶν τὸ τοῦ Φόρκυος πλῆθος,
 καὶ πρὸς λαιὰν ἢ Μελίτη κ' ἢ Θετίς κ' ἢ κόρη Πανώπη, **825**
 κ' ἢ Κυμοδόκη κ' ἢ Θάλεια, ὡς κ' ἢ Σπειῶ κ' ἢ Νισαία·
 τὸ τοῦ Αἰνείου ἀνήσυχον πνεῦμα γλυκύθυμοι τέρψεις
 τότε παντοῖαι κινοῦσι, προστάττει δ' εὐθύς ν' ἀνεγείρουν
 πάντας σπουδῆ τοὺς ἰστοὺς, τὰ ἰστία δ' ἀμέσως ν' ἀπλώσουν·
 πάντες τοὺς πόδας κινοῦσιν ὁμοῦ, τὰ ἰστία κολποῦντας **830**
 νῦν εὐωνύμως καὶ νῦν δεξιῶς, τὰς κεραίας συγχρόνως
 στρέφουσιν ὧδε κ' ἐκεῖ, οἱ δὲ ἄνεμοι οὔριοι πνέουν·
 ὁ Παλινοῦρος πυκνὸν διευθύνων τὸν στόλον ἠγεῖται
 πάντων, καὶ ἔπονται ὡς διετάχθησαν τούτῳ οἱ ἄλλοι·
 Ἦδη δὲ νύξ ἢ ὑγρὰ εἰς τὸ μέσον προέβη σημεῖον **835**
 τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ μέλ' εἰς ἀνάπασιν ἠπλωσαν πράως
 ὑπὸ τὰς κώπας κλιθέντες εἰς ἔδρας τραχείας οἱ ναῦται,
 κοῦφος ὁπότεν κατέβη ἀπ' ἄστρων κ' αἰθέρος ὁ Ὑπνος
 τὸν ζοφερὸν διαλύων ἀέρα, τὰ σκότῃ σκορπίζων,

σέ, Παλινοῦρε, ζητῶν, καὶ εἰς σέ τὸν ἀθῶον κατάγων **840**
 ὄναρ δεινόν. Ἐκαθέσθη ὁ δαίμων ἐφ' ὕψους τῆς πρῶρας,
 ἔχων τὴν ὄψιν τοῦ Φόρβαντος· εἶπε δὲ τούτους τοὺς λόγους·
 « ὦ Παλινοῦρε Ἰάσου, τὰ ὕδατα φέρουν τὸν στόλον·
 ἦσυχ' οἱ ζέφυροι πνέουν· καιρὸς ἀναπαύσεως ἤδη·
 κλῖνον τὴν κάραν· τὰ ὄμματα δὲ τὰ καμόντα σου κλείσον· **845**
 τῆς ἐργασίας ἐγὼ ἐκπληρῶ πρὸς ὀλίγον τὰ χρέη.»
 Ὁ Παλινοῦρος δὲ μόλις ἐγείρας τὰ ὄμματα εἶπε·
 « Θέλεις λοιπὸν ν' ἀγνοῶ τῶν ὑδάτων τὴν ἡμέρον ὄψιν,
 καὶ τὴν τοῦ πόντου σιγήν; εἰς αὐτὸ νὰ θαρρήσω τὸ τέρας;
 νὰ πιστευθῶ τὸν Αἰνεῖαν εἰς νότους ψευδεῖς καὶ γαλήνας, **850**
 ὁ ὑπ' αὐτῶν πλανηθεῖς ἐπιπλάστῳ γαλήνῃ τοσάκις;»
 Λέγων αὐτὰ, στερεῶς εἰς τοὺς οἶακας εἶχε τὰς χεῖρας
 προσηλωμένας· τὸ δ' ὄμμα ἀνέτειν' ἐπάνω πρὸς τ' ἄστρα.
 Κλάδον δὴ τότε ὁ θεὸς εἰς τῆς Λήθης ἐμβάψας τὴν δρόσον,
 καὶ τῆς Στυγὸς τῆς δυνάμ' ὑπνοφόρου, τῶν δὴ κροτάφων **855**
 ἀνωθεν σείσας, αὐτοῦ τ' ἀμφιρρέποντα ἔσβεσε φῶτα·
 ἔλυσε μόλις δὲ πρῶτον αἰφνίδιος νάρκη τὰ μέλη,
 κ' ἐπιπεσὼν ἐπ' αὐτοῦ, μετὰ μέρους σπασθέντος τῆς πρῶρας
 καὶ τῶν οἰάκων αὐτῶν, τὸν κατέρριψ' ἐντὸς τῆς θαλάσσης
 ἐκρημνισθέντα, κ' εἰς μάτην καλοῦντ' ἀρωγούς τοὺς ἐταίρους·
 ἀνεγερθεῖς δὲ πτερόεις ὁ Ὑπνος εἰς αὔρας ἐπέπτη. **861**
 Ἐν ἀσφαλείᾳ δ' οὐχ ἦττον τὸν πλοῦν ἠκολούθει ὁ στόλος,
 τοῦ Ποσειδῶνος θαρρῶν εἰς τοὺς λόγους καὶ ἄφοβος τρέχων·
 εἰς τοὺς φρικτοὺς τῶν Σειρήνων σκοπέλους προσήγγιζεν ἤδη
 τοὺς δυσπροσίτους ποτὲ καὶ λευκοὺς ἐκ πληθύος ὀστέων· **865**
 νῦν δὲ εἰς πέτρας τραχείας μακρὸν ἐμυκᾶτο ἢ ἄλμη·
 ὡς δ' ὁ πατὴρ στερηθὲν κυβερνήτου εἰς ἄτακτον πλάνην
 εἶδε τὸ πλοῖον, αὐτὸς κυβερνῶν ἐν τῷ σκότει, ἐπέειπε
 μέγα στενάζων, καὶ φέρων βαρέως τὴν τύχην τοῦ φίλου·
 « Αἶ, ὁ πολὺ πιστευθεῖς εἰς αἰθέρος καὶ πόντου γαλήνην, **870**
 κεῖσαι γυμνός, Παλινοῦρε, εἰς ὄχθας ἐδάφους ἀγνώστου! »

- 137—138. . . . πάλλουν δ' ἐντὸς αἰ καρδίαι κτλ.) καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Ψ. 369).
 . . . πάτασσε δὲ θυμὸς ἐκάστου
 νίκης ἱεμένων
- 144—145. Οὐποτε τόσον ὀξείως κτλ.) καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Ν. 81).
 Ἡ δ' ὡς τ' ἐν πεδίῳ τετράρορον ἄρσενες ἵπποι
 πάντες ἅμ' ὀρμηθέντες ὑπὸ πληγῆσιν ἱμέσθλης
 ὑφὸς ἀειρόμενοι, βίμψα πρήσσουσι κέλευθον.
 ὡς ἄρα τῆς πρύμνης μὲν αἰερετο, κτλ.
- 146—147. Οὐδ' ὡς ὀρμῶσιν κτλ.) Καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Ψ).
 Οἱ δ' ἅμα πάντες ἀφ' ἵπποισιν μάλιστα ἄειραν
 πέπληγόν θ' ἱμάσιν, ὁμόκλησάν τ' ἐπέεσσιν ἐσσυμένως.
173. Δάκρυ τὰς γνάθους του βρέχει.) Καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Ψ. 396).
 . . . Τὼ δὲ οἱ ὄσσε
 δακρυόφιν πλησθεν, κτλ. . . .
 Τοῖο δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα χλωμόνοιο.
- 178—182. Μόλις δὲ τέλος κτλ.) Τοιαῦτα καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Ε. 349).
 . . . Οὐδὲ δυνάσθη
 αἴψα μάλ' ἀνσχεθέειν μεγάλου ὑπὸ κύματος ὀρμῆς.
 εἴματα γὰρ ἐβάρυνε, τὰ οἱ πορε δια Καλυψώ.
 ὀψὲ δὲ δὴ ρ' ἀνέου, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἄλμην
 πικρὴν, ἣ οἱ πολλὴ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν.
193. . . . κῦμα Μαλέου.) Οἱ παλαιοὶ ἐθεώρουν τὸν Μαλέαν κινδυνωδέ-
 στατον, ὡς καὶ ὁ Στράβων εἰς Βιβ. Η' Γεωγρ. λέγει· Ἔστι δὲ τραχὺς ὁ πα-
 ράπλους εὐθὺς ἀπὸ Μαλεῶν ἀρξάμενος· διὸ καὶ ὁ ὑπὲρ Μαλέαν πλοῦς εἰς πα-
 ροιμίαν προεξηγέθη, καὶ λόγος ἔχει τοὺς ὑπὲρ Μάλειαν πλέοντας τῶν οἴκοι
 χρῆναι ἐπιλανθάνεσθαι.
- 199—200. . . . καὶ κλονίζ' ἢ πνοή κτλ.) Τὰ αὐτὰ καὶ παρ' Ὀμήρῳ
 (Ἰλ. Π. 409).
 Αἰεὶ δ' ἀργαλέω ἔχειτ' ἄσθματι, καδδὲ οἱ ἰδρῶς
 πάντοθεν ἐκ μελέων πολὺς ἔρρεεν· οὐδέ πη εἴχεν
 ἐμπνεῦσαι. . . .
240. Τῶν Νηρηίδων) Πεντήκοντα θυγατέρας Νηρέως καὶ Δωρίδος τῆς Ὠ-
 κειανῶ ἀπαριθμεῖ ὀνομαστικῶς ὁ Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ ἀπὸ στίχ. 240—264,
 λέγων ἔπειτα·
 Αὐταὶ μὲν Νηρηῆος ἀμύμονος ἐξεγένοντο
 κοῦραι πενήκοντα, ἀμύμονα ἔργ' εἰδυῖαι.
 Τοσαῦται αἱ Νηρηίδες καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὀρφέα ἀποδιδομένοις Ἀργοναυτικοῖς
 (στίχ. 334).
 Νηρέα μὲν πρῶτιστα καλῶ πρέσβυστον ἀπάντων,
 ἄμιγα πενήκοντα κήραις πέσεσιν ἐρευναῖς·
 καὶ παρ' Εὐριπίδῃ εἰς Ἰφιγ. ἐν Ταύρ. (στίχ. 273).
 Ἡ Νηρέως ἀγάλαθ' ὅς τὸν εὐγενοῦς
 ἔτικτο πενήκοντα Νηρηίδων χορόν·
 καὶ αὐτοῦ εἰς Ἰφιγ. ἐν Αὐλ. (στίχ. 1054).
 Παρὰ δὲ λευκοφαῆ

ψάμμαθον εἰλισσόμεναι
 κύκλια, πενήκοντα κήραι
 Νηρηῆος, γάμους ἐχόρευσαν.

Αὐτ. . . . Φόρκυν. . . . Πανόπη.) Ὀμὲν Φόρκυν, ὅστις καὶ Φόρκος
 λέγεται, ἦτον εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Πόντου καὶ τῆς Γῆς· ἡ δὲ Πανόπη μία τῶν θυ-
 γατέρων τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τῆς Δωρίδος.

241. . . . Μελικέρτης.) Οὗτος ἦτον υἱὸς Ἀθάμαντος καὶ Ἰοῦς καθὼς καὶ
 ὁ Λέαρχος· ἐπειδὴ δὲ ὁ πατήρ μανίαις ἀπέκτεινε τὸν Λέαρχον, ἔρριψε καὶ ἡ
 μήτηρ ἐκ μανικῆς ὀργῆς τὸν Μελικέρτην εἰς τὴν θάλασσαν. (Ἀπολλοδ. Βιβ.
 Α' Κεφ. Θ'.)

251. . . . Μελιθόιας.) Ἡ Μελιθόια ἦτο πόλις τῆς Θεσσαλίας (Στέφ. Βυζ.)
 παράλιος (Στράβ. Γεωγρ. Θ') οὕτω κληθεῖσα ἀπὸ Μελιθόιας τῆς γυναικὸς τοῦ
 κτίσαντος Μάγνητος, ἐνὸς τῶν Αἰολιδῶν. (Εὐστάθ. εἰς τὸ Β' τῆς Ἰλιάδος.) Εἰς
 τὴν παρακειμένην θάλασσαν συνελέγετο ἡ κόχλος ἢ φέρουσα τὴν πορφύραν, κα-
 θὼς καὶ περὶ τὸ ἀκρωτήριον Ταίναρον.

252. . . . ὁ βασιλεῖος παῖς) ὁ Γανυμήδης· οὕτως ὁ Ὀμηρος περὶ αὐτοῦ
 (Ἰλ. Υ.)

. . . καὶ ἀντίθεος Γανυμήδης
 τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνογοεῦειν,
 κάλλεος εἵνεκα οἴο, ἴν' ἀθανάτοισι μετείη.

258. Εἰς τὸν τῆς νίκης τὰ δευτέρα φέροντα) τὸν Μνεσθέα, τὸν ναυαρ-
 χοῦντα ἐπὶ τῆς Πρίστως.

259—260. Θώρακα κτλ.) καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ψ. 560).
 Δώσω οἱ θώρακα τὸν Ἀστεροπαῖον ἀπηύρων,
 χάλκεον, ᾧ πέρι χεῦμα φαεινοῦ κασσιτέριο
 ἀμφιδεδίνηται. . . .

καὶ (αὐτ. 807).

Τῷ μὲν ἐγὼ δώσω τόδε φάσγανον ἀργυρόηλον,
 καλὸν, Θρηάκιον, τὸ μὲν Ἀστεροπεῖον ἀπηύρων.

263—265. Δύω οἰκέται κτλ.) Τοιαῦτα καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Ε. 302).

. . . ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
 Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέρουεν,
 οἷοι νῦν βροτοὶ εἰσιν, ὁ δὲ μιν βέα πάλλε καὶ οἶος.

266. Τρίτα δὲ δίδει κτλ.) Εἰς τὸν Γύαντα.

281. Ἄραν δὲ τέλος ἰστὸν κτλ.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Α.)
 Οἱ δ' ἰστὸν στήσαντ' ἀνὰ τ' ἰστία λευκ' ἐπέτασαν.

284. Ἦν δὲ τὸ γέρας γυνὴ κτλ.) Ὀμήρ. (Ἰλ. Ψ. 263).
 Θῆκε γυναῖκα ἄγεσθαι ἀμύμονα ἔργ' εἰδυῖαν.

καὶ (Ἰλ. Ψ. 704).

Ἄνδρὶ δὲ νικηθέντι γυναῖκα ἐκ μέσου ἔθηκε,
 πολλὰ δ' ἠπίστατο ἔργα. . . .

291. Εἴ τις εἰς δρόμου κτλ.) καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τοιοῦτον ἀγῶνα προέθετο
 παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ψ. 749).

Ὅστις ἐλαφρότατος ποσὶ κραιπνοῖσι πέλοιτο.

315. Εἶπε καὶ πάντες λαμβάνουσι θέσεις.) Ὡσαύτως καὶ Ὀμηρος
 Ἰλ. Ψ. 755).

- Στάν δὲ μεταστοιχεί κτλ.
- 324—326. πρὸς πτέρναν κατόπ' ἠκολούθει, ἐπὶ τῶν ὤμων ἐγκείμε-
νος.) "Ὁμοια καὶ τὰ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Ψ. 763).
. Ὡς Ὀδυσσεὺς θέεν ἐγγύθεν· αὐτὰρ ὀπισθεν
ἴχνια τύπτε πόδεσσι, πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι,
καδδ' ἄρα οἱ κεφαλῆς χέ' αὐτμένα διὸς Ὀδυσσεύς,
καὶ (Ἰλ. Ψ. 378).
. Οὐδέ τι πολλὸν ἀνευθ' ἔσαν, ἀλλὰ μάλ' ἐγγύς,
αἰεὶ γὰρ δίφρου ἐπιθητομένοισιν εἵκτην·
πνοιῇ δ' Εὐμήλοιο μετάφρενον, εὐρέα τ' ὤμων
θέρμετ' ἐπ' αὐτῷ γὰρ κεφαλᾶς καταθέντε πετέσθην,
καὶ νύ κεν, ἢ παρέλασσ', ἢ ἀμφήριστον ἔθηκεν,
εἰμῆ κτλ.
- 327—333. "Ἡγγίζον ἦδ' εἰς τὸ ἄκρον κτλ.) Ἀπαραλλάκτως τὸ τοῦ Ὀ-
μήρου (Ἰλ. Ψ. 773).
'Ἄλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἐμελλον ἐπαίξεσθαι ἀέθλον,
ἐνθ' Αἴας μὲν ὄλισθε θέων
τῆ β' βοῶν κέχυτ' ὄνθος ἀποκταμένων ἐριμύκων
.
ἐνθ' ὄνθου βοέου πλήτο στόμα τε βίνας τε.
368—369. "Ἄνευ βραδύτητος κτλ.) Καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ψ. 664).
'Ὡς ἔφατ', ὠροντο δ' αὐτίκ' ἀνὴρ ἦύς τε, μέγας τε,
εἰδὼς πυγμαχίης, υἱὸς Πανοπῆος Ἐπειός.
387. πρὸς τὸν "Ἐντελλον.) Ὁ "Ἐντελλος, ὡς ἱστορεῖται, ἦτον εἰς τῶν
πρωτίστων τοῦ τόπου, πλούσιος, ἀνδρείος καὶ ἐξέχων εἰς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶ-
νας· ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καὶ πόλις τῆς Σικελίας ὠνομάσθη "Ἐντελλα καὶ οἱ
κάτοικοι "Ἐντελλῖνοι, ὡς λέγει καὶ ὁ Πλίνιος (Φυσ. Ἱστ. Βιβ. Γ', Κεφ. Η'),
καὶ ὁ συγγραφεὺς τῶν Ἑθνικῶν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ὁποῖου οἱ Ἐντελλῖνοι
ἦσαν Καμπανοὶ καὶ συνεμάχησαν μετὰ τῶν Καρχηδονίων.
391—393. καὶ ποῦ κτλ.) Οὕτω σχεδὸν καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Ε.).
Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον, καὶ πτερόμεντες δίστοϊ,
καὶ κλέος, ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνὴρ.
397. "Ἄν τὴν ποτέ μου νεότητα κτλ.) Καὶ ὁ Νέστωρ τοιαῦτα παρ' Ὀμήρῳ
(Ἰλ. Η. 132).
Ἄ' γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλων
ἠδ' ὦμ', ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυβόρῳ Κελάδοντι μάχοντο κτλ.
414. Πρὸς Ἡρακλῆν διὰ τούτων ἀντίστη.) Οὕτω διηγεῖται τὸ πρᾶγμα ὁ
"Ἀπολλόδωρος Βιβ. Β', Κεφ. Ε'. "Ἐρυσ τὸν ἀπὸ τῶν Ἡρακλέους βοῶν ἀπο-
" βουκολισθέντα ταῦρος ἀπαγαγὼν, ταῖς ἰδίαις συγκατέμιξεν ἀγέλαις, ἐν αἷς
" Ἡρακλῆς εὐρῶν ἀπαιτεῖ, καὶ λέγοντος αὐτῷ δῶσειν, εἰ μὴ παλαίσας αὐτοῦ πε-
" ριγένηται· τρεῖς περιγενόμενος κατὰ τὴν πάλην ἀπέκτεινε· καὶ τὸν ταῦρον
" λαβὼν μετὰ τῶν ἄλλων, ἐπὶ τὸν Ἴονιον ἤλαυνεν."
422. "Ἐδειξε δ' ὄγκον κτλ.) Ὁμοίως καὶ Ὀμηρος (Ὀδ. Σ. 66).
. φαῖνε δὲ μηροῦς
καλοῦς τε μεγάλους τε, φάνεν δὲ οἱ εὐρέες ὦμοι,
στήθεά τε, στιβαροὶ τε βραχίονες

- 427—429. Κ' εἰς τὸν ἀέρ' ἀτρομήτως νευρώδεις βραχίονας τείνουσιν, καὶ
περιπλέκοντες χεῖρα χειρὶ κτλ.) Οὕτω καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Ψ).
"Ἄντα δ' ἀνατρυμένῳ χερσὶ στιβαρῆσιν ἄμ' ἄμω
σὺν β' ἔπεσον, σὺν δὲ σφι βαρεῖται χεῖρας ἔμυθεν.
436. Πάταγος δὲ σπειόμενων κροταὶ σιαγόνων.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου αὐτολεξεί
(Ἰλ. Ψ).
Δαινὸς δὲ χρέμαδος γενέων γενετ', ἔρξε δ' ἰδρώς.
449. "Ἀπ' Ἐρμάνθου ἢ Ἰδῆς.) Ὁ Ἐρμάνθος ἦτον ὄρος τῆς Ἀρκαδίας
περιβόητον διὰ τὸν ἀγριόχορον τὸν ὀπίον φονεύσας ὁ Ἡρακλῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐξε-
τέλεσε τὸν τέταρτον ἀθλον, καὶ διὰ τὴν ἐκείσε τῆς Νύμφης Καλλιστοῦς εἰς ἀρ-
κτον μεταμύρρωσιν δύο δὲ ὄρη ἔφερον τὸ ὄνομα τῆς Ἰδῆς, τόσον τὸ τῆς Φρυ-
γίας ὅσον καὶ τὸ τῆς Κρήτης· φαίνεται δ' ὅτι ἐνταῦθα ἐνοεῖται τὸ πρῶτον ὡς
κατ' ἐξοχὴν πιτυοφόρον.
451—452. Ὁ Ἀκίστης δὲ τότε κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμή-
ρῳ (Ἰλ. Ψ).
. αὐτὰρ μεγάλουμος Ἐπειὸς
χερσὶ λαβῶν ὄρθωσθε
461—463. Μὴ ἀνεχθεὶς κτλ.) Ὀμηρ. (Ἰλ. Ψ).
Εἰ μὴ Ἀχιλλεύς αὐτὸς ἀνίστατο καὶ κατέρυκε,
μηκέτ' ἐρίζεσθον, μηδὲ τρίβεσθε κακοῖσιν.
468—474. Τοῦτον δ' οἱ φίλ' οἱ πιστοὶ του κτλ.) Οὕτω καὶ τὸν Εὐρύαλον
παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ψ. 695).
. χίλιαι δ' ἀμφέσταν ἑταῖροι,
οἱ μὲν ἄγον δι' ἀγῶνος ἐραλκομένοισι πόδεσσι
αἷμα παχὺ πύοντα, κάρη βάλλονθ' ἐτέρωσθε
καδδ' ἀλλοφρονέοντα μετὰ σφίσιν εἶσαν ἄγοντες.
487—489. τὸν ἱστὸν τῆς νῆος κτλ.) Ὁμοια καὶ τὰ τοῦ Ὀμή-
ρου (Ἰλ. Ψ. 852).
Ἴστὸν δ' ἔστησεν νῆος κυανοπρόροισι
τηλοῦ ἐπὶ ψαμάθου· ἐκ δὲ πρήρωνα πέλειαν
λεπτῆ μυρίνθῳ δῆσεν ποδῶς, τῆς ἄρ' ἀνώγει
τοξεύειν· ὅς μὲν κα βάλῃ πρήρωνα πέλειαν.
490. καὶ κλήρους εἰς χάλκινον βίπτουσι κράνος.) Ὡσαύτως καὶ
Ὀμηρος (Ἰλ. Ψ. 861).
. αὐτὰρ ἔπειτα
κλήρους ἐν κυνῆ χαλκήρει πάλλον ἐλόντας.
Καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἐπιτᾷ ἐπὶ Θήβαις·
Τρίτῳ γὰρ Ἐπειόκλην τρίτος πάλος
ἐξ ὀπίου πῆδησεν εὐχάλκου κράνος.
496. Πάνδαρε.) Ὁ Πάνδαρος οὗτος κατὰ προτροπὴν τῆς Ἀθηναῖς τοξεύσας
ἔπερσεν, ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, τὸν εἰς τὴν μονομαχίαν ἀνδραγαθήσαντα
Μενέλαον καὶ οὕτω συνέσχε τὰ ὄρκα μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τρῶων, ὡς ὁ Ὀμη-
ρος κατὰ πλάτος ἐλάθει εἰς Ἰλ. Δ. στίχ. 93 κτλ.
509—512. Καὶ ἄττοχαι κτλ.) Ὁμοίωτατον τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Ψ).
"Ὀρνήθος μὲν ἄμαρτε, μέγρε γὰρ οἱ τόγ' Ἀπόλλων,
αὐτὰρ ὁ μῆρινθον βάλεν παρ πόδα, τῆ δέδωτ' ὄρνις

ἀντικρὺ δ' ἀπὸ μῆρινθον τάμε πικρὸς δίστος,
ἢ μὲν ἔπειτ' ἤϊξε πρὸς οὐρανόν.

513—518. Βλέπων τὴν πέλειαν κτλ.) Οὕτω καὶ Ὅμηρος (Ἰλ. Ψ).

Ἐψὶ δ' ὑπαί νεφέων ἴδετο τρήρωνα πέλειαν,
τὴν β' ὄγε δινεύουσαν ὑπὸ πτέρυγος βάλει μέσσην·
ἀντικρὺ δὲ διήλθε βέλος, τὸ μὲν ἄψ' ἐπὶ γαίῃ
πρόσθεν μηρίοναο πάγη ποδῶς, αὐτὰρ ἢ ὄρνις
ἰστῶ ἐρεξομένη νηὸς κυανοπρώροιο
αὐχέν' ἀπεκρέμασεν, σὺν δὲ πτερὰ πυκνὰ λίασεν,
ὠκὺς δ' ἐκ μελέων θυμὸς πτάτο, τῆλε θ' ἀπ' αὐτοῦ
κάπεσεν κτλ.

537. Ὁ ἀπὸ Θράκης Κισσαεύς.) Ὁ βασιλεύσας τῆς Θράκης καὶ πατὴρ τῆς Ἐκάβης, τὴν ὁποίαν οἱ μὲν εἶπον θυγατέρα τοῦ Κισσαέως τούτου, οἱ δὲ τοῦ Δάμαντος, οἱ δὲ τοῦ ποταμοῦ Σαγγαρίου. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ', Κεφ. ΙΒ').

546. Τὸν Ἡπυτιόην.) Οὗτος ἦν ὁ Παρθένας, τοῦ ὁποῦοι τὴν μορφήν λαβὼν ὁ Ἀπόλλων παρεκίνησε τὸν Αἰνείαν εἰς μάχην. (Ὀμ. Ἰλ. Ρ. 323.)

564. . . . Πριάμος.) Υἱὸς τοῦ Πολίτου καὶ ἕγγονος τοῦ Πριάμου· ἱστορεῖται ὅτι οὗτος ἔκτισε πόλιν εἰς Ἰταλίαν Πολιτόριον ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς.

565—567. . . . δίχρους κτλ.) Σχεδὸν ὡς ὁ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου περιγραφόμενος (Ἰλ. Ψ. 454).

. . . φράσσατο δ' ἵππον ἀριπρεπέα προὔχοντα,
ὅς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοινῆξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ
λευκὸν σῆμ' ἐτέτυκτο περίτριχον ἤνυτε μῆνη.

568. Ἄττος.) Οὗτος καὶ Ἄττιος ἄλλως ὀνομάζεται· ἱστορεῖται ὅτι ἐκ Μάρκου Ἀττίου Βάλβου καὶ Ἰουλίας ἀδελφῆς Ἰουλίου Καίσαρος ἐγεννήθη κόρη Ἄκκία, ἐκ δὲ Ἀττίας καὶ Ὀκταβίου Αὐγούστου ὁ βασιλεύσας· ὥστε συνήλθον οἱ δύο περιφανέστατοι οἴκοι ὁ τῶν Ἰουλίων καὶ ὁ τῶν Ἀττίων τῶν προελθόντων ἐξ Ἀρκαδίας πόλειος Λατινικῆς· ὑπάρχει δὲ τις διαφορὰ εἰς τὰ περὶ τούτου ἱστοροῦμενα· κατὰ μὲν τὸν Σουετόνιον ἡ Ἀττία ἦτον ἀνεψία τοῦ Καίσαρος, κατὰ δὲ τὸν Δίωνα, εἰς τὸ ΜΕ' τῆς ἱστορίας, ἀδελφὴ αὐτοῦ· εἰς ὅπερ καὶ ὁ Πλούταρχος συμφωνεῖ, λέγων εἰς τὸν Βίον τοῦ Κικέρωνος· «ἦν γὰρ πατὴρ Ὀκταβίου (λέγων » περὶ Αὐγούστου), Ἀττίας δὲ μητὴρ ἀδελφῆς Καίσαρος.»

595. . . . ἢ Καρπάθειον.) Ἀπὸ Καρπάθου τῆς νήσου, κειμένης μεταξὺ Κρήτης καὶ Ρόδου, καὶ τῆς ὁποίας ἐδασίλευεν ὁ Πρωταῖος, ὡς μυθεύεται.

620. . . . Ἰσμαρίου.) Τοῦ ἐξ Ἰσμάρου ὄρους τῆς Θράκης περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐβρου, κατοικίας τῶν Κικόνων· ὁ οἶκος τοῦ Ἰσμάρου ἦτον περίφημος.

646. . . . Ροίταιος.) Ἐκ τῆς πατρίδος· Ροίταιος, περὶ οὗ βλ. Αἰν. Γ', 108.

683. Τότε τὴν χλαῖναν.) Ὡς τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Β.).

. . . Ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλει.

Τοῦτο ἐγένετο συνήθως εἰς τὰς μεγάλας συμφοράς.

701. Πότε τὴν μίαν κτλ.) Καὶ Ὅμηρος (Ἰλ. Α. 189).

. . . ἐν δὲ οἱ ἦτορ

στήθεσι λασίοισι διάνδυχα μερμηρίζεν.

704. Ναύτης.) Ἀνθρώπος Τρώϊς κυριωνομικῶς καλούμενος Ναύτης, εἰς τῶν συνεξελεθόντων τῆς Τροίας μετὰ τοῦ Αἰνείου καὶ ἔχων τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἐπι-

τηρήσεως τοῦ Παλλυαδίου, καὶ γενάρχης τοῦ οἴκου τῶν Ναυτίων παρὰ Ῥωμαίους· ὡς καὶ Διονύσιος Ἀλικ. (Ῥωμ. Ἀρχαιολ. Βιβλ. Γ') λέγει· «Ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν τοῦ γένους Ναύτιος, ἀπὸ τῶν σὺν Αἰνείῳ στείλάντων τὴν ἀποικίαν, ὃς ἦν Ἀθηναῖος ἱερεὺς Πολιάδος, καὶ τὸ ξόανον ἀπηνέγκαστο τῆς θεᾶς μετανιστάμενος, » ὁ διαφύλακτον ἄλλοι μεταλαμβάνοντες, οἱ τοῦ γένους ὄντες τῶν Ναυτίων.»

748. . . ὄνομ' Ἀκέστην.) Ὑπῆρξε τῶντι εἰς τὴν Σικελίαν πόλις ἀρχαία Ἀκέστη· κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ὁ Ἀπολλοδώρος διηγείται τὴν κτίσιν αὐτῆς (βλ. Αἰν. Α. 554) καὶ κατ' ἄλλον ἐνταῦθα ὁ Βιργίλιος· ὀνομάσθη δὲ ἡ πόλις αὕτη καὶ Ἀγέστη (Στέφ. Βυζ.) καὶ Ἐγέστη ἢ Σεγέστη· τοὺς δὲ κατοίκους αὐτῆς οἱ Ῥωμαῖοι θεωροῦντες ὡς συγγενεῖς, ἐχορήγησαν εἰς αὐτοὺς διάφορα προνόμια.

726—727. Παρὰ Διὸς κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Β. 26).

. . . Διὸς δὲ τοι ἄγγελος εἶμι,
ὅς σεῦ ἀνευθεν ἔων μέγα κήδεταί, ἦδ' ἑλεαίρει.

735. Εἰς τὰ πεδία οἰκῶ τὰ Ἠλύσια.) Ταῦτα ἐμυθεύθησαν ὡς τόποι πάντερον καὶ ἀφθαρτοί, προσδιορισμένοι εἰς κατοικίαν τῶν μακάρων καὶ ἡρώων, κείμενοι δὲ κατὰ τὰ πρὸς δυσμὰς ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας (Ἰσπανίας) ἐπὶ νήσων αἰτινες ὀνομάσθησαν ἔπειτα Νῆτοι τῶν Μακάρων. Λέγει δὲ οὕτως ὁ Πρωταῖος πρὸς τὸν Μενέλαον παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Δ. 563).

Ἄλλ' ἄ σ' εἰς Ἠλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης
ἀθάνατοι πέμψουσιν, [ἔθι ξανθὸς Ῥαδάμανθος]
τῆ περ βεβήστη βιοτῆ πέλει ἀνθρώποισιν·
οὐ νικητὸς, οὐτ' ἄρ' χειμῶν πολὺς, οὐτε ποτ' ὄμβρος
ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγυπνεύοντος ἀήτας
Ἰκεανὸς ἀνέησιν ἀναψύχειν ἀνθρώπους.

Καὶ ὁ Πρωταῖος οὕτω (Ἐργ. καὶ Ἡμ. 466).

Τοὺς δὲ δίχ' ἀνθρώπων βίον καὶ ἦθε' ὀπάστας,
Ζεὺς Κρονίδης κατένασσε πατὴρ εἰς πείρατα γαίης·
καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
ἐν μακάρων νήσοισι παρ' Ἰκεανὸν βαθυδιήνην,
ὄλθοισι ἦρωες· τοῖσιν μελιηδέα καρπὸν
τρὶς τοῦ ἔτους θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρουρα.

Λέγει δὲ καὶ ὁ Τζέζης· «Ὡσπερ καὶ ἡμεῖς τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἀποκληροῦμεν τὴν ἐν Παραδείσῳ διατριβὴν, οὕτω τοῖς ἦρωσιν Ἑλλησιν ἀποκληροῦσι » μακάρων Νήτους καὶ πεδίων Ἠλύσιον » κτλ.

Καὶ ὁ Πλάτων δὲ εἰς Γοργίαν· «Τὸν δὲ δικαίως τὸν βίον διεληλυθότα καὶ ὁσείως, ἐπειδὴν τελευτήσῃ, εἰς Μακάρων Νήτους ἀπιόντα οἰκεῖν ἐν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ ἐκτὸς κακῶν. »

738—739. . . Τῆς καθύγρου νυκτὸς κτλ.) Ἐκ τούτου φαίνεται ἡ ἀπὸ μεσονυκτίου ἀρχὴ τῆς ἡμέρας, τὴν ὁποίαν οἱ μὲν Βαβυλώνιοι ἐμέτρουν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀπὸ δύσεως, οἱ δὲ Οὐμβροὶ ἀπὸ μεσημβρίας, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι καὶ ὁ μαθηματικὸς Ἰππάρχος, ἀπὸ μεσονυκτίου, καὶ ταύτην ὀνομάζον ἡμέραν πολιτικὴν (Πλιν. Φυσ. Ἰστ. Βιβλ. Β', Κεφ. ΟΖ').

740. . . Ἐσθέσθη λυθεὶς ὡς καπνὸς κτλ.) Οὕτω καὶ Ὅμηρος (Ἰλ. Ψ. 400).

. . . Ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ἤνυτε καπνός
ἔχετο τετραγυῖα. . . .

741—742. Ποῦ ἀποτρέχεις κτλ.) Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς οὕτω πρὸς τὴν μητέρα
παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Α. 219).

Μῆτερ ἐμὴ, τί νυ μ' οὐ μίμνεις ἐλέειν μεμαῶτα;

777. Ἐξηκολούθουν δ' ὠθοῦσαι κτλ.) Ὡς παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Μ. 446).

. . . κατόπισθε νεὸς κυανοπρόροιο
ἔκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον ἐσθλὸν ἑταῖρον.

778. Καὶ ἐν ἀμύλλ' οἱ ἑταῖροι κτλ.) Καὶ Ὀμηρος (Ὀδ. Μ. 447).

Ἐξῆς δ' ἐζόμενοι πολὺν ἄλα τύπον ἔρετμοῖς.

806—808. Ἐκταῖνε δὲ κτλ.) Οὕτω καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Φ. 218).

Πλήθη γὰρ δὴ μοι νεκύων ἔραταινὰ βέεθρα
οὐδέ τί πη δύναμαι προχέειν βῆον εἰς ἄλα θῖαν
στεινόμενος νεκύεσσι.

808—809. . . Ἀντικρὺ τοῦ Πηλεΐδου κτλ.) Ὡς καὶ Ὀμηρος λέγει
(Ἰλ. Υ. 158).

. . . Δύο δ' ἄνδρες ἔξοχ' ἄριστοι,
ἐς μέτρον ἀμροτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι·
Λινείας τ' Ἀγγισιάδης, καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Καὶ (Ἰλ. Υ. 332).

Λινεία, τίς σ' ἦδε θεῶν ἀπέοντα κελεύει
ἀντὶ Ἀχιλλῆος πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι;
ὅς σεῦ ἅμα κρείστων καὶ φίλτερος ἀθανάτοισιν;

810. Ἐπὶ νεφέλης τὸν ἤρπασα.) Καὶ Ὀμηρος (Ἰλ. Υ. 325).

Λινείαν δ' ἐπέστυεν ἀπὸ χθονός ὑψίστ' ἀέρας.

811. Τοῦ ἐπιόρκου . . . Ἰλίου.) Ἐνοεῖ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιορκίαν τοῦ
Λαομέδοντος· βλ. Λίν. Α' 834 καὶ Γ' 247.

817—821. Ζεύγει ἐν τάχει κτλ.) Μίμησις τῆς ὑπερτέρας εἰκόνης τοῦ Ὀ-
μήρου (Ἰλ. Ν. 22—30).

Ἐνθ' ἐλθὼν, ὑπ' ὄχεσσι τιτύσκειτο χαλκὸποδ' ἔππω
ὠκυπέτα, χρυσέητιν ἐθείρητιν κομόωντα,
χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδουε περὶ χροῖ, γέντο δ' ἱμέσθλην
χρυσείην εὐτυκτον, ἐοῦ δ' ἐπέθεισάτο δίφρου·
βῆ δ' ἐλάαν ἐπὶ κύματ' ἄταλλε δὲ κήτε' ὑπ' αὐτοῦ
πάντοθεν ἐκ κυθμῶν, οὐδ' ἠγνοίηεν ἄνακτα,
γρηθοσύνη δὲ θάλασσα δίστατο, τὸ δ' ἐπέτοντο,
βίμφα μάλα, οὐδ' ὑπένερθε διαίνετο γάλκεις ἄξων.

823. Καὶ ὁ τοῦ γέροντος Γλαύκου χορός.) Ἐμυθεύθη ὅτι ὁ Γλαῦκος ἦτον
ἀλιεύς· καὶ ἐπειδὴ εἶδέ ποτε ὅτι οἱ ἰχθύς τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀγρεύσει ἀναζωο-
θόντες ἐκ τῆς προσψαύσεως χόρτου τινός ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἐπήδησαν εἰς τὴν θά-
λασσαν, γευθεὶς καὶ αὐτὸς ἐκ περιεργείας τοῦ χόρτου, ὄρμησεν εὐθὺς καὶ ἔπεσεν
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἔκτοτε συγκατελέγη μετὰ τῶν θαλασσίων θεῶν· κατ'
ἄλλους δὲ ὁ Γλαῦκος ἦτον κολυμβητῆς ἐπιτηδείατος καὶ διήμενα χρόνον πο-
λὸν ἐντὸς τῆς θαλάσσης· ἐπειδὴ δὲ, βουτήσας ποτὲ, δὲν ἐπανέστρεψε πλέον, ἀ-
πεθεώθη.

Αὐτ. . . Τῆς Ἴουῆς ὁ Παλαίμων.) Ὁ Μελικέρτης ἦτον υἱὸς τοῦ βασι-

λίως τῶν Θεῶν Ἀθάμαντος καὶ τῆς Ἴουῆς θυγατρὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ἐρ-
μῖνης, κατὰ τὸν Ἡσίοδον· ἐπειδὴ δὲ μανίαις ὁ Ἀθάμας ἐδίωκε καὶ τὴν γυναῖ-
κα καὶ τὸν υἱὸν τὴν μὲν ὡς λέαιναν τὸν δὲ ὡς λέοντα, ἐβρίφθησαν ἀμρότεροι ἀ-
πὸ σκοπέλου εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔκτοτε κατέστησαν θεοὶ θαλάσσιοι· καὶ ἡ μὲν
Ἴνὸ μετωνομάσθη Λευκοθέα, ὁ δὲ Μελικέρτης Παλαίμων (Ὀβιδ. Δ', Μετα-
μορφ.), ὁ αὐτὸς δὲ καὶ Fortunius ἐκαλεῖτο παρὰ Ῥωμαίους, ὡς ἔφορος κα-
ταστὰς τῶν λιμένων.

824. . . Τριτόνων.) Ὁ Τρίτων ἐμυθεύθη υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς
Ἀμφιπρίτης τῆς θυγατρὸς τοῦ Ὀκεανοῦ (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α', Κεφ. Δ'), ἢ τοῦ
Νηρείως υἱὸς (Λυκοφρ. στιχ. 886), οἱ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἔργονοι πάντες Τριτόνες ὠ-
νομάζοντο καὶ ἐξωγραφίζοντο ἀνθρωπόμορφοι, ἔχοντες τὸ σῶμα φολιδωτῶν ἢ
λεπιδωδῶδες. (Πλιν. Φυσ. Ἱστ. Βιβλ. Θ', Κεφ. Ε', καὶ Σκαλίγερος καὶ ἄλλοι.)

Αὐτ. . . Φόρκυος.) Ὁ Φόρκυος ἢ Φόρκος ἢ Φόρκος ἦτον κατὰ τὸν
Ἀπολλόδορον (Βιβλ. Α', Κεφ. Β') υἱὸς τοῦ Πόντου καὶ τῆς Γῆς· ἐξ αὐτοῦ δὲ
ἐγεννήθησαν αἱ Φορκίδες καὶ αἱ Γοργόναι (Ἀπολλοδ. αὐτ.). Ἱστορεῖται δὲ ὅτι ὁ
Φόρκος οὗτος ἐγχευάτισε βασιλεὺς τῶν νήτων Κορσίδος καὶ Σαρδοῦς, καὶ ὅτι
νικηθεὶς εἰς μονομαχίαν παρὰ τοῦ Ἀτλαντος καὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων καταπον-
τισθεὶς, κατετάχθη εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν θαλασσίων θεῶν.

825—826. . . Ἡ Μελίτη κτλ.) Ταύτας πάσας ὁ Ἀπολλόδορος (Βιβλ.
Α', Κεφ. Β') λέγει θυγατέρας τοῦ Νηρείως καὶ τῆς Δωρίδος θυγατρὸς τοῦ Ὀ-
κεανοῦ, τὰς ὁποίας καὶ ἀριθμεῖ κατ' ὄνομα τεσσαράκοντα πάντες, ἐκτὸς τῆς Θα-
λείας, τὴν ὁποίαν λέγων θυγατέρα τοῦ Διὸς καὶ Εὐρυνόμης τῆς Ὀκεανίτης κα-
τατάττει εἰς τὰς Χάριτας, καὶ τῆς Κυμοθόκης, ἢ ὁποία ἴσως εἶνε ἡ Κυμοθόη
ἢ ἡ Κυμὸ αἱ ἀναφερόμεναι ὑπ' ἐκείνου.

841—842. . . Ὁ δαίμων κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Β. 20).
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλής, Νηληϊῶ υἱς ἑοικώς
Νέστορι

Ἐκέρδης ὁ Σχολιαστὴς λέγει, ὅτι ὁ Φόρβας οὗτος ἦτον υἱὸς τοῦ Περιάμου· ἀλλ' ὁ
Ἀπολλόδορος (Βιβλ. Γ', Κεφ. Β') ἀπαριθμῶν ὀνομαστικῶς πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ Περι-
άμου οὐδένα ὀνομάζει Φόρβαντα.

854—856. Κλάδον κτλ.) Μίμησις τοῦ Ἀπολλωνίου (Ἀργον. Β. β. Δ' 156).
Ἡ δὲ μιν ἀρεσέθαιο νέον τετραγυῖτι θαλλῶ,
βάπτουτ' ἐκ κυκεῶνος ἀκήρατα φάρμακ' αἰδαῖς,
βαίνα καθ' ὀφθαλμῶν· περὶ τ' ἄμφι τε νήριτος ὀδμη
φαρμάκου ὑπνον ἔβαλλε. . . .
. . . . ἢ δ' ἐμπεδὸν ἐστήριξα
φαρμάκῳ ἔφυγε θηρὸς κάρη. . . .

864. . . Τῶν Σειρήνων σκοπέλους.) Αἱ Σειρήνες, κατὰ τὴν μυθολο-
γίαν, ἦσαν θυγατέρες τοῦ ποταμοῦ Ἀχελῷου καὶ τῆς Μούσης Καλλιόπης ἢ τῆς
Μελπομένης κατ' ἄλλους, ἢ τῆς Τελεφύχρης ἢ τῆς Στερόπης τῆς θυγατρὸς τοῦ
Περθάνου ἢ ἄλλης κατ' ἄλλους· ἦσαν δὲ δύο μόνον καθ' Ὀμηρον, ὅστις τὰς
ἀναφέρει εἰς δουρῶν ἀριθμὸν (Ὀπ' ἀκοήης Σειρήνοισιν κτλ. Ὀδυσ. Μ. στιχ. 52).
καὶ νῆσον δὲ λέγει Σειρήνοισιν (αὐτ. 167) κατ' ἄλλους δὲ τρεῖς καὶ κατ' ἄλλους
πλείονες· ὀνομάζοντο δὲ Ἀγλαορῆμη, Θελεῖπεια, Παισινόη, Παρθενόπη, Λί-
γεια καὶ Λευκωσία. Ὡς δ' ἐπαρθένευσαν αὐταί, μισηθεῖσαι κατεδιώκοντο ὑπὸ τῆς

Αφροδίτης, οὗται δὲ πτερωταὶ ἐπέταξαν ἐπὶ τὴν Τυρρήνιαν καὶ κατέσχον τὴν νῆτον τὴν καλουμένην Ἀνθεμόσσαν· καταβύοντο δὲ ἀπαύστως εἰς ἄνθηα, ἢ μὲν μελωδοῦσα, ἢ δὲ ἀλύροδοῦσα, ἢ δὲ λυροδοῦσα, καὶ διὰ τῆς ἡδύτητος τῆς φῶδης τοσοῦτον κατεθέλοντο οἱ ἀκούοντες, ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἤθελον νὰ μακρυνθοῦν, ἀλλ' ἔστεργον νὰ ὀλεσθοῦν μᾶλλον παραμένοντες καὶ ἀκούοντες. Περὶ τούτων Ὅμηρ. Ὀδ. Μ. στίχ. 39—51, καὶ αὐτ. στίχ. 438—200, καὶ Ὑγῖνος Μ30. 14', καὶ Στράβ. Γεωγρ. Βιβλ. Α', καὶ Ηλίν. Φυσ. Ἰστ. Βιβ. Γ', Κερ. ΜΘ', καὶ Ὀβιδ. Μεταμορφ. Βιβλ. Ε', Μ30. 1Β'. Καὶ κατὰ μὲν Ὅμηρον αἱ Σειρήνες κατέκον εἰς λειμῶνα (Ὀδ. Μ. στίχ. 45)· ὁ δὲ Βιργίλιος ἐνταῦθα τὰς οἰκίζει ἐπὶ σκοπέλων· ὁ δὲ Σέρβιος δ' αὐτοῦ σχολιαστῆς λέγει ὅτι πρῶτον παρήκυσαν εἰς τὸ ἀκρωτήριον Πέλωρον, μετὰ ταῦτα δὲ μετανέστησαν εἰς τὰς Καπρέας ἢ μᾶλλον Καπρέας· ἦσαν δὲ αἱ Καπρέαι νῆτος κειμένη ἀπέναντι τοῦ κόλπου Σορβέντου τῆς Νεαπόλεως, περικυκλουμένη ὑπὸ πολλῶν σπλάδων καὶ ἐπομένως δυσπρόσιτος· ἄλλοι δὲ πάλιν κατέταξαν εἰς οἴκησιν τῶν Σειρήνων τὰς ἐπωνύμους νήτους Σειρηνούσας.

865. λευκοῦς ἐκ πληθῆος ὀστέων.) Τὸ αὐτὸ λέγει καὶ Ὅμηρος (Ὀδ. Μ. 45).

. Πολλοὶ δ' ἄμφ' ὀστέον θίς
ἀνδρῶν πυθμένων, περὶ δὲ βίνοι μινύθουσιν.

Καὶ ὁ Παυσανίας δὲ (Βιβ. Γ'. Κερ. Γ') φέρων μάρτυρα τὸν Ὅμηρον λέγει· «Τοῦ»
» δὲ ἕνεκα Ὅμηρος πεποιήκειν ὡς ἢ τῶν Σειρήνων νῆτος ἀνάπλευς ὀστέων εἴη,
» ὅτι οἱ τῆς φῶδης αὐτῶν ἀκούοντες ἐπόθοντο ἄνθρωποι· καὶ γὰρ ἀπολλυμένοις
» ὑπορρέουσιν τῶν σαρκῶν τῷ χρόνῳ, ὑπελείπετο τὰ ὀστέα. »

Η ΑΙΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ.

BIBLION EKTON.

Εἶπε δακρύων αὐτὰ, καὶ τὸν πλοῦν κατασπεύσας τοῦ στόλου
εἰς Εὐβοΐδας τῆς Κύμης ἀκτὰς προσορμίζεται τέλος·
στρέφων τὴν πρῶραν πρὸ πάντων, στερρόδοντας ρίπτει ἀγκύρας
ἕκαστον πλοῖον· καὶ τάττοντ' ἐξῆς αἱ ἀκρόκυρτοι πρύμναι 5
εἰς τὴν ἀκτὴν ἐν σειρᾷ, κ' ἐκπηδῶσι διάπυρ' οἱ νέοι
εἰς τὴν Ἐσπέριον ὄχθην· οἱ μὲν εἰς χαλίκων τὰς φλέβας
σπέρμα ζητοῦσι φλογός, οἱ δὲ ἄλλοι συλοῦσι τὰ δάση,
στέγας θηρίων πυκνάς, καὶ εὐρόντες δεικνύουσιν ὕδωρ.
Ὁ εὐσεβῆς πλὴν Αἰνείας τὸν λόφον ἐφ' οὗ ὁ Ἀπόλλων
ἄρχει ὁ μέγας ζητεῖ, καὶ τὸ ἄντρον τὸ μέγιστον πόρρω 10
τῆς φοικαλέας Σιβύλλης, ἧς νοῦν καὶ ἧς φρένα μεγάλην
μάντις ἐμπνέει ὁ Δῆλιος, πᾶν ἀναπτύσσω τὸ μέλλον·
ἔρχονται ἢ δ' εἰς Ἐκάτης τὸ ἄλσος, τὴν πάγχρυσον στέγην·
φεύγων ὁ Δαίδαλος, λέγουν, ποτὲ τὸ τοῦ Μίνως κράτος 15
καὶ δι' ὠκέων πτερῶν ν' ἀναβῆ εἰς αἰθέρα τολμήσας,
δι' ἀσυνήθους ὁδοῦ τὰς ψυχρὰς προσεπέλασεν ἄρκτους,
κοῦφος δὲ τέλος ἐλθὼν εἰς Χαλκίδος τὴν ἄκραν ἐπέστη·
ἅμα δ' εἰς γῆν κατηνέχθη, καὶ σοὶ ἱερώσας, ὦ Φοῖβε,
τοὺς ἐρετμοὺς τῶν πτερύγων, ναὸν ὠκοδόμησε μέγαν.
Τοῦ Ἀνδρογαίου τὸν φόνον παρὶ στων αἱ πύλαι· προσέτι 20
οἱ Κεκροπίδαι ταχθέντες ποινήν (συμφορὰ των!) νὰ πέμπουν
τέκνα κατ' ἔτος ἐπτά· καὶ πλησίον ἢ κάλπη τῶν κλήρων·
ἀντικρυ δὲ ἐν θαλάσῃ ὑψοῦτο ἡ γῆ τῶν Κνωσσιῶν,
ὅπου τοῦ ταύρου ὁ ἄγριος ἔρωσ, καὶ λάθρα συνοῦσα
ἢ Πασιφάη· καὶ γένος μικτὸν, καὶ διπλόμορφος γόνος 25
ἦν ὁ Μινώταυρος, μέγα φρικτῆς Ἀφροδίτης μνημεῖον·
ἦν καὶ ὁ δύσχρηστος δόμος, ἢ ὄλωσ ἀνέξοδος πλάνη.
Τῆς βασιλίδος οἰκτεῖρων ὁ Δαίδαλος ὅμως τὸν μέγαν

ἔρωτα, ἔλυσε μόνος τῶν τοίχων στροφάς τὰς δολίας,
 ἔχνη τυφλά ὀδηγῶν διὰ μίτου· καὶ σὺ δὲ θὰ εἶχες, 30
 Ἴκαρε, μέρος ἐκεῖ, ἢ πατρώ' ἂν ἐπέτρεπε λύπη·
 ἐπὶ χρυσοῦ ἐδοκίμασε δις τὸ συμβᾶν νὰ χαράξῃ,
 δις δὲ ἡ χεὶρ παρελύθη· αὐτὴν τὴν εἰκόνα δ' ἀπαύστως
 θὰ ἐθεώρουν πάντων τὰ ὄμματ', ἂν μὴ ὁ Ἀχάτης 35
 ἤρχετο αἴφνης, πρὸς δὲ μετ' αὐτοῦ Δηϊφόβῃ ἢ Γλαύκου,
 Φοῖβου κ' Ἐκάτης ἰέρεια, λέγ' εἰς τὸν ἄνακτα δ' αὐτῆ·
 « Δὲν εἶν' αὐτὴ τοῦ παρόντος θεάματος πρόσφορος ὦρα·
 ἐκ τῆς ἀγέλης ἐπτά σφαγιάτατε μόσχους ἀθίκτους,
 πρόβατα δὲ διετῆ ἐκλεκτά, κατὰ θέμιν, τοσαῦτα.»
 Πρὸς τὸν Αἰνεΐαν αὐτὰ, καὶ ὁ λόγος τελεῖτ' ἐν τῷ ἄμα· 40
 εἰς τὸν ναὸν προσκαλεῖ δ' ἡ ἰέρεια τότε τοὺς Τρῶας.
 Εἰς τῶν Κυμαίων τὸν βράχον ἐστὶ σπηλαιώδης τις σύριγξ·
 φέρουσ' εἰς ταύτην ὁδοὶ ἑκατὸν καὶ ἰσάριθμοι πύλαι,
 ὅθεν ἐξέρχονται τόσαι φωναί, τῆς Σιβύλλης προῤῥήσεις·
 ὡς δὲ ἀφίχθ' εἰς τὴν θύραν, «Καιρός, τὸν χρησμὸν ἐπερώτα, 45
 εἶπεν ἡ κόρη. Ἴδου ὁ θεός! ὁ θεός!» καὶ ἀμέσως
 οὔτε τὴν ὄψιν τῆς εἶχε τὴν πρώτην, ἀλλ' οὔτε τὸ χρῶμα,
 οὔτε τὰς κόμας εἰς τάξιν, ἐπίεξε δ' ἄσθμα τὸ στήθος,
 καὶ τὴν καρδίαν ἐξοίδαινε λύσσα, καὶ μείζων ἐφάνη 50
 καὶ ἡ φωνὴ οὐ κατ' ἄνθρωπον, ὅτε κατὰσχετος ἦδη
 ἦτον ἐγγὺς τοῦ θεοῦ. «Τὰς δεήσεις, ἐβόησε, παύεις,
 Τρῶς ὦ Αἰνεΐα, τὰς παύεις! Ἄλλ' ἄνευ αὐτῶν δὲν ἀνοίγει
 ὁ φοβερός οὗτος οἶκος τὸ μέγα τοῦ στόμα.» Ὡς εἶπε,
 κ' ἔπαυσε. Τρόμος ψυχρὸς τῶν Τευκρῶν περιέρρευσε τότε
 τὰ ἐσκληρότα ὄστα· κ' ἐκ ψυχῆς ἐδείθη ὁ ἄναξ· 55
 « Φοῖβε, οἰκτίρμων ἀεὶ εἰς τὰ πάνδεινα πάθη τῆς Τροίας,
 ὁ τὰ τοῦ Πάριδος βέλη τὰ Δάρδανα, ὡς καὶ τὰς χεῖρας,
 κατ' Αἰακίδου ἰθύνας, τοσαῦτα διήλθον πελάγη
 ὑπὸ τὴν σὴν ὀδηγίαν, μεγάλας ζωννύοντα γαίας,
 καὶ Μασσυλίου τοὺς πόρρω οἰκοῦντας, καὶ Σύρτειον τόπους, 60
 κ' Ἰταλίας ἐφθάσαμεν τέλος τὴν φεύγουσαν ὄχθην·
 μὴ μᾶς διώξῃ ἐντεῦθεν καὶ πέραν ἡ τύχη τῆς Τροίας!
 Ἦδη δ' οἰκτεῖρετε (τοῦτο εἶδος) τὸ Περγᾶμειον γένος,
 πάντες θεοὶ καὶ θεαί, ἐναντίοι ποτὲ τοῦ Ἰλίου
 καὶ τῆς Δαρδάνων εὐκλείας· καὶ σὺ, ἱερά μαντιπόλε, 65

ἢ προορώσα τὸ μέλλον, ἀθέμιτ' ἂν δὲν ἐξαιτώμαι,
 δὸς τοὺς Τευκροὺς νὰ οἰκίσω εἰς Λάτιον, ὃ μ' ἐκληρώθη,
 καὶ τοὺς τῆς Τροίας προστάτας θεοὺς, τοὺς πολὺ πλανηθέντας.
 Τότε ναὸν ἐκ μαρμάρου στερροῦ εἰς Ἐκάτην καὶ Φοῖβον 70
 θὰ καθιδρύσω· πρὸς δὲ κ' ἐορτὰς ἐπωνύμους τοῦ Φοῖβου.
 ἄδυτον δὲ εἰς τὸ κράτος ἡμῶν περιμένει σε μέγα,
 ὅπου χρησμούς, ὡς καὶ εἴτι μυστήριον Μοίρας δηλώσης
 τοῖς ὀπαδοῖς μου, θὰ θέσω, αὐτοῖς ἱεροὺς ἐπιστήσας
 ἄνδρας λογάδας· εἰς φύλλα πλήν μὴ καταχώρει τὰ ἔπη, 75
 παίγνια μὴ σκεδασθῶσιν ἱπτάμενα κούφων ἀνέμων·
 δέομ' ἐκ στόματος λέγε.» Καὶ ἔπαυσεν οὕτω τὸν λόγον.
 Ἦ μαντιπόλος δ' ἀδάμαστος ἔτ' εἰς τὸ ἄντρον τοῦ Φοῖβου,
 κατεβακχεύετ', ὀργῶσα τὸν μέγαν θεὸν ν' ἀποσεισῇ
 ἀπὸ τοῦ στήθους· τὸ στόμα τῆς πλήν τὸ λυσσῶν ἐπὶ μᾶλλον 80
 ἔτρυχ' ἐκεῖνος, πιέζων σφοδρῶς τὴν ἀγρίαν καρδίαν·
 αἱ ἑκατὸν δ' αἰφνιδίως ἀνοίγονται πύλαι τοῦ οἴκου
 αὐτοκινήτως κ' ἐκφέρουν τοιοῦτον χρησμὸν δι' ἀέρων·
 « ὦ ὁ φυγῶν τοὺς μεγάλους τοῦ πόντου κινδύνους εἰς τέλος,
 μείζονες ἔτ' εἰς ξηρὰν σὲ προσμένουν· οἱ Τρῶες θὰ ἔλθουν 85
 εἰς τοῦ Λαβίνου τὸ κράτος· ἀμέριμνος ἔσο πρὸς τοῦτο·
 πλήν θὰ θελήσουν ποτὲ νὰ μὴν ἤρχοντο· μάχην φρικώδη
 καὶ ἐπαφρίζοντα βλέπω τὸν Θύβριν δι' αἵματος πλείστου·
 οὔτε θὰ λείψωσι Ξάνθος, Σιμόεις, ἢ Δώρια ἔρκη·
 καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ νέον θὰ εὕρης ἐκ γένους Λατίου, 90
 τέκνον κ' ἐκεῖνον θεᾶς, οὐδαμοῦ δὲ τῆς Ἥρας θὰ παύσῃ
 ἢ κατὰ Τρώων ὀργῆ· Ἐν δ' ἐσχάταις ἀνάγκαις, εἰς ποῖον
 δὲν θὰ προστρέξῃς ἰκέτης ἢ ἔθνος ἢ ἄστ' Ἰταλίας;
 αἴτιος δὲ τῶν δεινῶν ἢ συμβία καὶ πάλιν, τῶν Τρώων
 ξένη, καὶ θάλαμοι αὔθις ἀλλότριον· 95
 μὴ ὑποχώρει δὲ σὺ· θαρράλεος προόδευε ὅπου
 σοὶ ἐπιτρέψῃ ἢ τύχη· Ἦ πρώτη ὁδὸς σωτηρίας
 θὰ σ' ἀνοιχθῇ, τὸ πιστεύεις ποτέ; εἰς Ἑλλήνιον πόλιν.»
 Ἐκ τοῦ ἀδύτου τοιαῦτα φρικτὰ ἢ Κυμαία Σιβύλλα
 εἶπεν ἀμφίβολα, ἅμα μιγνύσ' ἄληθῆ καὶ σκιώδη,
 καὶ मुखωμένη τοῦ ἀντροῦ ἐντός· ὁ Ἀπόλλων δὲ σείων 100
 τοὺς χαλινούς, μαινομένης αὐτῆς, τῇ ἐκέντα τὸ στήθος.
 Ὡς δὲ ἐπαύθ' ἡ μανία, οὐδ' ἔτι τὸ στόμα ἐλύσσα,

ἤρξατο οὕτως ὁ ἥρωας Αἰνεΐας· «Οὐδείς μοι, ὦ κόρη,
 νέος παρίσταται ἤδη ἀγῶν ἢ ἀδόκητος μόχθος·
 πάντα προεΐδον, κ' ἐντὸς τῆς ψυχῆς προδιέθεσα πάντα. 105
 Ἐν δὲ ζητῶ· ἐπειδὴ, ὡς ἄδειξ', αἱ πύλαι τοῦ Ἄδου
 κεῖνται ἐδῶ, καὶ ἐδῶ κ' ἡ τοῦ μαύρου Ἀχέροντος λίμνη,
 νὰ δυνηθῶ καταβαίνων νὰ ἴδω τὸν φίλον πατέρα·
 σὺ ὁδηγός μου γενοῦ, τὰς ἀγίας ἀνοίγουσα πύλας·
 ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν ἐκ φλογῶν καὶ βελῶν χιλιάδων 110
 εἶλον ἐκείνον ἐγὼ διὰ μέσου στρατῶν πολεμίων·
 ἀπανταχοῦ συνοδίτης μου ἦν, κ' εἰς θαλάσσας ἀπάσας·
 ὁ οὐρανὸς καὶ τὸ πέλαγος ὅσα ἠπειλοῦν ὑπέστη,
 καὶ τοὶ ἀδύνατος, ὁμῶς νικῶν τὴν τοῦ γήρατος μοῖραν·
 ἔτι δ' ἐκείνος εἰς πύλην τὴν σὴν νὰ προσέλθω ἰκέτης 115
 μοὶ τὸ παρήγγειλε μόνος. ὦ πότνια, οἴκτειρον ἤδη
 πόθον πατρὸς καὶ υἱοῦ· δυνατὰ σοὶ τὰ πάντα, καὶ οὔτε
 μάτην σε φύλακα ἔχ' ἡ Ἐκάτη τῆς λίμνης Ἀόρνου.
 Ἄν ὁ Ὀρφεὺς ἠδυνήθη σκιάν ν' ἀναγάγῃ συζύγου,
 εἰς τῆς Θρακείας κιθάρας χορδὰς πεποιοῦς τὰς εὐήχους, 120
 ὁ Πολυδεύκης τὸν Κάστορα ἂν ἐναλλάξ ἀποθνήσκων
 ἔσωσ' ἐλθῶν, ἀπελθῶν· τὸν Θησέα δὲ τί, καὶ τὸν μέγαν
 νὰ μνημογεύσω Ἀλκείδην; κ' ἐγὼ ἐκ Διὸς ὡς ἐκείνος.»
 Διὰ τοιούτων, κρατῶν τοὺς βωμοὺς, καθικέτευε λόγων·
 Ἡ μαντιπόλος δὲ ἤρξατο οὕτως· «ὦ γέννημα θεῖον, 125
 Ἀγχισιάδ', εἰς Ἀόρνου ἢ κάθοδος εὐκολος εἶναι·
 εἶν' ἀνοικταὶ καὶ ἡμέραν καὶ νύκτα τοῦ Ἄδου αἱ πύλαι·
 πλὴν ν' ἀναστρέψῃς τὸ βῆμα, τὸν ἄνω ἀέρα ν' ἀνέλθῃς,
 οὗτος ὁ δύσκολος μόχθος· ὀλίγ' ἠξιώθησαν, ὅσοι 130
 διογενεῖς, διοφίλητοι, οὓς εἰς αἰθέρ' ἀναφέρει
 ἡ ἀρετὴ φωτοβόλος. Ἐν μέσῳ ἐκτείνεται δάσος,
 ὁ πανταχόθεν καμπαῖς Κωκυτὸς περιρρέει ὁ μέλας.
 Ἄν δὲ τὰς φρένας σου τόσος κατέλαβεν ἔρωσ καὶ πόθος,
 δις νὰ διέλθῃς τὴν Στύγα, καὶ δις τὰ ζοφώδη νὰ ἴδῃς 135
 Τάρταρα, δέχῃσαι δὲ τὸν ἀγῶνα τὸν ἄφρον' ἀσμένως,
 μάνθαν' ἐν πρώτοις τί πρέπει. Χρυσόφυλλος, εὐκαμπτος κλάδος
 κρύπτει εἰς δένδρον πυκνόν, ἱερὸς νομιζόμενος Ἴηρας
 καταχθονίας· αὐτὸν πανταχόθεν καλύπτουσι δάση,
 καὶ εἰς σκιᾶς σκοτεινῶν κεκρυμμένος ὑπάρχει κοιλάδων.

δὲν ἐπιτρέπεται δέ τις νὰ φθάσ' εἰς τῆς γῆς τοὺς κευθμῶνας 140
 πρὶν ἐκ τοῦ δένδρου αὐτοῦ τὸν χρυσόκομον κλάδον ἐκσπάσῃ·
 ἢ Περσεφόν' ἢ καλὴ πρὸς αὐτὴν νὰ προσφέρηται δῶρον
 ὦρισε τοῦτο· σπασθέντος τοῦ πρώτου, ἐκφύεται ἄλλος
 κλῶν τοῦ ἰδίου μετάλλου, ἐπίσης χρυσόφυλλος, θάλλων.
 Ἄνω ζητῶν περιβλέπου· καὶ δρέψον αὐτὸν ὡς τὸν εὐρης 145
 διὰ χειρός· ὅταν θέλῃς, κ' αἱ Μοῖραι ὁμοῦ τὸν καλῶσιν,
 ἔπετ' εὐκόλως ἐνδίδων· εἶδὲ, εἶν' ἀδύνατον βίᾳ
 νὰ κατισχύσῃς, τὸν κλῶνα σκληρῶ νὰ ἐκσπάσῃς σιδήρῳ.
 Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ σοὶ σῶμα κατάκειται ἄψυχον φίλου·
 τὸ ἀγνοεῖς! ἀλλὰ τοῦτο μαιίνει τὸν ἅπαντα στόλον· 150
 ὅτε, ζητῶν συμβουλάς, σὺ μένεις εἰς ταύτας τὰς θύρας,
 φέρε τον πρῶτον εἰς δέοντα τόπον, καὶ κρύψον εἰς τύμβον·
 πρόσφερε πρόβατα μαῦρα, ὡς πρῶτον ἐνάγισμα ταῦτα·
 οὕτω τὰ Στύγια ἄλση, τὰ ζῶσιν ἀπρόσιτα κράτη
 βλέπεις.» Ὡς εἶπεν, ἐκλείσθη τὸ στόμα τῆς, ἄφρων μόνον. 155
 Τότε ὁ Αἰνεΐας χαμαὶ τὰ περίλυπα ὄμματα στήσας,
 ἀπὸ τοῦ ἄντρου ἐξέβη, εἰς νοῦν τὰ τυφλὰ περιστρέφων
 ἀποβηρόμενα· ἦν μετ' αὐτοῦ δ' ὁ πιστὸς τοῦ Ἀχάτης
 ἀκολουθῶν, καὶ μερίμνας εἰς νοῦν τὰς αὐτὰς περιφέρων.
 Ἐλεγον λόγους πολλοὺς καὶ παντοίους αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους, 160
 ἢ μαντιπόλος ὅποιον νὰ ἔλεγεν ἄψυχον φίλον
 σῶμα δεόμενον τάφου. Ἐλθόντες δ' εἰς ὄχθην πετρῶδη,
 εὖρον ἐκεῖ τὸν Μισῆνον, νεκρὸν ἐξ ἀδίκου θανάτου,
 τὸν Αἰολίδην Μισῆνον, ὃς ἔξοχος ἦν ὑπὲρ πάντας
 διὰ χαλκοῦ νὰ ἐξάπτῃ τοὺς ἄνδρας, τὸν Ἄρην δι' ἤχων· 165
 Ἐκτορος ἦν ὀπαδὸς τοῦ μεγάλου· τοῦ Ἐκτορος πέριξ
 ἔβαινε πέλεκυν φέρων καὶ σάλπιγγ' ἀγγέλλουσαν μάχας.
 Ὡς δ' ὁ νικῶν Ἀχιλλεὺς τῆς ζωῆς ἀπεστέρησ' ἐκείνον,
 τοῦ Δαρδανίου Αἰνεΐου ὁ ἥρωας ὁ κράτιστος οὗτος
 ἔγιν' ἑταῖρος, δοθεὶς εἰς οὐχὶ ταπεινότερον ἄνδρα· 170
 ὡς διὰ κοίλης δὲ κόγχης ἐσάλπισ' ἐπάνω τοῦ πόντου,
 καὶ εἰς ἀγῶνα ὤδῃς τοὺς θεοὺς προεκάλει ὁ ἄφρων,
 Τρίτων ζηλότυπος, ἂν πιστευτὸν, ἀφαρπάσας τὸν ἄνδρα,
 τὸν κατεβύθισ' ἐντὸς τοῦ ἄφροῦ κατακλύστων κοιλάδων·
 περὶ αὐτὸν ὀλοφύρονται ἤδη, κραυγάζοντες πάντες, 175
 ὁ εὐσεβὴς δὲ πρὸ πάντων Αἰνεΐας· κ' εὐθὺς τῆς Σιβύλλης

τὴν ἐντολὴν ἐκτελοῦσι ὀρηνοῦντες· βωμὸν δὲ τυμβίου
 πρὸς τὸν αἰθέρ' ἀμιλλῶνται σωρὸν ν' ἀνεγείρουν ἐκ δένδρων·
 εἰς ἀρχαιότατον δάσος εἰσέρχονται, κοίτην ὀρηίων·
 κλίνουσι αἱ πίτιες· ἤχει δὲ τὸν πρίνον ὁ πέλεκυς πλήττων 180
 καὶ τὰς δοκοὺς τῆς μελίας· καὶ σφῆνες τὰς δρυὲς τὰς δυστημήτους
 σχίζουσι· ρίπτονται δὲ ἐξ ὀρέων πετελέα μεγάλαι,
 καὶ ὁ Αἰνείας δ' αὐτὸς ὦν εἰς ταῦτα τὰ ἔργα ὁ πρῶτος,
 καὶ τοὺς συντρόφους ὀτρύνει, καὶ ὅμοια ζώννυται ὄπλα·
 εἰς τὴν περίλυπον δὲ περιστρέφων καρδίαν του ταῦτα 185
 πρὸς τὸ ἀπέραντον στρέφεται δάσος, καὶ εὐχεται ταῦτα
 «Αἶ, εἰς τοσοῦτον δρυμῶν' ἂν ἐφαίνετ' ὁ κλάδος τοῦ δένδρου
 ἢ δ' εἰς ἡμᾶς ὁ χρυσοῦς! ἐπειδὴ ἀληθέστατα εἶπεν
 ἢ μαντιπόλος τὰ πάντα, βαβαί, περὶ σοῦ, ὦ Μισσηνε!»
 Μόλις ἐξέφρασε ταῦτα, καὶ πέλειαι δύο ἐξ ὕψους 190
 καὶ οὐρανόθεν, ἐμπρὸς τοῦ προσώπου του ἤλθον πετῶσαι,
 κ' ἐπὶ τῆς χλόης ἐκάθησαν· τότε δ' ὁ ἦρωϊς ὁ μέγας
 τοὺς τῆς μητρὸς ὡς ἐγνώρισεν ὄρνεις, φαιδρὸς ἐδεήθη·
 «Ἔστε ὑμεῖς ὀδηγός, ἂν ὑπάρχη ὀδός, δι' αἴρος
 φέρετε σεῖς πρὸς τὸ ἄλσος εἰς ὃ συσκιάζει παχείας 195
 γαίας ὁ ἅγιος κλών· καὶ σὺ, θεῖα μοι, πάρεσο, μήτηρ,
 εἰς τὴν δυσχέρειαν ταύτην,» κ' ἐτάχυνεν ἅμα τὸ βῆμα,
 παρατηρῶν τὰ σημεῖα καὶ ποῦ διευθύνοντ' αἱ ὄρνεις·
 βόσκουσ' ἐκεῖναι προῦχώρου, καὶ ἴπαντο μόνον τοσοῦτον
 ὅσον ἠδύνατο πόρρω ἐπόμενον βλέμμα νὰ φθάσῃ. 200
 Ὡς δὲ τοῦ φάρυγγος ἤλθον ἐγγὺς τοῦ δυσόσμου Ἄορνου,
 ἀνυψωθεῖται, κ' εὐθὺς δι' αἴρος βρυστοῦ καταπτᾶσαι,
 εἰς ἐπιλέκτους ἀμφότερ' ἐκάθησαν ἔδρας τοῦ δένδρου·
 δι' ἀλλοχρόων δὲ κλάδων χρυσοῦ ἐκεῖ ἔλαμπεν αἴγλη.
 Ὡς εἰς χειμέριον ψυχὸς συνήθως ἰξὸς εἰς τὰ δάση 205
 νέ' ἀναπτύσσει τὰ φύλλα, προκύπτων ἐκ σπέρματος ξένου,
 διὰ κροκόχρου φυτοῦ δὲ κυκλοῖ τὰ στρογγύλα στελέχη,
 οὕτως ἐφαίνετ' ὁ θάλλων χρυσὸς ἐν τῷ μέτω τοῦ πρίνου
 τοῦ πυκνοφύλλου, καὶ ἤχουν τὰ πέταλ' αὐτοῦ εἰς τὰς αὔρας.
 Ἦρπασ' εὐθὺς ὁ Αἰνείας δραμῶν τὸν ἀντέχοντα κλάδον, 210
 καὶ ἀποσπάσας, τὸν ἔφερον ὄπου κατῶκ' ἢ Σιβύλλα.
 Εἰς τὰς ἀκτὰς δ' οἱ Τευκροὶ τὸν Μισσηνοῦ οὐχ ἤττον ἐθρήνουν,
 καὶ εἰς τὴν ἄχαριν τέφραν ἐτέλουν τὰ ἔσχατα χρέη·

πίτυος πρῶτον παχείας καὶ ξύλων δρυὸς κεκομμένων
 ὑπερμεγέθη πυρὰν ἀνεγείρουν, καὶ μέλανας κλάδους
 εἰς τὰ πλευρὰ περιπλέκουν, κ' ἐμπρὸς κυπαρίσσους πενθίμους
 στήνουν, καὶ τ' ἄνω στολίζουσι δι' ὄπλων στιλβόντων·
 ὕδωρ οἱ μὲν ἐτοιμάζουσι θερμὸν, κ' εἰς τὸ πῦρ κοχλαζούσας
 χύτρας, καὶ πλύνουν τὸ σῶμα τὸ ἤδη ψυχρὸν, καὶ ἀλείφουν·
 ὀρηϊνὸς δ' ἠγέρθ' εἰς στρωμνήν· τὰ ὀρηνοῦμενα θέτουσι μέλη 220
 καὶ πορφυρᾶς ἐφαπλοῦσι πορφύρας, οὗς εἴθισται πέπλους.
 Ἄλλοι τὸ μέγα ἐπ' ὤμων βαστάζουσι φέρετρον, πένθους
 ὑπηρεσίαν· κατ' ἔθος ἀρχαῖον τὸ βλέμ' ἀποστρέφουν,
 ὑποτιθέντες τὴν δάδα· σωροὺς δ' ἐπιφέροντες καίουν
 λιθανωτοῦ, ἐδεσμάτων, καὶ πλήρεις ἐλαίου κρατήρας. 225
 Ὡς δὲ κατέπεσε τέλος ἡ τέφρα, κ' ἡ φλόξ ἐπραύνηθη,
 τὴν ὑγροπότιν σποδὸν καὶ τὰ λείψανα πλύνουν δι' οἴνου·
 ὁ Χορινεὺς τὰ ὄστα δὲ καλύψας εἰς γάλκινον κάδον
 τρεῖς περιέρχεται, ὕδωρ καθάρσιον ἔχων, τοὺς φίλους,
 καὶ διὰ κλάδου αἰσίας ἐλαίας τὴν δρόσον του ραίνει, 230
 καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀγνίστας, τὰ λοιπὸν ῥήματα λέγει·
 ὁ δ' εὐσεβὴς ἀνεγείρει Αἰνείας ὑπέρογκον σῆμα
 φέρον τὰ ὄπλα, τὴν κώπην, τὴν σάλπιγγ' αὐτὴν τοῦ θανόντος,
 εἰς τὸ ἀέριον ὄρος ὃ λέγεται ἤδη Μισσηνον,
 καὶ δι' αἰώνων φυλάττει τὸ ὄνομ' αὐτὸ ἀπ' ἐκείνου. 235
 Τούτων πραχθέντων, εὐθὺς ἐνηργήθ' ἢ βουλή τῆς Σιβύλλης.
 Ἄντρον ὑπῆρχε πετρῶδες, βαθὺ καὶ ὑπέρμετρον χάσμα·
 μέλαινα λίμνη κατεῖχε τὰ περίξ καὶ σκότος δρυμῶνων·
 ὑπὲρ αὐτὸ οὐδὲ πτέρυξ πτηνοῦ δὲν χαράττει τὸν δρόμον
 ἀτιμωρήτως· τοιοῦτος ἀτμός, ἐκ τῶν μαύρων φαράγγων 240
 διαχεόμενος, ἄνω πρὸς στόμα τὸ κοῖλον προκύπτει·
 ὄθεν ἐκεῖνον τὸν τόπον οἱ Ἕλληνας Ἄορνον εἶπον.
 Ὁ ἱερεὺς κατὰ πρῶτον ἐνέστηρ' ἐκεῖ μελανώτους
 τέσσαρας μόσχους· αὐτῶν δ' εἰς τὰ μέτωπα ἔχυσεν οἶνον,
 ἄκρας τινὰς δ' ἀποσπάσας τριχῶν μεταξὺ τῶν κεράτων 245
 ἔρριψ' ἐντὸς τοῦ Ἁγίου πυρὸς ἀπαρχὰς τὰς πρωτίστας
 καὶ τὴν Ἐκάτην ἐκάλει, θεῖαν Οὐρανοῦ τε κ' Ἐρέβους·
 μάχαιραν ἄλλ' ὑποβάλλουν, καὶ δέχονται ἅμα τὸ αἶμα
 τὸ χλιαρὸν εἰς κρατήρας· ἐκεῖνος δὲ μαύρην ἀμνάδα
 τῇ Εὐμενίδων μητρὶ, καὶ αὐτῆς ἀδελφῇ τῇ μεγάλῃ 250

Ούων προσφέρει, καὶ βοῦν δὲ στειρεύουσιν σοὶ, Περσεφόνη.
 Εἰς τῆς Στυγὸς τὸν μονάρχην βωμοὺς τότε ἐγείρει νυκτίους
 καὶ εἰς τὰς φλόγας τὰ σπλάγχνα τῶν ταύρων τὰ πάγια θέτει,
 λίπος ἐλαίου δὲ χέ' ἱκανὸν ἐπ' αὐτῶν καιομένων.

Ὅμως ἰδοὺ ὡς ἡ πρώτη ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ἐφάνη 255
 ὑπὸ τοὺς πόδας μυχᾶται ἡ γῆ, καὶ κλονοῦνται τὰ δάση
 εἰς κορυφάς· ὑλακὴ δὲ κυνῶν, τῆς Θεᾶς προϊούσης,
 ὡς νὰ ἠκούσθ' εἰς τὰ σκότη· καὶ, « πόρρω οἱ βέβηλοι, πόρρω,
 ἢ μαντιπόλος φωνάζει· ἐξέλθετε ὅλως τοῦ ἄλλους.
 Σὺ δὲ προχώρ' εἰς τὸν δρόμον, καὶ σπᾶσον τῆς Θήκης τὸ ξίφος·
 ἤδη ἀνάγκη ψυχῆς, ὦ Αἰνεΐα, καὶ στήθους ἀνδρείου.» 261
 ταῦτα εἰποῦσα, παράφορος ἔδ' εἰς τὸ ἄντρον τὸ χαῖνον·
 διὰ βημάτων δ' ἐκεῖνος παρείπετο ὄχι ἀτόλμων.

Οἱ τὰς ψυχὰς κυβερνῶντες θεοὶ, καὶ σκιαὶ σιγαλαί, 265
 Χάος, Φλεγέθων, σιγῶσαι εὐρύχωροι, νύκτι' ἐκτάσεις,
 ἔστω μοι νῦν τ' ἀκουσθέντα νὰ εἶπω, καὶ δότε μοι χάριν
 τὰ εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς κ' εἰς τὸ σκότος κρυπτά ν' ἀναπτύξω.
 Διὰ σκιῶν ζοφερῶν καὶ νυκτὸς ἐπορεύοντο μόνοι
 εἰς τὸ τοῦ Ἄδου κενὸν καὶ ἀοίκητον κράτος χωροῦντες, 270
 οἷα εἰς φῶς ἀμυδρὸν ἀμφιβόλως φεγγούτης σελήνης
 διὰ δασῶν ἢ ὁδοῦ, ὅταν κρύπτῃ ὁ Ζεὺς τὸν αἰθέρα
 ὑπὸ τὸ σκότος, ἢ νύξ δὲ τὰ χρώματα σβέει τῶν ὄντων.

Εἰς τοὺς τοῦ Ἄδου πυλῶνας, ἐμπρὸς τῶν φαρύγγων τοῦ Ὀρχου
 πένθη τὴν κοίτην αὐτῶν κ' ἐκδικήτριαι ἔχουν φροντίδες· 275
 κ' αἱ χλωροπρόσωποι Νόσοι οἰκοῦσι, τὸ ἄθλιον γῆρας·
 ἔτι δὲ Φόβος, κακόβουλος Πεῖνα, κ' αἰσχίστη Πενία
 (ὄντα φρικώδη τὴν ὄψιν) καὶ Θάνατος δ' ἔτι καὶ Μόχθος,
 ὁ τοῦ Θανάτου ὁμαίμων, ὁ Ὑπνος κ' αἰσχροὶ ἀπολαύσεις.

Εἰς τὴν ἐτέραν φλιάν ὁ Θανάσιμος Πόλεμος κεῖται 280
 κ' αἱ σιδηραῖ Εὐμενίδων οἰκήσεις, καὶ Ἔρις παράφρων,
 τὴν ἐχιδνόπλοκον κόμην μ' αἰμάσσαν συνέχουσα δέμα·
 κατὰ τὸ μέσον πυκνόσκιος τείνει μεγάλη πτελέα
 κλάδους ἀρχαίους. Αὐτῆ τῶν ματαίων Ὀναίρων ἡ ἔδρα
 λέγεται οὔσα· ἐνταῦθα κολλῶνται εἰς ἕκαστον φύλλον· 285
 φαίνεται ἐκεῖ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ πλῆθος θηρίων παντοίων.

Παρὰ τὰς θύρας οἱ κένταυρ' οἰκοῦσιν, αἱ δὴμορφοὶ Σκύλλαι,
 ὁ ἐκατόγχειρ Βριάρεως, ἔτι φρικῶδες συρίζων

ὄρη ὁ τῆς Λέρνης καὶ Χίμαιρα φλόγας ἀνθ' ὄπλων φοροῦσα,
 Ἄρπυιαι ἔτι, Γοργόνες, καὶ ὄψεις τρισώμων φασμάτων. 290
 Φόβω σχεθεὶς ὁ Αἰνεΐας τὸν σίδηρον τάχιπτ' ἀρπάζει,
 κατὰ παντὸς ἀπαντῶντος τὸ στόμα τοῦ ξίφους προτεινών.
 Ἄν δ' ἡ σοφὴ ὁδηγὸς δὲν τῷ ἔλεγεν ὅτι πλανῶνται
 σώματα ταῦτ' ἀραιά, ὑπὸ σχήματος φρούδην εἰκόνα,
 ὦρμα ξιφῆρης κ' ἐδίωκε πλήττων σκιάς ἀνυπάρκτους.

Εἰς τὸν Ταρτάρειον φέρεται Ἀχέροντα δρόμος ἐντεῦθεν· 295
 ὕδωρ ἐκεῖ ἰλυῶδες εἰς βάραθρα βράζει μεγάλα,
 τοῦ Κωκυτοῦ εἰς τὰς ὄχθας ἐκρίπτον τὴν ἄμμον του πᾶσαν·
 εἶναι δὲ φύλαξ αὐτῶν τῶν ὑδάτων καὶ ρεῖθρων ὁ Χάρων,
 ὁ τρομερὸς καὶ αὐχμώδης πορθμεύς. Πολιὰν εἰς τὰς γνάθους 300
 ἀπεριποίητον ἔχει, τὰ δ' ὄμματα ἔχει φλογώδη·
 διὰ δεσμοῦ πιναρὰ ἐκ τῶν ὤμων του κρέμαται χλαίνα,
 διὰ κοντοῦ διοικεῖ, δι' ἰστίων τὸ σκάφος εὐθύνει
 καὶ τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν σιδηρόχρουν εἰς κύμβην πορθμεύει,
 γέρων μὲν, ὅμως σκληρὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἀκμαῖον τὸ γῆρας· 305
 πλῆθος παντοῖον συνέβρε' ἐκεῖ κατὰ πάσας τὰς ὄχθας,
 ἄνδρες, μητέρες, ψυχαὶ μεγαθύμων ἡρώων, ὁπόσων
 ἦλθε τὸ τέρμα τοῦ βίου, καὶ παῖδες καὶ ἄγαμοὶ κόραι,
 κ' ἔφηβοι, οὓς εἰς πυρὰς οἱ γεννήτορες εἶδον πρὸ ὥρας·
 ὅσα εἰς δάση, ὡς πρῶτον χειμέριον ψῦχος ἐπέλθη, 310
 πίπτουσι φύλλα ξηρὰ, ἢ ὅσας εἰς γῆν ἐκ πελάγους
 φέροντας ὄρνεις πολλὰς, ἃς ἐσώρευσεν ὦρα χειμῶνος,
 διαποντίους ὠθοῦσα εἰς ζήτησιν γῆς θερμότερας.

Ἴσταντο πάντες αὐτοὺς νὰ περάσῃ δεόμενοι πρῶτους,
 καὶ ἀνατείνοντες χεῖρας ἐκ πόθου τῆς ἀντικρῆ ὄχθης. 315
 Ὁ κυβερνήτης τραχὺς νῦν τούτους εἰσήγε, νῦν ἄλλους,
 ἄλλους δὲ πάλιν κωλύων ἀπώθει μακρὰν τῆς ψαμμάθου.
 Ἄλλ' ὁ Αἰνεΐας, ἐνστάς κ' ἐκπλαγεὶς εἰς τὸν θόρυβον τοῦτον,
 « Λέγε μοι, εἶπεν, ὦ κόρη, πρὸς τί εἰς τὴν ὄχθην συρρέουν;
 θέλουσι τί αἱ ψυχαί; διατί αὐτῶν ἄλλαι τὰς ὄχθας 320
 ἐγκαταλείπουν, καὶ ἄλλαι τὰ μέλανα ὕδατα σχίζουν;»
 Καὶ ἡ μακρόβιος ταῦτα ἰέρεια εἶπ' ἐν ὀλίγοις·
 « ὦ τοῦ Ἀγχίσιου υἱέ, τῶν θεῶν βεβαιότατον σπέρμα,
 βλέπεις ἐδῶ τὸν βαθὺν Κωκυτὸν καὶ τὸ Στύγειον ἔλος,
 ὦ οἱ θεοὶ νὰ ὁμόσουν φοβοῦνται καὶ ψεύσουν τὸν ὄρκον.

Πάντες αὐτοί, οὓς ὄραξ, εἶν' ἀκήδευτος, ἄταφος ὄχλος. 325
 Εἶναι ὁ Χάρων πορθμεύς· οὓς δὲ φέρει τὸ ὕδωρ, ταφέντες.
 Οὔτις ἀκτὰς τὰς φρικώδεις καὶ ῥοῦν τὸν βραγχώδη νὰ πλεύσῃ
 δύναται, πρὶν ἢ εἰς ἔδρας ἠσύχους τεθοῦν τὰ ὄστ' αὐτοῦ·
 ἔτη πλανῶντ' ἑκατὸν περὶ ταύτας πετῶντες τὰς ὄχλας,
 ἕως εἰς τέλος τὰς τόσον θυμήρεις νὰ ἴδωσι λίμνας.» 330
 Τότε δὴ στάς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίτου, ἐπέσχε τὸ βῆμα,
 στρέφων πολλὰ πατὰ νοῦν καὶ τὴν ἀδίκον τύχην οἰκτείρων·
 εἶδεν ἐκεῖ κατηρεῖς, τῆς τιμῆς τῶν νεκρῶν στερουμένους
 Λεύκασπιν, ἔτι δ' Ὀρόντην, τὸν στόλαρχον πλοίων Λυκίων,
 οὓς διὰ πόντου ὁμοῦ ἀνεμώδους ἐκθάντας τῆς Τροίας 335
 νότος καλύψας ἐβύθισεν ἅμα τὴν ναῦν καὶ τοὺς ἀνδρας.
 Ὁ κυβερνήτης ἰδοὺ Παλινοῦρος ἐκείθεν προβαίνει,
 ὅς πρὸ μικροῦ, εἰς τὸν Λίβυον πόντον σκοπῶν τοὺς ἀστέρας,
 ἀπὸ τῆς πρύμνης κατέπεσ', ἐν μέσῳ χυθεῖς τῶν κυμάτων·
 ὡς μεταξὺ τῶν σκιῶν τεθλιμμένον δ' ἐγνώρισ' ἐκείνον 340
 πρῶτος τοιαῦτα τῷ εἶπεν· «ὦ τίς σε θεῶν, Παλινοῦρε,
 πόρρω ἡμῶν ἀφαρπάσας, ἐβύθισ' ἐν μέσῳ τοῦ πόντου;
 λέγε μοι δὴ, ὁ ποτὲ μὴ ψευδάμενος πρὶν μοι Ἀπόλλων,
 δούς μοι χρησμὸν περὶ σοῦ τὴν ψυχὴν μου ἠπάτησε μόνον.
 Ἐχρησεν ὅτι σωθεῖς θὰ διέλθῃς τὸν πόντον καὶ φθάσῃς 345
 εἰς τὴν Αὐσονίον χώραν. Τῶν λόγων τοῦ αὐτῆ ἢ πίστις;»
 Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Οὔτε ὁ Φοῖβος σ' ἠπάτησε τρίπους,
 Ἀγχισιάδ' ἠγεμῶν, οὐδ' ἐβύθισ' ἐμέ τις θεότης.
 Μετὰ μεγάλης ὀρμῆς τὸ πηδάλιον ὡς ἐξεσπάσθη,
 ὅπερ δοθέν μοι ἐτήρουν κρατῶν καὶ τὸν πλοῦν διευθύνων, 350
 τὸ συγκαθειλὸν πεσῶν· μὰ τὸν ἄγριον πόντον ὀμνύω
 ὅτι οὐδεὶς δι' ἐμέ μὲ κατέλαβε φόβος τοσοῦτον
 ὡς διὰ σέ· κυβερνήτου ἢ ναῦς ἐνδεῆς καὶ οἰάκων,
 μὴ ὑπὸ τόσῃν κυμάτων ἰσχὺν βυθισθῆ ἐφοβήθη.
 Νότος σφοδρὸς μὲ παρέφερ' ἐν μέσῳ μεγάλων ὑδάτων 355
 διὰ τριῶν χειμερίων νυκτῶν, τὴν δ' αὐγὴν τὴν τετάρτην
 ἢ Ἰταλία παρέστη μοι μόλις ἐκ κύματος ἄκρου.
 Ἦγγιζον ἤδ' εἰς τὴν γῆν βαθμηδόν, καὶ τὴν εἶχον βεβαίαν,
 ἂν ἐξ ὑγρῶν ἐνδυμάτων βαρούμενον ἄσπλαγχνοὶ ἄνδρες,
 καὶ διὰ κοίλων χειρῶν ἠρτημένον ἐκ βράχων τοῦ ὄρους 360
 ἐνοπλοὶ δὲν μ' ἐθεώρουν δραμόντες ἀφύλακτον ἄγραν·

κύματα μ' ἔχουσι νῦν καὶ μ' ὠλοῦσιν οἱ ἀνεμ' εἰς ὄχλας.
 Δέομαι δὲ πρὸς φωτὸς οὐρανοῦ φαιδροῦ καὶ ἀέρων,
 πρὸς τοῦ πατρὸς, πρὸς αὐτοῦ τοῦ ἀνθοῦντος υἱοῦ σου Ἰούλου,
 σῶσόν μ', ἀνίκητε σύ, τῶν δεινῶν, ἐπιχέων μοι χῶμα· 363
 (ὅπερ καὶ δύνασαι.) Ἄγε ζητῶν τοὺς Ἐλίους λιμένας·
 ἢ ἢ θεὰ ἢ τεκοῦσά σε ἂν σοι παρέστησεν ἄλλον
 δρόμον τινα, (ἐπειδὴ τῆς βουλήτσεως ἀνευ τῆς θείας
 δὲν ἐτοιμάζεσαι ρεῖθρα τοσαῦτα καὶ Στύγα νὰ πλεύσῃς,)
 χεῖρά μοι δὸς τῷ ἀθλίῳ καὶ λάβε κ' ἐμέ εἰς τὸν πλοῦν σου· 370
 καὶν τεθνεῶς ἠσυχίαν εἰς ἀνετον τόπον νὰ εὔρω.»
 Ταῦτα ὡς εἶπεν αὐτὸς, ἡ ἰέρεια ἤρξατο οὔτω·
 α Πόθεν ὁ τόσον ὀλέθριος πόθος ἐν σοί, Παλινοῦρε,
 ἄταφος ὕδωρ Στυγὸς καὶ ποτάμια ρεῖθρα νὰ ἴδῃς
 τῶν Εὐμενίδων, ἀπρόστακτος δὲ νὰ διέλθῃς τὰς ὄχλας; 375
 μὴ ὑποθέτῃς καμπτὰς εἰς δεήσεις τὰς Μοίρας τὰς θείας.
 Ἄλλ' ἐνθυμοῦ ὅ,τι λέγω. Παρήγορον ἔστω σοι τοῦτο·
 πάντες οἱ ὄμοροι, ὅταν αἱ πόλεις καθ' ὅλα τὰ πέριξ
 ὑπ' οὐρανόθεν τεράτων πλησθῶν, τὰ ὄστ' αὐτοῦ τιμῶντες,
 τύμβον θὰ στήσουν λαμπρὸν, κ' ἐπ' αὐτοῦ ἱερά θὰ τελέσουν· 380
 καὶ Παλινοῦρος ὁ τόπος ἐκ σοῦ θὰ καλεῖτ' αἰωνίως.»
 Οὔτοι οἱ λόγοι μικρὸν τὴν μεγάλην ἐσχέδασαν λύπην
 τῆς τεθλιμμένης ψυχῆς του· ἐχάρ' εἰς τοῦ τόπου τὴν κλησιν.
 Τότε εἰς τὸν δρόμον χωροῦντες τὰς ὄχλας τῶν ρεῖθρων ἐγγιζοῦν·
 ὡς δ' ἐφ' ὑδάτων Στυγείων τοὺς εἶδε μακρόθεν ὁ ναύτης, 385
 ὅτ' εἰς τὰς ὄχλας προὔχώρουν, περῶντες τὸ ἄφωνον ἄλσος,
 ἤρξατο πρῶτος τοῦ λόγου, τιοῦτους ἐλέγχους προφέρων·
 α Ὅστις ἂν ἦς ὁ χωρῶν πρὸς τὰ ρεῖθρα ἡμῶν ὠπλισμένος,
 ἔνεκα τίνος προβαίνεις, εἶπέ μοι, κ' ἐπίσχεσ τὸ βῆμα.
 Οὔτος Σκιῶν καὶ ναρκώδους Νυκτὸς εἶν' ὁ τόπος καὶ Ἰπνου· 390
 δὲν ἐπιτρέπεται ζῶντες τὴν ναῦν ν' ἀναβοῦν τὴν Στυγείαν,
 οὔτ' εὐχαρίστως ἐδέχθην ἐγὼ τὸν Ἀλκείδην ἐλθόντα,
 ἢ τὸν Πειρίθοον, ἢ τὸν Θησέα εἰς ταύτην τὴν λίμνην,
 καὶ τοὶ γεννήματα ἦσαν θεῶν καὶ ἀνίκητοι ἄνδρες.
 Τὸν τοῦ Ταρτάρου φρουρὸν δι' ἰδίας χειρὸς του δεσμεύσας 395
 ἀπὸ τοῦ θρόνου τοῦ Ἄδου περίτρομον ἔσυρ' ἐκεῖνος,
 κ' ἐκ τοῦ θαλάμου τὴν δέσποιναν ἐτι ἐζήτουν ν' ἀπάξουν.»
 Ἡ Ἀμφουσία δ' αὐτὰ μαντιπόλος βραχέ' ἀπεκρίθη·

« Δόλον τοιοῦτον μηδένα φοβοῦ, καὶ μηκέτι ταραττου·
 οὐδὲ τὰ ὄπλα πρὸς βίαν· ὁ μέγας πυλοῦχος τοῦ ἀντροῦ 400
 ἄς ἐκπτοῇ τὰς ἀναίμους σκιάς ὑλακτῶν αἰωνίως·
 ἢ Περσεφόνη δ' ἢ σῶφρων ἂν μὲν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ·
 ὁ εὐκλεῆς τὴν εὐσέβειαν Τρώς καὶ τὰ ὄπλα Αἰνείας
 εἰς τὰς Ἐρέβους σκιάς καταβαίνει ζητῶν τὸν πατέρα.
 Ἄν ἢ εἰκῶν οὐδαμῶς σὲ κινή εὐσεβείας τοσαύτης, 405
 τοῦτον τὸν κλάδον (καὶ ὄνπερ ὑπέκρυπτεν ἔδειξε κλάδον)
 γνῶρισον.» Τότ' ἢ ὀργή τῆς καρδίας κατέπεσ' ἐκείνου·
 οὔτι ἐπέειπε· θαυμάσας δ' ἐκείνος τὸ πάνσεπτον δῶρον
 τοῦ μοιροφύτου κλωνὸς τοῦ πρὸ χρόνου μηδόλως ὀφθέντος,
 τὴν κυανόχρουν του ἔτρεψε πρύμνην καὶ ἤλθ' εἰς τὴν ὄχθην. 410
 Καὶ τὰς μὲν ἄλλας ψυχὰς τὰ ζυγὰ τῆς νηὸς κατεχούσας
 πάσας ἀπῶσε, τὰς ἔδρας δ' ἀνοιξας, τὸν μέγαν Αἰνείαν
 ἔλαβ' ἐντὸς τῆς νηὸς, ἐκ τοῦ βάρους ἐστέναξ' ἢ κύμβη·
 ἐκ τῶν ῥαγάδων δὲ πλεῖστον εἰσέρρευσε ὕδωρ λιμναῖον.
 Τὴν μαντιπόλον δ' ὁμοῦ ἀσφαλῶς καὶ τὸν ἄνδρα πορθμεύσας, 415
 ἐπὶ γλαυκοῦ τοὺς ἀπέθετο φύκους κ' ἰλύος ἀμόρφου.
 Ἄπο τριῶν δὲ φαρύγγων ὁ μέγιστος Κέρβερος τότε
 πάντα πληρῶν ὑλακτῆς εἰς τὰ πρότω τὸ σῶμά του ὤθει·
 εἰς τὸν λαιμόν του δ' ὡς εἶδεν ὀρθὰς τὰς ἐχίδνας ἢ μάντις,
 ὑπνωτικὴν ἐξ ἀλεύρου καὶ μέλιτος μάζαν ἐμπρός του 420
 ῥίπτει. Τὴν ἤρπασε δὲ μετὰ πείνης λυσσώδους ἀνοιγῶν
 φάρυγγας χαίνοντας τρεῖς· τὰ φρικτὰ του δ' ἐλύθησαν νῶτα,
 καὶ κατ' ἐδάρους χυθεῖς, ἐτανύσθη καθ' ἅπαν τὸ ἄντρον.
 Ὡς δ' ἐκοιμήθη ὁ φύλαξ, εἰσέδου ταχύς ὁ Αἰνείας,
 καὶ τῶν ὑδάτων σπουδῆ τὴν ἀνόστητον ὄχθην διήλθε. 425
 Κατὰ τὴν πρώτην φλιάν, ἀκατάπαυστ' ἠκούοντο τότε
 κλαυθμηρισμοὶ καὶ φωναὶ τῶν ψυχῶν τῶν θρηγνούντων νηπίων,
 ἃ τῶν μαστῶν καὶ ζωῆς τῆς γλυκειᾶς ἀφείλε προΐμως
 μαύρη ἡμέρα, κ' ἐντὸς τοῦ πικροῦ κατεβύθισε τάφου.
 Ἦσαν πλησίον αὐτῶν οἱ κτανθέντες ἐκ δίκης ἀδίκου. 430
 Δὲν χορηγοῦνται δ' αἱ ἔδραι αὐταὶ ἀδικάστως, ἀψήφως·
 πάλλῃ ὁ Μίνως τὴν κάλπιν ἐτάζων, συμβούλιον δ' ἄγων
 περὶ αὐτὸν σιγηλὸν, ἀνομίας καὶ βίους δικάζει.
 Εἶποντο δὲ καθεξῆς, τεθλιμμένοι, ὅποσοι ἀθῶοι
 διὰ χειρὸς τῶν τὸν θάνατον εὔρον, τὸν βίον μισοῦντες, 435

καὶ τὴν ψυχὴν τῶν ἀπέβαλον· πόσον θὰ ἔστεργον ἤδη
 νὰ ὑποφέρουν πενίαν καὶ μόχθον εἰς γῆν τὴν ἐπάνω!
 ἀλλ' ἐμποδίζουν αἱ Μοῖραι· ἢ ἄχαρις λίμνη τοὺς δένει,
 κ' ἢ δι' ἐννεὰ στροφῶν περιρρέουσιν Στύξ τοὺς κατείργει.
 Τούτου τοῦ μέρους μικρὸν ἀφροστώτα ἐκτείνονται πόρρω 440
 τὰ τοῦ κλαυθμῶνος πεδία· (τὸ ὄνομα φέρουσι τοῦτο·)
 ὧδε ὀπόσους σκληρὸν κατεβίβρωσκεν ἔρωτος πάθος
 ἄγνωστοι τοῦ· οὐς ὁδοὶ, μυρτοφόρα βαθύσκια δάση
 κρύπτουσι περίξ· τοὺς τήκουν δ' αἱ βάσανοι, καίτοι θανόντας·
 Φαίδραν καὶ Πρόκριν ἐκεῖ ὁ Αἰνείας, κ' οἰκτρὰν Ἐριφίλην 445
 τὰ τοῦ ἀσπλάγχνου υἱοῦ τῆς δεικνύουσιν τραύματα εἶδε,
 καὶ Πασιφάην κ' Εὐάδνην, πρὸς δὲ Λαοδάμειαν ἔτι,
 καὶ τὸν ποτὲ νεανίαν, ταυῦν δὲ γυναῖκα Καινέα
 ἀναλαβόντα, ὡς πέπρωται, αὔθις μορφὴν τὴν προτέραν.
 Ἦν καὶ ἢ Φοίνισσα δὲ πλανωμέν' εἰς τὸ δάσος τὸ μέγα 450
 ἄρτι τρωθεῖτα Διδῶ. Εἰς ἐκείνην ὁ ἦρωες τῆς Τροίας
 εἰς τὰς σκιάς μεταξὺ τὰς ζοφώδεις, ὡς ἤλθε πλησίον,
 καὶ τὴν ἐγνώρισεν ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ μηνὸς τὴν σελήνην
 βλέπει τις ἢ ὅτι εἶδε φρονεῖ ἀνιούσαν εἰς νύκτα.
 Δάκρυα ἔχυσ', ἐξ ἔρωτος δ' εἶπεν αὐτὰ γλυκυτάτου· 455
 « ὦ τρισαθλία Διδῶ, ἀληθῶς ἀνηγγέλη μοι ἄρα
 ὅτι ἀπέθανες, ὅτι ὁ σίδηρος ἦν σου τὸ τέλος·
 φεῦ, εἴμ' ἐγὼ ἢ αἰτία! ἀλλὰ σοὶ ὀμνύω μὰ τ' ἄστρα,
 μὰ τοὺς θεοὺς, καὶ εἰς ταῦτ' ἂν ὑπάρχη τὰ βάραθρα πίστις,
 ὅτι τὰς σὰς ἀκουσίως κατέλιπον, ἄνασσα, ὄχθας· 460
 εἰς ἐντολὰς τῶν θεῶν, αἱ ἦδ' εἰς τὰ σκότη βιαίως
 μὲ κατωθοῦσι, κ' εἰς ἄγριον τόπον κ' εἰς νύκτα βαθεῖαν,
 ἀναγκασθεῖς ὑπετάγην· ποτὲ δὲν ἐπίστευον δ' ὅτι
 θέλει τοσαύτην ὀδύνην σοὶ φέρ' ἢ ἐμὴ ἀπουσία.
 Στῆθι, ἐπίσχεσ τὸ βῆμα, καὶ μὴ μου μακρύνου τῆς θέας· 465
 τίς ἀποφεύγει; Μοιραίως πανύστατα ταῦτα σοὶ λέγω.»
 Τὴν φλογοερὰν ὁ Αἰνείας ψυχὴν, βλοσυρῶς ὑψοῦσαν,
 διὰ τοιούτων ἐπράυνε λόγων, κ' ἐξέχεε δάκρυ·
 τοὺς ὀφθαλμοὺς δ' ἀποστρέφουσα, κάτω ἐστήριζ' ἐκείνη,
 οὔτ' ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν ἐκινεῖτο ἢ ὄψις τῆς μάλλον 470
 ἢ ὅτι πέτρα σκληρὰ ἢ Μαρπήσιος βράχος κινεῖται·
 τέλος ἀφῆστη, καὶ πνέουσα ἔχθραν, εἰς δάσος μετέβη

τὸ σκιοφόρον· ἐκεῖ δὲ ὁ πρῶτον ἀνὴρ τῆς Συγχαῖος,
εἰς τὰ δεινὰ συμπονῶν, τῇ ἀπέδιδεν ἴσην ἀγάπην,
καὶ ὁ Αἰνεΐας δ' οὐχ ἤττον πληγεῖς ἐκ τοιούτου συμβάντος, 475
εἶπετο κλαίων αὐτῇ καὶ τὴν ὤκτειρεν ἤδ' οἴχομένην.

Ἀκολουθῶν τὴν μοιραίαν ὁδὸν, εἰς ἀγρούς ἦλθ' ἐσχάτους,
ὅπου διέτριβον μόνοι οἱ πρόκριτοι ἄνδρες ἐν μάχαις.

Ἦτον ἐκεῖ ὁ Τυδεὺς καὶ ὁ μέγας τὰ ὄπλα παρέστη
Παρθενοπαῖος· προσέτ' ἢ εἰκὼν ἢ ὠχρὰ τοῦ Ἀδράστου· 480

οἱ ἐπὶ γῆς δ' ἐρεξῆς πολυθρήνητ', εἰς μάχην πετόντες
Δάρδανοι, οὓς εἰς μεγάλην ὡς εἶδε σειρὰν τεταγμένους
ἐβαρυστέναξε· Γλαῦκον, Θερσίλοχον, Μέδοντα ἔτι,

Ἀντηγορίδας τοὺς τρεῖς καὶ Πολύβοιτον, Δήμητρος μύστην,
καὶ τὸν Ἰδαῖον κρατοῦντα συγχρόνως καὶ ἄγμᾶ καὶ ὄπλα· 485

ἐξ δεξιῶν δὲ ψυχαὶ κ' εὐωνύμων παρίσταντο πλείσται·
οὔτε δ' ἐράπαξ ἤρκοῦντο, ἀλλ' ἔμενον βλέπουσ' ἐκείνον,
καὶ ἠκολούθουν τὸ βῆμα, κ' ἢ ἔλευσις πόθεν ἠρώτων.

Τοῦ Ἀγαμέμνονος δὲ ὁ στρατὸς κ' οἱ Ἑλλήνων στρατάρχει
ὡς εἰς τὰ σκόπη τὸν ἄνδρα καὶ ὄπλα τὰ λάμποντα εἶδον, 490

κατεπτόθησαν· κ' ἔτρεψαν ἄλλοι μὲν τούτων τὰ νῶτα
ὡς πρὸς τὰς νῆας ἐστρέφοντο πάλαι, καὶ ἄλλοι βραχεῖαν
ἤραν φωνήν· πλὴν τὸν ἤχον ὁ χαίνων των φάρυγξ ἤρνεϊτο.

Τὸν Πριαμίδην ἐν τούτοις Διήφοβον εἶδε τὸ σῶμα
λελωθημένον, καὶ πᾶσαν τὴν ὄψιν σκληρῶς ἐφθαρμένον· 495

πρόσωπον, χεῖρας τὰς δύο καὶ ὧτ' ἀπηνῶς τῶν κροτάφων
ἐκκεκομμένα· πρὸς δὲ τοὺς μυκτῆρας αἰσchrῶς τετμημένους·
ἐντρομον, κρύπτοντα δὲ τὴν σκληρὰν καταδίκην ἐκείνον
μόλις γνωρίσας, ἐκάλεσε πρῶτος καὶ εἶπε τοιαῦτα·

« Πολεμοκράτα Διήφοβ', ἐκ γένους Τευκρῶν περιδόξου, 500
διὰ τοιούτων σε τίς ἐστοχάσθη βασάνων νὰ φθείρη;

τίς κατὰ σοῦ τὰ τοσαῦτ' ἀπετόλμησεν; Ἦκουσα ὅτι
κατὰ τὴν νύκτα καμῶν τὴν ἐσχάτην ἐκ φόνου Ἑλλήνων,
ἐπὶ νεκρῶν ἀναμίκτου σωρείας περὶ ἀπωλέσθης·

τύμβον κενὸν σοι ἐπ' ὄχθης· Ροιτεῖος ἀνήγειρα τότε, 505
καὶ ἐκφωνήσας, ἐκάλεσα τρεῖς τὴν μεγάλην σκιάν σου.

Φέρει τὸ ὄνομα, φίλε, τὸ σὸν καὶ τὰ ὄπλα ὁ τόπος.

Δὲν ἐδυνήθην ἰδῶν σε, εἰς γῆν νὰ σὲ θέσω πατρίαν.»

Ὁ Πριαμίδης δὲ εἶπεν· «Οὐδὲν παρημέλησας, φίλε·

τὴν Διήφοβου σκιάν εὐχαρίστησας, πάντα τελέσας. 510

Ἄλλὰ τῆς φαύλης Λακαίνης ἢ ὕβρις κ' ἢ τύχ' ἢ κακὴ μου
εἰς τὰ τοιαῦτα μ' ἐβύθισαν· σήματ' αὐτὰ εἶν' ἐκείνης·
πῶς τὴν ἐσχάτην εἰς τέρψεις ψευδεῖς διηροχόμεθα νύκτα,
σὺ τὸ γνωρίζεις· νὰ σώζεται πρέπ' ἢ ἐνθύμησις αὐτῇ·
ὡς δ' ὁ ὀλέθριος ἵππος πηρόητας εἰς Ἡέργαμ' ἀνέβη 515
τὰ ὑψηλὰ, καὶ ὀπλίτας κατεῖχε πεζοὺς ἢ γαστήρ του,
ὑποκριθεῖσα ἐκείνη χορὸν, εὐαζούσας Φρυγίας

ἤγεν εἰς ὄργια κύκλω καὶ φλόγα μεγάλην ἐκράτει
μέτον αὐτῶν, καὶ τοὺς Ἑλλήνας ἔκραζ' ἐξ ἄκρου τοῦ τείχους·
ἐξηνητλημένον δ' ἐμὲ ὑπ' ἀγώνων, βαρὺν δ' ὑπὸ ὕπνου 520
ὁ δυστυχῆς μὲ κατεῖχε κοιτῶν, καὶ μὲ ἔθλιβεν ἄμα

ὕπνος γλυκὺς καὶ βαθὺς, ἀπεικόνισμα πράου θανάτου·
ἀλλ' ἢ καλὴ μου γυνή, τὸ πιστόν μου κρεμάμενον ξίφος
πρὸς κεφαλὴν, καὶ τὰ ὄπλα μου τ' ἄλλα τοῦ οἴκου ἐξεῖλε,
καὶ τὸν Μενέλαον τότε, ἀνοίξασα, ἔφερεν ἔνδον. 525

Εἰς τὸν ἐρῶντα ἐφρόνει πῶς μέγα τι οὕτω προσφέρει,
ὅτι τῶν πρὶν κακιῶν θὰ ἀπέπλυνεν οὕτω τὸ αἶσχος.

Τί ἀναβάλλω τὸν λόγον; Ὀρμῶσι, καὶ ἦν ὀπαδός του
καὶ ὁ τὴν πρᾶξιν κινῶν Αἰολίδης· ἀπόδοτε ταῦτα
εἰς τοὺς Γραικοὺς, ὦ θεοί, ἂν ζητῶ τιμωρίαν δσίαν· 530

σὺ δ' ἀμοιβαίως εἶπέ μοι, ὅποια περίστας ζῶντα
σ' ἔφερ' ἐνταῦθα; ἐκ πλάνης πελάγους ἀλίπλαγκτος ἦλθες
ἢ κατὰ θεῖαν βουλήν; καὶ ὅποια βιᾶζει σε τύχη
εἰς ἀνηλίους σκηνας νὰ εἰσδύσης εἰς τόπους ζοφώδεις;»

Οὕτως αὐτοί· τῆς Ἡοῦς τὸ ροδόχρουν δὲ τέθριππον ἤδη 535

δι' αἰθερείου φορᾶς τὸ τοῦ ἄξονος μέσον διήλοε,
καὶ εἰς τοιαῦτα καιρὸς ὁ δοθεὶς θὰ παρήρχετο ἴσως.

Ἄλλ' ἢ Σιβύλλα, εἰς μνήμην καλοῦσά τον, εἶπε βραχέως·
« Φεύγει, Αἰνεΐα, ἢ νύξ, καὶ εἰς θρήνους περῶμεν τὰς ὥρας.

Οὗτος ὁ τόπος καθ' ὃν ἡ ὁδὸς διαιρεῖται εἰς δύο· 540

ἢ δεξιὰ, πρὸς τοῦ ἀνακτος Ἄδου τὸ ἄστυ ἠχωροῦτα,
εἶν' Ἡλυσιῶν ὁδὸς δι' ἡμᾶς, ἢ λαιὰ δὲ τοὺς φαύλους
εἰς τὰς ποινὰς κατατρύχει, κ' εἰς Τάρταρα πέμπει φρικώδη·
εἶπε δὲ τότε ὁ Διήφοβος· «Μῆ, μαντιπόλε, ὀργίζου·

φεύγω, πληρῶ τὸν κενὸν ἀριθμὸν, εἰς τὰ σκότ' ὑποσρέφων, 545
ὑπαγε κλέος ἡμῶν καὶ εὐφράνθητ' εἰς κρείττονας τύχας.»

Εἶπε τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ τὰ βήματα ἔτρεψε λέγων.
 Αἶφνης ὀπίσω στραφεὶς ὁ Αἰνεΐας, λαιῶς ἐπὶ βράχου
 εἶδεν εὐρύχωρον ἄστ', ὑπὸ τείχους τριπλοῦ ἐζωσμένον·
 550 πέριξ ὄξυς κκταβρεῖ ποταμὸς ἐκ χειμάρρων φλογίνων,
 ὁ τοῦ Ταρτάρου Φλεγέθων, καὶ πέτρας κυλῖει κροτούσας·
 ἀντικρυ πύλη μεγάλη, στερραὶ δ' ἐξ ἀδάμαντος στηλαί,
 ἄς οὐδ' ἀνθρώπων ἰσχύς, οὐδ' αὐτὸς κατορθοῖ νὰ ἐκσπάσῃ
 τῶν οὐρανίων ὁ σίδηρος. Πύργος δ' ἐξέχει σιδήρου·
 555 κ' ἡ Τισιφὼν ἐκείθεν, αἰμόρρουν ἐσθῆτα φοροῦσα,
 διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὰ πρόφυλ' ἀγρύπνως φυλάττει.
 Γόος ἀκούετ' ἐκείθεν καὶ στόνος καὶ ἤχος μαστίγων,
 κροταλισμὸς σιδηροῦς, καὶ συρόμεναι ἔτι ἀλύσεις.
 Ἦκουε, στὰς ὁ Αἰνεΐας, τὸν θόρυβον ἐκθαμβὸς ὄλωσ·
 560 « Τίν' ἀνομήματα, κόρη, εἶπέ μοι, ἐκεῖνα, καὶ τίνες
 τοὺς τιμωροῦσι ποιναί, καὶ πρὸς τί κοπετὸς ὁ τοσοῦτος; »
 Ἦ μαντιπόλος δὲ εἶπε· « Λαμπρὲ τῶν Τευκρῶν ἀρχηγέτα,
 ὅσιος οὐ θεμιτὸν εἰς σταθμὸν ἀνοσίων νὰ μένη·
 565 πλὴν τοῦ Ἀόρνου τὰ ἄλσ' ἡ Ἐκάτ' εἰς ἐμὲ παραδοῦσα,
 τὰς τῶν θεῶν τιμωρίας καὶ τ' ἄλλα μ' ἐδίδαξε πάντα·
 ὁ ἐκ Κνωσσοῦ τὸ σκληρότατον κράτος Ῥαδάμανθους ἔχει,
 καὶ τιμωρεῖ, καὶ ἀκούει τοὺς δόλους, τὸν πταίστην βιάζων
 νὰ μαρτυρήσῃ τὰς πράξεις, ἄς ἔχαιρε κρύπτων ἐπάνω,
 570 μετὰ τὸν θάνατον μόνον προσμένων ν' ἀγνίσῃ τὸν ῥύπον·
 μαστιγοφόρος, φρικτὴ τιμωρὸς συνεχῆς τῶν ἐνόχων,
 ἡ Τισιφὼν μεθ' ὕβρεως σείει καὶ τείνει τοὺς ὄφεις
 τοὺς σχολιοὺς, καὶ καλεῖ ἐνταυτῷ τὰς φρικτὰς ἀδελφὰς τῆς.
 Τέλος κροτοῦσι δεινὸν οἱ στροφεῖς, καὶ ἀνοίγοντ' αἰ πύλαι
 αἰ ἱεραί. Διακρίνεις τὰ πρόφυλα, τίς ὁ φυλάττων,
 575 τίς καθημένη μορφή τὰς τῆς θύρας φρουρεῖ παραστάδας;
 φάρυγγας μαύρους μεγάλους πεντήκοντ' ἀνοίγουσα Ἰδρα
 κάθητ' ἐντὸς τρομερά· καὶ ὁ Τάρταρος, ὃς διπλασίως
 εἰς τὰς σκιάς τῶν βαράθρων ἐκτείνεται κάτω, ἀφ' ὅσου
 τοῦ αἰθερίου Ὀλύμπου τὸ ὕψος ἐντεῦθεν ἀπέχει.
 580 Ἦ Τιτανία νεότης, τῆς Γῆς τὸ ἀρχέγονον σπέρμα,
 κεραυνοβλήτες κυλῖοντ' ἐκεῖ εἰς τὸν ἔσχατον βόθρον·
 τοῦ Ἀλωέως ἐκείνους τοὺς δύο μεγίστους τὸ σῶμα
 εἶδον υἱοὺς, νὰ συντρίψουν τὸν θόλον ὀρμήσαντας πάλαι

τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς ν' ἀνατρέψουν τὸ κράτος·
 τὸν Σαλμονέα πρὸς τούτοις σκληρῶς τιμωρούμενον εἶδον,
 585 ὃς ἐμιμείτο Διὸς ἀτραπὰς καὶ βροντὰς Ὀλυμπίας·
 ἐπὶ τεθρίππου φερόμενος, σείων δ' εἰς χεῖρας λαμπάδα,
 τῶν τῆς Ἑλλάδος λαῶν καὶ τῆς πόλεως Ἥλιδος μέσον
 περιεφέρετο γαῦρος, τιμὰς ἀπαιτῶν ἀθανάτων,
 590 λαίλαπας, ἄφρων, καὶ μὴ μιμητοὺς κεραυνοὺς εἰκονίζων
 διὰ χαλκοῦ καὶ πσάγου ποδῶν κερατίνων τῶν ἵππων·
 ὁ πανσθενὴς δὲ πατήρ ἐκ νεφέλης πυκνῆς οὐρανόθεν
 βέλος κατέρριψε (δαῖδα οὐχί, οὐδὲ λάμψιν καπνώδη
 ξύλου πευκίνου) κ' ἐκρήμισ' ἐκείνον εἰς στρόβιλον μέγαν·
 ὁ Τιτυὸς πρὸς τοῖς ἄλλοις, τῆς Γῆς τῆς παμμήτορος θρέμμα,
 596 κείμενος φαίνεται ἐκεῖ· εἰς ἐννέα τὸ σῶμά του πλέθρα
 εἶν' ἐκτεινόμενον· γύψ δ' ἀγκυλόχειλος μέγας ἀπαύστως
 κόπτει τὸ ἄφθαρτον ἦπαρ· θηρεύων τροφήν δ' εἰς τὰ σπλάγχνα
 τ' ἀναγεννῶντα ποινὰς, ἐμφωλεύ' εἰς τὸ βάθος τοῦ στήθους·
 οὔτε ποτ' ἀνεσιν εἶδ' εἰς τὰς ἴνας τὰς πάντοτε νέας. 600
 Ποῦ δὲ νὰ λέγω Λαπίθας, Ἰξίονας, ποῦ δὲ Πειρίθουν;
 βράχος αὐτοῖς ἐπικρέμαται μέλας, προῖρέπων, νὰ πέσῃ
 ἔτοιμος πᾶσαν στιγμὴν· εἰς χρυσοῦς ἐπερείδεται πόδας
 κλίν' ὑψηλή· παρατίθενται δὲ πρὸ ὀμμάτων τῶν ὄψα
 βασιλικῶς τρουφηλά· Ἐριννὺς δ' ἡ πρεσβύστη πλησίον 605
 κατακλιθεῖσα, κωλύει νὰ ψάψωσι χεῖρες τὸ δεῖπνον,
 κ' ἐγειρομένη αἶρει τὴν δαῖδα καὶ μέγ' ἀνακράζει.
 Ὡδε καὶ ὅσοι ἐχθροὶ ἀδελφοὶ ἐχρημάτισαν ζῶντες,
 κ' εἴτις ἢ τύψας γονεῖς ἢ πελάτας κακῶς ἀπατήσας·
 ὅσοι κατέλαβον μόνον τὸν πλοῦτον ὃν εὔρον, οὐδέ τι 610
 εἰς τοὺς οἰκείους μετέδωκαν μέρος (πολλοὶ δ' οἱ τοιοῦτοι)·
 ὅσοι μοιχοὶ φονευθέντες ἢ ὅσοι εἰς ἄθεςμα ὄπλα
 καταταχθέντες, καὶ ἄπιστοι δοῦλοι κυρίων φανέντες,
 ἐγκλειστοὶ πάντες ποινὰς περιμένουσι. Τίνας μὴ ζῆτει
 ὄλωσ νὰ μάθῃς, ὡς οὔτε τὸ εἶδος τῆς τύχης ἐκάστου· 615
 βράχον κυλῖει ὁ μὲν, ὁ δ' εἰς κνήμας τροχοῦ δεδεμένος
 κρέμαται· κάθητ' ἐκεῖ ὁ Θησεὺς, κ' αἰωνίως ὁ τάλας
 μέλλει νὰ κάθηται, πάντας δ' ὁ οἰκτιστος πάντων Φλεγέας
 εἰδοποιῶν, εἰς τὰ σκότῃ μεγάλη φωνῇ ἀνακράζει·
 620 « Γνωῖτε τὸ δίκαιον πάντες καὶ μὴ παρορᾶτε τὸ θεῖον. »

Διὰ χρυσὸν τὴν πατρίδα ἐπώλει εἰς τύραννον οὗτος·
 ἔθεσ' ἐκεῖνος καὶ πάλιν μετέθεσε νόμους πρὸς κέρδος·
 ἄλλος εἰτέβ' εἰς στρωμνὴν θυγατρὸς καὶ εἰς γάμους ἀνόμους·
 πράξεις ἀθέτους μεγάλας ἐτόλμησαν κ' ἔπραξαν πάντες·
 γλώττας ἐγὼ ἑκατὸν, κ' ἑκατὸν ἐὰν στόματα εἶχον, 625
 ἢ καὶ φωνὴν σιδηρᾶν, ἀνομήματος ἑκαττον εἶδος
 καὶ τιμωρίαν ἑκάστην ν' ἀγγεῖλω ἀδύνατον ἦτον.»

Ἄμα δ' ἐκφράσας αὐτὰ ἢ μακρόβιος μύστις τοῦ Φοίβου,
 « Ἄγε δὴ, βιάδιζε, εἶπεν, ἐμπρὸς καὶ τὸ ἔργον ἐκτέλει·
 ἄς κατασπεύσωμεν· βλέπω τὰ τεῖχη ἅ ἑκπαλ' ἐξῆλθον 630
 ἐκ Κυκλωπέων καμίνων· πρὸς δὲ τῶν πυλώνων τοὺς θόλους,
 ὅπου νὰ θέσωμεν δῶρα αἱ θεῖ' ἐντολαὶ διορίζουν.»

Εἶπε, κ' οἱ δύο χωροῦντες ὁμοῦ διὰ τρίβου ζοφώδους
 κατὰ τὸ μέσον προβαίνουν, καὶ ἡδ' εἰς τὰς θύρας ἐγγίζου·
 τότ' ὁ Αἰνείας ἐμβὰς καὶ δι' ὕδατος ἅπαν τὸ σῶμα 635
 περιῤῥαντίσας, ἐμπήγ' εἰς τὴν ἀντικρυ θύραν τὸν κλάδον·
 ὡς τελεσθέντος δ' αὐτοῦ, τῆς θεᾶς ἀνετέθη τὸ δῶρον,
 ἦλθον ἐκεῖθεν εἰς ἄλλους τερπνοὺς καὶ χαρίεντας τόπους,
 ἔδρας ὀλβίας καὶ ἄλσ' ἱερά, εὐθαλῆ τῶν μακάρων·
 διὰ φωτὸς πορφυροῦ τὰ πεδία εὐρύτερος ὦδε 640
 στέφει αἰθῆρ, καὶ ἰδίους ἀστέρας καὶ ἥλιον ἔχουν·
 ἀλλ' εἰς παλαιστράς ἐκεῖ χλοηρόρους ἀσκοῦσι τὰ μέλη,
 καὶ γυμναζόμεν' εἰς πάλην, ἐπ' ἄμμου ξανθῆς ἀμιλλῶνται·
 ἄλλαι ὀρχήταις ποδῶν συγκροτοῦσι καὶ ψάλλουσιν ὕμνους
 ἔτι δ' ὁ Θράξ ἱερεὺς, τὴν ποδῆρη του φέρων ἐσθῆτα, 645
 κατ' ἀριθμοὺς ἐπταφώνους τῆς λύρας τὸ ἄσμα ρυθμίζει,
 πότε κινῶν τοὺς δακτύλους, καὶ πότ' ἐλεφάντινον πληκτρον·
 ἦν καὶ τοῦ Τεύκρου ἐκεῖ τὸ ἀρχαῖον περίδοξον γένος·
 πλήθος ἠρώων λαμπρῶν εἰς καιροὺς γεννηθέντων αἰτίους·
 Ἴλος, Ἀσάρακος, ἔτι καὶ Δάρδανος, Τροίας ὁ κτίστης, 650
 ὄπλα καὶ δῖφροι κενοὶ τῶν ἀνδρῶν κατεφαίνοντο πόρρω·
 ἴσταντο δὲ καὶ πελέκεις εἰς γῆν πεπηγμένοι, καὶ ἵπποι
 εἰς τὰ πεδία ἐβόσκοντο μίγδην· ἢ τέρψις ἐκείνη,
 ἦν διὰ δῖφρους καὶ ὄπλα καὶ ἵππων ἀχμαίων βοσκήταις
 ζῶντες ἠθλάνοντο ἦν μετὰ θάνατον ἔτ' ἡ ἰδία. 655

Πρὸς δεξιὰν καὶ λαιὰν ἀπαντᾷ ἐπὶ χλόης καὶ ἄλλους
 εὐωχομένους, φαιδρὸν ἐν χορῶ μελωδοῦντας παιᾶνα,

εὐοσμοτάτων δαφνῶν μεταξύ· ποταμὸς δ' ὑπεράνω
 Ἴριδανὸς εἰς τὸ δάσος ἐκύλιεν ἄφθονα ρεῖθρα·
 ἦσαν ἐκεῖ οἱ πρὸς ἄμυναν φίλης πατρίδος, τρωθέντες, 660
 ὅσοι ἀγνοὶ ἱερεῖς σωφρονοῦντες διῆλθον τὸν βίον·
 ὅσοι, προφῆτ' εὐσεβεῖς, ἐμελώδου ἀξίως τοῦ Φοίβου·
 ὅσοι, εὐρέται τεχνῶν, κατεκόσμησαν τοῦτον τὸν βίον,
 ἦ καὶ κατέλιπον μνήμην, ὠφέλιμα πράξαντες ἄλλα·
 πάντων αὐτῶν τοὺς κροτάφους κατάλευκοι ἔδουν ταινία. 665
 Εἶπε δὲ ταῦτα πρὸς πάντας αὐτοὺς ἢ Σιβύλλ' ἀθροισθέντας,
 πρὸς τὸν Μουσαῖον πρὸ πάντων, ὃν εἶδ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους
 διὰ τοῦ ὕψους τῶν ὤμων πολλῶ ὑπερέχοντα πάντων·
 « Εἶπατ' ἡμῖν, ὦ μακάρων ψυχαὶ καὶ σὺ ἄριστε ψάλτα,
 ποῦ ὁ Ἀγχίσης; τίς τόπος τὸν ἔχει; ἐκεῖνον ζητοῦντες 670
 τὰ τοῦ Ἐρέβους μεγάλα ἡμεῖς διεπλεύσαμεν ρεῖθρα.»
 Εἰς βραχυτάτους δὲ λόγους ἀπήντησεν οὕτως ὁ ἦρω·
 « Τόπος οὐδεὶς σταθερός· εἰς κατάσκια δάστη, εἰς ὄχθας
 λοφαστεφεῖς, χλοεράς, εἰς πεδία κατάρρυτα πάντες
 κατασκηνοῦμεθα· ἂν δ' εἰς ὑμᾶς ἀρεστὸν τὸ τοιοῦτο, 675
 ὡς τὸν ζυγὸν ὑπερβῆτε, ἐγὼ εἰς τὴν τρίβον σᾶς φέρω.»
 Εἶπεν αὐτὰ, καὶ βαδίζων ἐμπρὸς, πεδιάδας δεικνύει
 περικαλλεῖς ἐκ τοῦ ἄκρου· ἐκεῖθεν δ' αὐτοὶ καταβαίνουν.
 Ἦν ὁ γεννήτωρ Ἀγχίτης εἰς βάθος κοιλάδος χλωώδους
 ἐπισκοπῶν ἐν σπουδῇ τὰς ἐγκλείσους ψυχὰς, τὰς μελλούσας 680
 εἰς τὸ ἀνώτερον φῶς ν' ἀναβοῦν· τῶν οἰκείων του πάντων
 τὸν ἀριθμὸν κατεμέτρει, καθὼς καὶ τοὺς φίλους ἐκγόνους·
 κ' ἔτι τὴν μοῖραν, τὴν τύχην, τὰ ἦθη, τὰς πράξεις ἐκάστου.
 Ἄμα δὲ εἶδ' ἐναντίον χωροῦντα αὐτὸς τὸν Αἰνεῖαν
 διὰ τῆς χλόης, τὰς δύο του χεῖρας ἀνέτεινε χαίρων· 685
 καὶ εἰς τὰς γνάθους του δάκρυ κατέρρευσε, κ' εἶπε φωνήσας·
 « Ἦλθες εἰς τέλος· τὸ φίλτρον ὃ ἠλπίζον βλέπω νικῆσαν
 τὸ τῆς πορείας τραχύ! Μ' ἐπετράπη νὰ ἴδω τὴν ὄψιν,
 τέκνον, τὴν σῆν, τὴν φωνὴν σου ν' ἀκούσω, ν' ἀλλάξωμεν ἤχους!
 Εἶχον τοιαῦτα κ' ἐγὼ κατὰ νοῦν, προσταθμίζων τὸ μέλλον, 690
 καὶ τὰς ἡμέρας μετρῶν, καὶ ἢ σκέψις μου δὲν ἐλανθάσθη.
 Ἄλλ' ἐξ ὁποίων ὑδάτων καὶ γῆς ἐξ ὁποίας ἐνταῦθα
 βλέπω σ' ἐλθόντα, καὶ τίνας, ὦ τέκνον, κινδύνους ὑπέστης;
 πῶς ἐφοβούμην μὴ βλάψωτι σὲ τῆς Λιβύης τὰ κράτη!»

Εἶπε δ' ἐκεῖνος· «Ἦσῆ τεθλιμμένη εἰκὼν, ὦ γεννήτωρ, 695
 παρισταμένη συχνάκεις εἰς ταύτας μὲ φέρει τὰς πύλας·
 εἰς Τυρρηνίαν ὠρμίσθη δὲ στόλος. Τὴν χεῖρά σου, πάτερ,
 δὸς νὰ ἐγγίσω, καὶ μὴ ἀπωθοῦ τὰς ἡμῶν περιπτύξεις.»
 Ἔλεγε ταῦτα, καὶ δάκρυ τὸ πρόσωπον ἔβρεχεν ὄλον,
 τρὶς εἰς τὸν τράχηλον σπεύσας νὰ ῥίψη τὰς χεῖράς του περίξ, 700
 τρὶς δ' ἡ εἰκὼν συσχεθεῖσα, τὰς χεῖρας διέφυγε φρούδη,
 κούφοις ἀνέμοις ὁμοία, ἢ ἄνεμος ὥσπερ πτεροεῖς.
 Βλέπει ἐν τούτ' ὁ Αἰνεῖας μακρὰν ἀφροσύταν κοιλάδα,
 δάσος ἀπόκλειστον, θάμνους ἠχοῦντας προσέτι δρυμῶνος,
 καὶ ποταμὸν τὸν Ληθαῖον, ἀρδεύοντα ἔδρας ἡσύχους. 705
 Περιεπέτων ἐκεῖ ἀναριθμητὰ γένη καὶ πλήθη,
 ὡς εἰς πεδίον αἱ μέλισσ' ἐν ὥρᾳ τοῦ θέρους αἰθρία
 κάθηντ' ἐπ' ἄνθη ποικίλα καὶ χύνονται περίξ τῶν κρίνων
 τῶν λευκοχρόων, καὶ πᾶν τὸ πεδίον ἠχεῖ ἐκ τοῦ βόμβου·
 ἔπτηξεν αἶφνης ἰδὼν, καὶ ἠρώτ' ἀγνοῶν ὁ Αἰνεῖας 710
 τούτου τὸ αἶτιον, τίνα τὰ ρεῖθρα ἃ ἔβλεπε πόρρω,
 τίς δὲ τοσαύτη ἀνθρώπων πληθὺς κατεπλήρου τὰς ὄχθας·
 εἶπε δὲ οὕτ' ὁ Ἀγχίσης· «Ψυχαὶ, ὠρισμέν' ἐκ τῆς Μοίρας
 ἄλλο νὰ λάβωσι σῶμα, ἐκ τούτων ῥοφῶσι τῶν ρεῖθρων
 νάματα λήθης μακρᾶς κ' ἐξαλείψως πάσης μερίμνης· 715
 ταύτας ἐγὼ πρό καιροῦ νὰ σοὶ δείξω ἐπόθουν, καὶ πᾶσαν
 τὴν τῶν ἐμῶν ἀπογόνων χορείαν πρὸς σὲ ν' ἀριθμήσω,
 ὡστ' Ἰταλίας τὴν γῆν ἀνευρῶν ἔτι μᾶλλον νὰ χαίρης.»
 « Πάτερ, λοιπὸν αἱ ψυχαὶ ἀφοῦ ἄπαξ ἀρῶσ' εἰς αἰθέρας,
 εἶναί ποτε πιστευτὸν εἰς βραδέα νὰ ἔρχονται πάλιν 720
 σῶματα; Ἄθλιοι τίνες ποθοῦσι τὸ φῶς εἰς τοσοῦτον;»
 « Λέγω σοι, τέκνον, οὐδέ σε διστάζοντα θέλω ν' ἀφήσω,
 εἶπ' ὁ Ἀγχίσης, καὶ πάντα ἐξέθεισεν οὕτως ἐν τάξει.
 Τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ κάθυγρα πρῶτον πεδία
 καὶ τῆς σελήνης τὴν σφαῖραν κ' ἐξῆς τὰ Τιτάνεια ἄστρα 725
 πνεῦμα ἐντὸς διατρέφει, καὶ νοῦς διὰ πάντων τῶν ἄρθρων
 πάντα κινῶν διχχεῖται κ' εἰσδύ' εἰς τὸ σῶμα τὸ μέγα·
 ὅθεν ἀνθρώπων, κτηνῶν καὶ πτηνῶν ἡ ζωὴ ἀνερύη,
 κ' ὑπὸ τὰ ὕδατα ὄσων τὸ πέλαγος φέρει τεράτων.
 Δύναμις ἔστιν ἐν τούτοις πυρίνη, πηγῆς δ' οὐρανιας, 730
 σπέρματα, ὅσον αὐτὰ δὲν βραδύνει τὸ σῶμα τὸ βλέπτον,

καὶ τὰ γῆν' ἀμβλύνουσιν ἄρθρα, καὶ θνήσκοντα μέλη·
 ὅθεν φοβοῦνται, ποθοῦσι, λυποῦνται καὶ χαίρουσιν, οὔτε
 βλέπουν ἄερα, ἐντὸς σκοτεινῆς φυλακῆς κεκλεισμένα. 735
 Ὅθεν καὶ ὅταν τὸ ἔσχατον φῶς κ' ἡ ζωὴ τοὺς ἀφήσῃ,
 δὲν ἐξαλείφονται πάντα τὰ πάθη, οὐδὲ τῶν δυστήνων
 πᾶσ' αἱ τοῦ σώματος λῶβαι· πολὺν συνεπήχθησαν χρόνον
 κ' ἔλαβον αὔξησιν, φαίνει', ἐντὸς εἰς τεράστιον τρόπον.
 Τούτων ποινας δοκιμάζουν καὶ ἤδη πληρώνουν τὴν δίκην
 τῶν παρελθόντων κακῶν. Αἰωρούμενοι κρέμανται ἄλλοι 740
 εἰς τὸ κενὸν τῶν ἀνέμων, καὶ ἄλλοι εἰς βάραθρον μέγα
 τῆς ἀνομίας τὸν ῥύπον ἐκπλύνουσ' ἢ καίουσ' εἰς φλόγας.
 Ἐκαστος πάσχει ποινήν τὴν αὐτοῦ. Ἐκπεμπόμεθα δ' εἶτα
 πρὸς τὰ Ἥλύσια. Σπάνι' οἰκοῦμεν ἀγροὺς τοὺς ὀλίβους
 ἕως στρεφόμενος πλείστας ἡμέρας ὁ κύκλος τοῦ χρόνου 745
 τὴν συμπηχθεῖσαν κηλίδ' ἀπαλείψῃ· τὴν αἴσθησιν δ' ὄλως
 τὴν αἰθερίαν ἀγνίσῃ, ὡς αὔραν πυρὸς ἀκιβόηλου,
 πᾶσας δ' αὐτὰς τὰς ψυχὰς μετ' ἐτῶν περιόδους χιλίων
 πανστρατιᾶ συγκαλεῖ ὁ θεὸς εἰς τὸν μέγαν Ληθαῖον,
 νὰ ἰδῶσιν, ἀμνήμονες πάντων, τὰ ὕψη τὰ κοῖλα 750
 καὶ νὰ εἰσέλθωσ' εἰς νέα θελήσωσι σῶματα πάλιν.»
 Οὕτ' ὁ Ἀγχίσης εἰπὼν, τὸν υἱὸν κ' ἐν ταύτῳ τὴν Σιβύλλαν
 εἶλχυσ' ἐν μέσῳ τοῦ στίφους αὐτοῦ, τῆς ἠχούσης πληθύος,
 λόφον δ' ἀνέβη, ἀφ' ὅπου νὰ δύνατ' ἐν τάξει νὰ βλέπῃ
 πάντα ἀπέναντι, πάντων ἐξῆς νὰ γνωρίζῃ τὰς ὄψεις. 755
 « Ἄγε, τὸ μέλλον εἰς δόξαν νὰ λάμψῃ Δαρδάνιον γένος,
 τοὺς ὠρισμένους εἰτέτι ἐκ γῆς Ἰταλίδος ἐκγόνους,
 τὰς περιδόξους ψυχὰς, τὰς τὴν μνήμην ἡμῶν τιμησούσας,
 θέλω σοὶ δείξει, καὶ σοὶ τὴν σὴν τύχην προσέτι διδάξει.
 Βλέπεις τὸν νέον αὐτὸν εἰς λαμπρὰν στηριζόμενον λόγχην, 760
 ἐγγιστα βαίν' εἰς τὸ φῶς κληρωθείς. Τὴν αἰθερίον αὔραν
 αἶμα μικτὸν Ἰταλῶν πρῶτος ἔχων αὐτὸς θέλει πνεύσει.
 Σύλβιος τοῦνομ', Ἀλβάνιος, σὸς δὲ τηλύγετος γόνος·
 ἡ Λαβινία ἡ σὴ γαμετὴ εἰς τὸ ἄκρον σου γῆρας
 ἀνακτ' αὐτὸν θὰ γεννήσ' εἰς δρυμὸν, καὶ ἀνάκτων πατέρα. 765
 Ὅθεν εἰς Ἄλβαν τὸ γένος ἡμῶν τὴν μακρὰν θέλει ἄρχει.
 Πρώκας εὐθὺς μετ' αὐτὸν γενεᾶς τῆς Τρωϊκῆς τὸ κλέος·
 Κάπυς δ' ἐξῆς καὶ Νουμίτωρ καὶ Σύλβιος ἦτο Αἰνεῖας,

ὄνομα φέρων τὸ σὸν, κατ' εὐσέβειαν ἄμα καὶ ὄπλα
 βέλτιστος, ἂν ποτ' αὐτὸς τὴν ἀρχὴν παραλάβῃ τῆς Ἄλβης. 770
 Πόσῃν δεικνύουσιν ἴδε οἱ νέοι ἐκεῖνοι ἀνδρίαν·
 δρῦς τοὺς κροτάφους αὐτῶν συσκιάζει, τῆς πόλεως γέρας.
 Νώμεντον οὗτοι, Γαβίους καὶ πόλιν Φιδήνην θὰ κτίσουν
 καὶ θ' ἀνεγείρουν Κολλάτινα τείχη ἐφ' ὕψους ὀρέων
 (τὴν σωφροσύνην λαμπρῶς ἀγαστά, κ' ὑπερήφανον πόλιν), 775
 τοὺς Πωμετίους, καὶ Βόλλαν καὶ Κόραν καὶ Πάνιον ἄστρ.
 Τότε θὰ λάβωσι κλήσεις, ἀνώνυμοι σήμερον γαῖαι·
 καὶ ὁ τοῦ πάππου του δὲ ὀπαδὸς ὁ μαχήμων Ῥωμύλος
 θὰ γεννηθῇ μετ' αὐτοῦ ἐξ Ἰλίας μητρὸς ἀπὸ γένους
 τοῦ Ἀσσαράκου· διπλοῦς εἰς τὸ κράνος του ἴσταται λόφος, 780
 καὶ ὁ πατὴρ διὰ θείων τιμῶν τὸν γεραίρει, ὡς βλέπεις·
 μάνθανε, τέκνον μου, ὅτ' ὑπ' αὐτὸν ἡ περιδοξὸς Ῥώμη
 ἀρχουσα πάσης τῆς γῆς, εἰς Ὀλύμπου τοῦ ὕψους θὰ φθάσῃ,
 φρούρια δὲ θὰ κυκλώσῃ ἐπτά δι' ἑνὸς περιβόλου
 ἢ γενεὰ ἢ καλλιτέκνος, ὡς εἰς Φρυγίων τὰς πόλεις 785
 ἢ Βερεκύντιος μήτηρ ἐφ' ἄρματος βαίνει πυργήρους
 ἀγαλλομένη εἰς τόκον θεῶν κ' ἑκατὸν ἀπογόνων
 οὐρανόων ἀπάντων, οἰκούντων σκηναῖς τὰς ὑφίστας.
 Κάμψας δὲ ἤδη τὰ δύο σου ὄμματα, ἴδε τὸ γένος
 τὸ τῶν Ῥωμαίων σου· ἴδε ὁ Καῖσαρ καὶ πᾶς τοῦ Ἰούλου 790
 ὁ ὑπ' αὐτὸν τὸν εὐρὺν οὐρανὸν ἐλευσόμενος γόνος,
 ἴδε καὶ ὃν σοι συχνάκις ἐγὼ ὑπεσχέθην ν' ἀκούσῃς
 Αὔγουστος Καῖσαρ, ἐκ γένους θεῶν, εἰς τὸ Λάτιον πάλιν
 θὰ μεταφέρῃ αἰῶνας χρυσοῦς, ὡς ὀπότεν ὁ Κρόνος
 ἦνασσ' ἐκείσε τοπάλαι. Ἰνδοῦς καὶ Γαράμεντας οὗτος 795
 θὰ ὑποτάξῃ. Ἐκτὸς καὶ ἀστέρων ὁ τόπος τῶν κεῖται
 κ' ἐνιαυτῶν καὶ ἡλίου, καὶ ὅπου ὁ Ἄτλας βαστάζων
 τὸν οὐρανὸν ἐπὶ νώτων, τῶν ἀστρῶν τὸν ἄξονα στρέφει·
 ὅταν δὲ φθάσῃ ἐκεῖνος, θὰ φρίξουν τὰ Κάσπια κράτη,
 κατὰ τοὺς θεῖους χρητμοῦς, καὶ ἡ γῆ ἢ Μαιῶτις δὲ πᾶσα 800
 καὶ τὰ τοῦ Νείλου ὠσαύτως ἐπτάστομα βεῖθρα θὰ πτήξουν·
 Οὐδ' ὁ Ἀλκείδης αὐτὸς περιέτρεξε γαίης τοσαύτας,
 ἂν καὶ χαλκόπουν δορκάδα πληγώσας καὶ δάσ' ἡμερώσας
 τὰ Ἐρυμάνθου καὶ τρόμου τῷ τόξῳ ἐμπλήσας τὴν Λέρναν,
 οὐδ' ὁ καλλίνικος Βάκχος, ὁ πλέκων τῷ δίφρῳ ἡνίας 805

κλήματ' ἀμπέλου, κ' ἐξ ἄκρων τῆς Νύσσης ἐλαύνων τὰς τίγρεις.
 Εἶτα διστάζομεν ἔργ' ἀρετῆς ν' ἀναδείξωμεν ἔτι;
 ἢ δειλιῶμεν νὰ στήσωμεν ἔδραν εἰς γῆν Αὐσονίαν;
 Τίς δ' ὁ μακρόθεν φανείς, ὁ κοσμούμενος κλάδῳ ἐλαίας
 κ' ἱερουργῶν; βασιλέως Ῥωμαίων γνωρίζω τὴν κόμην 810
 καὶ τὸν λευκότριχα πώγωνα· πρῶτος αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν
 νόμους θὰ θέσῃ· ἐκ γῆς εὐτελοῦς καὶ Κυρῶν ἐλαχίστων
 εἰς βασιλείαν μεγάλην προβάς· μετ' αὐτὸν θὰ ἐπέλθῃ
 Τύλλος, ὁ παύων τὸν ὄκνον, καὶ πάντας κινῶν τοὺς ραθύμους
 ἐπὶ τὰ ὄπλα, ἀνθρώπων πληθὺν τῶν θριάμβων τὴν ἔξιν 815
 ἀπομαθόντων· παρέπετ' ἐξῆς ὁ μέγλαυχος Ἄγκος
 ὁ ταῖς πνοαῖς ἀπὸ τοῦδ' ἐπιχαίρων δημῶδους εὐνοίας.
 Τοὺς Ταρκυνίους ποθεῖς βασιλεῖς νὰ ἰδῆς, καὶ τοῦ Βρούτου
 τοῦ τιμωροῦ τὴν μεγάλην ψυχὴν, καὶ οὗς ἔχει ραβδούχους;
 Πρῶτος αὐτὸς τὴν Ἰπάτων ἀρχὴν καὶ φρικῶδεις πελέκεις 820
 θὰ παραλάβῃ· τοὺς στάσεις κινουῦντας δ' υἱοῦς ὁ γεννήτωρ,
 ἐλευθερίαν ποθῶν τὴν καλλίστην, εἰς δίκας ὑπάγει,
 ἄθλιος! Ὅπως ἂν κρίνωσ' οἱ ἔπειτα ταύτην τὴν πράξιν,
 ἢ τῆς πατρίδος ἀγάπη νικά, καὶ ἡ δίψα ἐπαίνων.
 Ἔτι δὲ βλέπε Δακίους καὶ Δρούσους, Τορκούατον ἄμα 825
 τὸν τοὺς πελέκεις φρικτὸν, καὶ Καμίλλον σωτῆρα σημάτων.
 Βλέπεις προσέτι αὐτὰς τὰς ψυχὰς τὰς δι' ὄπλων ὁμοίων
 ἐν ὁμοιοῖα λαμπούσας, ἐν ὄσῳ ἢ νύξ τὰς συνέχει.
 Φεῦ, εἰς τὸ φῶς τῆς ζωῆς εἰσερχόμενοι, πόλεμον πόσον,
 πόσους στρατοὺς μεταξύ των καὶ πόσῃν φθορᾷ θὰ ἐγείρουν.
 Ὁ πενθερὸς ἐξ ὀρέων Ἀλπειῶν καὶ τείχους Μονοίκου 831
 θὰ καταβῆ· ὁ γαμβρὸς τοὺς ἐρώους στρατοὺς θ' ἀντιτάξῃ.
 Μὴ τὰς ψυχὰς εἰς πολέμους τοσοῦτον ἐθίζετε, παῖδες,
 εἰς τῆς πατρίδος τὰ σπλάγχνα μὴ στρέφειτ' ὑμῶν τὴν ἀνδρίαν·
 πρῶτον δὲ φείσθητι σὺ ὁ Ὀλύμπιον ἔχων τὸ γένος 835
 αἷμα ἐμόν· τῆς χειρὸς σου ἀπόρριψον πόρρω τὰ ὄπλα.
 Ἴδε δὲ τίς ὀλετήρ Ἀχαιῶν, νικητῆς δὲ Κορίνθου
 εἰς τὸ κλεινὸν Καπιτώλιον ἄνω θὰ φέρῃ τὸ ἄρμα·
 τοῦ Ἀγαμέμνονος τίς τὰς Μυκήνας ἔλων καὶ τὸ Ἄργος,
 τὸν Αἰακίδην αὐτὸν θ' ἀνατρέψῃ, Ἀχίλλειον σπέρμα, 840
 τοῦ τῆς Παλλάδος ναοῦ τιμωρὸς καὶ τῶν Τρώων προγόνων·
 τίς σε, ὦ Κάτων κλεινέ, νὰ σιγήσῃ, καὶ τίς σε, ὦ Κόσσει;

τίς τοὺς τοῦ Γράκχου, ἢ τίς τοὺς σκηπτοὺς τῶν μαχῶν Σκη-
[πιάδας

τοὺς τῆς Λιδύης φθορεῖς; τίς Φαβρίκιον, ὅστις ἦν πένης,
ὅμως καὶ μέγας; ἢ σέ, Σερανέ, τὸν ἀγροὺς γεωργοῦντα; 845
Φάβιοι, ποῦ δὴ καμόντα μὲ φέρετε; σὺ εἶ ὁ μέγας,
σὺ εἶ ὁ μόνος τὴν τύχην ἡμῶν δισταγμοῖς ἀνορθώσων.
Ἄλλοι θὰ χύνωσιν ἔμπνουν χαλκὸν ἐντεχνότερον ἴσως,
καὶ μαρμαρίνας, πιστεύω, θὰ πλάττωσι ζώσας εἰκόνας,
ἔσονται ῥήτορες κρείττους δικῶν· κ' οἱ χαράττοντες τρίβους 850
τῶν οὐρανῶν διὰ ῥάβδου, κ' οἱ τ' ἄστρ' ἀνιόντα δηλοῦντες.
Σὺ δέ, Ῥωμαί, ἐνθυμοῦ τοὺς λαοὺς κυβερνῶν, νὰ διέπης,
(αὐταὶ αἱ τέχναι αἱ σαί,) καὶ θεσμοὺς τῆς εἰρήνης νὰ τάξῃς,
τοὺς ταπεινοὺς συγχωρῶν, τοὺς μεγάλα φρονούντας δαμάζων.»

Οὕτ' ὁ Ἀγχίσης· προσέθηκε δὲ εἰς αὐτοὺς ἀποροῦντας· 855
« Ἴδε ὁ Μάρκελλος λείαν πλουσίαν, βασιλείον φέρων,
πῶς προχωρεῖ νικητῆς, καὶ ὑπέρτερος πάντων ἀνθρώπων·
οὗτος εἰς θόρυβον μέγαν τὰ πράγματα ὄντα τῆς Ῥώμης
διευθετῶν, θὰ τροπώσῃ, καὶ Λίβυν καὶ Γάλλον ἀντάρτας,
εἰς τὸν πατέρα Κυρεῖνον προσφέρων τὰ ὄπλα τὰ τρίτα.» 860

Εἶπε δὲ τότε ὁ Αἰνεΐας ἐρχόμενον βλέπων συγχρόνως
κάλλιστον νέον τὴν ὄψιν, καθὼς καὶ τ' ἀστράπτοντα ὄπλα,
πλὴν σκυθρωπὸν, καὶ τὸ ὄμμα εἰς γῆν πεπηγμένον κρατοῦντα·
« Ὁ συνοδεύων τὸν ἄνδρα δ' ἐκεῖνος, ὦ πάτερ, τίς εἶναι;
εἶναι υἱὸς τοῦ, ἢ ἐκγονοῦ ἄρα τινος περιβλέπτου; 865
πόσοι παρέπονται! πόσον δ' αὐτὸς ὁμοιάζει ἐκεῖνον!
τὴν κεφαλὴν τοῦ πλὴν νύξ εἰς σκιὰν θλιβεράν συγκαλύπτει.»

Τότε ὁ Ἀγχίσης τοιαῦτ' ἀπεκρίνατο, δάκρυα χέων·
« Μὴ, ὦ υἱέ, διερεύνα τῶν σῶν τὸ ὑπέρμεγα πένθος.
Μόνον θὰ δείξουν αἱ Μοῖραι αὐτὸν ἐπὶ γῆς, καὶ νὰ ζήσῃ 870
δὲν συγχωροῦν περαιτέρω. Μεγάλην, Θεοὶ, τὴν τῆς Ῥώμης
ἴσως προείδεν ἄκμην, ἂν τὸ δῶρον ἐκεῖνο διήρκει·
εἰς τὴν μεγάλην Ἀρήϊον πόλιν ὦ! πῶς θὰ στενάξῃ
πᾶν τὸ στρατόπεδον, ποῖα δὲ πένθη θὰ ἴδῃς, ὦ Θύβρι,
διὰ τῶν ρείθρων σου τύμβον νεάζοντα ὅταν προσβρέχῃς! 875
πῶποτε παῖς Τρωϊκῆ γενεᾶς τοὺς Λατίνους προγόνους
δὲν θὰ ἐπάρ' εἰς τσαύτην ἐλπίδα· οὐδέποτε εἰς ἄλλο
θρέμμα ἢ πάλαι Ῥωμύλιος γῆ θὰ καυχᾶτ' ἐς τοσοῦτον!

ὦ εὐσεβείας! ὦ πίστεως ὄντως ἀρχαίας! ὅποια
ἀκαταμάχητος χεῖρ! ἀποινεῖ κατ' ἐκείνου ἐνόπλου 880
οὔτις ποτὲ θ' ἀντετάσσετο, ἂν τε πεζῶς ἐπολέμει,
ἂν τε ἀφρώδους διέπειρεν ἵππου πλευρὰ διὰ πλήκτρων·
παῖ δυστυχή! ἂν ἀπέφευγες μείραν τοιαύτην τραχεῖαν,
Μάρκελλος ἦσεν· ἀφθόνους ὑμεῖς προσκομίσατε κρίνους·
ἄνθη ἐγὼ πορφυρὰ θὰ σκορπίσω, καὶ κἄν τοῦ ἐκγόνου 885
διὰ σωρεύσεως δώρων τὸ πνεῦμα τιμῶν, θὰ πληρώσω
μάταιον χρέος.» Πλανώμενοι οὕτως εἰς πᾶσαν τὴν χώραν
κ' εἰς τ' ἀερώδη μεγάλα πεδία, τὰ πάντα ἐσκόπουν·
ὡς τὸν υἱὸν δ' ὁ Ἀγχίσης εἰς ἕκαστον ἔφερε τόπον
καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἐξῆψε δι' ἔρωτος φήμης μελλούσης, 890
τοὺς ἐφεξῆς εἰς αὐτὸν ἀνεμίμνησκε πάντας πολέμους·
ἔλεγε δὲ καὶ λαοὺς Λαυρεντῶν καὶ Λατίνων τὴν πόλιν,
πῶς δὲ τοὺς μόχθους νὰ φέρῃ ἐδύνατο ἢ ν' ἀποφεύγῃ.

Δύω αἱ πύλαι τοῦ Ἴπνου· ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν κερατίνη,
κ' αἱ ἀληθεῖς ἀπ' αὐτῆς ἀκωλύτως ἐξέρχονται ὄψεις· 895
ἐκ τορευτοῦ λευκοτάτου δ' ἐλέφαντος λάμπ' ἡ ἑτέρα·
ἀλλ' αἱ σκιαὶ δι' αὐτῆς τοὺς ψευδεῖς ἀναπέμπουν ὄνειρους.»

Οὕτ' ὁ Ἀγχίσης εἰπὼν τὸν υἱὸν καὶ ὁμοῦ τὴν Σιβύλλαν
ἐπὶ τὴν γῆν δι' αὐτῆς τοῦ ἐλέφαντος πέμπει τῆς πύλης·
οὗτος δ' ἐτράπ' εἰς τὸν στόλον εὐθύς, κ' ἐπανεῖδε τοὺς φίλους,
κ' εἰς Καϊάττης τὰς ὄχθας ἐλθὼν, εἰς λιμένα κατήχθη.
Ῥίπτοντ' αἱ ἄγχυρ' ἐκ πρῶρας, πρὸς ὄχθας δὲ στρέφοντ' αἱ πρύ-
[μναι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

BIBLION EKTON.

1. Εἶπε δακρύων αὐτά.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου πολλαχοῦ (Ἰλ. Α. 357 καὶ Σ. 35, καὶ Γ. 338, καὶ Ω. 4, καὶ Ὀδ. Ε. 82, καὶ 452, καὶ Θ. 522, καὶ Μ. 370).

Ὡς φάτο δακρυχέων. . . .

2. Εἰς Εὐβοίᾳ τῆς Κύμης ἀκτῆς.) Ἡ Κύμη ἦτο πόλις ἀρχαιοτάτη τῆς Ἰταλίας, ἀποικία Εὐβοίων ἐλθοῦσα ὑπὸ τὸν Ἰπποκλῆν καὶ τὸν Μεγασθένην, τοὺς Χαλκιεῖς· ὠνομάσθη δὲ Κύμη, κατὰ τινὰς ἀπὸ τῶν πολλῶν περὶ αὐτὴν κυμάτων, κατ' ἄλλους ἀπὸ τοῦ κυήματος μιᾶς τῶν ἀποίκων· πιθανώτερον δὲ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἀπὸ τῆς Εὐβοικῆς Κύμης, ἣτις καὶ σήμερον ἐτι Κούμη λέγεται.

6. Εἰς τὴν Ἑσπέριον ὄχθην.) Τὴν τῆς Ἰταλίας.

7. Σπέρμα . . . φλογός.) Οὕτω καὶ ὁ Ὀμηρος ὠνόμασε τὸν σπινθῆρα (Ὀδ. Ε. 490).

Σπέρμα πυρὸς σώζων κτλ.

Καὶ ὁ Πίνδαρος Ὀλύμπ.

Καίτοι γὰρ αἰθούσας ἔχοντες

σπέρμ' ἀνέθαν φλογός κτλ.

9—10. . . . ὁ Ἀπόλλων ὁ μέγας.) Μέγας κατὰ τὸ ὕψος· ὁ Σέρβιος ἀναφέρει τὸν Καίλιον ἱστοροῦντα ὅτι εἰς τὸν ἐν Κύμῃ ναὸν ὑπῆρχεν ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος δεκαπέντε πήχων ὑψηλόν.

12. Μάντις . . . ὁ Δῆλιος.) Ὁ Ἀπόλλων.

14. . . . ὁ Δαίδαλος.) Οὗτος ἦτον ἀριστος ἀρχιτέκτων καὶ πρῶτος ἐφευρετὴς τῶν ἀγαλμάτων· καταδικασθεὶς δὲ ποτε διὰ φόνον, κατέφυγε πρὸς Μίνωα τὸν Βασιλέα τῆς Κρήτης καὶ κατασκευάσεν ἐκεῖ τὸν Λαβύρινθον· ἐπειδὴ δὲ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Περσηίδος καὶ σύζυγος τοῦ Μίνωος Πασιφάη, ἠράσθη τοῦ ὄφρα τοῦ ταύρου, τὸν ὁποῖον ἀπήγαγεν ἐκ τῆς θαλάσσης ὁ Ποσειδῶν κατ' αἴτησιν τοῦ Μίνωος, συνήργησεν ὁ Δαίδαλος εἰς τὸν ἔρωτα, κατασκευάσας βουὴν ξυλίνην, περὶ τὴν ὁποίαν ἔρραψε βόειον δέρμα καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔθεσε τὴν Πασιφάην, ὥστε ἀπατηθεὶς ὁ ταῦρος συνῆλθε μετὰ τῆς πλαστῆς βουῆς ὡς ἀληθοῦς, καὶ ἐκ τῆς συμμίξεως ταύτης ἐγεννήθη τὸ τέρας ὁ Μινόταυρος, ἔχων ταύρου προτομήν καὶ ἀνδρὸς τὰ ἐπίλοιπα· διὰ ταῦτα κατακλεισθεὶς ὁ Δαίδαλος μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰκάρου ὑπὸ τοῦ Μίνωος εἰς τὸν Λαβύρινθον, κατασκευάσας πτερὰ, διὰ τῶν ὁποίων ἀμφότεροι διεσώθησαν τῆς φυλακῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἰκαρος ὑψώθη ὑπὲρ τὸ δέον, καὶ ὁ κηρὸς δι' οὗ ἦταν προσηρμωσμένα τὰ πτερὰ ἐτάκην ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἔπεσεν εἰς τὸ πέλαγος, τὸ ὁποῖον ἀπ' αὐτοῦ ὠνομάσθη Ἰκάριον· ὁ δὲ Δαίδαλος καταβὰς διεσώθη εἰς τὴν Χαλκίδα. (Ἀπολλοδ. Βιβ.

Γ', Κεφ. Β', καὶ ΙΕ', καὶ Διόδωρος Βιβλ. Δ', ΟΣ', καὶ Παυσανίας Βιβλ. Α', Κεφ. Δ', καὶ ἄλλοι.)

17. . . . Εἰς Χαλκίδος.) Τὴν πρωτεύουσαν πόλιν τῆς νήσου Εὐβοίας, χωριζομένην τῆς ἀντιπέρας Βοιωτίας διὰ τοῦ πορθμοῦ ὅστις διὰ τὰς ἐπισήμους παλιμύρας ὀνομάζεται Εὐριπος.

20—27. . . . Ἀνδρόγαίου.) Ἀνδρόγεως ἢ Ἀνδρόγαῖος ὁ υἱὸς τοῦ Μίνωος ἀριστεύσας εἰς ἀγῶνα κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων, ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν διὰ φόνον, ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι πολιορκούμενοι ὑπὸ τοῦ πατρὸς κατεπιέζοντο ὑπὸ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ, ἔλαβον χρησμὸν νὰ δώσουν δίκας εἰς τὸν Μίνωα, ὁποίας ἂν ἐκεῖνος θελήσῃ. Ἐζήτησε δὲ ὁ Μίνωος νὰ πέμπουν κατ' ἔτος εἰς τὴν Κρήτην οἱ Ἀθηναῖοι ἑπτὰ παῖδας καὶ ἑπτὰ παρθένας, πρὸς βορὰν τοῦ Μινωταύρου.

28—30. Τῆς βασιλίδος κτλ.) Τὴν Ἀριάδην ἐννοεῖ, τὴν θυγατέρα τοῦ Μίνωος, ἣτις ἐρασθεῖσα τοῦ Θησέως καὶ λαβοῦσα παρὰ τοῦ Δαίδαλου, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν μίτον δι' οὗ ὁδηγηθεὶς ἀπέκτεινε τὸν Μινόταυρον καὶ διεσώθη τοῦ Λαβύρινθου, ὡς ὁ Ὀμηρος λέγει (Ἰλ. Ζ.).

Τῶ ἔκειλον οἶον ποτ' ἐνὶ Κνωσσῶ εὐρέει

Δαίδαλος ἤσκησε καλλιπλοκάμῳ Ἀριάδην.

35. . . . Δηϊφόβη ἢ Γλαύκου.) Ὁ μὲν Βιργίλιος ὀνομάζει αὐτὴν Δηϊφόβην καὶ θυγατέρα τοῦ Γλαύκου, ὁ δὲ Σέρβιος εἰς τὸ Γ' τῆς Αἰναιάδος Φημονόην, ὁ δὲ Σουΐδας οὔτε Δηϊφόβην οὔτε Φημονόην, ἀλλὰ διὰ δύο ἄλλων ὀνομάτων, Ἀμάλθειαν καὶ Ἰεροφίλην, ὥστε τὰ περὶ τῶν Σιδυλλῶν τούτων μένουσι σκοτεινὰ καὶ συγκεχυμένα ὡς καὶ οἱ χρησμοὶ των.

60. Καὶ Μασσυλίου . . . καὶ Σύρτεων.) Περὶ τῶν Μασσυλίων βλ. Δ. Αἰν. 432, περὶ δὲ τῶν Σύρτεων Δ, Αἰν. 41.

95. Καὶ θάλαμοι αὐθις ἀλλότριον.) Διὰ τοῦ « αὐθις » ὑπομιμνήσκει τοὺς τοῦ Πάριδος μετὰ τῆς Ἑλένης ἀλλοτρίους γάμους.

97. . . . Εἰς Ἑλλήνιον πόλιν.) Τὸ Παλλάντιον· τούτο δὲ ἦτον πόλις ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ κληθέντος ὕστερον Παλατίνου, κτισθεῖσα ὑπὸ Εὐάνδρου τοῦ Ἀρκάδος, ὅστις τὴν ὠνόμασε Παλλάντιον ἀπὸ τινος τῶν προγόνων αὐτοῦ ἢ ἄλλως ἀπὸ τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ πόλεως Παλλαντίου.

99. . . . ἅμα μινυῖσ' ἀληθῆ καὶ σκιδώδη.) Καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Γ. 264).

Ἴσκειν ψεύδεις πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

105. Πάντα προεῖδον κτλ. Οὕτως Αἰσχύλος εἰς Προμηθ.

Καὶ τοι τί φημι, πάντα προὔξεπίσταμαί

σκεθρῶς τὰ μέλλοντ', οὐδέ μοι ποταίνιον

πῆμ' οὐδὲν ἤξει.

119—120. Ἄν ὁ Ὀρφεὺς κτλ.) Ὁ ἐκ Θράκης Ὀρφεὺς λέγεται υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Καλλιόπης ἢ τοῦ Οἰάγρου καὶ τῆς Καλλιόπης, ὡς εἰς τὰ Ὀρφ. Ἀργοναυτ. (στ' γ. 76).

Ὀρφεῦ, Καλλιόπης τε καὶ Οἰάγρου, φίλε κόυρε.

Λαβίων δὲ παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἢ κατ' ἄλλους παρὰ τοῦ Ἑρμοῦ τὴν Λύραν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξοχος κατέστη περὶ τὴν μουσικὴν, ὥστε καὶ τὰ ἄψυχα, καθὼς θηρία καὶ δένδρα καὶ λίθους, καταθέλων ἐφείλκεν· ὅταν δὲ ἡ σύζυγός του Εὐρυδίκη, φεύγουσα τὸν πάσχοντα νὰ τὴν βιάσῃ Ἀρισταῖον καὶ δηγθεῖσα θεῶ ὄφως κατὰ τὸν πόδα, ἀπέθανε, κατέβη ὁ Ὀρφεὺς εἰς τὸν Ἄδην διὰ νὰ τὴν σώ-

ση, και τούτου διὰ τοῦ μέλους κατέβηκε τὸν Πλούτωνα καὶ τὴν Περσεφόνην, ὥστε τοὺς ἔπεισε νὰ τὴν ἀποδώσουν· ἀλλ' ἐπειδὴ κατένευσαν μὲν οἱ θεοί, ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὴ στραφῆ πρὸς αὐτήν, ἕως νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐδυνήθη νὰ νικήσῃ τὸν πόθον καὶ ἐστράφη νὰ τὴν ἰδῆ, ἐπέστρεψε πάλιν εὐθὺς εἰς τὸν Ἄδην ἢ Εὐρυδίκτη, ἄνευ οὐδεμιᾶς τὸν τεύθεν ἐλπίδος· διὸ καὶ πενθῶν ἐπλανᾶτο ἀπάστως ὁ Ὀρρεὺς κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν, ἀποστρεφόμενος τοῦ λοιποῦ καὶ τὴν Κύπριν καὶ τὰ ὄργανα αὐτῆς· ἐπειδὴ δὲ προσκληθεὶς ποτε δὲν ἠθέλησε νὰ παρευρεθῆ μετὰ τῆς λύρας του εἰς τὰς ὑπὸ τῶν Βασσαρίδων τελετὰς τοῦ Βάκχου, κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν Μαινάδων πλησίον τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ· καὶ τὰ μὲν ἄλλα του μέλη τὰ διασπαρέντα εἰς τοὺς ἀγρούς συνήχθησαν ὑπὸ τῶν Μουσῶν καὶ ἐτάφησαν εἰς τὰ λεγόμενα Λεῖθηθρα, ἢ δὲ κεφαλῆ, καὶ νεκρὰ ἔτι προφέρουσα τὸ ὄνομα τῆς Εὐρυδίκτης, ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμὸν, καθὼς καὶ ἡ λύρα ἥτις ἤχει ἀφ' ἑαυτῆς καὶ χωρὶς ὑπ' οὐδενὸς νὰ κρούηται· καὶ ἡ μὲν κεφαλὴ μετενεχθεῖσα ὑπὸ τῶν ὑδάτων εἰς Λέσθον ἐτάφη ἐπὶ τῆς νήσου· ἡ δὲ λύρα ἀνακομισθεῖσα εἰς οὐρανὸν κατηστερώθη καὶ διαλάμπει ὡς δέκατος ἀστήρ μετὰ τῶν ἑννέα ἄλλων ἀστέρων τῶν Μουσῶν. (Ἐρατοστ. εἰς ΚΔ' Καταστερ. καὶ Ὀβιδ. εἰς Γ' καὶ ΚΔ' Βιβλ. τῶν Μεταμορφ.)

121—122. Ὁ Πολυδεύκης κτλ.) Ὁ Ὅμηρος λέγει τὸν Κάστορα καὶ Πολυδεύκην ἀδελφοὺς ὁμοπατέριους καὶ ὁμομητρίους, υἱοὺς Τυνδάρου καὶ Λήδας (Ὀδ. Α. 298).

Ἦδ' ὑπὸ Τυνδάρεφ κρατερόφρονι ἐγένετο παῖδε,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πύξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα·

ἄλλοι δὲ μόνον ὁμομητρίους ἐκ Λήδας· καὶ τὸν μὲν Κάστορα ἐκ πατρὸς Τυνδάρου, τὸν δὲ Πολυδεύκην ἐκ Διός. Ἐπίσης ὑπάρχει διαφωνία καὶ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κάστορος· κατὰ τοὺς μὲν ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Μελεάγρου, κατὰ τοὺς δὲ ὑπὸ τοῦ πατραδέλφου του Ἰδαν υἱοῦ τοῦ Ἀφαρέως ἐξ ἐχθροπαθείας, διότι οἱ υἱοὶ τοῦ Τυνδάρου ἤρπασαν παρὰ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀφαρέως τὰς θυγατέρας τοῦ Λευκίππου Φοίβην καὶ Ἰλάειραν· ὄργισθεις δὲ ὁ Ζεὺς διὰ τὸν φόνον τοῦ Κάστορος, ἐκεραύνωσε τὸν Ἰδαν, καὶ διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν Πολυδεύκην τὸν ἠρώτησε τί τῶν δύο προκρίνει, νὰ γίνῃ ἀθάνατος, ἢ νὰ ἀποθνήσκῃ ἐξ ἡμέρας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἄλλους τόσους νὰ ζῆ; ἐκείνος δὲ ἐξελέξατο τὸ δεύτερον, δηλ. νὰ συναποθνήσκῃ καὶ νὰ συζῆ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ὅθεν ὁ Ὅμηρ. λέγει (Ὀδ. Α')

Ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε
τεθναῖσιν, τιμὴν δὲ λελόγγασιν ἴσα θεοῖσιν.

Καὶ κατὰ τοῦτο δὲ διαφέρουν αἱ γνώμαι τῶν συγγραφέων, τῶν ὁποίων οἱ μὲν συμφώνως μετὰ τοῦ Ὀμήρου λέγουν ὅτι ἀμφότεροι ἐναλλάξ ἔζων καὶ ἀπέθνησκον ἑτερήμεροι, δηλ. ἡμέραν παρ' ἡμέραν, οἱ δὲ ὅτι συνέζων καὶ συναπέθνησκον καὶ ἑξαμηνίαν· οἱ ἀδελφοὶ δὲ οὗτοι ὀνομάζοντο καὶ Διόσκουροι καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν παρίστανται διὰ τοῦ ἀστερισμοῦ τῶν Διδύμων.

122. . . . Θεσεία.) Ὁ Θεσεὺς καὶ ὁ Πειρίθοος ὁ υἱὸς τοῦ Ἰξίωνα κατέβησαν συνάμα, ὡς μυθεύεται, εἰς τὸν Ἄδην, διὰ νὰ ἀρπάσουν τὴν Περσεφόνην.

123. . . . Ἀλκείδην.) Ὁ Ἡρακλῆς, βιαζόμενος νὰ ἐκτελέσῃ τὸν δωδέκατον καὶ τελευταῖον ἄλλον, κατέβη, κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον (Βιβ. Β' Κεφ. Δ'), διὰ τοῦ κατὰ τὸ Ταίναρον τῆς Πελοποννήσου στομίου εἰς τὸν Ἄδην, διὰ νὰ ἐκκομίσῃ τὸν Κέρβερον. Εὐρῶν δὲ ἐκεῖ τὸν Θεσεία καὶ τὸν Πειρίθουον δεδεμένον,

τὸν μὲν Θεσεία λαβὼν τῆς χειρὸς ἀνήγειρε, τὸν δὲ Πειρίθουον ἀφήκεν, ἐπειδὴ ἐκινεῖτο ἡ γῆ, ὅταν ἐπεχείρει νὰ τὸν ἀναστήσῃ.

126=29. . . . Εἰς Ἀόρνου ἢ κάθοδος κτλ.) Οὕτω τὰ Ἀνακρέοντια ταῦτα·

Ἄιδεω γὰρ ἐστὶ δεινὸς μυχὸς,
ἀργαλέα δ' ἐς αὐτὸν κάθοδος
καὶ γὰρ ἔτοιμον καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

Καὶ Φιλίτας δὲ οὕτω·

. . . ἀτραπὸν εἰς Ἄιδεω
ἦνυσα, τὴν οὐπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὀδίτης.

Καὶ Λυκόφρων·

Ἄστρεπτον Ἄδην δύσεται τὸ δεύτερον.

Καὶ Νικάνδρος εἰς Ἀλεξίφ.

Τόθι χάσμα δυσέκδρομον Εὐβουλήος.

Καὶ Θεόκριτος·

. . . ἐπὶ δ' οὐκ εὐέξοδον.

καὶ Ἀνέξοδον εἰς Ἀχέροντα.

132. Ὁ Κωκυτός.) Οὕτω τὸν ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος (Ὀδ. Κ. 543)·

Ἐνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα, Πυριφλεγέθων τε βέουσι,
Κωκυτός θ', ὅς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ.

Ὁ δὲ Παυσανίας λέγει ὅτι ὁ Ὅμηρος παραλαβὼν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὕδατα, τὰ μετέφερον εἰς τὸν Ἄδην. Ἐκφράζεται δὲ οὕτω· « Πρὸς γὰρ τῇ Κεχύρῳ, λίμνῃ » τε ἐστὶν Ἀχερουσία καλουμένη, καὶ ποταμὸς Ἀχέρων· βεῖ δὲ καὶ Κωκυτός, » ὕδωρ ἀτερπέστατον. Ὅμηρός τέ μοι δοκεῖ ταῦτα ἑωρακῶς, ἐκ τε τὴν ἄλλην » ποίησιν ἀποτολμῆσαι τῶν τοῦ Ἄδου· καὶ δὴ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ποταμοῖς » ἀπὸ τῶν ἐν Θεσπρωτίδι θέσθαι. » Ὀνομάσθη δὲ Κωκυτός ἀπὸ τοῦ κωκυεῖν, θρηνεῖν.

134. Διὰ νὰ διέλθῃ τὴν Στύγα) Οὕτω καὶ ἡ Κίρκη πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ὀδυσσεά παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Μ. 24)·

Σχέτλιοι, οἳ ζῶντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο,
δυσθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἄπαξ θνήσκουσ' ἀνθρώποι.

Ὁ Ἡσίοδος λέγει τὴν Στύγα θυγατέρα τοῦ Ὠκεανοῦ (Θεογον. στίχ. 675)·

Ἐνθάδε ναιετάει στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι
δεινὴ Στυξ, θυγάτηρ ἀψορρόου Ὠκεανοῖο
πρεσβυτάτη.

Αὕτη δὲ ἦτον ἡ ἀφόρητος διὰ τὸ ψύχος λίμνη τοῦ Ἄδου, τῆς ὁποίας ἀπορρώξ ἦτον ὁ Κωκυτός κατὰ τὸν Ὅμηρον (Ὀδ. Κ. 543)·

Κωκυτός θ', ὅς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ.

Ὁ ὄρκος δ' ὅν ὤμνουν οἱ θεοὶ εἰς τὴν Στύγα ἦτον φρικτὸς καὶ ἀμετάθετος· ὅθεν καὶ ἡ Καλυψὼ οὕτως ὀμνύει πρὸς τὸν Ὀδυσσεά παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Ε. 184)·

Ἴστω νῦν τόδε γαῖα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερθεν,
καὶ τὸ κατειθόμενον Στυγὸς ὕδωρ· (ὅς τε μέγιστος
ὄρκος, δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι.)

Καὶ ὁ Ὑπνος τοιοῦτον ὄρκον ζητεῖ παρὰ τῆς Ἥρας (Ἰλ. Ε. 271)·

Ἄγρει νῦν μοι ὄμοσον, ἀάατον Στυγὸς ὕδωρ.

135. Τάρταρα.) Ὁ κατὰ τὰ βαθύτατα τοῦ Ἄδου σκοτεινὸς καὶ κατάψυχρος τόπος.

136. . . . Χρυσόφυλλος εὐκαμπτος κλάδος κτλ.) Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τῆς Λατινικῆς πόλεως Ἀρικίας ἔκειτο δάσος πυκνότατον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ κλάδος ἐπὶ δένδρου, ὅστις ἅμα ἐξεσπᾶτο, ἔπρεπεν, ὡς ἐμυθεύετο, νὰ ἀποθάνῃ τις ἄνθρωπος· ἐκ τούτου δὲ ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ Βιργίλιος νὰ πλάσῃ τὰ περὶ τοῦ προκειμένου ἐνταῦθα κλόνου, ὡς ὁ σχολιαστὴς τοῦ Σέρβιος λέγει.

137—138. . . . Ἦρας . . . καταχθονίας.) Τῆς Περσεφόνης.

164. Τὸν Αἰολί(δην Μισσηνόν.) Οὗτος ἦτον ὁ αὐλητὴς Μισσηνός, ὁ υἱὸς τοῦ Αἰόλου, βλ. Αἴν. Γ. 239.

180—182. Κλίνουσι αἱ πίτεις κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ψ. 414—120).

Οἳ δ' ἴσαν ὑλοτόμους πελέκεας ἐν χερσὶν ἔχοντες·
αὐτίκ' ἄρα δρυὸς ὑψικόμους ταναηκῆϊ γαλκῶ
τάμνον ἐπειγόμενοι· τὰς δὲ μεγάλα κτυπέουσαι
πίπτον.

203. Ἰξός.) Ὁ παράσιτος καρπὸς ὁ φυόμενος εἰς τὰς δρυὸς καὶ ἄλλα τινὰ δένδρα.

213. Καὶ εἰς τὴν ἄχαριν τέφραν.) Τέφραν ὀνομάζει ἐνταῦθα τὸ νεκρὸν πτώμα, ὡς μέλλον νὰ ἀποτεφρωθῇ μετ' ὀλίγον.

215. Ὑπερμεγέθη πυρὰν ἀνεγείρουσι.) Οὕτω καὶ Ὀμηρῳ (Ἰλ. Ψ. 464).

Ποίησαν δὲ πυρὴν ἑκατόμπεδον ἔνθα καὶ ἔνθα.

217. . . . δι' ὀπλων στιλβόντων.) Εἴθιται τοῦτο, ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ φαίνεται (Ὀδ. Α. 71).

Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον, τὸν ὀπισθεν καταλείπειν·

.
ἀλλὰ με κακῆσαι, σὺν τεύχεσιν ἅσσα μοι ἔστιν.

Καὶ (Ἰλ. Ε. 418).

Ἄλλ' ἄρα μιν κατάκησιν ἀντεσι δαιδαλέοισιν.

218—221. Ὑδωρ οἱ μὲν κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Σ. 346).

Οἱ δὲ λοετροχόον τρίποδ' ἴστασαν ἐν πυρὶ κηλέω·
ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν· ὑπὸ δὲ ξύλα δαῖτον ἐλόντες,
γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ·
αὐτὰρ ἐπειδὴ ζέσσαν ὕδωρ ἐπὶ οἴνοπι γαλκῶ,
καὶ τότε δὴ λοῦσαν τε καὶ ἴλειψαν λίπ' ἐλαίω.

Καὶ (Ἰλ. Ω. 582).

Δμῶας ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφὶ τ' ἀλείψαι.

Καὶ (Ἰλ. Σ. 352).

Ἐν λεχέεσσι δὲ θέντες ἑανῶ λιπὶ κάλυψαν
εἰς πόδας ἐκ κεφαλῆς· καθύπερθε δὲ φάρεϊ λευκῶ.

Καὶ (Ὀδ. Ω. 44).

Κάθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες χροῖα καλὸν
ὑδατὶ τε λιαρῶ καὶ ἀλείφατι.

223—224. . . . τὸ βλέμμα' ἀποστρέφουσι . . . ὑποτιθέντες τὴν δᾶδα.) Ἡ συνήθεια αὕτη εἰς οὐδὲν ἄλλο ἔθνος εὐρίσκειται, καὶ φαίνεται νὰ ἦτον ἐξιθισμένη τῶν Τρώων.

225. Λιβανωτοῦ, ἐδεσπότων, καὶ πλήρεις ἐλαίου κρατῆρας.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ψ. 470).

Ἐνδ' ἐτίθη μέλιτος καὶ ἀλείφατος ἡμφιφορῆας.

227—228. Τὴν ὑγροπίνισποδὸν κτλ.) Καὶ Ὀμηρῳ (Ἰλ. Ψ. 237).

Πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσασα' αἴθοπι οἴνω
πᾶσαν, ὀπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα
ὄστία Πατρόκλοιο Μενoitιάδαο λέγωμεν
εἶδ' διαγιγνώσκοντες· ἀριφραδέα δὲ τέτυκται κτλ.

Καὶ (Ἰλ. Ω. 791).

Πρῶτον μὲν
. αὐτὰρ ἔπειτα,
ὄστία λευκὰ λέγοντο κασίγνητοι ἕτεροί τε,
μυρόμενοι· θαλερὸν δὲ κατεΐβετο δάκρυ παρειῶν.

229—230. Τρεῖς περιέρχεται κτλ.) Ὡς καὶ τὰ ἐφεξῆς τοῦ Θεοκρίτου εὐρισκόμενα εἰς Ἡρακλίσκον·

Ἐπειτα δ' ἄλεσσι μεμιγμένον ὡς νενόμισται
θαλλῶ ἐπιβράνειν ἐστεμμένον ἀβλαβὲς ὕδωρ.

231. . . . Τὰ λοιπὸν φήματα λέγει.) Ὡς καὶ Ἀχιλλεὺς παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Ψ. 220).

Ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλῆος δειλοῖο.

232. . . . ἀνεγείρει . . . ὑπέρογκον σῆμα.) Καὶ Ὀμηρῳ (Ὀδ. Μ. 14).

Τύμβον χεύαντες, καὶ ἐπὶ στήλην ἐρύσαντες,
πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ εὐήρες ἐρετμόν.

234. . . . ὄρος . . . Μισσηνός.) Καὶ μέχρι τοῦδε φυλάττει τὸ ὄνομα, Ἀκρωτήριον Μισσηνοῦ (Capo di Miseno) καλούμενον· καίται δὲ ἐπὶ τῆς Ἰταλικῆς Καμπανίας κατὰ τὸν κόλπον τῶν Βαϊῶν· καὶ ἐπ' αὐτοῦ διὰ τὸ εὐκραεὲς τοῦ κλίματος καὶ τὸ τερπνὸν τοῦ τόπου ἐτρέψα ποτὲ ὁ Λουκοῦλος, καθὼς καὶ ὁ Τιβέριος. Λέγει δὲ καὶ Λυκόφρων·

Νεαπολιτῶν οἳ παρ' ἄκλυστον σιέπας
ὄρμων Μισσηνοῦ στύφλα νάσσονται κλύτη.

239—240. Ὑπὲρ αὐτὸ κτλ.) Καὶ Ὀμηρῳ (Ὀδ. Μ. 62).

Τῇ μὲν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται, οὐδὲ πέλειαι
τρήρωνες, τὰς τ' ἀμβροσίην Διὶ πατρὶ φέρουσιν.

242. Ὅθεν ἐκείνον τὸν τόπον κτλ.) Βλ. Αἴν. Γ' 386.

245. Ἀκρας τινός κτλ.) Καὶ Ὀμηρῳ (Ἰλ. Γ. 273).

Ἄρνων ἐκ κεφαλῶν τάμε τρίχας.

Καὶ (Ὀδ. Γ. 446).

Εὐχετ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλεν.

Καὶ (Ὀδ. Ξ. 422).

. . . ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλεν
ἀργιόδοντος ὕδρος, καὶ ἐπέυχετο πᾶσι θεοῖσι.

250. Τῇ Εὐμενίδων μητρὶ, καὶ αὐτῆς ἀδελφῇ τῇ μεγάλῃ.) Μητέρα τῶν Εὐμενίδων ἡ Νυξ καὶ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ Γῆ. Εὐμενίδες δὲ λέγονται αἱ Ἐρινυίδες κατ' εὐφημισμὸν.

251. . . . Βοῦν δὲ στειρεύουσάν σοι, Περσεφόνη.) Διότι καὶ ἡ Περσε-

φόνη θεωρείται ὡς στείρα, ἂν καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος. Καὶ Ὅμηρος (Ὀδ. Α. 30).

Πολλὰ δὲ γουνοῦμην νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην στείραν βοῦν ἧτις ἀρίστη,
ρέξειεν ἐν μεγάροισι, πυρὴν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν.

252. . . . εἰς Στυγὸς τὸν μονάρχην.) Τὸν Πλούτωνα.

256—258. . . . μυκᾶται κτλ.) Οὕτω καὶ Ἀπολλῶν. Ῥόδ. (Ἀργον. Βιβλ. ΙΑ').

Καὶ β' ὁ μὲν ἀγκαλέσας πάλιν ἔστιχεν, ἡ δ' ἀτῶσα,
κευθμῶν ἐξ ὑπάτων δεινὴ θεὸς ἀντεβόλισεν
ἱεροῖς Αἰσονίδαο, περίξ δέ μιν ἔστεφάνωντο
σμερδαλέες δρυῖνοισι μετὰ πτόρθοισι δράκοντες,
στράπτε δ' ἀπειρέσιον δαίδων σέλας, ἀμφὶ δέ τήν γε
ὀξεῖη ὕλακῆ χθόνιοι κῦνες ἐφθέγγοντο,
πίσσα δ' ἔτρεμε πάντα κατὰ στίβον.

259. . . . Τῆς θεᾶς.) Τῆς Περσεφόνης.

258. . . . Πόρρω οἱ βέβηλοι, πόρρω.) Καὶ ὁ Καλλιμαχος αὐτολεξεῖ (Ἰ-
μν. εἰς Ἀπόλλωνα).

. . . . Ἐκὰς ἐκὰς ὅστις ἀλιτρός.

278. Ὁ τοῦ Θανάτου ὁμαίμων, ὁ Ἰπνος.) Ἀμφότεροι τέκνα τῆς Νυκτὸς
(Ἡσίοδ. Θεογ.) καὶ ὁ Ὅμηρος εἶπε τὸν Ἰπνον ἀδελφὸν τοῦ Θανάτου (Ἰλ.
Ξ. 231).

Ἔνθ' Ἰπνω ξύμβλητο κασιγνήτῳ Θανάτοιο.

Καὶ ὁ Ἡσίοδος εἰς Θεογονίαν.

Ἦδ' Ἰπνον μετὰ χερσὶ κασιγνήτον Θανάτοιο.

286. . . . Κένταυροι.) Ἐμυθεύθησαν οἱ Κένταυροι τὰ μὲν ἄνωθεν τοῦ
στήθους ἄνθρωποι, τὰ δὲ κάτωθεν ἵπποι· γεννήματα δὲ τοῦ Ἰξίωνος ἐκ τῆς Νε-
φέλης, μετὰ τῆς ὁποίας συνήλθεν ἐκλαμυδάνων αὐτὴν ὡς τὴν Ἥραν, καὶ ἐπειδὴ
κατὰ τὴν συνουσίαν ἐκέντησε τὴν αὔραν, τὰ τέκνα ὠνομάσθησαν Κένταυροι· καὶ
ταῦτα μὲν τὰ τῆς μυθολογίας. Ὁ δὲ Παλαίφατος διηγεῖται ἱστορικώτερον τὰ ἐ-
ξῆς· Καθ' ὃν καιρὸν ἐβασίλευεν ὁ Ἰξίων εἰς Θεσσαλίαν, ἀγέλη ὀλόκληρος ταύ-
ρων ἐξαγριωθεῖσα διέφθειρε πάντα τὸν περὶ τὸ Πήλιον τόπον· καὶ τότε νεανίσκοι
ἐκ κώμης καλουμένης Νεφέλης ἐπιθάντες, καὶ τότε πρῶτον διδάξαντες τοὺς ἀν-
θρώπους νὰ ἐπιθάνουν κέλητας (γυμνοῦς) ἵππους, ἐδίωκον καὶ κατηκόντιζον
τοὺς ταύρους, ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθησαν Κένταυροι· ἀλαζονευθέντες δὲ διὰ τὸ κα-
τόρθωμα, καὶ ὕβρισται καὶ βίαιοι καταστάντες, ἐπειδὴ προσεκληθήσαν ποτε εἰς
εὐωχίαν μετὰ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Λαπιθῶν, κατὰ τοὺς γάμους τοῦ Πειριθόου υἱοῦ
τοῦ Ἰξίωνος μετὰ τῆς Ἰπποδαμείας θυγατρὸς τοῦ Ἀδράστου, παραφρονήσαντες
ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ ἐπιχειρήσαντες νὰ ἀρπάσουν τὰς γυναῖκας τῶν Λαπιθῶν, ἐθα-
νατώθησαν ὑπ' ἐκείνων· ἐξ οὗ καὶ ὁ Ἀντίνοος παρ' Ὀμήρῳ λέγει τὰ τῆς ἀμέ-
τρου οἰνοποσίας κακὰ πρὸς τὸν Ὀδυσσεᾶ (Ὀδ. Φ. 293).

Οἶνός σε τρώει μελιθηθῆς, ὅς τε καὶ ἄλλους
βλάπτει, ὃς ἂν μιν χανδὸν ἔλη, μηδ' αἴσιμα πίνῃ·
οἶνος καὶ Κένταυρον ἀγακλυτὸν Εὐρυτίωνα
ἄσασεν ἐν μεγάρῳ μεγαθύμου Πυριθόοιο
ἐν Λαπιθαῖς ἐλθόνθ'· ὁ δ' ἐπεὶ φρένας ἄσασεν οἶνῳ,
μαινόμενος, κακ' ἔρεξε, δόμον κατὰ Πειριθόοιο.

Αὐτ. . . . διμορφοὶ Σκύλλαι.) Ἡ Σκύλλα ἐμυθεύετο θυγάτηρ Φόρκου ἢ
Φόρκυος καὶ Ἐκάτης, ὡς καὶ ἡ Χάρυβδις· ἀμφότεραι τὰ μὲν ἄνω παρθένοι, τὰ
δὲ κάτω ἰχθῦς· ὅθεν καὶ διμόρφους Σκύλλας εἶπεν ἐνταῦθα ὁ Βιργίλιος· λεπτο-
μερῶς περιγράφει ὁ Ὅμηρος τὴν Σκύλλαν (Ὀδ. Μ. 85—100).

Ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλῃ ναίει κτλ.

Λέγεται δὲ ὅτι ὀπόταν ὁ Ἡρακλῆς ἦγε τὰς βοῦς τοῦ Γηρυόνου, ὡς εἶδε τὴν
Σκύλλαν, τὴν ἐθανάτωσεν· ἀλλ' ὁ πατήρ της διὰ πυρὸς τὴν ἀνέστησε πάλιν.
Βλ. καὶ Αἰν. Γ. 420.

287. Ὁ ἐκατόγχειρ Βριάρεως.) Ἐκ τῆς συζεύξεως τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς
Γῆς, ὡς μυθεύεται, ἐγεννήθησαν πρῶτον οἱ ὀνομασθέντες Ἐκατόγχειρες, Βριά-
ρεως, Γύης καὶ Κόττος, ὑπερμέγιστοι καὶ ἀκαταμάχητοι κατὰ τὴν δύναμιν, ἔ-
χοντες ἑκατὸν χεῖρας καὶ πενήκοντα κεφαλὰς (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α' Κεφ. Α').
τὸν πρῶτον αὐτῶν ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος ὡς ἐξέχοντα τῶν ἄλλων (Ἰλ. Α. 403).

Ὅν Βριάρεων καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ τε πάντες

Αἰγαίων· ὁ γὰρ αὐτε βίη οὐ πατρὸς ἀμείνων.

Οὗτος κατὰ μὲν τὴν Θεογονίαν τοῦ Ἡσιόδου καὶ κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον ἐπομέ-
νως ἦτον υἱὸς Οὐρανοῦ, κατ' ἄλλους δὲ Ποσειδῶνος καὶ θεὸς θαλάσσιος, καὶ κατ'
ἄλλους πάλιν Τιτᾶνος.

288. Θῆρ ὁ τῆς Λέρνης.) Ἡ Ἰδρα ἡ ἐξερχομένη ἐκ τοῦ ἔλους τοῦ ἐν Λέρ-
νῃ τῆς Ἀργολίδος καὶ φθείρουσα πάντα τὰ περίχωρα· μυθεύεται αὕτη θηρίον
ἔχον ἑννέα ἢ ἐπτὰ κεφαλὰς ἢ κατὰ τὸν Σιμωνίδην πενήκοντα· ταύτην τὴν Ἰ-
δραν ἀπέκτεινεν ὁ Ἡρακλῆς ἀποτέμνων ἐκάστην κεφαλὴν κατὰ μέρος, καὶ καίων
τὰς ἀναφουμένας διὰ πυρὸς, τὸ ὅποιον ἐχορήγει ὁ Ἰόλαος. (Ἀπολλοδ. Βιβλ.
Β' Κεφ. Ε').

Αὐτ. . . . Χίμαιρα.) Θηρίον τερατόμορφον, τὸ ὅποιον ἀπέκτεινεν ὁ Βελ-
λεροφόντης καὶ τὸ ὅποιον οὕτω περιγράφει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Ζ. 479).

Πρῶτον μὲν βᾶ Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε
πεφνέμεν· ἡ δ' ἄρ' ἔην θεῖον γένος, οὐδ' ἀνθρώπων,
πρόσθε λέων, ὀπίσθεν δὲ δράκων, μέση δὲ Χίμαιρα·
δεινὸν ἀποπνέουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.

289. Ἀρπυιαί.) Βλ. Αἰν. Γ. 214—212.

Αὐτ. . . . Γοργόνες.) Τρεῖς θυγατέρες Φόρκου καὶ Κητοῦς Σθενῶ, Εὐ-
ρυάλη καὶ Μέδουσα· ἐξ αὐτῶν ἡ Μέδουσα μόνη ἦτον θνητὴ, διὸ καὶ κατὰ τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς ἐπέμφθη ὁ Περσεύς. Εἶχον δὲ αἱ Γοργόνες κεφαλὰς μὲν περιε-
σπειρωμένας διὰ φολίδων δρακόντων, ὀδόντας δὲ μεγάλους ὡς ἀγριοχοίρων καὶ
χεῖρας χαλκίνας καὶ πτέρυγας χρυσαῖς, δι' ὧν ἐπέτων· ἀπελίθουν δὲ ὄσους ἠτέ-
νιζον πρὸς αὐτάς, διὸ καὶ αἱ προτομαὶ αὐτῶν λιθοδερεῖς ὠνομάζοντο· ἐλθὼν δὲ
ὁ Περσεύς ἐπ' αὐτάς κοίμωμένος, ἀπεστραμμένος καὶ βλέπων εἰς ἀσπίδα χαλ-
κῆν, διὰ τῆς ὁποίας ἔβλεπε τὴν εἰκόνα τῆς Μεδούσης, τὴν ἐκαρτόμησε, κα-
τευθυνούσης τὴν χεῖρά του τῆς Ἀθηναῖς· ἅμα δὲ ἀπετμήθη ἡ κεφαλὴ τῆς Γορ-
γόνος, ἐξεπήδησεν ἀπ' αὐτῆς ὁ Πήγασος, ἵππος πτερωτός, καὶ Χρυσάωρ ὁ πα-
τήρ τοῦ Γηρυόνου. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Β' Κεφ. Δ').

Αὐτ. . . . ὄψεις τρισώμων φασμάτων.) Γηρυόνης ὁ υἱὸς Χρυσάωρος καὶ
Καλλιρρόης, θυγατρὸς τοῦ Ὠκεανοῦ, εἶχε σῶμα συμφοῦς τριῶν ἀνθρώπων, συ-
νηγμένον εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον δὲ εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων καὶ
μηρῶν· οὗτος παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀνθεμουῖντα συνελθὼν εἰς μάχην μετὰ τοῦ Ἡ-

ρακλέους ἀπάγοντος τὰς βόας, καὶ τοξευθεὶς ὑπ' ἐκείνου, ἀπέθανεν ('Απολλοδ. Βιβλ. Β' Κεφ. Ε'). καθ' ἱστορικὴν δὲ ἀλήθειαν ὠνομάσθη ὁ Γηρυόνης τρίσωμος ἢ τρικέφαλος ἢ τριπρόσωπος, διότι μετὰ δύο ἄλλων ἀδελφῶν του ἐν ὁμοιοῖα καὶ ὁμοφροσύνη ἐβασίλευεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν· ὁ δὲ Πλούταρχος εἰς τὰ Πολιτικά ψυχὴν μὲν μίαν δίδει εἰς αὐτὸν, πολλὰ δὲ σκέλη καὶ χεῖρας καὶ ὀφθαλμούς· ὅπερ σύμβολον τῆς ὁμοιοῖας καὶ τῆς ἀπὸ κοινοῦ συμπράξεως.

298. . . . Χάρων.) Υἱὸς τοῦ Ἐρέβους καὶ τῆς Νυκτός, ἐπόρθμευεν ἐπὶ τοῦ Ἀχέροντος τὰς ψυχὰς τῶν ἀποθανόντων ἐπὶ παλαιῷ πλοιαρίῳ, λαμβάνων ναῦλον ἕνα ὀβολὸν τιθέμενον ὑπὸ τῶν συγγενῶν εἰς τὸ στόμα τοῦ νεκροῦ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ.

300. . . . τὰ δὲ ὄμματα ἔχει φλογώδη.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου ('Ιλ. Α. 404).
"Ὅσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην.

305—308. Πλήθος παντοῖον κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ ('Ὀδ. Α. 36).
. Αἱ δ' ἀγέροντο

ψυχαὶ ὑπ' ἐξ Ἐρέβους νεκῶν κατατεθνεϊῶτων,
νύμφαι τ' ἦθεοί τε, πολὺτλητοί τε γέροντες,
παρθενικαὶ τ' ἀσπασαί, νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι·
πολλοὶ δ' οὐτάμενοι γαλκῆρσιν ἐγχείησιν,
ἄνδρες ἀρήφατοι, βεβρωτωμένα τεύχε' ἔχοντες.

309—312.) "Ὅσα εἰς δάση κτλ.) Τὰ αὐτὰ ὡς καὶ Ὀμηρος ('Ιλ. Β. 460—468).
Τῶν δ' ὡς τ' ὄρνιθων πετεινῶν ἔθνεα πολλὰ
ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεταί ὄρη.

Καὶ αὐτ.

Λίαν γὰρ φύλλοισιν εἰοικότες

427—330. Οὕτις ἀκτὰς τὰς φρικώδεις κτλ.) Διὸ καὶ Πάτροκλος λέγει πρὸς Ἀχιλλεῖα παρ' Ὀμήρῳ ('Ιλ. Ψ. 69 κτλ.).

Εὐδοίε· αὐτὰρ ἐμοῖο λελασμένος ἔπλευ, Ἀχιλλεῦι
θάπτε με ὅτι τάχιστα, πύλας Αἴδαο περῆσαι·
τῆλέ με εἴργουσι ψυχαί, εἶδωλα καμόντων
οὐδέ μὲ πῶς μίσησθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν·
ἀλλ' αὐτως ἀλάλημαι ἐν εὐρυπυλῆς Αἴδος δῶ.

367. . . . Ἐκ κύματος ἄκρου.) Οὕτω καὶ Ὀδυσσεὺς παρ' Ὀμήρῳ ('Ὀδ. Ε. 592).

. Ὁ δ' ἄρα σχεδὸν εἴσιδε γαίαν
. μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς.

360. Καὶ διὰ κοίλων χειρῶν κτλ.) Ὡς καὶ Ὀδυσσεὺς παρ' Ὀμήρῳ ('Ὀδ. Ε. 428).

Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπεσσύμενος λάβε πέτρης
τῆς ἔχετο στενάχων.

365. . . . ἐπιχέων μοι γῶμα.) Καὶ ὁ Ἐκτωρ πρὸς τὴν Ἀνδρομάχην παρ' Ὀμήρῳ ('Ιλ. Ζ. 464).

Ἀλλά με τεθνεῖῶτα χυτὴ κατὰ γαίαν καλύπτει.

Καὶ ὁ Πάτροκλος πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα ('Ιλ. Ψ. 701).

Θάπτε με ὅτι τάχιστα, πύλας Αἴδαο περῆσαι.

366. . . . τοὺς Ἑλλοὺς λιμένας.) Ἡ Ἑλλία ἢ Βαλία ἦτον πόλις ἐπὶ τῆς Λευκανίας, ἀποικία τῶν Φωκίων, σήμερον δὲ καλουμένη Castellanigro della

Brusa, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῶν Ἀπεννίνων ὀρέων καταρρέει ὁ ποταμὸς Βελίνος, τινὰς ἀποτελῶν λιμένας, καὶ λιμένας ὁμωνύμους· ἀπορεῖται δὲ πῶς ὁ Παλινοῦρος ὀνομάζει τοὺς Ἑλλοὺς λιμένας, ἐνῷ ἡ πόλις Ἑλλία ἐκτίσθη ὑπὲρ τὰ ἑξακόσια ἔτη μετὰ τὴν καθόδον τοῦ Αἰνείου· ἀλλὰ πρὸς ἀπάντησιν ὑποτίθεται ὅτι οἱ τόποι ἐκεῖνοι ὡς φύσει ἐλώδεις ἐλέγοντο ἀνεκαθεν Ἑλλεία χωρία, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ πόλις ὀνομάσθη ἐξ ἐκεῖνων Ἑλλία. (Διον. Ἀλικ. περὶ Ῥωμ. Ἀρχαιολογ. Βιβ. Α').

370. Χεῖρά μοι δὸς τῷ ἀθλίῳ) τὸ τοῦ Ὀμήρου ('Ιλ. Ψ. 75).

Καὶ μοι δὸς τὴν χεῖρ', ὀλοφύρομαι. . . .

378—381. Πάντες οἱ ὄμοροι κτλ.) Ἐπειδὴ ἐπέσκηψέ ποτε λοιμὸς ὀλέθριος εἰς τὰς Λευκανοὺς, ἐδόθη χρησμὸς εἰς αὐτοὺς νὰ ἐξιλάσων τὸν Παλινοῦρον· ὁθεν κατεσκευάσαν κενοτάφιον καὶ καθωσίωσαν οἱ ὄμοροι κοινῶς δάσος πρὸς τιμὴν του, ὡς ὁ Σέρβιος διηγείται.

395—396. Τὸν τοῦ Ταρτάρου φρουρὸν κτλ.) Ὁ μῦθος ἐκ τοῦ Ὀμήρου ('Ιλ. Θ).
Εὐτέ μιν εἰς Αἴδαο πυλάρταο κρατεροῖο
ἐξ Ἐρέβους ἄζοντα κῦνα στυγεροῦ Αἴδαο.

Βλ. καὶ ἀνωτ. Σημ. 123.

402. Ἡ Περσεφόνη δ' ἡ σώφρων.) Καὶ παρ' Ὀμήρῳ οὕτως ὀνομάζεται ('Ὀδ. Λ.).

Ἀγνή Περσεφόνη.

Αὐτ. . . . Εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.) Ὁ Πλούτων ὁ σύζυγος τῆς Περσεφόνης ἦτον ἐνταυτῷ καὶ θεὸς τῆς, ὡς ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς τῆς Διὸς, τοῦ γεννησάντος αὐτὴν ἐκ τῆς Δήμητρος.

443. . . . Ἐκ τοῦ βάρους ἐστέναξ' ἡ κύμθη.) Καὶ Ὀμηρος ('Ιλ. Ε. 837).

"Ἡδ' ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ Διομήδεα δῖον,
ἐκμεμαυῖα θεά· μέγα δ' ἔβραχε φήγιμος ἄζων
βριθοσύνη· δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν, ἄνδρα τ' ἄριστον.

447. . . . Κέρβερος.) Εἰς οὐδὲν μέρος τῆς ποιήσεώς του τὸν ὀνομάζει οὕτως ὁ Ὀμηρος, ἀλλ' ἀπλῶς ('Ιλ. Θ. 368). Κῦνα στυγεροῦ Αἴδαο τὸν ἀναφέρει· ὥστε φαίνεται ὅτι τὸ ὄνομα Κέρβερος εἰσῆχθη μετὰ τὸν Ὀμηρον· τὸν περιγράφουν δὲ, ὡς καὶ ὁ Ἀπολλόδοτος (Βιβλ. Β' Κεφ. Ε'), ὡς ἔχοντα τρεῖς κυνῶν κεφαλὰς, οὐρὰν δράκοντος, καὶ παντοῖων ὄψεων κεφαλὰς κατὰ τὰ νῶτα, καὶ τὸν λέγουν υἱὸν τοῦ Τυφῶνος καὶ τῆς Ἐχίδνης.

432—433. Πάλλει ὁ Μίνως κτλ.) Ὁ Μίνως ἦτον, ὡς ἐμυθεύετο, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρώπης θυγατρὸς τοῦ Ἀγήνορος· βασιλεύσας δὲ εἰς τὴν Κρήτην, ἔδωκε νόμους ('Απολλοδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Α') καὶ ὕστερον ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν ποιητῶν δικαστῆς τοῦ Ἄδου· ὡς καὶ εἰς τὸν Ὀμηρον ('Ὀδ. Λ. 567).

"Ἐνθ' ἦτοι Μίνωα ἴδον, Διὸς ἀγλαὸν υἱὸν,
χρύσειον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νεκύεσσιν,
ἦμενον, οἱ δὲ μιν ἀμφὶ δίκας εἴροντο ἄνακτα
ἦμενοι, ἐσταότες τε κατ' εὐρυπυλῆς Αἴδος δῶ.

445—446. Φαίδραν κτλ.) Τὰς αὐτὰς εἶδε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς παρ' Ὀμήρῳ ('Ὀδ. Λ. 320).

Φαίδρην τε, Πρόκριν τε ἴδον, καλὴν τ' Ἀριάδην.

Καὶ (αὐτ. 325).

Μαίραν τε, Κλυμένην τε ἴδον, στυγερὴν τ' Ἐριφίλην.

Καὶ ἡ μὲν Φαίδρα ἦτον θυγάτηρ τοῦ Μίνως καὶ τῆς Πασιφάης ('Απολλοδ. Βιβλ. Α').

βλ. Γ' Κεφ. Α') και σύζυγος του Θησέως· έρασθείσα δὲ τοῦ Ἴππολύτου υἱοῦ τοῦ ἀνδρός της ἐκ προτέρας γυναικὸς, ἐπειδὴ δὲν ἐνέδιδεν ἐκεῖνος εἰς τὸ πάθος της, τὸν διέβαλεν εἰς τὸν πατέρα του ὡς θελήσαντα νὰ τὴν ἀτιμάσῃ· ἀφοῦ δὲ τὸν εἶδε θανατωθέντα ἐκ τῆς διαβολῆς, μεταμεληθεῖσα ἀπέθανεν αὐτόχειρ ἢ διὰ βρόχου κατὰ τινος (βλ. Εὐριπίδ. Ἰππόλ.) ἢ φάρμακον πιούσα κατ' ἄλλους. Ἡ δὲ Πρόκρις ἦτον θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθέως καὶ σύζυγος τοῦ Κεφάλου, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἐμπαθῶς· ἐνῶ δὲ συνεθήρευον εἰς δάσος, τὴν ἐφόνευσεν ἐξ ἀγνοίας ὁ Κέφαλος νομίσας αὐτὴν θηρίον (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Ε'). Ἡ δὲ Ἐριφίλη ἦτον θυγάτηρ τοῦ Ἴφιου ἢ κατ' ἄλλους τοῦ Ταλαοῦ καὶ γυνὴ τοῦ Ἀργεῖου Ἀμφιαράου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀμφιαράως δὲν ἤθελε νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ Θηβῶν καὶ ἐκρύπτετο, γνωρίζων ὡς μάντις τί ἐμελλε νὰ πάθῃ, ἢ Ἐριφίλη λαβοῦσα παρὰ τοῦ Πολυνείκου ἢ τοῦ πενθεροῦ τοῦ Ἀδράστου χρυσοῦν περιδέριον τὸν ἐπρόδωκε, καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Θηβῶν ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ της Ἀλκμαίονος. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Σ' καὶ Ζ').

447. Καὶ Πασιφάην κτλ.) Περὶ μὲν τῆς Πασιφάης βλ. ἀνωτ. 14, ἢ δὲ Εὐάδνη ἦτον θυγάτηρ τοῦ Ἴφιου καὶ σύζυγος τοῦ Καπνέως, ἐπὶ τῆς πυρᾶς τοῦ ὁποῖου μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Θηβῶν βροθεῖσα συγκατεκίχη. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Ζ') ἢ δὲ Λαοδάμεια ἦτον θυγάτηρ τοῦ Βελλεροφόντου (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Α') ἢ κατ' ἄλλους τοῦ Ἀκίστου καὶ γυνὴ τοῦ Πρωτεσιλάου· μαθοῦσα δὲ ὅτι πρῶτος ἐκεῖνος ἀποθὰς τοῦ πλοίου ἐπὶ τῆς Τροίας ἐθανατώθη (Ἰλ. Β. 704), δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιζήσῃ, καὶ ἐξαιτησαμένη νὰ ἴδῃ τὴν σκιάν του, ἅμα ἐφάνη, ὀρμήσασα νὰ τὸν ἐναγκαλισθῇ, ἐξέπνευσε.

448—449. Καὶ τὸν ποτὲ νεανίαν . . . Καινέα κτλ.) Οὗτος μυθολογεῖται ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐγεννήθη κήρη καλουμένη Καινιή· ἐπειδὴ δὲ τὴν διεκρέυσεν ὁ Ποσειδῶν, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ὡς τιμὴν τῆς παρθενίας νὰ μεταβληθῇ εἰς ἄνδρα Καινέα καὶ νὰ ἦναι ἄτρωτος εἰς τοὺς πολέμους· ἐπειδὴ δὲ συνεμάχησεν ἔπειτα ὁ Καινεὺς μετὰ τῶν Λαπιθῶν κατὰ τῶν Κενταύρων, οὗτοι ἐπιπεσόντες κατ' αὐτοῦ ἀθρόοι εἰς δάσος τὸν ἐθανάτωσαν· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὸ ζῆν, καὶ μεταβληθεὶς καὶ αὐθις ἀπὸ ἄρβενος εἰς θῆλυ, ἔγινε πάλιν Καινιή ὡς τὸ πρότερον.

469. Τοὺς ὀφθαλμοὺς κτλ.) Οὗτω καὶ Λίαις ὁ Τελαμώνιος πρὸς τὸν Ὀδυσσεά παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Λ. 564).

. . . ὁ δὲ μ' οὐδὲν ἠμείβετο· βῆ δὲ μετ' ἄλλας ψυχὰς εἰς Ἐρεβος νεκῶν καταθενηῶτων.

474. . . Μαρπησίσιος βράχος.) Ὁ Πάριος λίθος. Ἡ Μάρπησσα ἦτον ὄρος τῆς νήσου Πάρου, ὅπου ἐλατομοῦντο οἱ λίθοι (Στ. Β').

479. . . Τυδεύς.) Υἱὸς Οἰνέως καὶ Ἀλθαίας καὶ πατὴρ Διομήδους ἐκ Δηϊπύλης τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀδράστου· ἐκστρατεύσας ὁ Τυδεὺς μετὰ τοῦ πενθεροῦ του κατὰ Θηβῶν, ἀπέθανε τρωθεὶς ὑπὸ τοῦ Μελανίππου. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α' Κεφ. Η').

480. Παρθενοπαῖος.) Υἱὸς Μελανίωνος ἢ κατ' ἄλλους Ἀρεως καὶ Ἀταλάντης, εἰς τῶν στρατευσάντων κατὰ Θηβῶν. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Σ' καὶ Γ'.)

Αὐτ. . . τοῦ Ἀδράστου.) Οὗτος ἦτον υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ καὶ πατὴρ τῆς Δηϊπύλης γυναικὸς τοῦ Τυδεῶς· χρηματίσας δὲ πρῶτον βασιλεὺς τῶν Σικυωνίων καὶ ἔπειτα καὶ τῶν Ἀργείων, συνεστράτευσεν μετὰ τῶν λοιπῶν κατὰ Θηβῶν, καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ταύτης, καταφυγὼν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἐλέους ἐδεήθη περὶ τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α' Κεφ. Θ' καὶ Βιβλ. Γ' Κεφ. Σ' καὶ Ζ').

483. . . Γλαῦκον, Θερσίλοχον, Μέδοντα ἔτι.) Τούτους αὐτοὺς καὶ ὁ Ὀμηρὸς ὀνομαστὶ ἀναφέρει (Ἰλ. Γ. 216).

Μέσσην τε, Γλαῦκόν τε, Μέδοντά τε, Θερσίλοχόν τε.

Ἀμφιβάλλεται ἂν οὗτος ὁ Γλαῦκος εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Ἴππολόχου καὶ ἔκγονος τοῦ Βελλεροφόντου (Ἰλ. Ζ. 206) καὶ ὅστις ἐλθὼν ἐκ Λυκίας ἐπικούρος τῶν Τρῶων (Ἰλ. Β. 876), καὶ συνελθὼν εἰς μάχην μετὰ τοῦ Διομήδους, ἐγνωρίσθη ὡς παλαιὸς ξένος αὐτοῦ καὶ ἀντιήλλαξε τὰ ὅπλα μετ' αὐτοῦ φιλικῶς (Ἰλ. Ζ. 419. καὶ 235), ἔπειτα δὲ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Τελαμωνίου Αἴαντος (Καλαβρ. Παραλειπ. Βιβλ. Γ' στίχ. 276)· ἢ εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος (Βιβλ. Γ' Κεφ. ΙΒ'), καὶ ὁ ὁποῖος λέγει Δίκτυς ὁ Κρῆς ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἐπίσης εἶναι ἀγνωστον ὁποῖος ὁ Μέδων· ὁ Ὀμηρὸς ἀναφέρει πολλοὺς Μέδοντας, ἀλλὰ πάντας Ἕλληνας, οὐδένα δὲ Τρῶα. Ὁ δὲ Θερσίλοχος εἶναι ὁ αὐτὸς ὁ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἀνωτ. στίχον καὶ συναριθμούμενος ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος μετὰ τῶν λογάδων ἐπικούρων τῶν Περικτιόνων, καὶ τέλος φονευθεὶς παρὰ τὸν ποταμὸν τοῦ Πηλείωνος.

484. Ἀντηγορίδας τοὺς τρεῖς.) Ὁ Ὀμηρὸς τοὺς ἀναφέρει ὀνομαστὶ (Ἰλ. Λ. 59).

Τρεῖς τ' Ἀντηγορίδας, Πόλυβον, καὶ Ἀγήνορα δῖον,
Ἡθρόν τ' Ἀκάμαντ', ἐπιείκελον ἀθανάτοισι.

Αὐτ. . . Πολύβοιτον.) Οὐδείς ἀπαντᾶται Πολύβοιτος εἰς τὸν Ὀμηρον.

485. Ἰδαῖον.) Ἀναφέρεται οὗτος ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Ω. 325) ὡς ἐλαύων τὴν ἡμιονεῖαν ἄμαξαν τοῦ Πριάμου. Ἰδοῦ δὲ καὶ εἰς τὸν Ἄδην ἔτι φαίνεται κρατῶν ἄρμα ὡς καὶ ἐπὶ ζωῆς του.

492. Ὡς πρὸς τὰς νῆας ἐστρέφοντο πάλαι.) Ἐκεῖνο τὸ παρ' Ὀμήρῳ αἰνιττεται (Ἰλ. Ο. 636).

. . . Ὡς τότε Ἀχαιοὶ
θεσπεσίως φόβηθεν ὑφ' Ἐκτορι, καὶ Διὶ πατρὶ,
πάντες . . .

492—493. . . Καὶ ἄλλοι βραχεῖαν ἦραν φωνὴν κτλ.) Ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Ω. 5).

. . . Ταί ρα τρίζουσαι ἔποντο,
ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῶ ἄντρου θεσπεσίοιο
τρίζουσαι ποτέονται . . .

494. Τὸν Πριαμίδην . . . Δηϊφόβον.) Ἀφοῦ ὁ Πάρις ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτου, ὁ Δηϊφόβος οὗτος, ἄλλος υἱὸς τοῦ Πριάμου, ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ἐλένην· κατὰ δὲ τὴν ἐκπόρθησιν τῆς Τροίας ἀπανθρώπως καταστρεφθεὶς ὑπὸ τοῦ Μενελάου ἐθανατώθη.

505. . . ἐπ' ὄχθης Ῥοιτείας.) Τὸ Ῥοῖτειον καὶ τὸ Σίγειον ἦσαν τὰ δύο τῆς Τρωϊκῆς ἀκτῆς ἀκρωτήρια, καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον ἐτάφη Αἴας ὁ Τελαμώνιος (Αἰν. Γ. 108), εἰς δὲ τὸ δεύτερον ὁ Ἀχιλλεὺς (Αἰν. Β. 312).

518—520. Ὑποκρίθεισα κτλ.) Ὁ Ὀμηρὸς διαφῆρως διηγεῖται τὸ πρᾶγμα· δὲν λέγει, ὡς ἐνταῦθα, ὅτι ὑπεκρίθη γορὸν κτλ. ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ὅτι μετὰ τοῦ Δηϊφόβου συνάμα ἐπολυπραγμόνει τὸν Δούριον ἵππον (Ὀδ. Δ. 275).

Τρεῖς δὲ περίστειξεν κοῖλον λόγον ἀμφοφώσα,
ἐκ δ' ὀνομακλήδην Δαναῶν ὠνόμαζεν ἀρίστους,
πάντων Ἀργείων φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν.

521—522. . . . μ' ἔθλιβεν δ' ἅμα ὕπνος κτλ.) Τὰ τοῦ Ὀμήρου ἀυτολεξεί (Ιλ. Ν. 79).

Καὶ τῶ νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε
νήγρετος, ἤδιστος, θανάτῳ ἄγχι στ' εὐκίως.

529. . . . Αἰολίδης.) Ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐλέγετο λόγος ὅτι ἐκ τῶν λαθραίων ἐρώτων τοῦ Σισύφου υἱοῦ τοῦ Αἰόλου μετὰ τῆς Ἀντικλείας ἐγεννήθη ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὑπεβλήθη εἰς τὸν Λαέρτην ὡς γνήσιος· ὅθεν τὸν ὀνομάζει ἐνταῦθα Αἰολίδην ἀπὸ τοῦ πάππου πρὸς ὄνειδος τῆς νοθείας· ὅτι δὲ ὁ Ὀδυσσεύς εἰσηλθε μετὰ τοῦ Μενελάου εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Δηϊφόβου, μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ὀμηρος (Ὀδ. Θ. 547).

Αὐτὰρ Ὀδυσσεῖα προτὶ δῶματι Δηϊφόβοιο
βήμεναι, ἧύτ' Ἄρηα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ.

Ἐξ οὗ καὶ ὁ Τρυφιδόωρος εἰς τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου λέγει·

. . . . ποτὶ δῶματα Δηϊφόβοιο
σταίχουσιν Ὀδυσσεύς τε, καὶ εὐχαίτης Μενέλαος.

535—536. Οὕτως αὐτοὶ τῆς Ἡούς κτλ.) Καὶ Ὀμηρος (Ὀδ. Π.).

Καὶ νῦ κ' ὄδυρομένοισιν ἔδω φάος ἡλίοιο.

Καὶ (αὐτ. Ψ).

Καὶ νῦ κ' ὄδυρομένοισι φάνη βοδοδάκτυλος Ἡώς.

537. . . . καιρὸς ὁ δοθείς.) Ἡ προθεσμία ἦτον οἱ κατερχόμενοι εἰς τὴν Ἄδην νὰ ἐπανερχῶνται ἐντὸς ἐνὸς ἡλίου, καὶ μὴ ἐνδιατρίβωσιν ἐπέκεινα τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν.

546. . . . τὸν κενὸν ἀριθμόν.) Ἐννοεῖ τὸν τῶν νεκρῶν οὖς κατέλιπε.

552. Ἄντικρυ πύλη μεγίστη καλ.) Καὶ Ὀμηρος (Ιλ. Θ. 15).

Ἐνθα σιδήρεαι τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός.

553—554. Ἄς οὐδ' ἀνθρώπων ἰσχύς κτλ.) Καὶ Ἀπολλών. Ῥόδ.

Ἄρρηκτοί τ' Αἶδαο πύλαι κτλ.

555. Ἡ Τισιφόνη.) Ἡ μία τῶν τριῶν Ἐριννύων, αἵτινες ἐγεννήθησαν ἐκ τῶν στελαγμῶν τοῦ αἵματος, ὅπταν ὁ Κρόνος, ἀποτεμὼν τὰ τοῦ πατρὸς του αἰδοῖα, τὰ ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α' Κεφ. Α').

566. Ὁ ἐκ Κνωσσοῦ . . . Ῥαδάμανθος.) Οὗτος ἦτον υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρώπης καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μίνωος καὶ νομοθετήσας καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Κρήτην συνδικάζει μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἄδην (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Α'). πατὴρ του δὲ ἦτον ἡ Κνωσσὸς τῆς Κρήτης. Οὕτω δὲ ὁ Πίνδαρος περὶ αὐτοῦ (Ὀλυμπ.).

Βουλαῖς ἐν ὄρθαις Ῥαδαμάνθους,
ὃν πατὴρ ἔχει Κρόνος ἑτοῖ-
μον αὐτῶ πάρεδρον.

576. Φάρυγγας . . . πεντήκοντα . . . Ὑδρα.) Οὕτω καὶ Ἡσίοδος (Θεογον.).

Πεντηκοντακέφαλον, ἀνσιδέα, καρτερὸν τε
τὸ τρίτον Ὑδρην.

577—579. . . . καὶ ὁ Τάρταρος κτλ.) Ὁ Ὀμηρος πρῶτος οὕτως ἐμέτρησε τὴν ἀπόστασιν (Ιλ. Θ. 14).

Τῆλε μάλ' ἔχει βύθιστον ὑπὸ χθονὸς ἔστι βέρεθρον,
Τόσσον ἔνερθ' Αἰδεω, ὅσον οὐρανὸς ἔστ' ἀπὸ γαίης.

Καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἡσίοδος (Θεογον. 720).

Τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανὸς ἔστ' ἀπὸ γαίης,
Τοῦν γάρ τ' ἀπὸ γῆς, εἰς Τάρταρον ἠερόεντα.

Ἐπόμενος δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ ὁ Ἀπολλόδοωρος λέγει·

Τοσοῦτον ἀπὸ γῆς ἔχων διάστημα ὅσον ἀπ' οὐρανοῦ γῆ.

Ὁ δὲ Βιργίλιος ἐνταῦθα ἐδιπλασίασε τὸ ἀπὸ γῆς μέχρι Ταρτάρου διάστημα.

580—581. Ἡ Τιτανία νεότης κτλ.) Μετὰ τοὺς Ἐκατόγχειρας καὶ τοὺς Κύκλωπας ἐγέννησεν ἡ γῆ ἐξ Οὐρανοῦ τοὺς Τιτῶνας, Ὠκεανὸν, Κίον, Ὑπερίωνα, Κρόνον, Ἰαπετόν καὶ νεώτατον πάντων τὸν Κρόνον· ἐπειδὴ δὲ ἐξώσαντες τὸν πατέρα των Οὐρανὸν, κατέστησαν βασιλεῖα τὸν ἀδελφὸν των Κρόνον, καὶ ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα ἐπανεστήσαν καὶ κατὰ τοῦ Διὸς καὶ κατὰ πάντων τῶν θεῶν, ὁ Ζεὺς διὰ κεραυνῶν χαλκευθέντων ὑπὸ τῶν Κυκλώπων τοὺς κατετρόπωσε καὶ τοὺς κατέκλεισεν εἰς τὸν Τάρταρον, διορίσας φύλακας αὐτῶν τοὺς Ἐκατόγχειρας. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α' Κεφ. Α' καὶ Β'.) Ὁ Ὀρφεὺς τοὺς ἐπικαλεῖται ὡς ἐφεξῆς (Ἑμν. Ἀστ. στίχ. 1).

Τιτῆνες, Γαίης τε καὶ Οὐρανεῦ ἀγλαὰ τέκνα,
ἡμετέρων πρόγονοι πατέρων, γαίης ὑπένερθε
οἴκοις Ταρταρέοισι μυχῶ χθονὸς ἐνναίοντες κτλ.

582—584. Τοῦ Ἀλωέως κτλ.) Ἐμυθεύθη ὅτι οἱ Ἀλωεῖδαι ἢ Ἀλωάδαι οὔτοι, ὦτος καὶ Ἐπιάλτης, ἠῦξανον κατ' ἔτος κατὰ μὲν πλάτος ἕνα πῆχυν, κατὰ δὲ μῆκος μίαν ὀργυιάν· ὥστε πλὴν παρέλθουν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, μαχόμενοι κατὰ τοῦ Διὸς, ἐπεχείρησαν νὰ ἀναβοῦν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπέθεσαν τὴν Ὀσσαν ἐπὶ τὸν Ὀλυμπον, καὶ τὸ Πήλιον ἐπὶ τὴν Ὀσσαν· οὕτω δὲ λέγει ὁ Ὀμηρος περὶ αὐτῶν (Ὀδ. Α. 304—319).

Τὴν δὲ μετ' Ἰριμέδειαν Ἀλωῆος παράκοιτιν
εἰσίδον, ἡ δὲ φάσκε Ποσειδάωνι μιγῆναι,
καὶ β' ἔτεκεν οὖω παῖδε, μινυνθαδίω δὲ γενέσθην,
ὦτον τ' ἀντίθεον, τηλέκλυτόν τ' Ἐπιάλτην,
οὖς δὴ μνηκίστους θρέψε Ζεῖδωρος ἄρουρα,
καὶ πολὺ καλλίστους μετὰ γε κλυτὸν Ὀρίωνα·
ἐννέωροι γὰρ τοί γε, καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν
εὖρος, ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι,
οἳ ἔα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην ἐν Ὀλύμπῳ
φυλόπιδα στήσειν πολυαῖκος πολέμοιο.

Καὶ κατὰ μὲν τὸν Ὀμηρον τοὺς Ἀλωεῖδας τούτους ἐθανάτωσεν ὁ Ἀπόλλων (αὐτ. 317).

Ὦλεσεν Διὸς υἱὸς, ὃν ἠύκομος τέκε Λητώ.

Κατὰ δὲ τὸν Ἀπολλόδοωρον ἡ Ἄρτεμις, ἧτις μεταμορφωθείσα εἰς ἔλαφον ἐπήδησε μετὰ αὐτῶν, ἐνῶ ἔθῆρευον· αὐτοὶ δὲ θέλοντες νὰ ἀκοντίσουν κατ' αὐτῆς ἠκόντισαν κατ' ἀλλήλων (Βιβλ. Α' Κεφ. Ζ').

585—594. Τὸν Σαλμονέα κτλ.) Οὗτος ἦτον υἱὸς τοῦ Ἄϊόλου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Σισύφου καὶ ἐβασίλευεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν· ἔλεγε δὲ ὅτι ἦτον Ζεὺς καὶ σύρων ἐπάνωθεν ἄρματος δέρματα ξηρὰ μετὰ λεβήτων χαλκίων ἔλεγεν ὅτι βροντῆ, βίπτων δὲ πρὸς τὸν οὐρανὸν καιομένας λαμπάδας ἔλεγεν ὅτι ἀστράπτει· ἀλλ' ὁ Ζεὺς τὸν ἐκεραύνωσε, καὶ ἠφάνισε τὴν ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν πόλιν καὶ πάντας τοὺς κατοίκους αὐτῆς. (Ἀπολλοδ. Βιβλ. Α' Κεφ. Θ'.) Οὕτως ὁ Σοφοκλῆς·

. . . . Εἰμὶ δ' ἐκείνος
Σαλμωνεύς, βρονταῖς ὡς Διὸς ἀντεμάνην.

595—600. Ὁ Τιτυός.) Τοῦτον τὸν υἱὸν τῆς Γῆς ἢ κατ' ἄλλους τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἑλλάρης θυγατρὸς τοῦ Ὀρχομένου ἀπέκτεινε ὁ Ἀπόλλων, διότι ἠθέλησε νὰ βιάσῃ τὴν μητέρα του Λητώ· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ζεὺς τὸν κατεδίκασε δύο γῦπες νὰ κατεσθίουν τὸ ἧπάρ του. (Απολλοδ. Βιβλ. Α' Κεφ. Δ'). Οὕτω δὲ λέγει καὶ Ὀμηρὸς περὶ αὐτοῦ (Ὀδ. Α. 573).

Καὶ Τιτυὸν εἶδον Γαίης ἐρικυδέος υἱόν,
 κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννεὰ κείτο πέλεθρα.
 Γῦπε δὲ μιν ἐκάτερθε παρημένω ἧπαρ ἔκαιρον,
 δέρτρου ἔσω δύνοντες· ὁ δ' οὐκ ἀπαμύνητο χερσὶ·
 Λητῶ γὰρ ἠλκήσσε. Διὸς κούρην παράκοιτιν
 πυθῶδ' ἐρχομένην διὰ καλλιγέρου Πανοπέου.

Ὁ δὲ Ἀπολλώνιος οὕτω (Ἄργον. Βιβλ. Γ).

· · · Τιτυὸν μέγαν, ὃν β' ἔτεκέν γε
 δι' Ἑλλάρη, θρέψε δὲ καὶ ἄψ' ἐλοχεύσατο Γαῖα.

601—607. Που δὲ νὰ λέγω Λαπίθας κτλ.) Οἱ Λαπίθαι ἦσαν ἔθνος τῆς Θεσσαλίας ὁμορον τῶν Κενταύρων καὶ οἱ μὲν κατέκον τὰ ὄρη Πίνδον καὶ Ὄθρον, οἱ δὲ τὸ Πήλιον ὠνομάσθησαν δὲ Λαπίθαι· ἀπὸ Λαπίθου υἱοῦ τοῦ Περιφάντος (Στέφ. Β.) τοῦ πρώτου γενάρχου· ἐθαύλασε δὲ τῶν Λαπίθων ὁ Ἰξίων καὶ μετὰ τοῦτον Πειρίθοος ὁ υἱός του· καὶ ὁ μὲν Ἰξίων, ἐραστὴς ἐμμανῶς τῆς Ἥρας, συνεμίγη μετὰ νεφέλης κενῆς ὑποβληθείσης εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Θεᾶς καὶ ὁμοίωσιν αὐτῆς, καὶ ἐπειδὴ κατεκαυχίθη ὅτι συνῆλθε μετὰ τῆς ἰδίας Θεᾶς, ὁ Ζεὺς, ὀργισθεὶς, τὸν κατεδίκασε νὰ περιστρέφῃται αἰωνίως δεδεμένος εἰς τροχόν· ἀλλ' ὁ Βιργίλιος ἐνταῦθα, ἀγνωστὸς πῶς, ἀποδίδει εἰς τὸν Ἰξίωνα καὶ τὸν Πειρίθου τὴν ποινήν τοῦ Ταντάλου. Ὁ Πίνδαρος λέγει οὕτω περὶ τοῦ Ἰξίωνος·

· · · μεγαλοκευθέε-
 σιν ἐν ποτε θαλάμοις
 Διὸς ἀκοιτιν ἐπειραῶτο.

Περὶ δὲ τοῦ Πειριθίου βλ. ἀνωτ. 122 καὶ 123.

616. Βράχον κυλίει ὁ μὲν.) Ὁ Σίσυφος.

616—617. . . . ὁ δ' εἰς κνήμας τροχοῦ δεδεμένος κρέμαται.) Ὁ Ἰξίων.

617—618. . . . Κόθητ' ἐκεῖ ὁ Θεσεύς.) Οὗτος, ὅστις μετὰ τοῦ Πειριθίου ἠθέλησε νὰ βιάσῃ τὴν Περσεφόνην, ἂν καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τοῦ Ἄδου ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους, κατεδικάσθη ὅμως ἔπειτα νὰ κόθηται αἰωνίως θρηγῶν ἐπὶ πέτρας.

618. . . . Φλεγύας.) Θεσσαλός, ὅστις, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων διεκόρευσε τὴν θυγατέρα του Κορωνίδα, ἔκαυσε τὸν ναόν του· διὸ καὶ ὁ θεὸς οὗτος τὸν κατετόξευσεν. (Απολλοδ. Βιβλ. Γ' Κεφ. Γ.)

625—626. Γλώσσας ἐγὼ κτλ.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Β. 488).

Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ἀνομήνω,
 οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλώσσαι, δέκα δὲ στόματα εἴεν,
 φωνῆ δ' ἄβρηκτος, γάλεον δὲ μοι ἦτορ ἐνείη,

645. . . . Ὁ Θράξ ἱερεύς.) Ὁ Ὀρφεύς.

667. Πρὸς τὸν Μουσαῖον.) Οὗτος ἦτον, ὡς ἔλεγον, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Μούσης Τερψιχόρης, ἢ τῆς Σελάνης κατ' ἄλλους, ἢ κατὰ τινες πάλιν υἱὸς ἢ μαθητὴς τοῦ Ὀρφέως, τοῦ ὁποίου ἐκλετρονόμησε τὴν λύραν· ἦτον δ' ὡς δοξάζουσι, Ἀθηναῖος τὴν πατρίδα, καὶ ἦρχισεν ἐπὶ Κέρκυρας· ἀποδίδουσι δὲ εἰς αὐτὸν τὸ καθ' Ἡρῶ καὶ Ἀλέξανδρον ποίημα, τὸ ὁποῖον ὅμως ἄλλοι νομίζουν πολὺ νεώτερον τοῦ Μουσαίου.

700—702. Τρεῖς κτλ.) Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Α.)·
 Τρεῖς μὲν ἐφωρηθήτην, ἔλλειν τέ με θυμὸς ἄνωγεν,
 τρεῖς δέ μοι ἐκ χειρῶν σκιῆ ἔκελον ἢ κεν δναίρω ἔπτατο.

705. . . . Ληθαῖον.) Τὸν ποταμὸν τοῦ Ἄδου ὀνομάζει Ληθαῖον, διότι ἐκ τοῦ πόματος αὐτοῦ προξενεῖται λήθη.

707—709. Ὡς εἰς πεδίον κτλ.) Ἡεῖκὸν τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Β.)·
 Ἦῦτε ἔθνεα εἶσι μελισσῶν ἀδινάων
 πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
 βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἀνθεσιν εἰαρινοῖσιν,
 αἰ μὲν τ' ἐνθα ἄλις πεποτήχεται, αἰ δὲ τε ἐνθα.

772. Ἀρὸς τοὺς κροτάφους των κτλ.) Ὅστις εἰς μάχην διέσωξεν ἕνα τῶν πολιτῶν κινδυνεύοντα καὶ προλαμβάνων ἀπέκτεινε τὸν ἀπειλοῦντα ἐχθρὸν, ἐστεφανοῦτο διὰ στεφάνου δρυός· ἐκκεῖτο δὲ τὸ στέμμα τοῦτο παρὰ Ῥωμαίους corona civis ἢ civica, ὅπερ ἐστὶ στέμμα πολιτικὸν ἢ πολιτικόν, δηλ. παρὰ τῆς πόλεως διδόμενον· ἦτον δὲ περὶ πολλοῦ ἢ τοιαύτη στεφανορία, καὶ ὑπανίσταντο πρὸς τοὺς δροσοστεφεῖς καὶ οἱ ἀπκντώντες αὐτοὺς εἰς τὰ θέατρα καὶ αὐτὴ ἡ σύγκλητος.

773—776. Νώμεντος κτλ.) Νώμεντος ἕπαρχος πόλις (Στέφ. Βυζ.) περίπου ἑκατὸν στάδ. ἐπέχουσε τῆς Ῥώμης πρὸς ἄκρον, ἢ νῦν Lamentano, Γάβιοι δὲ πόλις ἐπὶ τῆς Πραίνεστίνης ὁδοῦ (Στ. φ. Βυζ. καὶ Στράβ. Βιβλ. Ε') πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ῥώμης στάδ. 80, νῦν ἐρείπιον. Φιδήνη δὲ ἢ Φιδήναι (Στέφ.) μικρὸν ὑπεράνω τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν Ἀνίωνος καὶ Τίγρος, ἀποικία Ἀλβανῶν, ἔπειτα Ῥωμαίων· ἢ νῦν Castro Giubileo. Τὰ δὲ Κολλάτινα τεῖχη ἀπὸ τῆς πλυσίον τῆς Ῥώμης πόλεως Κολλάτιας ἀπεχούσης 30 μόνον στάδ. (Στράβ. Βιβλ. Ε') καὶ τῆς ὁποίας οὐδὲ ἔγνος σώζεται. Πωμέτιοι δὲ πόλις πάλαι τῶν Βόλσκων οὐκ ἄσημος πλυσίον τῶν Βελιτρῶν, ταῦν ἐρείπιον, τὸ δὲ Πάνιον ἄστν ἦτο πολίχνη παραθαλάσσιος τῶν Ῥοτόλων μεταξὺ Ἀρδίας καὶ Ἀντίου, ὅπου ἐλατρεύετο ὁ παρὰ Λατίτοις Ιουιὺς λεγόμενος, ἤδη δὲ ἡ πολίχνη αὐτὴ καλεῖται Cornello, πλυσίον τῶν [τελμάτων τῶν λεγομένων Πομπηινά. Βόλκην ἢ Βόλλκην πόλις Σαμνιτῶν ἢ Αἰκίων· ταύτην ἐξεπόρησεν ὁ Κοριολάνος συμμάχων μετὰ τῶν Βόλσκων κατὰ τῶν συμπατριωτῶν τοῦ Ῥωμαίων. (Διονύς. Ἀλικ. Ἀρχ. Ῥωμ. Η' καὶ Πλούταρχ. εἰς Βίον Κοριολ.) Κόρα δὲ πόλις Βόλσκων μικρὸν κατὰ μεσημβρινὴν ἐπέχουσε τῆς πόλεως Κοριόλων, τὴν ὁποίαν ἐκπορήσας καὶ αὐτὴν ὁ βῆθεις ἐλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Κοριολάνος, καλούμενος πρότερον Μάρτιος. Ταύτην ἀναφέρει καὶ ὁ Στράβ. (βιβ. Ε')· λέγεται δὲ σήμερον Cori.

775. Τὴν σωφροσύνην, κτλ.) Ὁ στίχος οὗτος θεωρεῖται ὡς παρέγγραπτος, καὶ ἰλλεῖπει ἐκ τινων ἐκδόσεων.

778—780. Καὶ ὁ τοῦ πάππου του. . . Ῥωμύλος) Πρώκας ὁ ἀπὸ Αἰνείου ἕκτος κατὰ τινες βασιλεύσας εἰς Ἀλβαν ἔσχε υἱὸν τὸν Νομίτορα καὶ τὸν Ἀμούλιον· ὁ δὲ Νομίτωρ ἔσχε θυγατέρα τὴν Ἰλίαν, ἣτις ἐξ Ἀρείως ἐγέννησε τὸν Ῥώμον καὶ τὸν Ῥωμύλον, τὸν κτίστην τῆς Ῥώμης (Διον. Ἀλικ. Α. τῶν Ῥωμ. Ἀρχαιολ. καὶ Πλούτ. εἰς Βίον Ῥωμύλου)· εἶχεν ἱπομένως ὁ Ῥωμύλος προπάτορα τὸν Αἰνείαν καὶ κατήγετο ἐκ τοῦ Ἀσσαράκου, ἐπειδὴ ἦτον υἱὸς τῆς Ἰλίας τῆς Νομίτορος τοῦ ἐξ Αἰνείου, τοῦ ἐξ Ἀγχίσου, τοῦ ἐκ Κάπυος, τοῦ ἐξ Ἀσσαράκου, τοῦ ἐκ Τρωός.

784. Φρούρια δὲ θὰ κυκλώσῃ ἐπὶ κτλ.) Τοὺς ἐπτὰ λόφους ἐννοεῖ, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτίσθη ὕστερον ἡ Ῥώμη· ἦσαν δὲ τὰ ὀνόματα τούτων ἢ μετέπειτα ἐπιτεθέντα ἢ ἕκτοτε σωζόμενα ἢ πάντα ἢ τινὰ ἐξ αὐτῶν· ὁ Παλατῖνος, ὁ Κυρινάλιος, ὁ Ἀθεντῖνος, ὁ Καίλιος, ὁ Βιμινάλιος, ὁ Αἰσκουλλῖνος, ὁ Ἰανικουλήριος.

786. Ἡ Βερεκύντιος μήτηρ) ἢ μήτηρ τῶν θεῶν Κυβέλη· ἐπωνομάσθη δὲ Βερεκύντιος ἐκ Βερεκυντίας χώρας καὶ πόλεως τῆς Φρυγίας τῆς ἐκ Βερεκύντου τινὸς οὕτως ἐπικληθείσης, εἰς τὴν ἑποῖαν κατ' ἐξοχὴν ἐτιμᾶτο ἡ Κυβὴ λη. (Στέφ. Βυζ.)

793. Λύγουστος Κλισαρ ἐκ γένους θεῶν.) Οὗτος ἦτον υἱὸς τοῦ Βάλθου Ἀττίου καὶ τῆς Ἀττίας, θυγατρὸς τῆς Ἰουλικῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἰουλοῦ Κλισάρου, τοῦ ὁποίου ἦτον καὶ θετὸς υἱός· ὡς καταγόμενον ἱπομ.ως ἐξ Ἰουλοῦ καὶ Αἰνείου καὶ Ἀφροδίτης τὸν λέγει ὁ ποιητὴς ἐκ γένους θεῶν.

795. . . . Γαρήμκνας.) Περί αὐτῶν βλ. Αἴν. Δ' 198. Ὁ Βάλλος Κορνήλιος στρατεύσας ἐπὶ Αὐγούστου ὑπεδούλωσε τοὺς Γαρήμκνας, φθίσας μέχρι τῆς πρωτευούσης αὐτῶν πόλεως Γαρήμκας.

799. . . . Κάσπια κράτη.) Τὰ παρὰ τὴν Κασπίαν, τὴν καὶ Ἑρκανίαν κλωυμένην θάλασσαν (Στέφ. Βυζ.), μέχρι τῆς ὁποίας ἐκτείνονται τὰ Κασκία ὄρη· κράτη δὲ Κάσπια ἰννοοῦνται τὰ περὶ τὴν θάλασσαν ταύτην, ὄπλ. τῶν Ἀρμενίων, τῶν Παρθαίων, τῶν Μήδων, τῶν Ἑρκανῶν καὶ τῶν Περσῶν.

800. . . . Γῆ ἡ Μαιώτις.) Ἡ περὶ τὴν Μαιώτιδα λίμνην τὴν καταφρέουσαν διὰ τοῦ Κιμμερίου πορθμοῦ εἰς τὸν Εὐξεινον Πόντον.

803. Χαλκόπου δολχίδα πληγῶσας.) Οὕτω διηγείται τὸ πρᾶγμα ὁ Ἀπολλῶδωρ. (βιβ. Β' Κεφ. Ε') «Γρίτος ἄθλος προύκειτο Ἑρκαλῆϊ τὴν Κερυνίτιν ἐλαφρον εἰς Μυκήνας ἔμπνουν ἔνεγκεῖν ἦν δὲ ἡ ἐλαφος ἐν Οἰνῆ, χρυσοκέριος, Ἀρτεμίδος ἱερά· διὸ καὶ βουλόμενος αὐτὴν Ἑρκαλῆς μῆτε ἀνελεῖν μῆτε τρώσει, συνεδίωξεν ὄλον ἐνικυτόν· ἐπεὶ δὲ κάμνον τὸ θηρίον τῆ διώξει συνέφυγεν εἰς ὄρος τὸ λεγόμενον Ἀρτεμίσιον, κῆκεῖθεν ἐπὶ ποταμὸν Ἀάδωνα, αὐτότον διαβαίνειν μέλλουσαν τοξεύσας συνέλαβε, καὶ θέμενος ἐπὶ τῶν ὤμων διὰ τῆς Ἀρκαδίας ἐπέειπετο. Μετὰ Ἀπίλλωνος δὲ Ἀρτεμῖς συντυχοῦσα ἀφφρεῖτο, καὶ τὸ ἱερόν ζῶον αὐτῆς κτείναντα κατεμήμετο· ὃ δὲ ὑποτιμωσόμενος τὴν ἀνάγκη καὶ τὸν αἴτιον εἰπὼν Εὐρουθεῖα γεγονέναι πρᾶντας τὴν ὄργην τῆς θεοῦ, τὸ θηρίον ἐκόμισεν ἔμπνουν εἰς Μυκήνας.»

803—804. . . . καὶ δίσ' ἡμερώσας τὰ Ἑρμάνθη κτλ.) Οὕτω λέγει ὁ Ἀπολλῶδωρ (βιβ. Β' Κεφ. Ε')

«Τῶν Ἑρκαλέους ἄθλων ὁ τέταρτος ἦν, ἄγριόν τινα κήπρον ἐλεῖν, ὃς ἠδίκει τὴν Ψωφίδα (χώραν Ἀρκαδίας) ὄρμώμενος ἐξ ὄρους, ὃ καλοῦσιν Ἑρμάνθηον. . . . Τοῦτον οὖν διώξας ἐκ τίνος λόχμης μετὰ κρυφῆς εἰς χιόνα πολλὴν παρεμύμενος, ἐμβροχίσας τε ἐκόμισεν εἰς Μυκήνας.»

805—806. οὐδ' ὁ καλλίνικος Βάκχος κτλ.) Οὗτος παριελθὼν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς γῆς, κατέστρεψε τοὺς Ἰνδοὺς, ὅθεν καὶ Ἰνδολέτης ἐπωνομάσθη, ἔφερετο δὲ ἐφ' ἄρματος ἐλκομένου ὑπὸ τίγριδων καὶ λυγκῶν καὶ πανθήρων χαλινομένων δι' ἀμπελίνων κλημάτων· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἐστέφετο διὰ φύλλον κισσοῦ καὶ ἀμπέλου, ἐξ οὗ καὶ βοτρυοχαίτης ἐλέγετο, καθὼς καὶ λυσιμέριμος καὶ λαθικηδής, καὶ Νυσαίος δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ ὄρους ἢ ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς κτισθείσης παρ' αὐτοῦ εἰς Ἰνδίας.

809—813. Τίς δ' ὁ μακρόθεν κτλ.) Τὸν Νομάην ἰννοεῖ, τὸν βασιλεύσαντα μετὰ τὸν Ῥωμύλον· οὗτος ἦτον ἐκ πατρίδος Κυρῶν πολίτην τῶν Σαβίων.

814. Τύλλος) ὁ βασιλεύσας μετὰ τὸν Νομάην.

816. . . . Ἄγκος) Μάρκος Ἄγκος ὁ μετὰ τὸν Τύλλον καὶ τέταρτος ἀπὸ Ῥωμύλου βασιλεύσας.

818. Τοὺς Ταρκυνίους) Τοῦτων ὁ μὲν ἦτον Ταρκύνιος ὁ Πρίσκος, υἱὸς Δημαρτάου Κορινθίου καὶ πέμπτος βασιλεύσας ἀπὸ Ῥωμύλου, ὁ δὲ Ταρκύνιος ὁ ἐπνονομασθεὶς Σούπερβος διὰ τὴν ἀλαζονείαν, ἕβδομος δὲ καὶ ἔσχατος βασιλεὺς τῆς Ῥώμης, τῆς ὁποίας τὸ κράτος βασιλεύοντος αὐτοῦ μετηνέθη εἰς τοὺς Ἰπτάτους. Μεταξὺ τῶν δύο Ταρκυνίων ἐβασιλεύσεν ἕκτος ἀπὸ Ῥωμύλου ὁ Σέρβιος Τούλλιος, τὸν ὁποῖον ὁ Ἄγκισκος ἀπεσιώπησεν, ἴσως διὰ τὴν εὐτελειαν τοῦ γένους, ἐπειδὴ ἦτον υἱὸς ἀρχακώτιδος τίνος Ταρκυνίου τοῦ Πρίσκου, ὕστερον δὲ νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα του, ἐγ.νε καὶ διάδοχός του.

Αὐτ.—824. . . . Ἐρῶτον κτλ.) Οὗτος, ἐκλεχθεὶς ὑπάτος μετὰ τὴν ἐξωσιν τῶν Ταρκυνίων, ἐδίκασεν ἀπὸ βήματος καὶ κατεδίκασεν εἰς θάνατον καὶ τοὺς δύο τοῦ υἱοῦ, Τίτον καὶ Βαλέριον, διότι ἐφωρόθησαν συνωμοτοῦντες λάθρα μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Ταρκυνίου πρὸς ἀνάκτησιν τῆς τυραννίδος. Ὁ Πλοῦταρχος εἰς βίον Ποπλικὸν οὕτω λέγει περὶ τούτου. «Ἀτε δὲ ἔργον εἰργασμένος αὐτ' ἐπικνεῖν βουλομένης ἀξίως, οὔτε ψέγειν ἐφικτόν· ἢ γὰρ ἀρετῆς ὕψος εἰς ἀπάθειαν ἐξίστασε τὴν ψυχὴν ἢ πείθους μέγεθος εἰς ἀναληθειάν· οὐδέτερον δὲ μικρὸν οὐδὲ ἀνθρώπινον· ἀλλ' ἢ θεῖον ἢ θηριώδες.»

825. Δεκίους καὶ Δρούσους.) Τῶν Δεκίων ὁ μὲν πατήρ ἔπεσεν εἰς τὴν κατὰ Κελτῶν μάχην, ὃ δὲ υἱὸς εἰς τὴν κατὰ Σκινιτῶν, ἀγωνισθέντες ἐνθέρμως ἀμφοτέρωι ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

Τῶν δὲ Δρούσων ὁ μὲν ἐφίνευσε τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀννίβου Ἀσδρούβαν, ὃ δὲ ὕστερος ὁ ἐκ τῆς Λιβίας προγονός· τοῦ Δρούστου ἰδοξήσθη εἰς τὸν κατὰ Γερμανῶν πόλεμον.

Αὐτ. . . . Τορκουάτον.) Οὗτος ἦτον ὁ Μάνλιος ὁ ἐπνονομασθεὶς Τορκουάτος δηλ. στρεπτοφόρος ἀπὸ τῆς Λατινικῆς λέξεως Torques (στρεπτός, περιδέραιον), διότι μονομαχήσας ἐπὶ τῆς Ἀνιήνος γερύρας μετὰ τινος ὀπλίτου Κελτοῦ, τὸν ἐφόνευσε, καὶ λαβῶν τὸν στρεπτόν του, τὸν ἐφέρει ὡς κόσμημα· ὁ αὐτὸς δὲ Μάνλιος ὕστερον τὸν ἴδιον υἱόν του, καίτοι νικήσαντα τὸν ἐχθρὸν καὶ στεφανωθέντα, ἐπειδὴ ὁμοῦς ἐπολέμησεν ἐναντίον τῆς ἐπιταγῆς, ἀνηλεῶς τὸν ἐφόνευσε, ἀποτεμῶν τὸν τράχηλόν του διὰ πελέκειος.

826. . . . Καμίλλον.) Οὗτος τοὺς ὑπὸ τὸν Βρέννον στρατηγοῦντα δουλώσαντας τὴν Ῥώμην καὶ κυριεύσαντας καὶ τὸ Καπιτώλιον Κελτοὺς, ἐκλεχθεὶς Δικτάτωρ καὶ ἀνανεώσας τὸν πόλεμον, κατέστρεψε καὶ ἀνέσωσε τὰς ὑπ' ἐκείνων σκυλευθείσας σημαίας, ὡς ἴστωρὲ ὁ Πλοῦταρχος εἰς βίον Καμίλλου, ὅθεν καὶ δευτέρος κτίστης τῆς Ῥώμης ὠνομάσθη.

827—832. Βλέπεις κτλ.) Τοὺς πολέμους τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Πομπηίου λέγει.

833—834. Μὴ τὰς ψυχὰς κτλ.) Τὸ τοῦ Ὀμήρου

Μηκέτι παῖδες φίλω πολεμίζετε, μηδὲ μάχεσθε.

835—836. Πρῶτον κατάπαυσον σὺ κτλ.) Πρὸς τὸν Ἰούλιον Καίσαρα ἀπεινεται ὡς καταγόμενον ἐξ Ἰούλου καὶ ἐπομένως ἐξ Ἀφροδίτης.

837—838. Ἴδε δὲ τίς κτλ.) Τὸν Μούμιον λέγει τὸν καταστρέψαντα τὴν Κόρινθον καὶ ὑποτάξαντα τοὺς Ἀχαιοὺς.

839—844. Τοῦ Ἀγαμέμνονος τίς κτλ.) Οὗτος ἦν ὁ Παῦλος Αἰμίλιος ὁ ὑποτάξας τὴν Μακεδονίαν καὶ αἰχμαλωτίσας τὸν Περσεὰ τὸν ἐξ Αἰακιδῶν καταγόμενον· ἐπ' αὐτοῦ τὸ Ἄργος καὶ αἱ Μυκήναι καὶ πᾶσα ἡ Ἑλλάς ἀπώλεσαν πᾶσαν ἐλευθερίαν· λέγων δὲ ὁ Βιργίλιος αὐτὸν τιμωρὸν τοῦ ναοῦ τῆς Παλλάδος, ἰννοεῖ τὴν ὕβριν Αἴαντος τοῦ Ὀϊλέως, ὅστις ἐβίασε τὴν Κασσάνδραν ἐντὸς τοῦ ναοῦ.

842. . . . Κάτων.) Μάρκος Πόρκιος Κάτων ὁ πρεσβύτερος, ὅστις καὶ ἐπωνομάσθη τρισημίσιος.

Αὐτ. . . . Κόσσα.) Οὗτος ἦτον ὁ Κόσσος, ὁ φονεύσας τὸν Τολούμιον βασιλέα τῶν Τυρρήνων.

843. . . . τοὺς τοῦ Γράκχου.) Ὁ εἶκος τῶν Γράκχων προήλθεν εἰς μεγάλην δύναμιν· οἱ Γράκχοι κατήγοντο ἐκ Σκιπιόνων διὰ Κορνήλιας τῆς θυγατρὸς Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ, ἧτις συζευθεῖσα μετὰ τοῦ Γ. Γράκχου Σεμπρωνίου ἐγέννησε πολλοὺς υἱοὺς ἀποθανόντας ἀνηλίκους καὶ θυγατέρα δὲ Σεμπρωνίαν τὴν συζευθεῖσαν μετὰ Σκιπίωνος τοῦ νεωτέρου, ἔτι δὲ καὶ Τιβέριον καὶ Ἐπίον τοὺς δημαρχήσαντας, ὅτινες τόσον διὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ γένους ὅσον καὶ διὰ τὸν δημαγετικὸν τοῦ ἦθους τῶν κατέστησαν διαβόητοι.

Αὐτ. . . . Σκιπιάδας.) Τοὺς ἐπνονομασθέντας Ἀφρικανοὺς, ὧν ὁ μὲν πρῶτος κατέστρεψε τὸν Ἀννίβαν, ὃ δὲ δευτέρος τὴν Καρχηδόντα.

844. . . . Φαβρίκιον.) Οὗτος τόσον διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν κατορθωμάτων, ὅσον καὶ διὰ τὴν αὐτάρκειαν καὶ λιτότητα τοῦ βίου κατέστη περιβόητος.

845. . . . Σερανέ.) Οὗτος ὠνομάζετο Ἀππίλιος· ἐπωνομάσθη δὲ Σερανός ἦτοι σπορεύς ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ serere τοῦ σπείρειν, ἐπειδὴ ἔζη σπείρων μικρὰν γῆν, καὶ ἦτον ὡς ὁ Φαβρίκιος πλούσιος ἐν πενίᾳ καὶ ἐν αὐτάρκειᾳ καὶ λιτότητι ἔνδοξος, προαχθεὶς ἀπὸ τῆς γεωργίας εἰς τὴν ὑπατείαν, ὡς καὶ ὁ Κοῖν-

τιος Κιγκινάτος ὑψώθη ἀπὸ τοῦ ἀρότρου εἰς τὴν ὑπατείαν, καὶ ἔπειτα εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς Δικτατορίας. (Διον. Ἄλ. Ἀρχαιολ. Ῥωμ. Βιβλ. Γ' καὶ ἄλλοι.)

846. . . . Φάβιοι.) Ὁ οἶκος τῶν Φαβίων προήγαγεν ἄνδρας πολλοὺς καὶ μεγάλους· τριακόσιοι τρεῖς δ' ἐξ αὐτῶν συντεταγμένοι εἰς τὸν αὐτὸν λόχον ἀπωλέσθησαν ἐνεδρευθέντες ὑπὸ τῶν Βηίων τῶν πολεμούντων τοὺς Ῥωμαίους, καὶ εἰς μόνος παραλειφθεὶς εἰς τὴν οἰκίαν ὡς ἔτι παῖς καὶ ἀνίκανος εἰς πόλεμον, διέσωσε τὸ γένος τῶν Φαβίων, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐγεννηθῆ Φάβιος ὁ Μάξιμος λεγόμενος, ὁ καταβαλὼν τὸν Ἀννίβαν (Πλούταρχ. εἰς βίον Φαβ. Μαξ.) καὶ πρὸς δὲ ἀποτείνεται ἤδη ὁ Ἀγγλίσσης λέγων «Σὺ εἶ ὁ μέγας κτλ.»

852. Σὺ δὲ Ῥωμαῖ' ἐνθυμοῦ κτλ.) Πρὸς τὸν Αἰνεῖαν ἀποτείνεται Ῥωμαῖον αὐτὸν ὀνομάζων διὰ τὸ ἐπ' αὐτοῦ ἀναφανησόμενον γένος τῶν Ῥωμαίων.

856. Ὁ Μάρκελλος.) Μάρκελλος Κλαύδιος υἱὸς Μάρκου, ὑπατεύσας, πεντάκις ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὅστις ἦτο πολεμικὸς καὶ Ῥωμαλέος, ἐκπορθήσας τὰς Συρακούσας, ἐδάκρυσεν οἰκτεῖρας τὴν τύχην τῆς πόλεως καὶ ἐλυπήθη μεγάλως διὰ τὸν ἐπὶ τῆς ἀλώσεως φόνον τοῦ Ἀρχιμήδους, ὅσα δὲ λάφυρα ἔλαβε φονεύσας τὸν Βριτόμαρτον βασιλέα τῶν Γαλατῶν, τὰ ἀφιέρωσεν εἰς Δία τὸν Φερέτριον, τρίτος ἄχρις αὐτοῦ καὶ τελευταῖος (ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος εἰς βίον Μαρκέλλου), μετὰ δὲ τοῦτον οὐδεὶς κατετρόπωσε δὲ οὗτος καὶ τοὺς Κελτοὺς καὶ τοὺς Καρχηδονίους τοὺς πολεμοῦντας κατὰ Ῥωμαίων.

852—887. Κάλιστον νέον κτλ.) Οὗτος ἦτον Μάρκελλος ὁ νεώτερος υἱὸς τῆς Ὀκταβίας ἀδελφῆς τοῦ Αὐγούστου, ὅστις τὸν ἐνύμφευσεν μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰουλίας καὶ τὸν υἱοθέτησεν, καὶ οὗτος ἔμελλε καὶ νὰ τὸν διαδεχθῆ εἰς τὸν θρόνον· ἀλλ' ἀσθενήσας ἀπέθανεν εἰς Βαίαις ἐξ αἰτίας ὑπερμέτρου ψυχρολουσίας τὴν ὁποίαν διώρισεν ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος Μούσας· μέγιστον πένθος δ' ἐπροξένησεν εἰς τὴν Ῥώμην ὁ θάνατός του.

894—897. Δύω αἱ πύλαι τοῦ Ὑπνου κτλ.) Αὐτὰ ταῦτα τὰ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσ. Τ. 562—567.)

Δοιαὶ γὰρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσιν ὄνειρων·
αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχεται, αἱ δ' ἐλέφαντι·
τῶν, οἳ μὲν κ' ἔλθωσι διὰ πριστοῦ ἐλέφαντος,
οἳ δ' ἐλεφαίρονται, ἐπὶ ἀκράαντα φέροντες,
οἳ δὲ διὰ ξεστῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε,
οἳ ρ' ἐτήσυμα κραίνουσι, βροτῶν ὅτε κέν τις ἴδῃται.

Καὶ οἱ μετὰ τὸν Ὀμηρον δὲ καὶ Ἕλληνας καὶ Λατνοὶ καὶ πεζογράφοι καὶ ποιηταὶ ἐπανέλαβον τὴν αὐτὴν εἰκόνα· καθὼς καὶ ὁ Σωκράτης παρὰ Πλάτωνι ἐν Χαρμίδῃ λέγει· «Ἄκουε δὴ τὸ ἐμὸν ὄναρ, εἴτε διὰ κηράτων εἴτε δι' ἐλέφαντος ἐλήλυθεν.» Καὶ Νόννος (Διον. ΛΔ', 89).

. . . . Ὑπνόοντα παρήπαφεν ὄψις ὄνειρου
κλειψινόων ἐλέφαντος ἀναίξασα πυλάων.

Καὶ ὁ συντάξας τὸ εἰς Καλλίμαχον ἐπίγραμμα·

ὦ μέγα Βαπτιάδα σοφοῦ περίπυστον ὄνειρον
ἦρ' ἑτεῶν κεράων, οὐδ' ἐλέφαντος ὄλωσ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.